

Cōrīacēsia, herba est, qua Magi tradiderunt aquam cōglaciari, quo etiam nomine à Pythagora celebrata fuit, teste Plin. lib. 24. cap. 17.

Cōrlācēum, vide Corium.

Cōrlāgo, infesta (ut Columel. inquit lib. 6.) pestis bubulo pecori, quom scilicet pellis ita tergo adharet, ut apprehensa manibus duci à costis non possit. { vbo & hū idē hōis rōvōn. ANGL. Hide-bound, à sicknesse of catel. } Ea res non aliter accidit, quām si bos, aut ex languore aliquo ad maciem perductus est, aut sudans in opere faciendo, refrixit, aut si sub onere pluvia mafactus est.

Vide Col. lib. 6. cap. 12.

Coriandrum, { 72 għad. nōgħejos Diſcoridi. GALL. Coriandre. ITAL. Coriandolo. GERM. Coriander. HISP. Culantro. ANGL. Coriander. }

Herbæ genus est, etiam hodie non en retinens: cujus semen saccato cōvestitum, non extreum inter bellaria locum obtinet.

Vide Plin. lib. 20. cap. 20. Indunt coriandum, fōniculum, allium.

Plaut. Pseud. sc. 2. a. 3. & Men. sc. 2. a. 2.

Cōrlāgħnōsūs. { ANGL. Si ke of the hidebound. } qui coriagine labo-

rat, ut cortaginosum jumentum, apud Vegetum de re veterinaria.

Cornua etiam vocantur dentes elephanti à Plin. lib. 9. cap. 5. & lib. 18.

in prefat. licet lib. 8. cap. 3. ita scribit de Elephants, Prædam ipsi in se expectandam sciunt solam esse in armis suis, quae Juba cornua appellat Herodotus tanto antiquior, & consuetudo melius dentes.

Coriannon, id est, Corium, vel Coriandum. Diſcor. lib. 3. cap. 12.

Corias, æ, pīscis genus. Plin. lib. 36. cap. 11.

Coriarius, vide Corium.

Coricas, insulae duæ sunt apud Peloponnesum. Plin. lib. 4. cap. 11.

Coricondame, Κορικόνδαμη, prope Sinopen est: gentile Coricondames, unde & palus Coricondamicus. Steph.

|| Corimbata, navis. Gloss. Isid. ||

Corinium, Κορίνθος, Liberniæ urbs apud Ptol. lib. 2. cap. 17. quæ Corinium Plinio dicitur. ¶ Est etiam hoc nomine apud Ptolemæum urbs Britanniæ, quæ vulgo Claudiocestria vocatur.

Cōrīnnā, Κορίνθη, doctissimum aliquot poëtridum nomen fuit, quarum prima Thebana fuit, seu Tanagræ, Archelodori & Procratii filia, & Myrtidis discipula, quæ Lyticorum principem Pindatum quinquies viciisse, & epigrammatum quinque libros edidisse fertur.

Secunda fuit Thesbia, veterum monumentis plurimum celebrata.

Tertia floruit Ovidii temporibus, ipsi poëtæ charissima, de hac Mair.

Norat Nasōnem sola Corinna suum.

Corinnus, Κορίνθος. Iliensis poëta fuit, qui primus Iliada conscripsisse creditur, & Homero majoris operis argumentum suppeditasse.

Suidas.

Corinthas, adis, herba alio nomine Menais dicta, cujus succo in aqua decocto, seipentum ictus protinus sanari prodidit Democritus, referente Plin. lib. 24. cap. 27.

CōRINTHVS, Κορίνθος. Urbs Achaia, ferè in medio Isthmi Peloponnesiaci sita (Isthmos autem Græci vocant angustias, quibus à peninsula ad continentem est aditus) ab Ortu Saronicum, ab Occasu Crissium sinum habens, qui & Corinthiacus dicitur: duobus inclyta portubus, quorum Lechæus Ionio, Schænus Αἴγαιο imminet mari. Unde & Bimarem Corinthum poëtæ peculiari epitheto appellantur. Ovid. 4. Fast.

Aridacūmque petens latè, bimarēmque Corinthum.

Horat. lib. 1. Carm. Ode 7.

Laudabunt alii claram Rhodon, aut Mitylenem,

Aut Ephesum, bimarīsue Corinthi

Mænia.

Fertur autem Corinthus primò à Sisypho larrone Αeoli filio condita fuisse, & Coryra nominata, auctore Strab. postea Ephyre: Gell. lib. 14. cap. 6. deinde everfa, & instaurata à Corintho Marathonis, seu Pelopis (ut Suidæ placet) sive (ut alii malunt) Orestis, seu Jovis filio, Corinthus appellata. Habuit autem hæc urbs montem præterptum, iisdem mœnibus conclusum, in quo arx fuit nomine Acrocorinthus, & Pirene fons Musis facer. Hanc urbem Cic. pro lege Manilia, Græciae totius lumen appellat. Eò enim potentiae propter situs opportunitatem excrevit, ut vix Romanæ urbi concederet: tantumque in fastum evasit, ut populi Romani Legatos injuriosius appellare, & (si Strab. credimus) etiam sordibus perfundere non dubitaret. Quare commoti Patres, quum etiam antea crescentem in dies urbis potentiam suspectam haberent, bellum illi inferendum censuerunt. Missus itaque in Græciam L. Mummius, Corinthum obsedit, tandemque captam incendit, solisque aequavit, adeò ut vix illum Corinthi vestigium fuerit relictum. Quo incendio quantæ opes fuerint absumptæ, docet Florus his verbis: Quid signorum (inquit) quid vestium, quidve tabularum raptum, incensum, projectum est? Quantas opes victor & abstulerit, & cremaverit, hinc scias, quod quicquid Corinthi æris toto orbe laudatur, incendio huic superfluisse conuster. Nam & æris pretiosiorem notam ipsa opulentissima urbis fecit injurya, quia incendio perustis plurimi statui atque simulachris, æris, argenti, autique venæ in commune fluxerunt. ¶ Non est cujuslibet Corinthum appellere, & πατέρος τοῦ Κορίνθου οὐδὲ θεᾶς. Vetusum juxta ac venustum adagium de rebus arduis & aditu periculosis, quāque non sit cujuslibet hominis affectare. Suidas & Gell. ¶ Apollodorus author est, fuisse & alias hoc nomine dictas civitates, quarum una fuit in Thessalia, altera in Epiro, tertia in Elide.

Cōrīnths, & Corinthiensis, adjectiva, quæ sic ab invicem distinguuntur, ut Corinthii, Κορίνθιοι sint, qui Corinthum habitant, seu qui ex Corintho nati sunt. Corinthienses, qui alibi nati sunt, sed negotiantur Corinthi. ¶ Ut Corinthia videris corpore quæstum factura, οὐς Κορίνθια λέγεται καὶ γενομένη. In mulierem intempestivius libidinarem, veteribus dicebatur vulgato joco. Sic & Corinthiati, Κορίνθιοι, dicebantur ii, qui scortationibus ac lustris indulgerent, quive lenocinium exercerent.

Cōrīntha vasa, Κορίνθια ὀνόματα, dicuntur ex æte Corinthio fusa, quæ tanto olim in pretio habita sunt, ut s̄epe argenti, nonnunquam etiam auri estimationem excederent. Etis autem Corinthii, non

naturalis erat, sed artificio quæsita nobilitas, auro argentoque æti permisto. Hæc autem metallorum commixtio casu primum est ad inventa, confusis ex Corinthi incendio metallis. Tria autem sunt genera Corinthii æris, ut docet Plin. lib. 34. cap. 2. Candidum, quod nitore accedit quām proximè ad argentum: in quo scilicet argenti mixtura prævaluuit. Alterum in quo auti fulvus color inspicitur. Tertium, in quo æqualis temperies omnium fuit. Cic. lib. 2. Tusc. Scis igitur si quid de Corinthiis tuis amiseris, posse habere te reliquam supellecitem salvam. Corinthia, id est, æra. Quintil. Corinthium fontem eibere. Plaut. Aul. sc. 5. a. 5. Suet. in Aug. cap. 7. & in Tib. cap. 3. Senec. cap. 9. de Trang. Corinthia (sup. vasa,) & tabulæ.

Cōrīntha cūs, a, um, Κορίνθια. Quod ex Corintho est. Ovid. lib. 3. Trist.

illa Corinthiacis primum mibi cognita terris;

Corn. Front. de diff. vocab. inter Corinthium, & Corinthiacum distinguit: Corinthium (inquit) civem dicimus, & Corinthiacum vassum Corinthiæ, à Suet. positum est pro amatore nimio Corinthiorum vasorum.

Coriolana pyra, quæ dicantur, vide Plin. lib. 15. cap. 15.

Coriolanus, Martii civis Romani nobilissimi cognomen fuit, ab eo in memoriam Coriolanorum urbis à se expugnatæ usurpatum. Hic plebis odio in exilium actus, Volscis populi Romani hostibus se conjunxit, patriæque infestissimum bellum intulit: neque à quoquam aut precibus, aut minis inflecti potuit, nisi à Veturia matre & Volumnia uxore. Vide historiam latiū apud Livium lib. 1. ab Vrb. Hunc Cic. in Bruto, cum Themistocle conferrit his verbis: Bellum (inquit) Volscorum illud gravissimum, cui Coriolanus exul interfuit, idem ferè cum Persarum bello fuit, similisque fortuna clarorum virorum. Siquidem uterque quum civis egregius fuisset, populi ingrati pulsus injurya, se ad hostes contulit, conatumque iracundia suæ morte sedavit. Hæc Cic. Coriolani vitam vide latiū apud Plutarchum.

Corioli, Κορίολος. Steph. Latii oppidum fuit, à Cn. Martio expugnatum. Unde & ipse Coriolanus dictus est. ¶ Coriolani, ejus oppidi incolæ. Plin. lib. 2. cap. 4.

Cortion, Κορίον. GALL. Millepertuis. ITAL. Perforata. HISp. Carazonzillo, milforado. ANGL. S. John's wort. } Herba est oloraceo frutice, tenui, cubitali, rubente, folio tuta, odore acri, semine in siliqua nigro: aliis nominibus Hypericum, & Chamæpitys appellata, teste Plin. lib. 26. cap. 8. In officinis Hyperici nomen retinet. Vulgus Perforata, & D. Ioannis herbam appellat.

Coris, Κορίς. Dioscoridi, frutex est folio erucæ, sed minore, & pinguore, & rubente, palmum altus, sapore grato, acri, odorato. Quidam Hypericum appellant. Plin. lib. 26. cap. 8. ¶ Est & aliud Hypericon, quod alii Corin appellant, folio tamaricis, & sub ea nascitur, sed pinguioribus foliis, & rubentibus.

Cōrīscus, leve missile in modum sagittarum. Virg. 10. Æneid.

Coriscique leves humoris, & lethifer arcus.

Sic Nonius. Verum apud Virg. legimus, Coriscique leves humoris &c. Ubi Servius, Coriti propriæ sunt arcuum theæ. Dicuntur tamen etiam sagittarum, quas Pharetras vocamus.

Corisus, Κορίσος, urbs Ephesiæ: vocis originem Steph. explicat, sed locus mutus & corruptus videtur. Hinc Corisus, Corisites. ¶ Est & Corissia, Κορίσσια, oppidum & navale Cō Insulae: Steph.

Cōrītus, Κορίτος, Rex Aboriginum: nam omnes Aboriginum reges Coriti appellabantur, ut ex Berofo apertissime constat, atque hinc apud eum s̄epe legas ita. Italus filium suum Morgetem creavit Coritum, & Morges Corbolasconem Coritum creat: hoc est, regem. Et de hoc Rege intelligendum est in locis illis Virgilii, cum ait,

Venerat antiquis Coriti de finibus Acron. Et ibi:

Nec satis extremas Coriti penetravit ad urbes.

Quibus in locis valde deceptus est Servius, qui putavit Corytum fuisse non solum regem, sed etiam civitatem & montem Thusciæ, cum nec apud Ptolemæum, nec apud Strabonem, nec apud Plinium, nec apud quemquam antiquorum (quod sciam) talis civitatis, aut montis nomen reperiatur.

¶ Coritzia, puella, virgo. L.g.b.

Coritzola, corrugia. Idem L.g.b. ¶

Cōrīum, animalium est, præteritum eorum quæ crassitatem pelle habent, ac duriorem: quamvis quandoque de quacunque pelle dicatur, etiam rerum inanimatarum. { Τὴν τοῦ Κορίνθου ὄντα τὸν τῆλον, Κορίνθιον. GALL. Cuir, ou peau. ITAL. Cuoio, pelle. GERM. Ein haut oder Läder. HISp. Cuero o corteza. ANGL. The leather or hide of a beast. } Cas. 2. bell. civil. Super lateres coria inducuntur, ne canalibus aqua immissa lateres diluere posset. Cic. 1. de nat. Deor. Quarum aliae coriis testæ sunt, aliae villis vestitæ, aliae spinis hirsutæ. Apud Plin. Corium terræ est, non tam cutis ejus, faciesque summa, quām testorium & statumen quoddam crassius, cui & aliud quoque subesse potest corium. Nam in parietibus struendis, ordines ipsi laterum Coria à Vitruvio dicuntur: hoc est, quæ vulgo turba opificum appellat Cursus, vel Assidentias. Budæus in annotationibus in Pand. Pet corium, per viscera elephanti brachium transmittere. Plaut. Milit. sc. 1. a. 1. Herus mens elephanti corio circumtextus est, non suo. Ibid. sc. 2. a. 2. Coria bubula, vide Bubulus. Suprà Corii meminit, & in Amphit. prol. Plaut. & Pseud. sc. 2. a. 1. ¶ Dicitur & Corius masculini generis. Idem in Pæn. Heri in tergo meo tres facile corios contrivisti bubulos. Varto apud Non. Corius tuus. De alieno corio ludere, proverbio dicuntur, qui securius agunt, sed alieno periculo. Apul. in Asino aucteo lib. 7. Coriaceum auxilium, oxulum immissum, apud Atticos infirmum & imbecille dicebatur. Refertur apud Hesychium.

Cōrlācēum, quod ex corio est. { Κορίνθιον. GALL. De cuir. ITAL. De cuoio. HISp. De cuero. ANGL. Made of an hide. }

Cōrlārius, qui coria concinnat, præsertim crassiora. { Κορίνθιον. GALL. Conroyeur, habilleur de cuir. ITAL. Cuoiacchio. GERM. Ein gärtner oder lädergärtner. HISp. Curtidor que adoba cueros. ANGL. A currier or dresser or tanner, a tanner. } Plin. lib. 17. cap. 9. In coriaceum officinæ

officinis pilo madefacto. Coriarius præterea est herba sylvestris, foliis myrti, caulinis brevibus, venena & tineas pellens: & frutex coriarius appellatur subtilus cubitalis, crassitudine digitali, cuius aridis foliis, ut malicorio, coria perficiuntur. Alio nomine *Rhus* appellatur, teste Plinio lib. 24. cap. 11.

Cornē, Collis suburbanus agri Tusculani, qui olim lucum habuit saginum, antiqua religione Diana consecratum: de quo Plin. lib. 15. cap. ult.

Corneates, populi sunt Pannoniae, apud Plin. lib. 3. cap. 25.

Cornēlīa, Κορνέλια, matrona nobilissima fuit, Sempronii Gracchi uxor, & Tiberii & Caii Gracchorum mater, & majoris Africani filia, quæ à Valerio Maximo laudatur, quod matronæ Canipanae ornamenta sua pulcherrima ostentanti, non aurum, non gemmas, non denique vestes opposuerit, sed liberos, qui maxima sunt matronarum ornamenta. Fuit h. ec mulier doctissima, & Latine puritatis diligentissima observatrix, quæ etiam epistolas terribiliter scriptas reliquit, quarum meminit & Cicero in Bruto: Legimus, inquit, epistolas Corneliae matris Gracchorum: apparet filios non tam in gremio educatos, quam in sermone matris. ¶ Quintilianus item Cornelie eloquentiam commendat his verbis: Maghi interest (inquit) quos quisque audiat quotidie, quibuscum loquatur à pueri, quemadmodum patres, paedagogi, matres loquantur. Eloquentia Gracchorum mater Cornelia pro illo tempore plurimum contulit. Hæc Quintil. Lege & Senec. cap. 16. de consol. ad Helv. ¶ Fuit & Cornelia P. Settii uxor, cuius meminit Cic. lib. 5. Epist. famil. his verbis: Non satis, inquit, credidi homini prudenti, tam valde esse mutatam voluntatem tuam: sed posteaquam & Cornelia tua Terentiam convenit, & ego cum Quint. Cornelio loquutus sum, adhibui diligentiam, quoniescumque Senatus fuit, ut adessent.

Corneliorum familia Romæ fuit in primis illustris: ex qua non minimi nominis fuit Cornelius ille Cossus, qui quum Tribunus esset militum in exercitu, Volumium Larem Veientum regem occidit, secundaque opima spolia Jovi Feretrio retulit: Cossus cognominatus à corporis rugositate. Cossus enim eos, qui rugosi sunt, & aspera facie, à multitudine verium, qui in ligno nutruntur, Festus dicit vocari. ¶ Cornelius Asina, quoniam fundum emisset, sponsorque pretii ab eo expeteretur, postera die asinam cum sacculis pecunia plenis in forum adduxit pro sponsore, unde cognomentum accepit. Author Macrobius. ¶ Cornelius Balbus, genere Gaditanus fuit, & à Cn. Pompeio Magno civitate donatus: qui deinde eo nomine in jus accessitus, quasi per imperitiam legis cum civitate Pompeius dominasset, Ciceronis patrocinium meruit. Hic postea ex Cæsar's familiis factus, plurima apud eum & gratia & autoritate polluit. Cicer. Attic. Fuit apud me Cornelius: hunc dico Balbum Cæsar's familiarem. ¶ Cornelius Centinalus, & Sulpitius Galba Consules, quum Annibal mœnibus appropinquaret, occurrentes magna urbis trepidatione extra urbem castra habuere. Plutarchus in Annibale. ¶ Cornelius Epitadius, L. Cornelii Sylla Dictatoris libertus, librum quem Sylla de suis rebus gestis imperfectum reliquit, supplevit. Tranquillus. ¶ Cornelius Gallus, poëta fuit elogiographus, Fozulienensis, qui Augusti favore concendit ad gradum Praetorie. Fuit primum summus Octavii amicus, sed postea suspicione coniurationis, quum in ejus odium impegisset, sibi ipsi mortem consivit anno ætatis quadragesimo tertio. Ovid. lib. 3. Eleg.

Sangtinis atque anima prodige Galle tue.

Cornelius Gallus (inquit Servius) primus Ægypti praefectus fuit, & poëta eximius. Nam & Euphorionem Græcum transtulit in Latinum sermonem, & amorum suorum de Cytheride conscripsit libros quartuot. Hic primum in amicis Augusti Cæsar's fuit: postea quum venisset in suspicionem quod contra eum conjurasset, occisus est. Fuit autem amicus Virgilii adeò ut quartus Georgicon à medio usque in finem laudes ejus teneret: quas postea jubente Augusto in Aristæ fabulam commutavit. Hic Gallus amavit Cytheridem metrictem, libertam Volumnii: quæ, eo sperto, Antonium euntem ad Gallias est secura: propter quod dolorem ejus consolatur Virg. Eleg. 10. Hæc Servius. Cytheridem autem quam deperibat, mutato nomine, Lycotim vocavit Ovid.

Gallus & Hesperius, & Gallus notus Eois,

Et sua cum Gallo nota Lycoreis erat.

¶ Corn. Merula Consul contra Boios in Galliam missus, xii. m. hostium excidit. Author Liv. de bell. Maced. lib. 5. ¶ Corn. Merula superioris nepos, Flamen Dialis, partium Syllanarum, ingresso urbem Mario, in Jovis æde, venis succisus, se necando, mortis contumeliosa damnationem effugit: sacerdotisque sui sanguine foci vertutissimi maduere. Valer. lib. 9. cap. 12. de Morte. ¶ Cornelius Nephos, Ciceronis tempore vir disertus, vitas illustrium virotum scripsit: quarum tantum Pomponii Attici extat: totiusque ævi historiam, tribus (Martialis verbis utat) chartis explicuit. Huic Valearius Catullus Veronensis opus suum dedicat, ut indicat primum operis epigramma. Vide plura de hoc apud Crinitum. ¶ Cornelius Severus inter poëtas Epicos ab antiquis Authoribus relatus est. Ingenio fuit magno, & in scribendis versibus facilis. Constat eundem fuisse versatum in declamationibus, qua in re ingenium suum atque eruditioem maxime probavit: quum in eodem officio essent alii complures, ut Asinius Pollio, Pompeius Silo, Porcius Latro, & Avidius Bassus. A Fabio ita commendatur, ut versificator quam poëta melior habitus sit. Scripsit inter alia multa, opus de bello Siculo, quod ab eo absolutum non est, propter immaturam mortem. Quod opus si absoluere potuisset, meritò sibi secundum locum vendicasset, ut idem Quint. author est. Exstatque ejus illud carmen, quo eleganter deslevit Marci Ciceronis interitum, quod etiam ab Annæo Seneca magnopere commendatum est:

Oraque magnanimum spirantia penè virorum
In rostris jacuere suis, sed enim abstulit omnes,
Tanquam sola foret rapti Ciceronis imago, &c.

Lex Cornelia de falso. Suet. in Aug. cap. 33.

Cornētum, vide Cornu.

Cornēlus, vide Cornu, & Cornus arbor.

Cornicēn, vide Cornu.

Corniclus, κόρηκλος, urbs Latinorum. Steph.

Cornicōr, Cornicula, vide Cornix.

Corniculātus, nomen est ordinis in militia, sicut Commentariensis, & Accensus. Docet Asconius Corniculatum à Corniculo sic inclinati, ut à Cornu Cornicinem. Nam qui Corniculo militabat, is & Cornicularius dicebatur. Ut in exercitu & acie dicitur cornu, ita in cohortibus Trib, militum corniculum, & fortasse in ordinibus centurionum, à quo Cornicularius, qui Corniculo Tribuni militum præsit. Tranquillus: Ac repugnantem aborti Clodianus Cornicularius, & Max. Valer. Maximus Cominius Trib. pleb. diem ad populum dixit, quod Corniculatum suum stupri causa appellasset. ¶ Maternus videtur ostendere, Cornicularium officium fuisse super sententiis dampnatorum, quum ait lib. 2. Quod si in his locis Mars se aliqua societate conjinxerit, vel si cum his fuerit inventus, erunt homicidiis publicis præpositi, & exceptores earum sententiarum, quæ de hominum capitibus proferuntur, aut cornicularii, aut commentarienses, sed quibus jura committantur.

¶ Corniculati, milites, cornetta, qui corniculu metebant. Turn. || Corniculum, vide Cornu.

Cornificius, Poëta eruditissimi nomen fuit, cuius egregia opera usus est Augustus in bello Siculo. Hic milites fugientes non infacetè Galeotes lepores solebat appellare: à quibus tandem destitutus, ab hostibus circumventus est & occisus. Huic soror fuit nomine Cornifica, cuius carmen magno in pretio habitum fuit.

Cornigenus, Corniger, Cornipes: vide Cornu.

Cornicarum divarum, locus trans Tybetim erat, cornicibus dicatus, quod in Junonis tutela cornices esse putabantur. Author Festus.

CORNIX, Κορνίξ. GALL. Vne corneille. ITAL. Cornice, cornacchia. GERM. Ein kräy. HISP. Corneja. ANGL. A crowe. } Avis vivacissima, minor corvo, quæ cæterarum avium dux esse dicitur. Annofa cornix, Horat. 3. Carm. Improba cornix, Virg. 1. Georg. Idem 9. Eleg.

Ante sinistra cava monuisset ab ilice cornix.

Picus, cornix est ab lœva, corvus à dextra. Plaut. Asin. sc. 1. a. 2. ¶ Cornix scorpium, κέραντον σκορπιόνιον, subaudi rapuit. Quadrat in hos, qui parant eos lædere, unde tantumdem mali sint accepturi vicissim. Quemadmodum cornix correpto scorpio, arcuata illius cauda vulnus accepit lethale, petiturque. ¶ Cornices etiam accipi solent pro iis, qui se sapientiores ac duces aliorum videri volunt: unde cornicum oculos configere, proverbio dicimus, pro eo quod est, veterum scientiam novo invento obscurare, & efficere ut priores nihil scisse videantur. Cic. pro Murana, Inventus est scriba quidam Cneus Flavius, qui cornicum oculos configerit, & à prudentibus juris sapientiam ipsorum compilarit. ¶ Est etiam cornix annulus ferreus, quo ostium pulsatur, à figura, aut potius garrulitate sic dictus.

Corniculā, diminutivum. Κορνιώτις. GALL. Corneille ou graille emmantelée. ITAL. Pittiola cornacchia. GERM. Ein kleine Kräy. HISP. Pequeña corneja. ANGL. A little crowe, a daroe. } Hieronymus ad Paulinum, Malo alieni operis interpres existere, quæ (ut quidam faciunt informes corniculae) alienis me coloribus adornare. Alludit ad corniculam illam, quæ (ut in fabulis est) alienis pennis adorna, reliquis avibus aliquandiu non parva fuit admirationi, donec deprehenso farto, suas quæque pennas aves repentes, nudam corniculam destituerunt. Quam fabulam ita tangit Horat. in Epist.

— ne si repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula risum
Furtivis nudata coloribus,

Cornicōr, aris, deponens. Significat more cornicum garrio. κράζει. Pers. Satyr. 5.

Nescio quid tecum grave cornicaris, inepte.

CORNŪ, & hic Cornus, secundum Priscianum, à curvore (ut scribit Varro) nominatur. ¶ Κέραντος κέραντος GALL. Corne, Cornet. ITAL. Corno. GERM. Ein horn. HISP. Cuerno. ANGL. An horne. } Plin. lib. 28. cap. 11. Dentes mobiles confirmat cervini cornu cinis. Idem lib. 11. cap. 37. Omibus autem cava & in mucronem demum concreta sunt cornua, cervis autem solida, & singulis annis decidua. Gell. lib. 14. cap. 6. Accipio librum cupidus & libens, tanquam si copia cornum nactus essem. ¶ Tollere cornua, pro eo quod est animo efferti, nunc quoque tritissimum est. Horatius in Epop. Namque in malos acerrimus, parata tollo cornua. ¶ Sic addere pauperi cornua: idem de Bacco. ¶ Pauperem sumere cornua: Ovid. de ebrietate.

Iam feror in pugnas, & nondum cornua sumpsi.

Idem Eleg. 9. lib. 4. Trist. Vulcanum in cornu conclusum geris. Plaut. Amphit. Boves aliquem incurvare cornibus: idem Aul. sc. 4. a. 1. Metuo ne in me obvertat cornua. Idem Pseud. sc. 3. a. 4.

Et tumidum cornu durius inguen habet.

Ovid. 2. Fast.

Candida nec nigrâ cornua fronte geras. (ô liber.)

Idem Eleg. 1. lib. 1. Trist. Tractum à pecoribus, quæ cornibus oppositis minantur. ¶ Hinc fiunt Unicorns, μονόκερος: Bicornis, δικέρος: Tricornis, Quadricornis. ¶ Per translationem cornua fluminum dicuntur flexus & curvitas alveorum, quod multis in locis ad cornuum similitudinem fluctuantur. Cicet. Attic. lib. 9. Ab utroque portu cornu moles jacimus. Valer. Flac. lib. 1. Argonaut.

— Elatis cornibus amnes.

Cornibus hic fractis (Rhenus.)

Ovid. Eleg. 2. lib. 4. Trist. ¶ Cornua etiam in re navalí. Liyius lib. 3. d. 4. & lib. 6. d. 4. Cæl. 3. de bell. civil. ¶ Item de crinibus:

— madido torquentem cornua cirro.

Juvén. sat. 13. ¶ Item cornua antennarum, significant utramque partem antennæ. κρεοῖς. Virg. 3. Aeneid.

Cornua velatum obvertimus antennarum.

¶ Similiter in prælio cornua dicuntur aciei partes ab utroque latere prominentes, κέρας. In exercitu enim est dextrum & sinistrum cornu, & quod inter utrumque est, dicitur Media acies. Terent. in Eunuch.

Eunuch. sc. 7. n. 4. In medium hoc agmen cum vesti, Donax; tu Si malio in sinistrum cornu, tu Syrisce in dexterum. Cæs. 1. bell. Gall. Ipse a dextro cornu prælium commisit. Malè multatum cornu aciei. Velleius. Item Cornua galæ. Liv. 7. bell. Punic. Ubi alterum cornu fractum vocat insigne galæ. ¶ Item Cornu, βικενίγησος, genu est tubæ obtortæ, à quo cornicines, βικανσα, dicti sunt: & dicuntur cornu etiam ex ære sit, propterea quod primùm ex cornibus ficerent. Varr. lib. 4. de ling. Lat. ¶ Cornua, pro bobus, apud Virg. lib. 11. ¶ Cornua in ense ea sunt quæ ex ferro prominent instar cornuum, quæ ensis capitul.

¶ Cornare, cornu resonare. Cath.

Corneolæ, gemmæ. Rhod. ¶

Cornuariūs, κρεμαντος, qui cornua militaria fabricat. Arcadius D. lib. ult. tit. 6. l. 6. Cornuarios recenset inter eos, quibus aliquam vaccinationem munerum graviorum conditio tribuit.

Cornucopla, κρεμαντος κρεμαντος. Cornu fuisse existimatur, quod Hercules cum Acheloo in speciem tauri mutato congressus ei detraxit: hoc Naiades acceptum & omnium fructuum primitiis refertum, Copiæ consecratunt: unde apud Ovid. lib. 9. Metam.

Achelous

— rigidum fera dextera cornu
Dum tenet, infregit, truncaque à fronte revellit.
Naiades hoc pomis & odoro flore repletum

Sacrarunt, divésque meo bona Copia cornu est.

Hæc (epistola) cornucopia est, ubi inest quicquid volo. Plaut. sc. 2. a. 2.

Cornēscō, scis. { γιγην hikrin. κρεμαντος. GALL. Devenir dur comme corne. ITAL. Divenir duro come corno. GERM. Hart werden als ein horn/hörnlin werden. HISP. Hacerse duro como cuerno. ANGL. To waxe hard lik an horne. } Plin. lib. 11. cap. 49. Ursus quoque simul ut expiraverit, cornescere aiunt genitalia.

Corniculum, diminutivum à cornu. { κρεμαντος. GALL. Petite corne. ITAL. Picciol corno. GERM. Ein hörnlin. HISP. Pequeño cuerno. ANGL. A little horne. } Plin. lib. 11. cap. 28. Aliis cornicula ante oculos prætenduntur ignavia. Idem lib. 9. cap. 32. de cochleis. Oculis carant: itaque corniculis prætentant iter. ¶ Hoc etiam nomine vocatum est oppidum apud Tarquinios, κρεμαντος. Steph. à quo oppidani Corniculanii, κρεμαντος, appellati sunt. ¶ Est & Corniculum ornamenti genus, quo donabantur milites ab Imperatoribus pro re bene gesta. Liv. lib. 10. scribit Papyrium Consulem equites omnes ob insignem in bellis operam, donasse corniculis armillisque argenteis. ¶ Corniculum (à quo Cornicularius) etiam vocabulum est militare, vulgo dicimus, sine Cornette. Nam ut in exercitu cornu, ita in cohortibus Trib. militum, ordinib[us]que centurionum dicitur Corniculum. Tranquill. de claris Gramm. Corniculo, mox equo meruit.

Corniculatus, κρεμαντος: ut, Luna corniculata, apud Apuleium de Deo Socratis.

Cornicén, qui cornu canit, || quod nunc ex ære, initio ex bubulo cornu faciebant. { κρεμαντος, βικανσα. GALL. Corneur, qui sonne du cornet, Trompette. ITAL. Sonatore di corno. GERM. Ein hornbläser. HISP. Trompeta bastardo, que tañe el cuerno. ANGL. That bloweth on a horne. } Juven.

Quadragesima dedit Græchus sestertia dotem.

Cornicini, sive hic recte cantaverit ære.

Hisce etiam olim in præliis utebantur, quemadmodum & tubicini bus. Liv. lib. 2. ab urbe, Cornicines, tubicinæque in equos impositos canerè ante vallum jubet. Per cornicinem centuriata comitia vocabantur. Gell. cap. 27. lib. 15.

Cornigénus, a, um: quod est ex genere cornua habentium: sicut Caprigenum, quod est ex genere caprarum. κρεμαντος.

Cornigér, Gerens cornua. { מַקְרִין makrin. κρεμαντος. GALL. Cornu portant cornes. ITAL. Cornuto, che porta le corna. GERM. Der hörner hatt. HISP. Cosa que tiene ó traer cuernos, cornudo. ANGL. Horned, that hat hornes. } ut, Cervi cornigeri. Ovid. 7. Met. Caput cornigerum. Idem epist. 5. Fluvius corniger. Virg. 8. Æneid. Taurus corniger, apud Cicer. de nat. deor. Bacchus etiam corniger dictus est, quia simulachro Liberi patris cornua adjiciebantur, quod vini invento fuerit: homines enim nimio vini potu truces redduntur.

Cornipēs, Animal corneos habens calceos, sicut equus & capra & hujusmodi unguium, aut pedum animalia. { κρεμαντος. GALL. Qui a les pieds durs comme corne. ITAL. Chi a i piedi di corno. GERM. Das hörnlin schuch oder füss hatt. HISP. El que tiene los pies de cuernos. ANGL. Hard footed lik an horne. } Ovid. lib. 1. Fast.

Cornipedi Fauno caso de more capella.

Nam Faunus caprinos pedes habere fertur.

Cornupētā, Animal quod cornibus petit, id est, ferit κρεμαντος.

¶ Cornuo, Cornuat aurum. Navius. Scal. in 6. Varron. de L.L. elegans verbum, pro flectit & incurvat areum, donec cornua inter se coirent: aurum, pro aurato arcu. Inde Cornuata umbra. Varro lib. 6. de L.L.

Cornūtūs, a, um: quod habet cornua. { מַקְרִין makrin. κρεμαντος, κτελος. GALL. Cornu, ayant cornes. ITAL. Cornuto. GERM. Gehörnet. HISP. Cosa que se tiene cuernos, cornudo. ANGL. That hat hornes. } Varr. 1. de re rust. cap. 7. Etas cognoscitur equorum & ferè omnium qui unguis indivisib[us] habent, & etiam cornutorum. ¶ Potest etiam dici cornutum quod procedit ex cornu. Matt.

Occubuit tantum cornuto ardore potitus.

Cornutæ quadrupedes à veteribus dicebantur elephanti: nam quos in his dentes multi dicunt, cornua sunt.

Cornūtā, Lyra altera: aliis Coccyx alter. Piscis marinus est octogonus, colotis pumicei, torus squammis osseis connectus, aculeis lyrae pisci similis. De Cotnuta Plin. lib. 4. cap. 27. & lib. 32. cap. ult. Priorre loco sic legendum: Attollit è mati cornuta semipedanea ferè cornua, quæ ab his nomen traxit.

Cornēus, a, um, adjectivum nomen. { κρεμαντος. GALL. De corne. ITAL. Di corno, à colorato come il corno. GERM. Hörnlin. HISP. Cosa de materia de cuerno. ANGL. Of an horne. } Unde hybernæ coronæ

Cornæ dictæ sunt: quoniam negante tum flores terra, laminis è cornu tintis fieri solebant. Unde Cornicum rostrum. Cicer. de nat. Deor. Cùm sint aves excelsæ, cruribus rigidis, corneo, proceroque rostro. Corneus color, qui cornu, vel corni similitudinem refert. Plin.

Cornēlös, aliud adjectivum, idem significans, sed diminutivè. Cic. 2. de nat. deor. Sed duros & quasi corneolos habent introitus, multis que cum flexibus, quod his naturis relatus amplificatur sonus.

¶ Cornuetum, Corneto, V. E. ad littus maris Tyrreni, à paucis, ob aëris æstivo tempore insalubritatem, habitatum: cujus loci Episcopatus unitus est cum E. Montis Flasconis.

Cornūs, tam quarræ, quam secundæ declinationis, secundum Priscianum: Arbor ramos habens dutitie & rigiditate cornibus similes, fructum circa solstitia ferens, primò candidum, postea sanguineum. { κρεμαντος. GALL. Cornoyer. ITAL. Corniolo, cornolaro. GERM. Thierlinbaum/oder cornelbaum. HISP. El cerezo sylvestre. } Virg. 2. Georg. — & bona bello

Cornus:

id est, apta hastilibus. Itala cornus. Idem Æneid. lib. 9.

Conjetto sternit jaculo; volat Itala cornus:

id est, telum ex corno factum.

¶ Cornus, ūs, pro cornu: ut tonitus, ūs. Prisc. lib. 6. ¶

Cornum, i. gen. neut. Fructus arboris corni. { κρεμαντος. GALL. Le fruit d'un cornoyer, cornoyer. ITAL. Corniola, frutto del cornolaro. GERM. Thierlinbeumin/cornelbeumin. HISP. Cosa de cerezo sylvestre. } Virg. Æneid. 3.

— baccas lapidosaque corna

Dant rami.

Cornēus, a, um: quod ex corno est. { κρεμαντος. GALL. De cornoyer fait de bois de cornoyer, ITAL. Fatto di legno di cornolaro. GERM. Thierlinbeumin/cornelbeumin. HISP. Cosa de cerezo sylvestre. } Plaut. Duram ac corneam virgam. Cornea pyxis. Plin. lib. 20. cap. 20. Venabula cornea, Ovid. Epist. 4. Virgulta cornea. Virg. 2. Æneid.

Cornētum, i. locus confusus cornis. Hinc Corneta, locus in urbe intra sacram viam & macellum, à cornis, quæ amputata loco reliquetunt nomen, ut Eseulentum ab esculo dictum, Lauretum à lauro, Fagatal à fago. Varr. lib. 4. de lingua Latina.

Corniferi rami, hoc est, qui corna ferunt. Claudianus lib. 1. de rapina Proserp.

Stridula corniferas modulantur carmina ramis.

Cornūtā, piscis marinus. Rond. ¶

Cornūtus, κρεμαντος Suidæ, Philosophus ex Lepti civitate Afriæ, quæ teste Suidæ, non pauciores discipulos morum comitate, quam eruditio nominis ad se pellexit. Floruit Neronis temporibus, à quo etiam fuit interfactus. ¶ Fuit & Cornutus Praetor urbanus Romæ Ciceronis temporibus, de quo sic scribit lib. Epist. 10. Placuit nobis, inquit, ut statim ad Cornutum Praet. urb. literas deferremus: qui quod coss. aberant, consulare munus sustinebat more majorum. Idem Attic. lib. 1. epist. 9. Bonis utimur Trib. pleb. Cornuto verò pseudocatone.

Corcēbus, sine aspiratione, κρεμαντος. Suidæ, filius fuit Mygdonis (unde à Virgil. Mygdonides appellatus) qui incensus amore Cassandrae, quam etiam Priamus ei pater desponderat, ad Troiam venit, socero & Phrygibus latus auxilium, quamvis ei à sponsa exitum, nisi abiit, esset prædictum. Nam ea nocte, qua Ilium cecidit, occulit est à Penelao quodam Græco. Virg. 2. Æneid.

— Invenisque Corcēbus

Mygdonides, illis qui ad Troiam forte diebus

Venerat insano Cassandra incensus amore.

Unde proverbium, Stultior Corcēbo, μαρτυρεῖ κρεμαντος. Proverbialis hyperbole in stupidos & recordes.

Cörön, κρεμαντος Dioscoridi, herba eadem est cum sylvestri ruta.

Cörollä, Corollarium, vide Corona.

¶ Corona, quæ & Stephanopolis, & Bassovia, Germanis Cronstadt/urbis Transsilvaniæ.

CÖRÖNÄ, Sertum. { כְּרָנָה hatarah. κρεμαנָה. GALL. Couronne, chapeau de fleurs. ITAL. Corona, diadema. GERM. Ein Kron. HISP. Corona que se da al vencimiento. ANGL. A crown or garland of flowers. } Plaut. Asin. Tum si coronas, sertæ, unguenta jussit ancillam ferre Veneri. Cic. 4. Verr. Unxisse unguentis, complexe coronis & floribus. Ego te sacram coronam surripuisse Iovi Icio. Plaut. Men. sc. 5. a. 5. Coronam depositus sacrificans Minos, nuntiata morte filii. Sen. cap. 12. de conf. ad Marc. Corona aureæ (alii lauræ) gestandæ juis in ludis. Velleius. Cum corona exit foras peracto convivio. Plaut. Menach. sc. 1. a. 3. Capiam coronam in caput, atque me ebrium assimilabo. Idem Amphitr. Serta, unguenta, coronas ferre Veneri & Cupidini. Idem Asin. sc. 1. a. 4. Accubantem cum corona amplexum amicam, ibid. sc. 2. a. 5. Post cum corona detideto ebrius, & cum corona florea. Idem Menach. sc. 2. a. 4. Dat mihi coronas (i. lauri.) Idem Aul. prolog. Has coronas floreas, ut imponantur in foco nostro lati. Ibid. sc. 5. a. 2. Cum corona ebtius. Idem Men. sc. 1. a. 4. Cum corona ebtium Pseudolum vides? Idem Pseud. sc. 2. a. 5.

— Illam esse domum sovis,

Augurium menti querna corona dabat.

Ovid. Eleg. 1. lib. 3. Triſt.

Fumida cingatur florentibus atra coronis.

Idem Eleg. 13. lib. 3. Triſt. ¶ Sub coronis venite dicebantur mancipia in bello capta, quia coronis induita. Gell. cap. 4. lib. 7. ¶ Item Corona dicitur Circumstatio militum. Gell. ibid. De generibus coronarum. Idem lib. 6. cap. 5. Novum genus coronarum Exploratoria. Sueton. in Calig. cap. 5. Corona oppugnare urbem, Liv. lib. 4. d. 4. est, ut ibidem subjicit, urbem cingere. Corona monia aggredi. Idem d. 4. lib. 7. ¶ Fuerunt autem apud Romanos varia coronæ genera: Triumphalis, quæ Imperatoribus post victoriam ad urbem redentibus ad triumphum mittebatur. Hæc antiquitus ex lauro siebat: postea etiam ex patissimo auro fieri cœpta, quod etiam inde Aurum coronarium vocatur. Obsidionalis, quam liberati ab obſidione dabant ei, qui ipsos liberaverat, ex gramine decerto inde, ubi

ubi obfessos ille servasset. Nam (ut ait Plinius) summum apud antiquos signum victoriae erat, victos porrigitur herbam è terra. Civica, quam civis civi, à quo servatus est in prælio, testem vitæ, salutisque receptæ dat : & hæc erat primò lignea : postea magis placuit ex quercu, quod ante inventas fruges, arboris ejus glandibus homines visitarent. Mutatis erat quā donabatur ab Imperatore qui primus murum ascendisset, inquit oppidum hostium venisset. Hæc corona ad incitandos ad oppugnationem militum animos ex auro siebat. Vallaris, quæ & Castrensis dicitur, similiter aurea, habens insignie valli, quā donabatur, qui primus hostium castra pugnâ intraser. Navalis quoque aurea, quibusdam quasi rostris navium insignita, quā donari consueverat, qui primus maritimo prælio innavem hostium vi transiliisset. Ovalis, myrtlea erat, quā utebantur Imperatores, qui ovantes introibant civitatem. Ovantes autem Imperatores urbem introibant, quum bellum non ritè indicatum erat, neque cum justo hoste gestum, utpote subactis servis, aut piratis, aut humili alio quovis hoste : aut etiam quoties facta repente deditione, victoria citra pulverem (quod dici solet) obtigerat. His itaque mittebatur corona ex myro, quæ est arbor Veneri sacra, quod huicmodi victorias Venereas magis judicarent, quam Martias. Vide Gell. lib. 5. cap. 6. ¶ Unde myrtleam coronam cupere, aut ambire, nūp̄p̄nū, dicebatur qui tyrannidem, aut magistratum ambiret. Suidas. ¶ Corona etiam dicitur ornamentum muliebre. Horat. lib. 1. Carm. Et scindit hærentem coronam crinibus. Item ponitur pro conventu hominum circumstante. { ὁ δῆμος κύριος τεσσάρες, ἀπότελε, οὐδὲν γένες. GALL. Vne compagnie de gens, ou amas de people autour de quelqu'un. ITAL. Cerchio de huomini. GERM. Ein versamling viler leuten / besonder die in einem kriegsheer umbstehn oder sizen. HISp. Cero ò cerillo de hombres. } Cic. pro Flacco, A judicibus oratio avertitur, vox in coronam, turbamque effunditur. Idem pro Milone. Non enim coronam vester confessus cinctus est, ut solebat. ¶ Item pro circulo circa lunam, ἀλη. ¶ Item pro signo cœlesti supra humerum Artophylacis. Virg. 1. Georg.

Gnosiaque ardantis decedat stella Corona.

Ferunt Ariadnen coronam dono accepisse à Theseo, inde nupsisse Libero patri : & post ejus mortem coronam à Libero in celo fuisse collocatam. Alii dicunt hanc coronam dedisse Bacchum Ariadnæ, quum ad Minœm in Cretam venisset. Alii dicunt coronam dedisse Baccho datam à Venere, quum Ariadnen uxorem duceret. Hæc Cancro & Leone ex oriente occidit : exoritur cum Scorpione Nonis Octobris : habet stellas novem in orbem dispositas. ¶ Coronæ item sunt Prominentiae, & veluti supercilia quedam parietum arcendis stilicidiis inventa, fabri Cornices appellant & intabulamenta : sive structura, sive intestino opere constent. Vitruv. lib. 2. Summis parietinis structura testacea sub tegula subjiciatur, altitudine circiter sesquipedali, habetque projecturas coronarum : ita vitati poterunt quæ solent in iis fieri vitia. Budaxus.

Corollæ, diminutivum. Parva corona. { οὐφάνιον. GALL. Petite couronne, petit chapeau de fleurs, chapelet. ITAL. Coronetta. GERM. Ein kremlin/krönlein. HISp. Pequeña corona. ANGL. A little crown or batt of flowers. } Propertius,

Me juvat externis positum languere corollis.

Interdiu cum corolla ebrium. Plaut. Iseud. sc. 2. a. 5. Corollam dapsiles & lemnisci. Ibid. sc. 1. a. 5.

Corollæ, authore Varrone lib. 1. significat id quod additum est supra mensuram, præterquam quod debitum est, tanquam auctrariu[m] quoddam : à corollis nomen deductum, quod hæc, quum plauerant actores, in scena dari solitæ sint. { ἡμίφορα, ἡμιουατέλαιμα, ἡμιόπουσι, ἡμιπτερον. GALL. Le pardessus, ou parvensus, le surplus ou surcroist. ITAL. Corollario, dante da rotti un corollario anchor per gratia. GERM. Zusatz / das man über die rechte maß noch herzu gibt. HISp. La corona ò augmentacion que se añade à otra. ANGL. That is a castor put to more then the measure, the overplus. } Unde & Corollaria dicuntur ipsæ Coronæ. Suet. in August. Itaque Corollaria & piæmia alienis quoque muneribus ac ludis, cerebra & grandia de suo offerebat. Plin. lib. 21. Paulatim & Romæ subrepit appellatio Corollis, inter initia propter gracilitatem nominatis, mox & Corollariis, postquam è lamina ærea tenui inaurata, aut inargentata dabuntur. Cicer. in Frum. Nolo hæc colligere, qui numulis corrogatis de nepotum bonis, ac de scenicorum corollariis decimam emerunt. ¶ Hæc autem quum pretii parvi forent, factum est, ut Corollarium pro te leviori accipiat. Plin. lib. 9. cap. 35. At illa corollarium id esse, consumpturamque se ea in ecena taxationem confirmans. Apul. symbolicæ Corollarium vocavit posticum concubitum, quum ait, Mihi jam fatigato, de propria liberalitate Photis puerile obtulit corollarium. ¶ Sed simpliciter dici potest, quod in summittate instat corollæ superimponitur. }

Corono, as: Coronam capiti impono. { ηνῡ θατάρ. ηφανία. GALL. Couronner. ITAL. Coronare, incoronare. GERM. Krönen. HISp. Coronar. ANGL. To crown. } Plin. lib. 15. cap. 4. Athenæ quoque victores oleo coronant. Virg. 1. Eneid.

Crateras magnos statuunt, & vina coronant.

¶ Ubi Servius, Vina pro poculis posuit: Coronant autem est, aut implent usque ad marginem, aut quia antiqui coronabant pocula, & sic libabant. Unde est,

magnum cratera corona

Induit, implevitque mero.

¶ Coronare, item in coronamenta venire, coronis faciendis abhiberi. Plinius lib. 21. cap. 9. Folio coronat & trifolium. Ibid. cap. 10. Et tantum folio coronant Jovis flos, amaranthus, hemerocales, abrotanum, &c.

Corōnātūs, particip. Coronâ donatus, qui coronam habet in capite. { ηνῡ θατή. ιστοκανθάρη. GALL. Couronné. ITAL. Incoronato, coronato. GERM. Bekrönt. HISp. Coronado. ANGL. Crowned. } Cic. 2. de Leg. Sequebantur epulæ, quas inirent propinquai coronati.

Corōnātūs, ii, qui coronas nectit. { ηφανωδέχ. GALL. Qui fait bouquets ou chapeaux de fleurs, ou qui les vend. ITAL. Artefice de ghirlande de fiori. GERM. Ein Kronenmacher / oder franzmacher.

HISP. El que haze ò vende coronas. ANGL. A maker of hattes or garlandes of floures. } Cujus sc̄eminimum est Coronaria, ηφανωδέχ. i. ¶ Mulier coronas conficiens. Plin. lib. 21. cap. 2. Factum id est ex ingenio Paulæ pictoris atque Glyceræ coronariae, dilectæ admodum illi.

Corōnātūs, a, um: adjективum, quod ad coronas pertinet, { ηφανωδέχ. GALL. De couronnes, ou de quoy on les fait. ITAL. Cosa de far ghirlande de fiori. GERM. Das zu den kronen oder krenzen gehört/ oder aus dem man sie macht. HISp. Cosa perteneciente à corona. ANGL. Belonging to crowns. } Unde, Autum coronarium, ex quo coronæ conficiebantur. Cic. pro lege Agrar. Quod ad quemque pervenerit ex præda, ex manubiis, ex auro coronario. ¶ Coronarium, opus in modum coronæ factum. Plin. lib. 15. cap. 30. Ramos spargit à radice dodrantales, topiarii ac coronati operis.

Coronarium, ii, corona ex floribus. Gell. lib. 4. cap. 14. Ex eo loco jure dejectum, quod cum venire cum coronario non decuiisset.

Corōnāmēntum, i. Coronarum materia, hoc est, flores, aut frondes, coloris, aut odoris gratiâ coronarum confectioni congruentes. { ηφανωδέχ. GALL. Fleurs & autres choses à faire chapeaux & bouquets. ITAL. Fiori, viole, rosa & simile cose da far ghirlande. GERM. Der züg oder die matery aus welcher man krenz macht / als blumen freuter / &c. HISp. Flores y otras cosas para hazer coronas. ANGL. Flowers and such lik things to mak garlandes of. } Plin. lib. 21. c. 1. In hortis seri & coronamenta jussit Cato. Idem eodem lib. cap. 9. Folia similacis & hederæ in coronamenta se dedere, coronæque etiam obtinent principatum.

Corōnē, es, five Corona, & ηφανών. Peloponnesi oppidum est ad sinum Messeniacum, non procul à Pomili fluminis ostio, etiam hodie nomen servans. Vulgo Coron. || V. E. sub M. Atheniensi. ||

Corōnæ, a, um: ηφανών. ut, Sinus Coronæ, ηφανών ηφανών. Vulgo Golfo de Coron, qui & Messeniacus, ab Acrita promontorio ad Tænarum usque, agri Laconici promontorium extensus. Vide Plin. lib. 4. cap. 5. & Suet. lib. 8.

Corōnæ, ηφανών, urbs est Boeotiae, non procul ab Helicone, in collis sita, ita dicta (ut Steph. placet) à Coronio Thersandri filio. In hujus agro negant talpas aut gigni, aut aliunde illatas vivere posse. ¶ Eit & altera ejusdem nominis urbs in Phthiotide, non procul à Pagasis, cuius meminit Strab. lib. 9. Plin. lib. 4. cap. 7. Juxta Ceephium amnum Lamia, & Anichia, Medeon, Phligene, Gephis, Corona, Chæronia. ¶ Stephanus & alias ejusdem nominis urbes commemorat, quas quod nullam earum mentionem apud Geographum fide dignum invenerimus, hæc consultò prætermisimus.

Coroneola, genus rosæ est autumni tempore in rubo proveniens. Plin. lib. 21. cap. 4.

Corōnæ, idis, fœm, gen. Summitas, seu apex alicujus rei, velut montis, aut structuræ alicujus. { ηφανών. GALL. Le sommet & fin bout de quelque chose, la fin. ITAL. Summità, cima, altezza. GERM. Der oberst spitz oder gipfel eines bergs. Item / Das oberst eines gebew. HISp. El fin, altura, o cumbre de qualquier cosa. ANGL. The nose of a ship, the end or toppe of a thing. } Significat & extremam navis partem, hoc est, incurvum quiddam supra puppim in rostri modum eminens. ¶ Denique Coronidem per translationem accipimus pro quoquæ fine, & ultima manu rei alicui imposita: sive etiam pro eo, quod rei absolutæ ornatus magis quam necessitatis ergo accedit. Martial. lib. 10.

Sed nimis videor, seraque coronide longus

Esse liber: legit paucæ, libellus ero.

Idem,

Et image principio grata coronis erit.

Postremò Grammatici, quoties persona actoris eodem metri generat, finit quo cœperat, Coronidem vocant: eamque notant veluti rostri figuram experimentibus lineis. ¶ Ad coronidem usque, μήκες της φορού. Q[uod]um extremum rei cujusp[er]iam significamus.

Corōnæ, idos, ηφανών, alio nomine Arsonoë: Nympha fuit, Phlegia, vel ut alii tradunt, Leucippi filia: quæ quum formâ esset non ineleganti, Apollini placuit, a quo & vitiata & gravida facta est. Verum quum postea Iischidi cuidam Thessalo, mutuo ejus amore capta, sui copiam faceret, à corvo deprehensa est: ex quo quum Apollo amicæ perfidiam cognovisset, telis eam confudit, puerumque (qui postea Aesculapius appellatus est) ex utero ejus exemptum, Chironi Centauro tradidit educandum. Ovid. lib. 2. Metam.

Pulchrior in tota quam Larissa Coronis

Non fuit Aemonia, &c.

Vide latius in dictione, Aesculapius.

Corōnopus, { ηφανών. GALL. Corne de cerf. ITAL. Stella. GERM. Rappenschn. HISp. Guidabella. ANGL. An heare called the harts horne. } Oblonga herba est, fissis foliis per terram repens, cuius radix cæliacis præclarè facit in cinere tosta. Plin. lib. 22. cap. 19. & lib. 21. cap. 16. hanc herbam inter graminis genera assignat, & à Romanis Grameu aculeatum vocari afferit. Vulgo ab olitoribus Dene canis, aut Cornucervi appellatur. Ruellius.

Cotope, ηφανών, urbs Thessaliae, ubi Cotopæi Apollinis oraculum, cuius meminit Nicander. Sed videtur legendum Oropœus. Oropœ enim Eubœæ civitas est, Apollinis templo clarissima. Steph.

Corophium, pisces de genere cancerorum. Plin. lib. 32. cap. 11.

Corpilli, populi sunt Thraciae, Hebrum accolentes, ut scribit Plin. lib. 4. cap. 11.

Corpōrālē, Corporatio, Corporatuta, Corporeus, vide Corpus.

CORPUS, oris, generaliter dicitur quicquid tactu percipitur: || at simplicius, quod corrumpi potest. } { ηφανών. ηφανών. GALL. Corps. ITAL. Corpo. GERM. Ein leib. HISp. El cuerpo. ANGL. A bodie. } Cic. 2. de Orat. Etenim corpus intelligi sine loco non potest.

Tu tantum corpore prodies,

Nos animo.

Ovid. 13. Metam.

An quod amantes

Non longè à charo corpore abesse volunt.

Gatul.

Catul. de tom. Beren. Quia hastis corpus transfigi solet. Plaut. Most. sc. 1. a. 2. Vitia corporis fuso occulunt. Ibid. sc. 3. a. 1.

Ne non in corpore nostro

Pectora sunt potiora manu.

Ovid. 13. Metam. Corpus in vulgus dare (de meretrice.) Gell. cap. 7. lib. 6. Comprehensiones amantum corporum. Plaut. sc. 1. a. 1.

Ut quae contingere non est

Corpo, sicut animo cuncta videnda meo.

Ovid. Eleg. 4. lib. 5. Trist.

Denique ut in tanto, quantum non extitit unquam,

Corpo pars nulla est, &c.

Idem Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Qui duo corporibus, montibus unus orant.

Idem Eleg. 2. lib. 4. Trist. Corpore corpus incubat (dere venerea.)

Plaut. Amph. Ut mihi extra te unum mortalis nemo corpus corpore contigit. Idem ibid. Onustum gero corpus. Idem Men. sc. 2. a. 5.

Item, Salus interioris corporis. Idem Asin. sc. 3. a. 3.

Hei mihi perpetuum corpora languor habet. (pro Corpus.)

Ovid. Eleg. 8. lib. 3. Trist. Illo ministro (mactata)

Sapè recusantes corpora capta (i. homines.)

Idem Eleg. 2. lib. 4. Trist. Corpus, pro Cadaver.

Aut ut edax vultur corpus circumspicit ecquod

Sub nuda positum cernere possit humo (i. cadaver.)

Idem Eleg. 5. lib. 1. Trist. Mortale corpus. Livius 6. d. 4. Avelli velut à corpore suo urbes. Idem 8. d. 4. Unius corporis. Corpore pecuniam querere. Gell. cap. 12. lib. 9. Si libuit corpora conduplicant. Plaut. Pseud. sc. 1. a. 5. Nusquam Pompeius erat corpore, ubique nomine. Velleius. Corpore toto eniti. Quint. ¶ Aliquando Corpus accipitur pro massa totius animalis ex partibus similaribus, & organicis compacta, quæ unâ cum anima totum constituit animal. Cicer. pro Marcell. Vita corpore & spiritu continetur. ¶ Aliquando pro sola carne ponitur. Idem Gall. lib. 7. Ego hic cogito commorati, quoad me reficiam: nam & vires & corpus amisi. Matt. uttamque significationem uno versu complexus est.

Vivebant lacri membris stillantibus artus.

Inque omni nusquam corpore corpus erat.

¶ Corporum tria genera Pomponius esse affirmat. Unum, quod una ex specie continetur: ut, Homo, Lapis, Lignum. Alterum, quod ex contingentibus, hoc est, pluribus inter se coherentibus constat: ut, Aedificium, Navis, Armarium. Tertium, quod ex distantibus compactum est, utputa ex pluribus corporibus uni nomini subjectis: ut, Populus, Legio, Grex. Alter Philosophi corpora distinguunt, ut quædam sint inanimata, ut lapis, ferrum: alia animata, ut arbor, leo. Ex his rursus quædam sunt anima vegetativa dunitaxat prædicta, ut plantæ: quædam sensibili, ut bruta omnia animalia: quædam rationali, ut soli homines. ¶ Corpus pro opere aliquo scripto, & volume. Cicer. ad Luceum lib. 5. A principio enim coniurationis usque ad redditum nostrum videtur mihi modicum quoddam corpus confici posse. Idem ad Quint. Fratr. lib. 2. Sed utros ejus habueris liberos (sunt enim duo corpora) an utrosque nescio.

Nec legitur pars ulla magis de corpore toto (Æneidos.)

Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist. Item, Ut corpus eloquentia (i. phrasin,) faciant. Quint. Quasi in unum corpus erant, (themata.) Idem e. 11. lib. 2. ¶ Corpus vitis. Catullus,

Sed tenerum prono deflectens pondere corpus.

Item, Corpus navis, Cæsar lib. 1. de bell. civ. ¶ Superiora corporis, (i. cerebrum.) Gell. cap. 15. lib. 17. Item, Non esse in corpori census, i. in summa. Juvenal. Satyr. 16. ¶ Retum Naturæ corpus, i. mundus. Velleius. ¶ Corpus pro parte, seu tribu ac multitudine populi. Liv. 1. ab Vrb. Sui corporis creari regem volebant. ¶ Corporis civitatis. Idem 6. bell. Pun. Corpus nullum civitatis, nec Senatum, nec plebis consilium, nec magistratus esse. ¶ Collegiorum corpus. Caius in l. 1. §. in collegia, ss. quod cuiusque univers. item collegi. Romæ certa sunt, quorum corpus Senatus consultis atque constitutionibus Principalibus confirmatum est. ¶ Corpore effugere, proverbiali figura dictum est, periculum jam imminentis ac penè premens arte quadam declinate. Translatum à gladiatoriis iustum modico corporis flexu fallentibus. Cic. 1. de inv. in Catil. ¶ Corpus sine pectore, proverbii quadam specie dixit Horat. pro corpus sine mente. Vide locum in epistolis ad Albium, & Ovid. in Heroic. ¶ Totu. corpore atque omnibus unguis, dixit Cicer. quæsi. Tusc. 2. præsumma pertinacia. A feris sumpta metaphora, quæ dentibus, totu. que corpore retinere solent, quod nolint extorqueri.

Corpusculum, diminutivum, parvum corpus. { οὐραγός. GALL. Petit corps. ITAL. Picciolo corpo. GERM. Ein leiblin. HISP. Pequeño cuerpo. ANGL. A little bodie. } unde atomos Corpuscula vocat Cicer. 1. Acad. & 1. Tusc. Juven. Satyr. 10.

mors sola fatetur

Quantula sint hominum corpuscula.

Item Gell. cap. 10. lib. 18.

Corpulentus, Obesus, gravis, pinguis. { μεγάλος. GALL. Corp. & founry, & charnu, corpulent. ITAL. Corpulento, grasso. ANGL. Grosse fleas by, corpulent. } Plaut. in Epid. Euge corpulentior videre, atque habilius. Sic corpulentum pecus, apud Columell. lib. 6. cap. 3. Gelium cap. ult. lib. 7.

Corpulentia, Carnositas. { μέγας. GALL. Corpulence. ITAL. Corpulenta. GERM. Grosse des leibs vñnd diefe. HISP. Aquella mucha carnosidad. ANGL. Grosseness, fleshiness. } Plin. lib. 11. cap. 53. Somno concoquere, corpulentia, quæ firmat utilius.

¶ Corporatio, vulnus. Corporis ictus. Gl. gr. b. ¶

Corporalē, corporatum, corporeum, corpus habens, quicquid tangi demonstratique potest. { οὐραγός. GALL. Corporel, appartenant au corps. ITAL. Corporale, corporeo. GERM. Leiblich. HISP. Cosa de cuerpo. ANGL. Corporall, that hath a bodie. } Senec. Epist. 59. Dicimus quædam corporalia esse, quædam incorporalia. ¶ Aliquando accipitur pro eo quod est corporis: unde Corporalia bona, apud Gell. lib. 18. cap. 1. & Corporalia vitia, apud Senec. epist. 54. ¶ Corporalis possessio pignoris, quam habemus de pignore corporaliter de-

tento. Papin. I. debitor, ff. de pig. act. Soluta pecunia, creditor possessionem pignoris, quæ corporalis apud eum fuerat, restituere deber.

Corporaliter, adverb. { οὐραγός. Paul. D. lib. 41. tit. 2. l. 1. Per serum corporaliter pignori datum non acquiri nobis possessionem.

Corporēus, a, um. Corporalis, corporatus, concretus. { οὐραγός, οὐραγόν. GALL. Corporel, ayant corps. ITAL. Corporeo. GERM. Leibhaftig. HISP. Cosa del cuerpo. ANGL. That hath a bodie, bodily. } Cicer. de nat. Deor. Contrà ille corporeus, vitalis, & salutaris omnia conservat, alit, auget, sustinet, sensuque afficit.

Corporō, as: Cogo, coagimento, & in unum corpus redigo. { οὐραγόν. GALL. Faire devenir corps, donner forme de corps. ITAL. Incorporare, unire in un corpo. GERM. Zu einem leib machen/etliche ding zusammen setzen und alle in ein begriff bringen. HISP. Encorporar, como en colegio. ANGL. To waxe, to a bodie, to tak the shape of a bodie. }

Plin. lib. 7. cap. 15. Semine è maribus coaguli modo hoc in se glomerare, quod deinde tempore ipso animatur, corporatürque. Hinc Incepto, & alia composita, de quibus suis locis. ¶ Apud antiquos

Corporare legimus pro interficere, quasi corpus solum sine anima relinquere. || Germani dicunt, entlebet. || Ennius apud Nonium,

Corpus contemplatur unde corporer valnere. Accius, Corporare abs tergo es ausus.

Corporatus, a, um: Corporeus, corpus habens, οὐραγός. Cic. de Uni-

versitate. Semperne facit, nullo generatus ortu: si ortus sit, an ab aliquo temporis principatu ortus sit: quandoquidem cernitur & tan-

gitur, & est undique corporatus. ¶ Itcm Corporati dicuntur etiam collegæ, qui ejusdem societatis sunt. Imperatores 1. 4. C. de sacro-

sanct. eccl. Nulli alii corporatorum pater dictum numerum per

patronia immunitate concessa.

Corporatio. Quantitas, vel habitus corporis. { οὐραγός. GALL. Cor-

page, composition & façon de corps. ITAL. Corporatura. GERM. Des

leibs grösse/oder das wäsen eines leibs. HISP. Encorporamiento. ANGL.

To state pligh on liking of a bodie. } Col. lib. 7. Custodiendum est,

ne in corporatione, vel statua, vel viribus impar cum valentiore

jungatur; nam utraque res inferioriter afferit exitium.

Corporatū, Corporis quantitas, hoc est, habitus & status ipsius cor-

poris. { τὸ σώματος κατάρρησις. GALL. Corsage, constitution de corps. ITAL. Corporatura. GERM. Leibs grösse/leibs gestalt. HISP. Encorpacion. ANGL. The pligh or estat of the bodie. } Veg. t. lib. 1. scribit corporatū boni tyronis implete sex pedum longitudinem. Col.

lib. 7. Humilis enim & modica corporatura pecoris operatii debet esse. Vitr. lib. 6. Sed ex cœlo roscidus aët in corpora fundens hu-

morem, efficit ampliores corporatas.

Corrādo, is: Simul rado, coacervo, congrego. { צְבָא תִּסְבַּחַ. GALL. Radere, amasser ensemble, retirer d'un costé & d'autre, amonceler. ITAL. Radere, lever ad altri con industria & difficultà. GERM. Zusammen tragen. HISP. Juntamente raer, arrebatar, ANGL.

To scrape or rake together. } Ter. in Adelph. Minas decem corrader alicunde. Laet. lib. 5. Non propter humanitatem, quæ nulla in his erat, sed ut omnia cupiditatis & avaritiae instrumenta corraderent.

Corrēpo, is, ere: Repo, irrepo. { צְבָא תִּסְבַּחַ. GALL. Se couler ou trainer en quelque lieu, en aborder secrètement. ITAL. Rampare, rampegar. GERM. Kriechen/rutschten. HISP. Gatar por el suelo. ANGL. To creep in some place. } Cicer. 1. de nat. Deor. Quid cum efficere vultis, in dumeta correptis. Lucil. lib. 8.

Exiguam vector pavida corret sit in alnum.

Cicer. ad Attic. lib. 10. Igitur & occulte in aliquam oneratiam corrependum.

¶ Correus, qui simul reus est.

Corticēum, coricēum, locus ubi puellæ sese exercere, & ludere solitæ erant. Turn. ||

Corrīdēo, es, ere: Simul video. { οὐραγία. GALL. Rire ensemble. ITAL. Ridere insieme. GERM. Samt andern lachen. HISP. Reir en uno. ANGL. To laugh together. } Lucr. lib. 4.

Omnia corridē conceptā luce dici.

Corrigia, a: Cingulum quo cingimur. { סְרֵוֹת seroch. קָוָה. GALL. Courroie, escourgeo. ITAL. Corregia, cinta, cintelo. GERM. Gürtel oder riemen. HISP. La torrea. ANGL. The latches of a shote. } Cic. 2.

de Divin. Quæ si suscipiamus, pedis offensio nobis & abruptio cor-

rigia, & sternutamenta erunt observanda. Quidam hoc nomen à corrigeendo deducunt, volūntque corrigiam primū lori quodam genus fuisse dictum, quo servi corrigeantur. Lorum calcei,

Varro in Flexibula, Domo ex:o, & pedes corrigiis compedio.

Corrigya, similis Adrachma, folio tantum magnitudine minor. Pa-

pum vocant fructum ejus. Plin. lib. 13. cap. 22.

Corrīgo, is, xi, ectum, ex con, & rego. Emendo. { סְרֵוֹת seroch. קָוָה. GALL. Redresser une chose tortuë, ou bo-

ssae, corriger, amander. ITAL. Corregere, emendare. GERM. Besseln oder verbessern. HISP. Corregir. ANGL. To mend, to correct. } Laet.

lib. 4. Antequam mores aliorum corrigan, tuos corrige. Terent. in Andr. Corrigere mihi gnatum, poito enitere. ¶ Aliquando ponitur pro Compreno. Cic. ad Qu. fratr. lib. 1. Sic ego, qui isto nomine

colendo tam indormivi diu, te mehercule sœpe excitante, cursu cor-

rigam tarditatem tum equis, tum velis. Et Liv. lib. 9. bell. Pun. Cor-

rigere cursam (classis.) Quintil. Frangas potius quam corrigan,

quæ in pavum inducerunt. Corrigere labentes. Sueton. in Aug. cap. 99.

Corrētor, qui corrigit. { טַבְמָה mejassér. innegatutie. GALL. Cor-

releur, corrigeur, redresseur. ITAL. Correttore. GERM. Ein verbesserer/besserer. HISP. Corregidor, y castigador. ANGL. He that amen deth or correcteth. } ¶ Erat dignitas quædam, cuius munus Correctura.

Vide Meurs. Gloss. Græcob. Ter. in Adelph. Illud quod cecidit forte, id arte ut corrigan. D. Corrector. ¶ Corrector atque emenda-

tor. Cic. pro Corn. Balb. Asperitatis corrector. Horat. epist. 1.

Corrētio, nis: Emendatio. { טַבְמָה musar, תְּכִירָה tochába. dīgō-
ra. GALL. Correction, amandement, redressement. ITAL. Correttione. GERM. Besserung. HISP. Castigo è emienda. ANGL. A correction or amending. }

Corruamente. GERM. Mit verderbung. HISP. Por corruption. ANGL. Corruptlie. { Cicer. de finibus, De quibus neque depravatē iudicant, neque corr. pte.

Corruptissimē, in superl. ut, Corruptissimē dicere, apud Senecam controvers. lib. 10. in 5.

Cortūptlo, verbale. { ἡρίπτω maschethit. 2. g. φθονη. GALL. Corruption, dégast. ITAL. Corruzzione. GERM. Verderbung / verwüstung. HISP. Corrucción. ANGL. Corruption marring spilling. { Cic. 4. Tusc. Morbum appellant totius corporis corruptionem.

Corruptelā, idem quod corruptio. { 2. g. φθονη. ANGL. Corruption, staying. { Ter. in Adelph. Communis corruptela nostrum liberum. Cic. 2. Offic. Melius etiam, quod largitionem corruptelam dixit esse.

Corruptelæ & liberis lustris studet. Plaut. Asin. sc. 2. a. 5.

CORRVO, is : Concido, simul tuo. { ἡρά naphal. οὐμιντα. GALL.

Cheoir ensemble, tomber quand & quand. ITAL. Cadere, rovinare.

GERM. Fallen / zuhaussen fallen. HISP. Caer. ANGL. To fall downe together. { Liv. 1. ab Urbe, Duo Romani super alium aliis, vulneratis tribus Albanis expirantes corrueunt. Cic. ad Qu. fratr. lib. 2. Et illa penè timore, ego risu corrui. Idem 3. de Orat. O fallacem hominum spem, fragilēmque fortunam, & inanis nostras contentiones, quæ in medio spatio sèpè franguntur & corrunt! Corruere, pro labi & errare. Idem defeneat. Nec tanquam inexercitatos histrio-nes, in extremo actu corruisse.

Corruit hac igitur Musis accepta sub uno,
Sed non exiguo criminis, lapsa domus.

Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist. Corruere in magna perturbatione. Liv. 4. d. 3. { Corruisse opes dicuntur, quæ corruptæ sunt. Cic. 3. Offic.

|| Corruspor, est simul ruspor, quo. ||

Cōrs, cortis, ἡρώντις. Vide Cohors.

Cōrsicā, κόρσικα Steph. Insula sunt Ioniz adjacentes, è regione Salini. Plin. lib. 5. cap. 31. Ioniz ora Ægeas & Corseas habet.

Cōrsicā, κόρσικα Ptolemæo. { Die Insel Corsica. ITAL. & GALL. Corsega. { Insula maris Ligustici, regio titulo illustris, spectat ad Republicam Genuensem, longa passuum c. l. m. lata autem quinquaginta: sexaginta circiter stadiis distans à Sardinia. Castella haber Belsinos, Caracem, Emiconias, Vapanem. Tæta autem malignè colitur, quod aspera sit & multis in locis inaccessibilis. A Græcis Cygnos dicitur, ut Fabio Pictori placet, Herculis filio: Corsicam autem appellatam volunt à quadam bubulci ancilla, cui Corse nomen erat, ut refert Stephanus. { Unde Corsi, κόρσοι, hujus insulae incolæ appellantur: quorum Strabo scribit miram sua ætate fuisse morum feritatem, adeò ut ex rapto viverent, ipsasque etiam bellus immanitate superarent. Vide plura de hac insula apud Strab. lib. 5. & Plin. lib. 3. cap. 6. Genuensis diu paruit, Ademarchi navarchi auspiciis Mauris crepta.

Cōrsicā, inquit Plin. lib. 2. 3. cap. 6. insula in mari Ligustico, sed Tusco propior, Septentrione in Meridiem projecta, &c. Notissima est in vino præstante, durante etiam nomine, inter quam & magis Meridianam Sardiniam, angustum mare interfluit: de qua Ptolem. lib. 3. cap. 2. De hujus asperitate Senec. cap. 6. lib. 7. & cap. 8. de conf. ad Helv. Cingitur ab occasu quidem & Septentrionibus mari Ligustico, ab ortu autem Tyrrheno mari, à meridie pelago quod inter ipsam & Sardiniam interjacet. Scribit & Strabo, Corsicam malignè coli, asperam, & pluribus in partibus inaccessibilem, adeò ut qui ejus montes habitant, ex latrociniis vitam degant, immanitatèque feras superent. Hinc factum esse dicit, ut quem Romani Imperatores in eos irruebant, magnum servorum gregem caprum advehenter. Athenæus tradit Corsicæ incolas ideo longævos esse, quod mellis cibo, quo plurimum abundant, utantur assidue. Quod alicui mitem videti potest, quem ejus insulæ mel ob taxi copiam venenatum sit, ut est testis Ovid. Eleg. 1.

Melle sub infami Corsica mittit apis.

Præterea Servius Grammaticus Corsicana mella amara esse scribit, explicans illud Virg. Georg. 4.

— hinc cœli tempore certo

Dulcia mella premes.

Dulcia, inquit, non est supefluum epitheton. Nam ideo ait dulcia, quia etiam sunt amara, ut Corsicana. Hæc ille. Vide Corsis.

Corsis, κόρσις. Insula in mari Tusco, à Corse ancilla bubulci: alias κόρσοι, Corsica dicta: gentile Corsi. Stephan. De Corsica proximè dictum est.

Corsoides, κόρσοιδη, lapis canitiei hominis similis. Plinius lib. 37. cap. 10.

|| Corsus, qui primus barbam sibi abrasit. Rhod. ||

Cortex, { τελέτη petsalah. φλοίς, κιλυφός, λέπισμα, λίπη. GALL. Escorce. ITAL. Scorza, corteccia. GERM. Rinden. HISP. Cortezza, co-mo de arbol. ANGL. The bark of a tree. { tam masculini, quam femini generis. Est veluti corium cujusque rei: ut arboribus liber, & in cæteris rebus crusta quædam ad tegendum data. Nam corium propriè animalium est. Ovid. lib. 1. Metam.

Sentit adhuc trepidare novo sub cortice pedus. Virg. 7. Æneid.

— raptus de subere cortex.

Idem Ecl. 6.

— musco circundat amara

Corticis.

Horat. 1. Serm. satyr. 4.

— simul ac duraverit aras

Membra animumque tuum, nabis sine cortice:

id est, citra custodem ac paedagogum ipse te reges ac moderaberis. Acron proverbii admonet, putatque metaphoram mutuò sumptam à juvenibus, qui cum primitus nare discunt, corticibus ac suberibus ventri subligatis natant: deinde exercitatores citra ejusmodi admicula natante incipiunt.

Corticulæ, diminutivum. { φλοίδης. GALL. Petite escorce. ITAL. Scorz-a picciola. GERM. Kleine rinden. HISP. Pequeña corteza. ANGL. Little thinne bark. { Columelli, lib. 12. cap. 47. Tum resolutis corticalis eximus eum.

Calepini pars 2.

Corticōsūs, a, tim: Corticibus plenus. { φλοίδης. GALL. Plein d'escorces, ayant plusieurs grosses escorces. ITAL. Scorzoso, pieno di scoria. GERM. Rindchting/ das allenthalben vil rinden hat. HISP. Lleno de corteza. ANGL. Full of bark or that hath thick bark. { Plin. lib. 12. cap. 14. Quod in arbore hæsit feito depectitur, ideo cotticosum.

Corticatus, a, um: { λεπιδούρος. GALL. Qui a escorce. ITAL. Che a scoria. GERM. Das rinden hat. HISP. Cosa que tiene corteza. ANGL. That hath bark or is covered with bark. { Quod corticem habet. Columell. lib. 12. cap. 23. Pix corticata appellatur, qua utuntur ad condituras Allobrogos.

Cōrtes, sunt villarum intra maceriem spatia. Varr. de rer. rust. Nec minus & à pabulo quum redierint anseres, sues, porci in corte exteriore. Idem de vita pop. Rom. Æstivo tempore in propatulo, rute in corte cœnitabant. Ex Nonio.

CORTINĀ, multa significat. Nam cortinæ sunt vasa in quibus pigmenta colorésque coquuntur, quibus lanæ intinguntur, & vellera pinguntur immersa. Plin. lib. 15. cap. 6. Fit etiam apud infectores ex flore nigro, qui adhærescit æreis cortinis. ¶ Servius autem in illud Virgil. 6. Æneid.

— neque te Phœbi cortina refellit, cortinam interpretatur tripodem Apollinis, unde oracula reddebantur, vel quod Apollinis tripus corio Pythonis serpentis tectus esset, vel quod certa illic responsa funderentur, quasi Certina: vel quod illic cor vatis teneretur. Illuc enim raptæ Phœbades vaticinabantur. Hæc alio nomine Delphicæ dicebantur, quod in eum potissimum usum fierent, ut Apollini dicarentur. Plin. lib. 34. cap. 3. Ex ære fastitavere & cortinas tripodum nomine Delphicas, quoniam donis maximè Apollinis Delphici dicabantur. Cortinas aureas Apollini dedicare. Suet. in Aug. cap. 52. ¶ Cato Cortinam plumbeam accipit pro vase quod oleum fluit, quum in torculari à factoribus premitur. Ait enim, Cortinam plumbeam in lacum ponito, quod oleum fluat. ¶ Item Cortinæ dicuntur aulæ & vela ad locum aliquem contegendum. ¶ Servius. Unde Hieronym. in Exod.

Decem cortinas facito de byssō retorta, Hæc etiam Velaria, à velis dicta sunt. Nam velum, plagæ, & stragula, idem significant. ¶ Item locus velatus in theatro, ex quo egrediuntur histrioines & mimi, Cortina dicitur. Virg.

magni cortina theatri. Alii theatri convexam & sinuosam capacitatem intelligunt. ¶ Cortina pro hemisphærio cœli. Ennius apud Vatromem.

Corpore caruleo cava qua cortina receptat. Cōrtinæ, à cortina, sumitur pro loco in quo sunt Cortinæ, hoc est, vasa quibus sapa decoquitur. Col. lib. 1. cap. 6. Cortinale quo defrumentum fiat, nec angustum, nec obscurum sit, ut sine incommode minister qui sapam decoquit, versari possit.

|| Cortinarii, qui ministrant tabernaculo Imperatoris. Buleng. ¶ Sunt item stationarii ante tentorium Imperatoris. Codin. ¶ Item qui cortinas extendunt. Cath. ||

Cōrtinipotens, nomen Apollinis, apud Lucil. lib. 7. antiquâ poëtarum licentia confituntur.

Huncine ego unquam Hyacinthi hominem cortinipotens
Deliciis contendit

Non. in Contendere.

|| Cortiza, V. E. Moscovia, milliati cum dimidio Italico distans ab urbe Moscoua. ||

Corton, κόρτων, Thessalia civitas, distans à Cranone centum circiter stadiis. Steph. ex Strabone.

Cortona, κε, sive Corton, nis. Tuscia oppidum fuit non procul ab Areto, cuius incolæ Cortonenses appellantur, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

Cōrtynæ, sive Gortina, κόρτων Stephan. κόρτων Strab. insignis urbs Create fuit, quam præterlabitur Lethæus amnis. Plin. lib. 4. cap. 12. & Pompon. Mela lib. 2. Circa hanc urbem calami nascebantur lagittis conficiendis in primis idonei. Silius lib. 2.

Eois quamvis certet Cortynæ sagittis.

Cōrtynius, a, um, ut Cortynia tela. Sil. lib. 1.

— certis cortynia muris

Tela sonante fugat nervo.

¶ Cortynia vestis, pro venatoria. Claudian. lib. 1. de rapt. Proserpi.

— unde Diana

Crispatur gemino vestis Cortynia cinctu.

|| Cortzena, M. sub P. Constantinopolitano.

Corvitor. Legitur hæc vox apud Fest. Simpludearia signa sunt, quibus adhibentur duntaxat ludi corbitores, ibi Scal. Cernuatores, hic Verrius vel Festus vocat corbitores, more scribendi antiquitus imperitis librariis usitato, qui b cum #, & contrà commutabant. Corvitores enim sine dubio dicendum erat. ||

Coruncanus, primus Romæ Ethnicae Pontifex maximus fuit de plebe, quem Cic. pro domo sua ad Pontifices, Pontificij juris peritissimum fuisse testatur. Is quith Legatus ad Teucam Illyricorum reginam missus esset, in redditu contra jus gentium imperfectus est. ¶ Fuit & alter Coruncanus, qui aduersus Amilcarem & Barham in Siciliam missus est, cuius meminit Polybius.

Cōrus, sine h, δόριστος: vénus flans ab occasu solstitiali, Aquiloni oppositus, teste Plin. lib. 2. cap. 47. { GERM. Der wind so von dem Sommerlichen nübergang der Sonnen her währet. ANGL. That north woe st. wind. { Juvenal.

Atque habites Coro semper tollendus & Austro.

Quandoque mutantes o, in au, Caurum dicimus. Virg. 3. Georg.

Semper hyems, semper spirantes frigore Cauri.

¶ Est item Cōrus, ροξος, mensuræ genus, quadrangula quinque modios continens: modius vero xx, capit sextarios, in qua significacione prior hujus dictionis syllaba corripitur.

Cōrusco, as. Splendere, & propriè cœli est, quum in eo ignis ostenditur sine tonitu. { יְהֵב בָּרָאַתְּשָׁלָאַת, סִלְשָׁלָאַת. GAL. Esclairer, resplendir. ITAL. Risplendere à guisa di baleno. GERM. Scheinen vnd zwozern/ blingen. HISP. Resplandecer. ANGL. To blitter os shyne. { Cic. 3.

Dd de

de Orat. Flamma inter nubes coruscatur, cælum tonitru contremis.
Virg. 4. Georg.

— eluent alia, & fulgore coruscant.

§ Interdum accipitur pro vibrare, habetque accusativum adjunctum: ut Coruscare gladium, vel hastam. { ANGL. To brandish and shak asvoerde. } Virg. 10. Aeneid.

Talia vociferans sequitur, stridumque coruscatur.

Mucronem.

Idem. 12. Aeneid.

— oditque moras, hastamque coruscatur.

¶ Interdum absolutè, pro vibrari & concuti. Juvén. satyr. 3.

— longa coruscatur

Sarrato veniente abies.

Cōrūscāmēn, ἀσπάνη, Coruscatio. Apul. de Deo Socratis, Veluti in artissimis tenebris rapacissimo coruscamine.

Cōrūscūs, a, um: Resplendens, micans. { πανογήεαχ, γιοφιαβ. ἀσπάνη, παπιός. GALL. Resplendissant, brilliant. ITAL. Resplendente. GERM. Scheinend/ groinerend/gleissend. HISP. Cosa que resplandece. ANGL. That glittereth or shyneth. } Virg. 2. Aeneid.

— stat ferri acies mucrone corusco.

¶ Ignis coruscus. Horatius 1. Carm. Ode 34. ¶ Auro coruscus. Virg. 9. Aeneid. ¶ Radii corusci. Ovid. 5. Metam. ¶ Sylvæ corusæ, hoc est, crispæ, vel crispantes. Virg. 11. Aeneid.

— tum sylvis scena coruscis

Desuper.

Cōrvūs. Nota avis, omnium nigerrima. Refert tamen Perottus quum apud Alphonsum Siciliæ Regè Neapoli sub Calixto Pontifice esset, se vidisse Corvum à Rege Britanniae missum mito candore conspicuum. { βῆτη θορεβ. κόραξ. GALL. Corbeau. ITAL. Corvo. GERM. Ein rab. HISP. Cuervo. ANGL. A raven. } Cic. 1. de nat. deor. Milvo est quoddam bellum quasi naturale cum corvis. Idem 1. de Divin. Quid augur? cur à dextrâ corvus, à sinistrâ cornix faciat ratum? Græcis κόραξ dicitur: quo verbo aliquando & Latini utuntur. Idem, Quare coracem illum vestrum patiamur nos quidem pullos suos excludere. Plaut. Afin. Picus cornix ad laevam, corvus ab dextra consuadent. Non temerè est quod corvus cantat mihi nunc ab laeva manu, simul radebat terram, & voce crocibat sua. Idem Aulut. sc. 3. a. 4. ¶ Abi ad corvos, δέλλα εἰς κόρακες, perinde valet quasi dicas, Abi in malem rem atque exitium. Aristoph. in Nub. Corvus albus, κόραξ λευκός, de raro inventu dicitur. Juvenal.

— Corvo quoque rario albo.

Amm. in Epigram. Oäfsl̄r īlu λαύκης κόρακες, πλαύας τε χελώνας Εύραι: id est,

Aut albus corvus prius, aut testudo vulneris

Invenietur.

¶ Corvi lusciniis honoratores, κόρακες ἀνδρίου τοῦ δημητρίου. Quum indoctis doctis preferuntur, improbi probis, blarerones eloquentibus, rapaces & furaces cordatis ac integris viris. Aut quum plus tribuitur improbitati & audaciæ, quam eruditioni & sapientiæ. ¶ Corvus serpentem, κόραξ ἡ φί, ubi quis suo ipsius invento perit. Sumptum ex apoloquodam Aësopii: Corvus esuriens, serpentem in aprico dormientem conspicatus rapuit, à quo mortus perit. ¶ Corvos sequi, proverbialiter dicitur de eo, qui nullum certum vitæ genus ingressus est. Cujus proverbii origo inde sumpta, quod corvi instabiles sint, & huc illucque transvolent, & jam in arboribus, jam in palustribus & aquaticis consideant. Pers. satyr. 3.

An passim sequeris corvos testaque lutique.

Securus quod pes ferat, atque ex tempore vivis.

¶ Corvinus, quod est à corvo: ut, Rostrum corvinum, adeps corvinus: vel quod est nigri coloris tanquam corvus. ¶ Corvus est etiam pisces marinus, corporis forma milvo pisci similis, aculeorum, pinnarumque magnitudine discrepans: cujus dorsum ex cæruleo nigritat, latera rubescunt, cum venter sit lacteui coloris. De eo Athen. lib. 8. Plin. lib. 32. cap. ult. ubi à Coracino distinguit.

Cōrvīnūs, a, um, κορόνιν: ut, Corvinum rostrum, corvinus adeps, corvinum ovum. Valerius Corvinus, de quo Gell. cap. 11. lib. 9.

Cōrybāntēs, κορύβαντες. Cybeles sacerdotes, qui sacro correpti furore cymbala pulsabant, capitaque saltando jactantes, alios in similem rabiem agebant. { GERM. Dunsinnige pfaffen der göttin Cybeles/ welche ein hausszam Saturni geraden ist. } Homer. βαρύπρωτος vocat. Hinc (inquit Strab. lib. 10.) quia capita saltando jactant, & numinis aspiratione, furiisque agitantur, Corybantes dicimus. Hi primùm Idam Phrygiæ montem tenuisse dicuntur: postea autem in Cretam navigasse, montemque quandam incoluisse, quem à nomine reliete sedis, etiam Idam appellant: ubi & Jovem infantem aluerunt, tympana jugiter pulsantes, ne Saturnus (qui cum Titano fratre convenerat, ut sobolem omnem masculam interficeret) puerum vagientem audiret. ¶ Sunt qui Curetas, & Corybantes, & Caberos, & Idaeos dactylos eosdem esse putent. Dictos volunt à κορύβαντες, quod est caput saltando jactare, vel (ut Hermolaus in Cast. sentit) à pupillis oculorum & genis, quas Græci κόραξ vocant, quippe qui quum Iovis custodes essent, non modò excubare, sed etiam apertis oculis dormire cogerentur. Inde κορύβαντες, est insanire, & κορυθαιμονεῖ, hoc est, malo quodam genio agi. ¶ Diodorus Corybantem scribit Jasonis & Cybeles filium fuisse, ac simul cum Dardano Matri sacra deum in Phrygiæ detulisse, eosque qui in sacrificiis ejus deæ incumbere voluerunt, de suo nomine Corybantes appellasse. ¶ Alii à galea dictos volunt, quæ Græci κόραξ dicitur, quod galero quodam capita teuti insaniendo ludenter.

¶ Corybantia, ubi eorum sacra sunt. Rh.

Corybantismus, lustratio facta per Corybantes. ¶ Est item morbus imaginosis, quem superstitione vetustas à Corybantibus immitti credebat. ¶

Cōrycæi, per æ, diphthongum. { תְּרַגְּוִילְמֵרֶגְהָלֶל, רַתְּרַגְּוִילְמֵרֶגְהָלֶל, תְּרַגְּוִילְמֵרֶגְהָלֶל, תְּרַגְּוִילְמֵרֶגְהָלֶל. GALL. Eſſions, gens curieux. ITAL. Spie, curiosi. GERM. Ausspähher. HISP. Los assechadores d'espías. ANGL. Eſſions. } Dicuntur exploratores. Cic. ad Attic. Omnes enim Corycæi subaſcultare videntur quod loquor: nam tota Coryci montis Asiatici, seu (ut quidam di-

cunt promontorij in Creta præternavigatio montibus plena fuit, qui dispersi per portus ad mercatores furtum accedebant, & subaſcultabant quid rerum ferrent, quò navigarent, ut postea discedentes adirentur, ac diriperent. Ex quo factum est, ut omnes curiosi secreta auscultantes, Corycæi dicerentur, & in proverbium esserit, Hunc Corycæus auscultavit, τέττα καρυκεῖ οὐκ ικραδέσθε: quod de eo dici solet, cuius consilia secreta patetfacta sunt.

Corycia, καρυκεῖ, promontorium Cretæ, & portus Aethiopiaz. Stephanus.

Corycium, καρυκεῖον, Κυλάκιον. GALL. Bourse, besace, malle. ITAL. Bolgia, bisaccia. GERM. Ein bulgen / wie es die reuter an den fettelbos gen hencken/ vnd gelt oder anders darinn führen. HISP. Talega. ANGL. A bougett a bagge. } Diminutivum est à καρυκεῖ, quod significat peram, qua equites utuntur ad circumferendum viaticum, vel aliud quidvis, vel etiam panarion, quod & βελτζίδος Græci appellant, vel recte capiens panem, φλίγυρα. Suidas.

¶ Corycus. Hes. καρυκεῖ Κυλάκιον, i. e. sacculus. Diminut. καρυκεῖ, parva bulga. ¶ Est & nomen urbis & montis excelsi in Cilicia optimum crocum ferentis. ¶

Coryclus, a, um, καρυκεῖ: ut, Crocum Corycium. Mart. lib. 11.

Vltima Corycio qua cadit aura croco.

¶ Specus Corycius, non longè abest ab urbe Coryco: à quo Corycides nymphæ dicitæ. Ovid. lib. 1. Metam.

Kέρυκε, Steph. Urbs Ciliciæ, apud quam fuit Corycium antrum illud nympharum, res maximæ admirationis: quamvis & aliud ejusdem nominis in Parnasso feratur. Urbem etiam Coryceam vocant. ¶ Est etiam Kέρυκε, mons excelsus & rubens prope Teon Ioniae, & portus & parva insula ejusdem nominis, ubi Corycæi maximè piraticam exercebant, de mercibus & navigationibus per vicinos portus furtim auscultantes: unde proverbium de curiosis circa secreta, Corycæus auscultavit. Steph.

Corycides, Nymphæ à specie dicuntur, apud Ovid. lib. 1. Met.

Corydalla, καρυδαλλα, urbs Rhodiorum. Gentile, καρυδαλλα. Steph.

Corydallos, καρυδαλλος, vicus in tribu Hippoontide: tribulus καρυδαλλος. Steph.

Corydalius, καρυδαλλος. GALL. Alouette. ITAL. Lodola. GERM. Ein leich. HISP. Coguajada. ANGL. A larke. } Avis est habens in vertice capitis pennas aliquot erectas, quæ coni galeæ speciem præbent. Unde & nomen accepit: nam κόρες galeam significat. Latini Galeritam appellant. ¶ Oportet omnibus corydalidis cristam inesse, καρυδαλλος ρέη λόφον εἶχεν. Citarur ex Simonide, & usurpatur aliquoties à Plutarcho, nominatum in vita Timoleontis in hunc sensum: Nullum esse mortalis ingenium, cui non sit aliquod vitium admixtum.

Corydon, Pastor Theocrito & Virg. memoratus.

Coryion, καρυδιόν, urbs Accanorum in Italia. Steph.

Coryleum, καρυδεῖον, vicus insignis in Paphlagonia: incola καρυδεῖον. Steph.

CÖRYLVS. { κόρυπλος, κέρυκλετον, sive περικλετον, sive περικλετη. GALL. Couldrier, noise-tier, avelanier. ITAL. Cicciolare. GERM. Haselstaude / oder haselnüß. HISP. Avellano, arbol conocido. ANGL. An hasell nutte or silbertree. } Arbor & fructus à nostris avellana dicitur. Virg. 2. Georg.

Plantis, & dura coryli nascentur.

Idem eodem lib. Dura coryli: duras autem dixit, non ad lignum, sed ad fructum earum referens. Servius.

Cölyrnüs, a, um: ut, Colurna opera, ex corylo arbore facta. Vide supra suo loco.

Cölyrētum, locus est frequentibus corylis consitus. { τόπος καρυκλετηνοῦ καρύντας περικλετην, ο λεπτοφρεύων, ορθος. GALL. Un lieu parsemé de coudres. ITAL. Luogo piantato di nicciolari. GERM. Ein ort da vil haselstauden sind. HISP. Avellanedo, lugar de avellanas. ANGL. Place where many hasell trees groweth. } Ovid. 2. Fast.

Illa modò in sylvis inter Coryleta jacebat.

CÖRYMBI, i. τέττα pérét. κόρυμψα. GALL. Grains semblables à raisins, comme ceux d'un lierre, & semblables. ITAL. Cocciole dell'era. GERM. Rebhero beere. HISP. Uvas de yedra. ANGL. Berries of ivy, or other lik. } Uvæ hederatum quibus coronabatur Bacchus. Tibullus,

Sed variis flores, & frons redimita corymbis.

Plin. lib. 16. cap. 34. de hedera loquens: Racemis in orbem circumactis, qui vocantur Corymbi. ¶ Est etiam Corymbus fructus chrysocomæ, sive chrysitidis herbae, & aliarum, quæ uvas ferunt hederaceis similes. Plin lib. 1. c. 8. Chrysocomæ, sive Chrysiris, non habet Latinam appellationem: palmi altitudine est, comantibus fulgore auti corymbis, radice nigra. ¶ Meos corymbos necto, τεττα καρυμψας τεττα. Ubi quis respondet quod nihil pertineat ad interrogata. ¶ Corymbi translate de papillis uberum. Sammonicus cap. de mammis.

Lumbricis terra turgentis unge corymbos.

Cörymbifér. { καρυμψοφόρος. GALL. Qui porte grains semblables à raisins, comme lierre. ITAL. Che produce tali cocciole. GERM. Das ab hero beere oder treuble tregt. HISP. Que traç razimos de la yedra. ANGL. That beareth berries lyk yute. } Qui fert corymbos, sive hederaem. Ovidius,

Festa corymbiferi celebrabat Gracia Bacchi.

Cörymbilæ, & ferulae caulis decoctus, mutiæque & melle conditus. Plin. lib. 19. cap. 9. Semen ferulae in Italia cibus est: conditur quippe, duratque in urceis vel anni spatio. Duo ea genera: caules, & racemi. Corymbiam hanc vocant, corymbosque quos condunt.

Cörymbiōn, καρυμψα, herba est quam Diosc. λυγίδα τεττανόντελον, hoc est, Lychnidem coronarium appellat.

Cörymbitēs, καρυμψιτης, Tithymali species, alias τεττα φυτα vocata, à foliorum latitudine. Pisces necat, aluum solvit radice, vel foliis, vel succo. Plin. lib. 16. cap. 8.

Corymbium, vide Capillamentum.

Coryneta, καρυμψη Suidæ, lato fuit famosissimus, Vulcani filius, qui iuxta Epidaurum hospites clava quadam, quæ Coryna dicebatur, percutit: unde & hoc nominis sibi sumpt: prius enim Periphatum vocatum tradunt. Hunc Theseus iaterfecit.

Coryphæzus,

Coryphaeus, κορυφαῖος. Mons est circa Epidaurum Diana sacer. Stephanus.

CORYPHÆUS, dux, cuiusque tei caput & princeps. {κορυφαῖος. GALL. Le chef & le premier, le principal, & le plus excellent des autres. ITAL. Primo, più degno in ogni ordine. GERM. Der oberist und führer in einem handel, ein redinsürer. HISP. Lo primero ò mas digno en todo orden. ANGL. The chief or principal in any thing. } πυρὶ τὸ κορυφῶ, hoc est, à vertice capitis. Cicet. I. de nat. deor. Zenonem, quem Philo noster Coryphaeum appellare Epicureorum solebat, quum Athenis essem, audiebam frequenter.

|| Coryphaea, æ, habenæ pars, summum caput equi cingens. ||

Coryphasion, κορυφάσιον. Regiuncula est agri Laconici, citra Pylum. Stephan.

Corythia, quæ & Colycia. Ex genere muricatum sunt, æquæ turbinata, sed multò minora, oris halitui conservando in primis idonea. Author Plin. lib. 32. cap. 7.

Corytus. { ἡρεύων ασχαπάθη. κορυτός, πέζοθήκη. GALL. Carquois à mettre des flesches. ITAL. Carcasso de saetta, turcasse. GERM. Ein Kocher. HISP. Carcaz ò goldre de flethes. ANGL. A bow or arrovo case. } Est theca arcuum, sive sagittatum, quamvis sagittarum propriæ dicatur Pharetra. Stat. lib. 9. Thebaïd.

— celestibus implet

Coryton telis.

Virg. lib. 10.

Corytique leve humeris, & lethifer arcus.

Apud Græcos scribitur per γ., γεντος, ut videlicet Apud Homer. Odys. φ.

Corythus, κορυθός. Vulgo Cortona. Oppidum Tuscæ, prope Arethium, in parvo colle ejusdem nominis situm, à Corytho rege ita appellatum. Virg. lib. 9.

Nec satis extremas Corythi penetravit ad urbes.

Coryza, æ. { κορύζα. GALL. Rhums, catarr, descente ou débordement d'humours. ITAL. Catarro, discesa d'humori. GERM. Ein pnus fel. HISP. Romadizo. ANGL. A mutto or distillation of the brayne. } Corruptæ & foetidae naturæ defluxio, nares obturans, & vocem obtundens: quam Latini gravedinem appellant. Cels. lib. 4. cap. 6. Gravedo nares claudit, vocem obtundit, tussim siccum movet, sub eadem falsa est saliva: souant aures, venæ moventur in capite, turbida urina est. Hæc omnia κορύζα Hippocrates appellat: nunc apud Græcos in gravedine hoc nomen servatur.

Cōs, cotis, fœm. generis. Lapis quo cultri accidunt. { ἄγριον. GALL. Queux, une pierre à aiguisez contre aux rasoirs, ou telles choses. ITAL. Cote. GERM. Ein rohstein. HISP. Piedra para aguzar herramientas, aguzadera. ANGL. A rohestone. } Liv. I. ab Vrb. Atqui hoc animo agitavi, inquit, te novacula cotem discissurum. Hinc Cotes, sive Aconas olearias & aquáticas dicimus, quod illas ad ferrum acuendum oleo, has aqua madefaciamus. { Cotem alis, ἄγριον σιλετος. Dicitur in homines edaces plurimique cibi, qui nihil tamen habitores reddantur. Nam in cotis macilentiam hodie vulgo jactatur adagium, quum aiunt, tam pinguem, quam cotem, macilentum quempiam esse significantes. } Est & Cos, κῶς, insulæ, & civitatis nomen, ut infra docebimus.

Cōticulæ, æ, diminutivum à Cote. { βάστας. GALL. Pierre de touche, pierre à toucher & à prouver l'or. ITAL. Pietra del tocco per far saggi dell'oro. GERM. Ein rohsteinlin / item ein pollier stein. HISP. El toque de la plata ò del oro. ANGL. A touch stone to try gold. } Plin. lib. 23. cap. 9. Contraria suffusiones oculorum cum lacte in coticulis teritur. Accipitur item pro lapide, quo fit auri, vel argenti experimentum, qui alio modo Index, vel lapis Lydius vocatur. Modicus est, & raro quaternas uncias longitudinis, binasque latitudinis excedens. Plin. lib. 22. cap. 8.

Cōtārla, æ, locus unde eruuntur cotes. { τόπος ἀργος ἐπί ἀκέναις τελεταις. GALL. Une carrière dont on tire les queux à aiguisez. ITAL. Luogo donde si cavano le cote. GERM. Ein ort da man die rohstein gräbt / oder aussbricht. HISP. Lugar donde se sacan las aguzaderas. ANGL. A quarrie where whit stones or taken out. } Alphenus I. Caesar. ff. de publ. Cæs. quum insulæ Cretæ cotarias locaret, legem ita dixerat, Ne quis præter redemptorem, post Idus Marrias, cotem ex insula Creta fodito, néve eximito, néve avellito.

|| Cotarius & saniator, ἀργονή. Gl. qui cotem acuit. ||

Cos, κῶς. Insula est in mari Ægeo, una Cycladum, quam Hercules olim diripiisse fettur, & regem Eurypylum Neptuni filium unam cum liberis & uxore Clyrica oceidisse, eo quod ipsum tempestate eò ad pulsum & impeditum, ab urbe & hospitio prohiberent, postquam à vastatione Troiæ & Laomedontis rediisset. Celebratur propter suavitatem vini, quod in ea nascitur. Ab ea fit Cous, a. um. Vocatur etiam olim Caria, vel Caris, Steph. teste: & Metopos, à Merope gigante: Cos autem à Coo Meropis filia, η κώς οὔρου λεπτος, Homer. Dicit ut etiam κῶς, vel κῶς, & κῶς, ut videtur: quo nomine etiæ conditor ejus dicebatur. Gentilia, κύπρος, κύπρος, κύπρος, κύπρος. Est item Cos urbs Ægypti. Item fossa Corinthi, in quam fugiti & fugiti includebantur: quæ & Cous, & enerriti in ea Coes. Coes enim fossas & speluncas omnes appellabant. Steph.

Cos, Insula Cariæ attributa, ut Rhodos Lyciæ. Cos alia est à Chio, & à Chea. Con. Ptolem. Coan nominat: alii quoque Coon, & Coum: à qua Cous Apelles cognominatus: & Hippocrates Cous, qui medicinam Clinicam revocavit, densissima nocte latentem, ut in lib. 29. scribit Plin. Fuit in ea Æsculapii templum angustissimum. De Junonis æde nemo ignorat, adeò clara, ut de ejus insignibus librum scriperit Theod. auth. lib. 7. Vitru. lib. 7. Est inibi pectunculus pisces insigniter sapidus, Varroni celebratus, ut testatur Gellius. Est & bombyx mirabilis fœtu operosa, unde & bombycinæ vestes Cox. Plinjus lib. 11. c. 5. Arist. de natura animalium, qui eam Con appellat, vel ut Plin. Coon.

|| Cosa, Vox Italica, quæ significat rem, à Causa. ||

Cosiana, κοσιανη, castellum Palæstinæ, in maritima parte Syriæ: gentile, κοσιανης. Steph.

Cosmanates, Liguriæ populi sunt. Ptolem. lib. 3. cap. 5.

Calepini Pars I.

Coscinomantia, æ, κοσκινομαντια, divinationis genit. quod sit per crumen.

| Cosmarcha, mundi princeps. Cosmarius, mundi dominus. Cath. ||

Cōsmēta, Cosmicus: vide Cosmus.

Cōsmitto, pro committo, m, literam in s, vettentes, veteres dixerunt, teste Felto.

Cōsmographia. { κοσμογραφia. GALL. Cosmographie. ANGL. The description of the world. } Mundi descriptio. Differt autem à Geographia, tanquam totum à parte: Geographi enim solius terræ situum describunt, præcipuásque ejus regiones fluminibus & montibus distinguunt: Cosmographi autem, mundi totius, tam elementaris, quam ætherii cognitionem inquirunt, terræque situm non fluviis, aut montibus, sed cœlestibus circulis discriminant.

Cōsmus, i, κοσμος. Nobilis unguentarius fuit Romæ. Martialis,

Quod Cosmi redolent unguenta, forteque deorum.

| Hinc Cosmianum unguentum. Petronius, Affert nobis alabastrum Cosmiani. Κόσμης autem Græcis ornatum significat, & totum universum, quod cœli ambitu complectitur. GERM. Die welt. Cic. I. de Utrius. Hunc varietate distinctum bene Græci κόσμος, nos Mundum nominamus.

Cōsmēta, { κοσμητης. GALL. Chambrier, valet de chambre. ITAL. Cameriere che ha cura d'ornare il patrono. GERM. Ein zierer oder ziererin in einem haüs. HISP. Camerero que aseya el señor ò señora. ANGL. Te boye or vallet or the chambar. } Ornator, servus in familia, cui dominæ, dominive exornandi cura incumbit. Juven. sat. 6.

— ponunt

Cōmet & tunicas, tardè venisse Liburnus

Dicitur.

Cōsmictus, adjectivum, κοσμικός. Idem quod mundanus. Mart. lib. 2.

Cosmitus esse tibi Sempronii Tucca videris:

Cosmica Sempronii tam mala quam bona sunt.

| Item sæcularis extra cletum. L. gr. b.

Cosmoticum, tributum pro mundo muliebri. Buleng.

Cosmocrator, mundi imperium habens. Tertull.

Cōsmographia, κοσμητης, descriptio mundi.

Cosmographus, mundi descriptio, à κοσμος mundus, & κοσμητης scribo.

Cosmon, jumentum. Monocosmon, vehiculum ab uno jumento tractum. Lex. gr. b.

Cosmopolis, Cosmopoli, urbs Illeæ insulæ, à Cosmo Medicco, Magno Etruria Duce exstructa.

Cossa, pro coxa, veteres dixerunt: inde cosserate Accio, pro in caxam aggerare & attollere. Turneb. lib. 19. cap. 19.

Cossa, scutisecum. L. g. b.

Cossa, κόστα Steph. Oppidum in Umbria Italiae regione. Author Plin. lib. 3. cap. 5. hodie Orbitellum vocant.

Cossæ, à Plin. vocantur vermiculi in ligno nascentes, lib. 30. cap. 13: quos aliis in locis Cossæ vocat. Cossæ (inquit) qui in ligno nascentur, sanant ulcera omnia. Vide Cossæ.

Cossæ, κόστα, pars Persidæ, incolæ Cossæ: est Thraciæ oppidum. Steph.

Cossim, pro coxim. Apul. Vide & Coxim.

Cossio Vasatum, Basas. (Vasconicæ B, pro V.) V. Vesatenis Vasconia, sub A. Ausensi, vel Auxitanensi.

Cossus, vermis in ligno editus, qui apud Phryges, & in Ponto pro delicatissimo cibo sumitur. { ψυκασθ. ὑπερηδάν, σκάλης, ξυλοφύτε.

GALL. Un ver qui s'engendre dans le bois, & qui le ronge. ITAL. Verme che rode il legno, tavola. GERM. Ein holzwurm der in den bâus men wâchst. HISP. El gusano que roe la madera. } Plin. lib. 17. Prægrandes toborum vermes delicatores sunt in cibo (Cossæ vocant) atque etiam farina saginati. Idem lib. 11. cap. 15. Nec enim cossi tantum in eo, sed etiam tabani ex eo nascuntur. A similitudine horum vermium homines rugosi corporis, ab antiquis Cossi dicti sunt unde & Cossutiorum familia apud Romanos dicta est, ex qua fuit Cossutia uxoris Cæsar, cuius melinit Suet. in vita ejus. Similitet & Cossuvii, & Cossuviani.

Cossus, κόστα, mons Bithyniae: incolæ Cossæ. Steph.

Cossutii, vide Cossæ.

Cōstæ, arum, sunt ossa illa spinæ coherentia, intestinæque suo complexu coercentia. { ψυχη στελεχη μαστοι. GALL. Costæ. ITAL. Costæ. GERM. Ein ripp. HISP. Las costillas. ANGL. The ribbes. } Virg. 3. Georg.

Et pedibus subigit terram, fricat arbore costas.

Ita plagis costæ callent. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 3.

Cōstatiū, a, um, Adject. μαστοις, ut Costatum corpus. Varro 2. de re rust. 5. Corpore amplio, bene costato, latis humeris, bonis clibanib, &c. de pecudibus.

Cōstus, fœm. gen. sive Costum, neut. { κόστος Dioscoridi; κοστος Straboni. GALL. Herbe nommée de quelques uns du Cost, ou du coq, & d'autres Poivrette. ITAL. Costa herba. GERM. Ein wohgeschmackte wurtzel aus Arabie/ India und Syria. HISP. El costo, especia olorosa. }

Frutex est exiguis in Arabia, India & Syria nascentes, radicem ferens eximi odoris, quam non secus ac thus diis suis adolebat antiquitas.

Plin. lib. 12. cap. 12. Radix costi gustu fervens, odore eximio, fructe alias inutili.

Cōsyra, καστορεια, insulæ nomen est in mari Libyco, cuius incolæ Cosyrae, κοσυραι dicuntur. Ovid. 3. Fast.

Fertilis est Melite, sterili vicina Cosyra

Insula, quam Libyci verberat unda freti.

Cotaria, sive Cotaria, vide Cos.

Cōthôn, is, καθων, insulæ exiguae nomen, quæ Byrsæ Carthaginensium atci subjacebat, Euripo circundata, circunquaque navalis usum præbens. Author Strab. lib. 17. Servius verò in illud Virg. Aeneid. 1.

Hic portus alii effodiunt,

Portus manu factos Cothonas vocari asserit. Est & Cothon, genus poculi fistilis, parvum quidem, sed militum usui accommodatum, ut quod nullo negotio gestari posset, & in pera militari circumferri. Author Suidas, & Athenæus lib. 11.

Cōthyrnvs, { κοθυρος. GALL. Un certain brodequin ou chausure ancienne. ITAL. Borzachino coturno. GERM. Stiefel bis an den halben

Dd 2 roden.

woden. HISP. Borzegui. ANGL. A kind of huskins whiche came over
the calf of the legge. ¶ Calceamenti genus erat subere subelevatum,
quo tragœdiarum actores in scena utebantur, ut proceriores vide-
rentur. Erat autem calceamentum ἀπὸ οὐρανοῦ, hoc est, tam dextro,
quam sinistro pedi conveniens, & de sutis solet religari. Unde
illud apud Virgilium i. Æneid.

Purpureoque altè suras vincire cothurno.

Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Et dedimus tragicis scriptum regale cothurnis,
Quæque gravis debet verba Cothurnus habet.

Idem ibid.

Impia nec tragicos tetigisset Scylla cothurnos.

In cothurnos ne assurgat Comœdia: Tragœdia ne ingrediatur soc-
co. Quint. Utique pedi aptum cothurnum fuisse, unde abierit in
proverbiū, docet Plut. in Nic. ¶ Potest etiam hoc nomine appella-
ri hoc calceamenti genus subere suffultum, quo in Italia mulieres
hodie utuntur, ut Heroidum illam proceritatem videantur referre,
eius meminit Juvenalis,

— si breve parvi

Sortita est lateris spatiū, breviisque videtur
Virgine Pygmaea nullis adjuta cothurnis.

¶ Aliquando pro sublimiori dicendi genere. Virg. Eclog. 8.
Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno.

¶ Cothurnarius stilus, initio lib. 28. Ammiani, pro tragico. ¶
Cothurnatus, a, um, adject. ὁ κοθύνως, τοῦ διεργός. Martialis,
Grande cothurnati ponē Maronis opus.

— non est

Illa cothurnatas inter habenda Deas.

Ovid. 5. Faſt. de Flora.

Coticula, vide Cos.

Cotidiē, vide Quotidie.

Cotinus, κοτύνης. Oleastri genus, quo Olympionicae coronabantur. Ari-
stoteles Philostephanon appellat. ¶ Est & frutex hoc nomine in
Apennino, ad linimenta modo conchylii colore insignis. Author
Plin. lib. 16. cap. 18.

Cotiso, Dacorum rex fuit, à Cornelio Lentulo Augusti Legato in Pan-
nonia superatus. De eo Suet. in Aug. cap. 63. Ita ut Augustus ejus-
dem velleret esse & sacer & gener.

Cotōnēa, οὐ, à Venetis dicta fuit herba quam Galli Halum appellant,
similis cunilæ bubulæ, tota odorata, capitula habens thymi, dulcis
alioqui, & sitim sedans. Vide Plin. lib. 26. cap. 7. σύρφυτη παραγόν.

Cotōnēum, i. { κοτύνης, GALL. Pomme de coing, un coing. ITAL. Pomo
cotogno. GERM. Rüttchen. HISP. Membrillo. ANGL. A quince pear. }
Mali genus, primum è Cydone Cretæ urbe adiectum: unde & Cy-
donium à Græcis appellatur: nam Cotoneorum nomen à Cotone
primum profectum putatur. Varro lib. 1. cap. 59. Conditiva mala cot-
tonea. Ejus varia sunt genera. Quædam enim incisuris distinguntur,
colore ad aurum inclinato: unde & Chrysomela dicuntur. Alia
candidiora, præstantissimi odoris, Nostrata cognominata. Sunt &
Neapolitana, & minora ex eodem genere Struthæa, serotini proven-
tus, sed odoratiora. Sunt & præcocia, mustea: item sylvestria mino-
ra, sed à struthæis odoratissima. Hæc Plin. lib. 15. cap. 11. ¶ Vide
Cydonicus.

Cotopītæ, circumcelliones, Heretici. Isid.

Cotradis. V.A. sub P. Constantinopolitano. ¶

Cottæ, Clarissimus orator fuit, Ciceronis coxtaneus, quem etiam in-
terloquutorem induxit in lib. de Oratore. ¶ Fuerunt eodem tempore
& alii Cottæ duo, quorum alter contra Mithridatem infeliciter pu-
gnavit, & Syllam Cæsari conciliavit. Alter Legatus Cæsaris in Gallia,
insidiis circumventus, ab Ambiorigis ducis exercitu interfactus est.
Pædianus.

Cottabas, κοτάβας. Ænea phiala, quam peracto convivio mensæ im-
ponere solebant vino plenam: deinde in minora pocula ab alto mis-
centes, sonum edete: qui si illis major ederetur, ab amasis amari
se augurabantur. ¶ Accipitur & pro ipso sono, qui hoc pacto edebatur.
Unde κοτάβιζειν verbum Græci usurparunt, pro eo quod est
sonum hujusmodi edere, & κοτάβιζειν, pro hoc ludi genere: item
κοτάβιζειν, præmia victori hujus ludi dari solita, quæ teste Athenæo,
fuerunt κοτάβιζειν, hoc est, triticeæ placentulæ & sesamineæ. Ari-
stoph. quoque, qui hoc genere ludi se recreabat, μιχησταὶ κοτάβιζειν
appellavit, quod vix aliter, quam vino madentes id agerent. ¶ Plaut.
in Trin. Cottabum videtur appellare sonum flagitorum, qui inter
verbandum redditur. Cavesis (inquit) ne cottabi bubuli crebri in
te crepant.

Cottāna, κοτάνα, ficus exiguae, verùm jucundissimo sapore, Syriæ pe-
culiares. Plin. lib. 14. cap. 5. Scribitar & Cotonæ, vel Coctona, sive
Cottona: aut, ut alii volunt, Cotana, vel Coctana. ¶ Juvenal.

— quo pruna & cottana vento?

Usurpat & Martialis cottana, vel cottana. ¶

Cottæ Alpes, pars Alpium, Leontis proxima, duodecim olim civita-
tibus insignis, quæ Cottianæ dicebantur, nomine accepto à Cottio
rege, Augusti Cæsaris amico, qui eum tractum structis molibus tran-
stu commodiorem reddidit. { GERM. Das hoch Alp gebirg so sich von
S. Bernharts berg an richtig gegen Mittag an das Ligurisch meer strect/
so auch den Monteneisi begreift. Stumpff. ¶ Vulgo Monte Ciniso.

Cottius rex. Suet. in Neron. cap. 18. & Cotii Regnum, nomen loci.
Suet. in Tib. cap. 31.

¶ Cotum, gossypium. Arab. كاتن, quia subtilis lana. Hebr. katón,
est patrum, subtile esse. Gallis itaque rectius coton. HISP. Cum articulo Arab. algodon.

Cotula, pro mentura. Vide cotyle. Est & cotula herba, silvestre chamæ-
melum. Cotula alba. GERM. Rudis/ q. bovis anethum.

Coturnium, vas quo in sacrificiis vinum infundebatur. Fest. ¶

Coturnix, avis advena, terrestris magis, quam sublimis: nostri Qua-
team dicunt. { נַחַל schelav. ὄρνη. GALL. Une eaille. ITAL. Starna,
cotornice. GERM. Ein wachtel. HISP. Codorniz. ANGL. A quail
bird. } Dic me tuum passerculum, gallinam, coturnicem. Plaut.
Afin. sc. 3. a. 3. Patricis pueris anates, coturnicæ, &c. Plaut. Capr.

sc. 4. a. 5. De hujus avis consideratione plurima cogniti dignissima
tradit Plin. lib. 10. cap. 23. Coturnices (inquit) semper ante veniunt,
quam grues: parva avis, & quum ad nos advolat, terrestris magis,
quam sublimis. Advolant non sine periculo navigantium, quippe
velis sæpe insident, & hoc semper noctu, merguntque navitia. Iter
est his per hospitia certa: Austro non volant, humido scilicet, &
graviore vento: aura tamen vehi volunt, propter pondus corporum,
virésque parvas. Hinc volantium illa conquestio, labore expressa.
Aquilone itaque maximè volant, Ortygometra duce. Primam earum
appropinquantem terræ accipiter rapit. Reliqua vide apud Plinium.
Cotyrium, in Phrygia. M. sub P. Constantinopolitano. ¶

Cotylæ, κοτύλαι. Mensuræ genus, quod alio nomine Hemina dicitur,
continens dimidium sextarii. ¶ In ossibus item Cotylæ dicuntur,
quæ & Cotyledones, hoc est, cava quædam acetabula quibus alio-
rum ossium capita inseruntur: cujusmodi sunt in coxendicibus, os-
sium femoris capita excipientia. ¶ Accipitur & pro concavi vasis ge-
nere, cujusmodi Diogenem usum fuisse docet Laërtius, antequam
puerum ex concava manus vola bibentem vidisset. ¶ Accipitur &
pro ludi genere, in quo quis reductas in tergum manus conjunge-
bat, stringebatque: altérque impositis in eas genibus, tollebatur,
suis manibus oculos gestantis obregens. Ad hunc igitur modum ge-
status, κοτύλη gestari dicebant.

¶ Cotylarium, piscatus purpuræ. L. g. b. ¶

Cotyledon, κοτύληδων. GALL. Herbe vulgairement appellée, Um-
bilicus veneris. ITAL. Cupertoile. GERM. Rabblkraut. HISP. & Lu-
SIT. Escudetes, cuchillos. ANGL. An hearbe commonlie called Um-
bilicus veneris. ¶ Herbæ genus est, quæ teste Ruellio, Umbilicus
Veneris à Romanis dicitur: quod nomen etiam hodie servant offici-
næ. Cotyledonem autem Græci putantur appellasse propter figura-
tam folii in acetabuli formam tornati, & modicè concavi. ¶ Cotyle-
dones item in mulieribus appellantur ora vasorum in uterum desi-
nentia, per quæ sanguinis redundantia singulis mensibus ex omni cor-
pore in uterum derivatur, & per quæ semen alimentū ad se attrahit.
Cotylum κοτύλη. Scribit Strabo vocari collem in Ida monte, centum
viginti millibus passuum à Scepsi distantem, in quo Scamandri, &
Granici, & Æsapi fluminum origo. Unde & nomen Cotylo inditum,
κοτύλης, quod conceptaculum significat.

¶ Cotymba, navigii barbaricæ genus. L. g. b. ¶

Cotys, κοτύς, Thracæ rex fuit, qui in bello civili Pompeii partes se-
quutus est. De hoc tradit Plutarchus, quod quum sibi esset conscius
modum se in castigandis servis egredi, pocula quædam, pretiosa
quidem, attamen fragilia, ab hospite dono accepta, ubi donatorem
benigne remuneraverat, universa confregit: veritus ne si à ministris
frangerentur, in iram excandesceret, & nimis atrocem in illos poenam
statueret. ¶ Fuit & alius eiusdem nominis Thracæ rex, qui Tiberii
tempore Rhescuporis patrui fraude circumventus est & occisus. Au-
thor Tacit. lib. 2.

Cotytto, τύττο, κοτύττη. Dea impudentiæ habita est, cui Athenæ à Baptis
(eo nomine vocabantur ejus sacerdotes) nocturna sacra siebant,
quæ ab illa vocabantur Cotyttia. Hanc Probus saltatricem fuisse
existimat: unde etiam sacerdotes ejus lascivis saltationibus mores
ejus referebant. Juven. Satyr. 2.

Cecropiam soliti Baptæ lassare Cotytto.

Vide Politiani Miscel. cap. 10.

Cotyttæ, orum, κοτύτται. Sacra erant nocturna (ut dictum est) quæ
Athenis siebant à Baptis in bonorem Cotytæ impudentiæ deæ.
Vide supra in dictione Baptæ.

¶ Covâli, Daemons lusum assimilantes, & decipientes. RH.

Coventria, Coventre. V.E. Angliæ, sub A. Cantuariensi. ¶

Covīnūs, { κοινός ἄρρεν πολεμικός δραπενθόεσσ. GALL. Un chariot de
guerre armé & garni de grands trenchans & cousteaux pour met-
tre en pieces ceux qu'il rencontre. ITAL. Caretta, Carro da guerra
armato per conquassare un' esercito. GERM. Ein Karch ab dem man-
streyt/ kriegs wagen/ heertwagen. HISP. Un genero de carro de guerra.
ANGL. A kind of warre chariot armed and garnished with pikes or
suth sharpe instrumentes. ¶ Vehiculi falcati genus fuit, quo Britanni
& Galli in præliis utebantur. Pompon. Meia, Dimicant non equi-
tatu modò, aut pedite, verùm & bigis, & curribus Gallicè armati:
Covinos vocant, quorum falcatis axibus utuntur. ¶ Inde Covina-
rius dicitur auriga, qui covinum regit, aut qui ex covino pugnat.
ὁ τέττας ἐργαζεται ἡντοξεύεται, οὐ αναβάτης. Tacit. in vita Agricol. Media
campi covinarius, & eques strepitu ac discursu complebat. Id. Co-
vinarius se peditum prælio miscuere.

Covinarius est, qui ex covino pugnat. ¶ Vide Covinus.

Cōüs, κοῦς. Vide Coos.

Cōüs, Græcè κῶς, Latinè Senio, numerus est in talo, Cani contrarius,
qui & Venus dicitur: quem qui jecisset, sex lucrifaciebat: qui vero
Canem, nummum unum addebat: unde etiam Damnosa canicula à
Poëtis vocatur. Coo suo dilecta Battis. Ovid. Eleg. 5. lib. 1. Trist.

Coütor, à com, & utor: quasi, Simul utor.

Covum, veteres cœlum vocabant: quod Festus scribit dictum à chao,
ex quo poëtae dicunt cœlum esse natum: imò potius, quod κῶς
apud veteres significabat aërem. ¶

Coxa, & Coxendix, pro eodem accipiuntur. { ποιησια κοχέα. igōr. GALL.
La hanche, ou la cuisse. ITAL. Cescia. GERM. Hüft. HISP. La pierna,
d'nalga, d'anca. ANGL. The hippe or huccke bone, tho haunch. }
Sunt enim coxendices, sive coxae, ossa duo, sacro ossi utrinque astræ-
cta, cavaque quædam habentia acetabula, quibus ossium femoris ca-
pitula inseruntur. Græcè ἕγκα appellantur: unde Ischiadicus morbus,
qui coxendices infestat, & Ischiadici dicuntur è coxendicibus labo-
rantes. Plin. lib. 25. Coxendicibus & articulis omnibus cum axun-
gia utilissima. Cato incantamentum docet ad sanandas coxendices
laxas, hoc est, loco suo motas. Suet. in Aug. Coxendice, & femore,
& crure sinistro non perinde valebat, ut sæpe etiam inde claudicaret.
Plin. in Epist. Hunc dum sequitur, colligitque per læve & lubri-
cum pavimentum, fallente vestigio cecidit, coxamque fregit: quæ
patum aptè collocata, reluctantæ ætate male coit.

Coxim, est in coxis nitendo, coxiim sedendo. Incoxo, in coxam sedeo.
Coxus

Toxus, *χαλάρης*. Gloss. claudus vitio coxa. Ita coxendix, & partem, & partis morbum significat. Coxigare, *χαλάρειν*. Glossar. id est, claudicare. ||

Cra, era, vox est corvorum. Cath.

Craba, morbi genus. Cedren. ||

Crabasia, *κραβασία*, urbs Iberium. Steph.

Crabra, æ, aquæ nomen in agro Tusculano. Cic. pro Corn. Balb. Ego Tusculanis pro aqua crabra vestigal pendam, quin à municipio fundum accepi. Idem in Epist. De crabra quid agatur, et si nunc quidem nimium est aquæ, tamen velim scire.

Crabronæ, insecta volucria, vespis similia, sed majora. *קְרָבְרָוִת* *תְּסִירְבָּהּ*. *κραβώνεις, οφεντίνης*. GALL. Freslons, ou froilons, fontons. ITAL. Calabroni. GERM. Ein hūraus. HISP. Tabarros ó moscardas. ANGL. Hornet-tes or great wasps. } Degunt in sylvestrium arborum cavernis: vita bimatum non transeunt, creantur ex equis. Vide Plin. lib. 11. c. 22. & lib. 20. c. 13. & lib. 29. c. 4. Spicula crabronum. Ovid. 11. Met. Asper crabro. Virg. 4. Georg. Irritate crabrones, ratis ophnias ēt. Sīc, id dictum est à Plaut. in Amph. in mulierum ingenium: quibus si iratis repugnes, magis provokes, neque sine tuo malo discedas.

Crac, sive Petra-Deserti. V.A. sub P. Jerosolymitano.

Craceo, gracilis sum. Fest. Cracentes, graciles. Ennius.

Succincti gladiis, media regione cracentes.

Cracovia, Cracawo, ad Vistulam fl. regni Poloniae metropolis, & Regum sedes: habet Episcopum Gnesnensi A. suffraganeum. ||

Crade, *κράδη*, urbs Carie. Steph.

Crægus, *κράγος*. Stephano, mons Lycæ, Tauri pars, ut scribit Pompon. lib. 1. & Plin. lib. 5. cap. 27. ex opposito habens montem Anticragum. Sic dictus à Crago Tremiletis & Praxidicæ Nymphæ filio. Horat. lib. 1. Carm.

Sylvæ, aut viridis Cragus, &c.

Ovid. Metam. lib. 9.

Iam Cragon, & Lymira, Xantique reliquerat undas.

Gragus apud Diomedem lib. 3. Vidente fœta pinus in Grago.

Crama, *κράμης τὸ*, id quod mistum est, vinum aquâ mixtum, diluta potio: à κράμη, misceo. ||

Crãmbæ, es, fœm. gener. { *κράμη*. GALL. Une espèce de choux. ITAL. Specie di caolo. GERM. Köl/kappentöl. HISP. Un genero de berza. ANGL. A kind of colewort. } Brassicæ species est apud Plin. lib. 20. cap. 9. amari saporis, tenuioribus foliis & simplicibus, non ingrato gustu, sed quæ recocta fastidium patiat & nauseam. Unde profectum est proverbium, Crambe recocta mors est. Græcis tamen Crambe generale nomen est, ad ea omnia extensum, quæ Latinis Brassicæ appellatione continentur. Crambe dicta est (ut quidam putant) quasi κρέμενη, παρὰ τὸ τὰς κρέμεις αὐτοῦ ἀπόλεια: hoc est, ab eo quod oculorum pupillas obtundat, hebetaque. Unde & κρέμειη ab Atticis appellatur. Quanquam sunt, qui vocis hujus etymon ad aliam ejus herbae naturam malint referre, ut Crambe dicta sit, quasi κρέμειη, seu potius κρέμη, hoc est, quasi crapulæ occurrat, seu resistat; nam vino adversatur, ut inimica vitibus: unde sumpta in cibis, ebrietatem arcit, & crapulam jam contractam discutit.

Crambus, *κράμβη*, est vitium fructuum, & præcipue uvarum, quum acriore Solis exultione acini uvarum velut tosti inarescant. ||

Crambutis, *κράμβης*, *κράμβης*, urbs Ægypti. Steph.

Crãmbusā, *κράμβης*, insula est circa Seleuciam Isauriæ. Author Strab. lib. 14.

Cranaë, *κραναῖ*, insula Laconica, quæ nunc Helena, ante Getheum, *γέτεων*, sita; hinc Craneus, vel Cranaates. Sic & Attica vocabatur à Cranao rege. Steph.

Cranaus, *κραναῖ*, Athenarum rex fuit, qui Cecropi in regno successit, à quo regionis incolæ Cranai dicti sunt.

Craneum, *κρανεῖ*. Gymnasium erat apud Corinthum. Cic.

Cranea, *κρανεῖα*. Exigua regio est Ambraciotorum, cuius incolæ dicuntur Craneates. Steph.

Craneus, *κρανεῖς*, primus Macedonum rex, à quo ad Alexandri Magni tempora numerantur anni circiter quingenti: quo intervallo reges circiter xxxviii. in Macedonia regnarunt. Autor Volaterran. lib. 13.

Cranganora, Crangonor. V.A. Indiæ Orientalis. ||

Crana, *κρανία*, Tarsus Ciliciæ olim vocabatur, à Crano quodam. Steph.

Cranides, *κρανίδες*, vicus juxta Pontum: gentile Cranitæ. Steph.

Cranius, ii, *κρανίον*, Cephalleniac civitas est, quam Thucidides lib. 5.

κρανίον vocat plurali numero.

Cranon, nis, *κρανόν*, urbs Thessaliæ Pelasgiotidis, in campis qui Tempe appellantur, centum stadiis distans à Gyrtone, Steph. ex Strab. Est & alia Athamania à Cranone Pelasgo. In hac duos duntaxat corvos esse tradunt; & quium pullos excluserint, paribus relatis discedunt. Abest Cranone stadiis centum à Gyrtone, ut Strab. inquit. Homerus Cranonios Ephyros vocat, Phlegyas Gyrtoneos. Steph.

Cranium, { *κρανίον* *γλυπτόν* *γλυπτόν*. GALL. Le crane, le test. ITAL. La calvitia del capo. GERM. Hirnschal. HISP. Calavera. ANGL. The skull or bare scalpe of the head. } Est calva capitis, & poculi genus, calvæ figuram referens. || Hadr. Junius dici vult, quod cerebrum integrum, quasi *κράνος*, i.e. galea.

Cranon, Ceres, urbs ampla in planicie Thraciæ, teste Bellonio lib. 2. cap. 55. ||

Crannus, *κράννος*, urbs alias Ephyre dicta. Steph.

Crantor, *κράντορ*, Solensis Academicus Philosophus fuit, Platonis auditor, & condiscipulus Xenocratis & Palæmonis, qui novis opinioribus Academiam Platonicam repleverunt. Hic scripsit librum de Consolatione, quem Cicero æmulatus est. Perit aquæ intercutis morbo. Taxavit Stoïcorum indolentiam, quæ esse nullo modo potest, nisi planè hominem saxeum esse velimus, & omni sensu certem. Horat. lib. 1. Epist.

Troiani belli scriptorem, Maxime Lollum,
Dum tu declamas Roma, Præneste relegi,
Quicquid sit pulchrum, quid turpe, quid usile, quid non,
Galepini Pass. I.

Planius ac melius Cryssippo & Craniore ditit.

¶ Alius fuit Pelei armiger, de quo Ovid. lib. 12. Metam. CRAPVLÄ, Comesatio, ebrietas. { *κραψία*. GALL. Yurognerie, & les inconveniens & les maladies qui en viennent. ITAL. Crapulo. GERM. Das hauptwoch von dem prassen. Item Trunkenheit / trâssere/ fülleren. HISP. Embriaguez. ANGL. Surfetting a disease comming of drunkenness. } Cic. 2. Philip. Edormi crapulam, & exhala. Huc veni crapulam dum evomerem. Plaut. Pseud. sc. 1. a. 5. Plin. lib. 23. cap. 1. Novitium resinatum nulli conducit, capitis dolorem & vertigines facit: ab hoc dicta Crapula est. Ubi hoc videtur innuere, Crapulam dici *κράψις τὸ κραψτόν μέδια*: hoc est, ab eo quod caput vertigine concutiat. Aristoteles in Problemata. in eo distinguat crapulam ab ebrietate, quod ebrietas una cum mente adimit & sensum doloris: Crapula vero constante mente caput afficit. ¶ Hinc Acæpala, *ἀκραψία*, à Græcis vocantur medicamenta, quæ crapulæ resistunt, inter quæ numeratur & Brasica. ¶ Crapula, aliter Plin. lib. 14. cap. 20. Ratio autem condiendi musta in primo fervore, qui novem diebus ut plurimum peragitur, asperu picis, ut odor vino contingat, & saporis quedam acumina. Vehementius id fieri arbitrantur crudo flore resinæ, excitatiique lenitatem. E diverso crapulæ compesci feritatem nimiam, frangique virus: aut ubi pigra lenitas torpeat, virus addi. Liguria maximæ, circumpadanisque mustis utilitas discernitur hoc modo: pugnacibus mustis crapulæ plus inditur, lenibus parcùs. Sunt qui ex utroque condiri velint, &c. Hoc in loco Plinii crapulam vocati quidam putant medicamenta quibus vini lenitas excitatur. Alii vero resinæ florem esse dicunt, id quod in resina supernat: quod autem sit in fundo, crapulam: ut sit crapula velut fæc resinæ.

Cräpulör, is, deponens, est cibo & vino se ingutgitare. { *κράψις τὸ κραψτόν μέδια*. GALL. S'enyrer, manger ou boire trop. ITAL. Troppo empieristi di mangiare à bere. GERM. Sich füllen mit fräßen und sauffen. HISP. Embriagarse. ANGL. To mak himself dronken, or eat much. }

CRÄS, adverbium temporis, idem significat, quod die proxime futuro: sicut Heri, die proxime elapso. { *κράσις τὸ κράστις μέδια*. GALL. Demain. ITAL. D'iman, domani, domattina. GERM. Morn/morgen. HISP. Mañana, otro dia. ANGL. To morraro. } Cic. lib. 12. ad Attic. Scies igitur fortasse cras, ad summum perendie. Horatius, *Quid sit futurum cras, fuge querere.* ¶ Accipitur interdum pro nomine substantivo, idemque significat, quod dies crastinus. Persius,

Iam cras hesternum consumpsimus, ecce aliud cras.

Martialis,

Cras te vieturum, cras dicas Posthume semper:

Nescio cras illud Posthume quando venit.

Nonnunquam ponitur indefinite pro quovis tempore futuro. Plaut. in Aulul. Quæ cras veniet, perendie feratur fortas. Dabuntur (hæ decem minæ) cras peti jubeto. Idem Mostell. sc. 1. a. 1. Cras ea quidem sunt (Dionysia.) Idem Pseud. sc. 1. a. 1. Necesse est mihi hodie Sicyoni esse, aut cras mortem exequi. Ibid. sc. 2. a. 4. Cras faxo ad villam afferat. Idem Most. sc. 1. a. 1.

Crästnüs, a, um: à Cras fit. { *κράστις τὸ κράστις*. GALL. De demain. ITAL. Cosa del giorno seguente. GERM. Mornderich. HISP. Cosa del dia siguiente. ANGL. Pertaining to the morrow. } sicut ab Heri, Hesternus: ut, Dies crastinus, id est, proxime adveniens. Liv. lib. 1. ab Urbe, Petto, crastino die adeste. Plaut. Menach. sc. 2. a. 1. Inde usque ad diurnam stellam crastinam potabimus. Hircius Ciceroni, Sed aliquid crastinus dies ad cogitandum nobis daret. Virg. lib. 1. Georg.

nunquam te crastina fallet

Hora, nec insidiis noctis capière serena.

Cic. lib. 2. de Orat. Post meridiem si ita vobis est commodum, loquemur aliquid: nisi forte me in crastinum differre vultis. In crastinum vos vocabo (ad cœnam) ridiculè. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 5. In crastinum perventur eum qui recte valeat. Quintil. Diecrastini. Vide die quarti, die septimi, infra in Dies.

Crastinatio. Gloss. *ἀράσθιον, ταχίζειν*, in crastinum rejectio. ||

Crästnö, adverb. idem quod Cras. { *κράσις τὸ κράστις μέδια*. ANGL. To morraro. Gell. cap. 29. lib. 2. Si dominus messium ad amicos rejicit, crastinò seges non meretur.

Crasterium, *κραστίον*, Siciliæ regio. Steph.

Cräsis, *κράσις*, ut à Medicis accipitur, idem est quod temperamentum, hoc est, proportio quedam primarum qualitatum existentium in elementis, ex quibus corpus mistum est & confiatum. ¶ A Grammaticis Crasis accipitur pro contractione duatum syllabarum in unam coalescentium: ut *τίχες*, pro *τίχης*. Dicta Crasis, dicitur *κράσινης*, quod est Misceo, sive temporo.

Crälsämén, Crassamentum, Crassescere, vide Crassus.

Crälsitiüs, genere Surrentinus, ordinis Libertini, cognomine Pasides, Romæ ludum Grammaticæ aperuit, docuitque inter alios Julianum Antonium, Antonii Triumviri filium. Author Tranquillus.

Cräslvñlum, Aceris arboris genus vilius, à venarum crassitudine dictum. Plin. lib. 16. cap. 15.

Crassus, P. Licinius ante ætatem Pont. Max. (quod nunquam antea contigit) Consul creatus, profectus est contra Aristonicum, Eumenis filium. In quo prælio, profligato exercitu, ipse ne in manus hostium veniret, baculo Barbarum quandam in acie oculo converberans, in sui necem provocavit. ¶ L. Crassus orator, superioris filius, qui cum Antonio à Cicerone introduxitur in libris de Oratore, mirifico quodam pudore prædictus fuit: qui tamen non modò non obesset ejus orationi, sed etiam probitatis commendatione prodesset. Accusavit C. Catbone in eloquentissimum hominem admodum adolescens, ex quo summam ingenii non laudem modò, sed etiam admirationem est consecutus. Defudit postea Liciniam virginem quum annos vigintiseptem natus esset.

In ea ipsa causa fuit eloquentissimus, orationisque ejus scriptas quasdam partes reliquit. Voluit adolescens in colonia Narbonensi causæ populatis aliquid attingere, cùmque coloniam, ut fecit, ipse deducere. ¶ Hæc ex libro de Orat. & Bruto Ciceronis, in quo libro est elegantissima ipsius Crassi cum Antonio & Scævola comparatio. Deploratur saultis verbis Crassi mores.

D 3

cilité de croire. ITAL. Credulità, la prestezza & facilità al credere. GERM. Leichtfertigkeit etwas von stund an zuglauben. Hisp. Creenzia de ligero. ANGL. Lightness ob beleiff. Plancus Cic. Credulitas enim error magis quam culpa est : & tamen in optimi cujusque mente facili uirilis. Mart. lib. 5.

Et tumidus Galla credulitate fruar.

Sua quenque credulitas decipit. Sen. c. 10. al. 29. de consol. ad Polyb. Crēdibilis, e. Verisimilis, probabilis. { יונָה neeman. misor, misur.

GALL. Apparement vray, probable, croyable, ais à croire, vraysemblable. ITAL. Credibile, credevole. GERM. Gläublich. Hisp. Cosa creible y verisimile. ANGL. Credible, that may be believed or thought true. Plaut. in Pænul. Credibile auctor dicit: crede huic, mi pater. Cic. 4. Verr. Multa enim quæ scio abs te esse commissa, quod aut nimium turpia, aut patrum credibilia sunt, prætermittam.

Hei mihi credibili fortior illa fuit.

Ovid. 3. Fast. Credibile est, idem Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Crēdibilitēr, adverbium. Verisimiliter, probabiliter. { misur.

GALL. Probablement. ITAL. Credibilmente. GERM. Gläublich. Hisp. Creible y verisimilmente. ANGL. Virtually to be true. Cic. pro Deo.

At quā non modō non credibiliter, sed ne suspiciose quidem.

|| Creos, vide Critis. ||

Crēmāstērēs, κρημαστῆρες. Nervi, quibus testes dependent. Col. lib. 7. Priusquam ferrum admoveas, duabus angustis ligueis regulis, veluti forcipibus apprehende testium nervos, quos Græcix̄μαστῆρες, ab eo appellant, quod ex illis genitales partes dependeant.

|| Crema, Crema. V. E. ditionis Venetorum, sub A. Bononiensi.

Crematum collybum : forte Cermativo.

Cremulum, κρέμαλον, crepitaculum, quod pulsabatur ad saltandum. ||

Crēmē, es, κρήμη, urbs Ponti, à qua gentile Cremesius.

Crementum, à Cresco, id est, augmentum. αὔξησις.

Crēmērā, κρήμαρα, fluvius Tusciae, apud quem Fabii à Veientibus occisi fuere, authore Livio lib. 2. decad. 1. Ovid. 2. Fast.

Vt celeri passu Cremeram tenuere caparem,

Turbidus hybernis ille fluebat aquis.

Juvenalis,

Quid Cremera regio?

Crēmūm, { יְמֵן mokēdb. φέγγων. GALL. Petites bûches sèches, ou autre matière propre pour allumer le feu. ITAL. Legno facile da accenderse. GERM. Dürre schößlin / welche das feuer schnell entzünden. Hisp. El tizón o tuero de leña encendido. ANGL. Small pieces of timber to kindle fire. Col. lib. 12. cap. 19. à rusticis dicit ita nominari surculos aridos comminutos: quanquam scriptum est gromia. Hermol. in Plin. Crema cinnamoni. Plin. lib. 12. cap. 19. Est etiam crēmūm, Caro frixa in frizio, quæ quod magis torrefatur, eò magis virtus & humor evanescunt. { φέγγων. GALL. Une fricassée. ITAL. Carne fritta in padella. GERM. Geröstet / oder rost gebrachten fleisch. ANGL. Carne freida en la sartén. ANGL. El ash freid in apan. Ut turhac voce Psalmorum interpres. Et ossa mea sicut crēmūm atrectunt. Quidam frizoriam volunt esse: alii durum illud quod in frizio remanet.

Crēmmyōn, κρημμύον. Steph. Oppidum non procul à Corintho, juxta quod Theseus suem, quæ omnes agros devastabat, occidit. Ovid. lib. 7.

Quodque suam securus arat Cremyona colonus, &c.

ubi alterum m, versus gratiā, à poëta est elisum. ¶ Crommyum autem per o, urbs juxta Ascalonem: de qua infra.

|| Cremo, forte ab ἀκέμων, est ramus grandis, virgultum. ||

Crēmo, as: Combuto. { כְּבֹד hokidh, יְבִרְבֶּר. κάρη. GALL. Brûler, faire ardre. ITAL. Abbruciare, ardere. GERM. Brennen. Hisp. Quemar. ANGL. To burn, to set on fire. Plin. lib. 17. cap. 1. Ad Neronis principis incendia, quibus cremavit urbem. Idem de viri illustribus, Qui libiti, quia leves quasdam factorum causas continebant, ex autoritate patrum cremati sunt.

Quadam placitura tremavi.

Ovid. Eleg. ult. lib. 4. Trist. Cremabantur cum prætexta qui cā usi erant. Liv. lib. 34. Igni cremavit, Suet. in Calig. cap. 27. Cremo à crepitu ignis deducit Pass.

Crēmōnā, Cremonā, urbs Gallie Cisalpīnae, non procul à Mantua, quæ etiam hodie nomen retinet. Cujus cives quum contra Augustum cum Antonio senserint, Cæsar vitor veteranis suis eorum agros detinunt: qui quum non sufficerint, accepserunt etiam vicinorum agros, ut Mantuanorum, &c. Virg. Eclog. 9.

Mantua, u. m. miserā nimium vicina Cremona.

De hac Strab. lib. 5. sic scribit. Cis Padum verò, circūmque Padum, celeberrimæ sunt civitates, Placentia & Cremona, media in regione propinquissimæ: inter has & Ariminum, sunt Parma, Mutina, Bononia.

Crēmōr, is: (Hermolaus κρημόν dici putat) apud Catonem accipitur pro lacte expresso ex grano aquā macerato. { GALL. Crème de lait, ou jus esbez de quelque grain trempé & pressé, comme orge mondé. ITAL. Sugo spremuto di grano o d' altre cose, come d' orzo. GERM. Das saft / oder marc von gesotten Kernen/ als gersten/ erbs. Hisp. La leche que se saca del grano mojado. ANGL. Creame of milk. Celsus, Cremor prisanae sumendum est. Cato de re rust. cap. 86. Cremor fici. Cels. lib. 6. c. de inflammatione oculorum. Cremor furfurum, idem lib. 6. cap. 10. Reprimens tremor, ibid. cap. 11. Cremor lenticulae, idem lib. 6. cap. 13.

|| Cremutium, holocaustum. Gloss. Isid. quia totum cremabatur.

Crena, κρήνη, est fons, hinc dicitur crena, pars in mucrone calami, aut penæ incisa, unde velut ex fonte, fluit atramentum: sic enim in sagitta dicitur partis extremæ sectio, in quam nervum inserunt arcum tendentes. ||

Crenæ, incisuræ, à quibus Crenata herbarum folia vocantur, hoc est, ferrata, scutaque per ambitum. { γλυφίδες. GALL. Trou, ou fente. ITAL. Tagli, tagliature. GERM. Reib, oder zerreibung. Hisp. Rayas o cortaduras. ANGL. The dent or notch in a lease about the brymes. Hodi quoque multis locis signa, quibus agrestes numerum aliquem in fexulis descriptum habent, Crenæ appellantur. { ANGL. A

tayle or score. } In sagitta quoque partis extremæ sectio in quam nervus inseritur, Crena dicitur. { ANGL. Lo nocke of an arrow. } Sed & in ipso arcu summa cornua crenas suas habent, in quibus collocatur, sedetque nervus. ¶ Crenæ item dicuntur asperitates quadam cesophagi in rubi modum denticulatæ. Plin. lib. 11. cap. 37. Postea arteria & stomachus denticularius callo in modum rubi ad conficiendos cibos, de crescentibus crenis, quidquid appropinquat ventri.

Crenides, κρηνίδες, urbs Siciliæ, quam Philippus postea Philippus nominavit: gentile Crenitæ, Steph. Vide Philippus.

CRÉO, as, are: Producere, gignere. { בְּרַא barā. κτίζειν, δημιουργεῖν. GALL. Créer & donner être à quelque chose, produire, mettre en nature. ITAL. Creare, produrre. GERM. Erschaffen. Hisp. Crear haciendo de nuevo, o engendrar. ANGL. To creat, to give the first being. } Cicero. lib. 5. de finib. Etenim omnium rerum quas & creat natura, & tuerit, &c. Idem Tuscul. Nam principium extictum, nec ipsum ab alio renascetur, nec à se aliud creabit. ¶ Dicimus quoque Creare fraudem alicui, commoditatem, cædes, lites, &c. ¶ Magistratus quoque creari dicuntur. Cæsar 7. bell. Gall. Quum singuli magistratus antiquitus creari, atque regiam potestatem annuam obtinere consuerint. Venter creat eas omnes æstimans. Plaut. Merc. sc. 1. a. 1. Tibi capitalem fraudem hinc creas. Idem Mil. sc. 3. a. 2. Tibi moram dictis creas. Idem Pseud. sc. 3. a. 1.

— Patriaque creatus eadem:

Ovid. 3. Metam. Recurrat ad priorem consulatum ejus in quem creatus est. Velleius.

— Telemons creatus.

Ovid. 12. & 13. Metam.

— Telemons fatus. ibid.

Creata sine matre carmina Palladis exemplo.

Palladis exemplo, de me sine matre creata

Carmina sunt.

Idem Eleg. ult. lib. 3. Trist.

Nec stirps prima fui, genito sum fratre creatus.

Idem Eleg. ult. lib. 4. Trist. ¶ Composita, Procreo, quod pro simplici ponitur. Recreco, pro instauro, reficio, θεταμπάνεια. Plin. Sic enim defecta longis ægitudinibus corpora recreantur.

Crēabilis, κλησικός. Apulcius in Hermetis Asclepio, Mundus materiæ creabilis est, tametsi creata non est.

Crēatōr, effector, genitor, conditor. { בְּרַא bore. δημιουργός, κλησικός. GALL. Creatore. ITAL. Creatore. GERM. Ein schöpfer. Hisp. Creador. ANGL. The creator or first maker. } Cic. pro Cornelio Balb. Quod princeps ille creator hujus urbis Romulus, fædere Sabino docuit. Idem 2. de Divin.

Nobis haec portenta deum dedit ipse creator.

Crēatōnis: Creandi actus. { בְּרַא beriah. κλησις, δημιουργία. GALL. Creation. ITAL. Creatione. GERM. Schöpfung / erschaffung: item, erwecklung. Hisp. Crianza. ANGL. A creating or making. } ut, Creatio magistratum. Cic. 3. de legib. ¶ Ponitur & pro composito, Procreatio, ut: Creatio liberorum, D. lib. 1. tit. 7. l. 15. In adrogationibus cognitio vertitur, num forte minor sexaginta annis sit qui adrogat, quia magis liberorum creationi studere debet.

Crēatris, icis, { בְּרַא berah. δημιουργία. } ut,

— Rerum natura creatrix.

Lueret. lib. 2.

Crēatūra, { בְּרַא berah. κλησις. ANGL. A creature. }

Crēōn, is, κρέων. Nomen Corinthiorum regis, qui Crēōn filiam Japoni despensavit, de quo Sen. in Medea. ¶ Alter fuit Thebanus Cædipi regis Thebanorum sacer, & pater Jocasta. Regi Thebano Creonti regnum stabilivit suum. Plaut. Amph. Imperator Thebanorum, & Creontis unicus (Amphitruo.) Ibidem. Fuerunt & alii hoc nomine.

Crēōnis, κρέων. Mons est Lesbi insulæ, cuius meminit Plin. lib. 5. cap. 31. Creontiades, Herculis filius ex Megara, quem pater cum Therimacho fratre ab inferis rediens, & in furorem versus à Junone, quod Lycum interfecisset, interemit.

Creophilus, Κρεόφιλος, Nomen Samii poëtae, qui Homeri hospes & æmulator fuisse fettur, quem aliquando tradunt, suscepito in hospitium Homero, accepisse ab eo donum, inscriptionem poëmatis, quod Occhaliæ captivitatem vocant. Sed Callimachus per Epigramma quoddam contrarium ostendit, quod nunquam Creophilus hoc opus composuerit, Homeri tamen dicatur propter dictum hospitium. Quidam hunc Homeri magistrum tradunt, quidam non hunc, sed Aristeu Proconnesium. Author Strab. lib. 12. Vide Apuleium in Floridis.

Crepax, acis: vide Crepo.

Crēpæ, à principio capræ sunt appellatae, quod cruribus erupent. Fest.

Crēpērūs, a, um: Dubius. { בְּרַא talui. αμφιβόλος. GALL. Douteux. ITAL. Dubio. GERM. Ungewis, groveschaffig. Hisp. Dudoso. ANGL. Doubtsome uncertain. } Unde Creperum bellum, anceps & dubium. Lucr. lib. 5.

Ex aquatâque sunt creperi certamina belli.

Varro lib. 5. de L. L. creperas res dubias, esse scribit, atque inde dictum esse crepusculum, quod diésne sit an noct, dubitetur.

Crēpi, Luperci dicti sunt, à crepitu pellicularum, quem faciunt veterantes. Mos enim erat Romanis, nudos discurrentes in Lupercalibus, & obvias quasque foeminas pellibus ferire. Festus.

CRĒPIDA, Tuscum calceamentum, teste Servio, quod corrugis ligabatur. { κρηπίδης. GALL. Pantoufles, qui n' avoyent anciennement qu'une semelle par dessous, & par dessus des corroyes & brides, comme petits pains. ITAL. Pianella. GERM. Ein pantoffel. Hisp. Alcorque, o chinela. ANGL. A pantoufle or a slipper. } Apud Latinos poëtas corripit primam, quamvis apud Græcos scribatur per vocalem longam. Persius.

Non hic qui in crepidis Graiorum ludere gestit.

Ex quo Persi loco etiam aperte intelligitur, non Tuscum, sed Graium calceamentum esse: id quod & Cornutus Persi interpres scribit in Sat. 1. Dicitur autem à pedum crepitu, qui incedendo, dum

dum subinde solea calcaneum ferit, excitatur. Ad pallium & crepidas se redigit, deposito patrio habitu. Sueton. in Tiber. cap. 13. In crepidis esse. Sueton. in Calig. cap. 52.

Crepidula, diminutivum, *κρηπιδίον*. Gell. lib. 13. cap. 20. Omnia fermè id genus, quibus plantarum calces tantum infimè reguntur, cætera propè nuda, & teretibus habenis juncta sunt, Soleas dixerunt; nonnunquam voce Graeca Crepidulas. Horat. 1. Serm. Chrylippus dicat,

— Sapiens crepidas sibi nunquam,

Aut soleas fecit.

Quidam hoc nomen à crepitu, h. e. à sono, quem ambulando reddunt, dicunt appellatum. Certius tamen est ex Gellii & Persii authoritatibus, dicere vocem esse Græcam.

Crepidarius, ii, qui crepidas conficit. { *κρηπιδωπός*. GALL. Cordonnier qui fait ou vend des pantoufles ou patins. ITAL. Pianellaio. GERM. Pantoffel macher. HISP. Capatero de alcorques. ANGL. He that maketh pantoufles or slippers. } Gell. lib. 13. cap. 20. Ejusque calceamenti sutores, crepidarios dixerunt.

Crepidarius, a, um, quod ad crepidas pertinet: ut, Crepidarius cultellus. Sempronius *A sellio in lib. verum gestarum* 14. Crepidarium, inquit, cultellum rogavit à crepidario sutori Gell. cap. 20. lib. 13.

Crepidatus, a, um: Crepidis induitus. { *κρηπιδώτης*. GALL. Empantoufflé, chaussé de telles pantoufles. ITAL. Che ha le pianelle. GERM. Der pantofflen antret. HISP. El que tiene alcorques. ANGL. That hath or rouar eth pantouffles. } Cic. in Pisonem, Is nocte intempesta crepidatus veste servili navim conscendit,

Crepidio, inis: Significat oram terræ, quam aqua alluit: ex hoc appellata, quod ibi aqua alluens, crepitat quum currit, aut undas appellit. { *κρηπτήν*. ANGL. A creeke. } Coll. lib. 9. Præjacuntur in gyrum moles. Sic enim maris atrocitas objectu crepidinis frangitur, & in tranquillo consistens piscis, sedibus suis non exturbatur. ¶ Per translationem vero & purei extremam oram, quæ ad ipsum puteum respicit, quæ vulgo dicitur, Os purei; & editoris ejusque loci extremitatem solemus Crepidinem appellare, ut apud Hieronymum, In crepidine via. Senec. Quis crederet ja-centem super crepidinem Marium, aut fuisse, aut futurum Consulem? ¶ Unde etiam pro abrupti saxi altitudine ponitur. Virg. lib. 10.

Fortè ratis celsi conjuncta crepidine saxi
Expositis stabat scalis, & ponte parato.

Vide interpret. Juvenal.

CREPO, as, ui, itum: Sono, percrepo, sonum edo. { *τροπή hamáh, λαχάνη*. GALL. Bruire, craquer, craqueter, peter, faire bruit. ITAL. Far strepito, suonare. GERM. Thönen/rauschen/knellen. HISP. Hazer ruido de lo que se quiebra. ANGL. To mak a noise, to rustle or ringe. } Quid crepuit quasi ferrum modò? Plaut. Aul. sc. 4. a. 1. At at foris crepuit. Ibid. sc. 3. a. 4. Sed interim fores crepuere, linguae moderandum est mihi. Idem Cura. sc. 1. a. 4. Vide Concrepo, ut Mil. sc. 4. a. 2. Concrepabunt manu malæ tibi. Idem More. sc. 5. a. 2. Ostium lenonis crepuit. Ps. Crura mavellem modò. Idem Pseud. sc. 2. a. 1. Dic mihi an unquam tibi intestina crepan? Ubi satur sum, nulla crepitant: quando esurio, crepitant. Idem Mon. sc. 5. a. 5. i. murmurant, & sonant, quod intestinis inanibus accidere solet. Idem in Amph. sc. 2. a. 1. Orationem comprimam, crepuit foris. Athenis etiam fo- res in publicum aperiebantur, qui domo exibat, ne quem cas aperiendo foris prætereantem laederet, eique fores impingere, crepitum cas feriens ante edebat. Sic apud Aristophanem *ψοφάρις θύρων*, de eo qui foras exire vult. Ter. in Adelph. Sed quisnam crepuit foris? Ovidius,

Et crepat ad medios laurus adusta focos.

¶ Per translationem ponitur pro dolere, queri, accusare. Hor. lib. 1. Car.

Quis post vina gravem pauperiem crepat?

Hinc componuntur Concrepo, id est, persono, *Ἄγλαχίν*. Unde Concrepare digitis, est digitis sonum edere. Cic. Offic. 3. Itaque si vir bonus habeat hanc vim, ut si digitis concrepuerit, possit in locupletum testamenta nomen ejus irrepere. Increpo, quod est etiam crepitum, vel sonum emitto. Idem deprehendo, sed veluti cum crepitu, id est, verborum pedum strepitu. Tancer, reprendre au- cun asprement. Cic. 4. Acad. Sed tamen illis versibus increpat eos arrogantiā, quasi irati. Percrepo, valde crepo. Cic. 4. Verr. Locum istum litoris percrepare totum mulierum vocibus, cantuque symphonie: & habent pen. cor.

Crepito, as: Crepitum edo, frequenter crepo. { *τροπή hamáh. ψ. φ. ρ.* GALL. Craquer souvent, & faire bruit, peter, bruire souvent. ITAL. Far strepito. GERM. Ein gerusch/oder getöhn machen. HISP. Hazer ruido. ANGL. To mak a rustling or ringing often, or neize, to fart. } Plin. lib. 12. cap. 17. Myrrata reprehenduntur, crepi-tantque in igne.

Crepitulum, ornamentum capitis, quod in capitis motu crepitum facit. Festus. || Tertul. lib. de pall. crepidulum. ||

CRÉPITACULUM: Sistrum, æreum instrumentum, quod manibus percussum reddit sonum, in Iidis sacris solenne, teste Valer. lib. 4. cap. 29. { *כְּכַיִת* héches. *κύποι*, *κυπεῖαι*. GALL. Un sistre, ou autre instrument pour faire bruit, bruit comme une sonnette, clochette, crecerelle, & semblables choses. ITAL. Cembalo, campanello, suonaglio, & cose simili. GERM. Glöcklein/oder andere cerine instrument/ an welche so man schlecht/es ein thon gibt. HISP. Castillejo, juego de niños. ANGL. A seroning or ratling instrument, as a drumme and such like. } Colum. lib. 9. cap. 12. Crepitaculis æreis, aut testum plerumque vulgo jacentium sonitu terrestris fugiens juventus. Quint. lib. 9. cap. 4. Et sonum edant puerilium crepitaculorum. Mart. epig. 54. lib. 14.

Si quis plorator collo tibi vernula pendet,

Hac quatiat tenera garrula sisira manu.

Crepitacillum, diminutivum à crepitaculo. *κρηπιδίον*. Lucret. lib. 5. Nec crepitacillis opus est. Alias legitur, crepitacula eis.

Crépax, acis, à Crepando; sicut ab edendo, Edax. Unde Crepacem

malam, quodam in carmine dixit Meccenas, referente Sen. epist. 11. 5. Crèpitus, us: Sonitus est, qui ex concussione & impulsu resultat. { *ΙΝΘησθάνεται οντιτηρία hamith. ψόφη, ρεγρέβην, βεργμός*. GALL. Son violenc & soudain de quelque chose que ce soit. ITAL. Strepito. GERM. Ein knall/thon/frach. HISP. Sonido o ruido de lo que se quiebra. ANGL. A hastie and sudane sorone any thing. } ¶ Unde pedentis sonum, Crepitum ventris dicimus, quem Stoici æquè liberum esse debere, atque tuclum affirmabant. Plaut. in Cure. sc. 3. a. 2. Ubi quid surripere, opero capitulo calidam bibunt: tristes atque ebriosi incedunt. Eos ego si offendero, ex unoquoque eorum ejiciam (aliás excutiam) crepitum polentiam. Streptitus, crepitus, sonitus (de flumine.) Plaut. Amph. sc. 1. a. 5. Sonitus prohibe forium, & crepitum cardinum. Idem Cure. sc. 3. a. 1. Sonitum & crepitum claustrorum audio. Ibid. Crepitum digitorum poscere matellam. Mart. epist. 11. lib. 14. Et Crepitus plagarum dixit Cicer. in Verr. 7. Crepitus dentium, idem 4. Tusc. Crepitus armorum. Plin. lib. 2. cap. 57. Crepitus forium, Plaut. in Cure. Crepitus frænorum, Varro lib. 2. cap. 7. Crepitus gladiorum, Hir. lib. 6. Crepitus imbrum, Plin. lib. 12. cap. 1. Crepitus pedum, Cic. in Top. ¶ Nec crepitum quidem digiti dignus, *κρηπτής* ψόφη δικτη. De deridiculo, nulliusque pretii homine. Athenæus lib. 12. de Sardanapali epitaphio. Et is gestus & proverbium in hodiernum usque diem manet apud nostros, quum aiunt: Ne hujus quidem facio. ¶ Crepitum probabis *παλαζῆν δεκημένος*. De iis qui ridiculè explorant alterius in se se animum. Suidas.

Crepila Prolemæo, Liburnia urbs, Crexa dicta Plinio.

Crèpündia, orom. { *μοία νῦν ἀβύσσῳ παραδίκη*. GALL. Toutes petites choses de quoys les enfans se joient, comme poupees, aneaux, chainettes, & telles enfantises. ITAL. Ornamenti da bambini. GERM. Allerley ding so man den kindern gibt zu geschwoegen/als docken / kläde pfien/schällen/ &c. HISP. Los diges, o juguetes, o panales de los niños. ANGL. A laykin babie, trifles gevin to children. } Dicuntur prima munuscula, quæ dantur pueris: ut sunt fasciolar, linteoli, vescas, bullæ, coralia, ensifuli, crepitacula, & puerilia ornamenta hujusmodi, quibus pueri delectantur: à crepando, i. tinniendo dicta: quoniam infantes crepitaculis maximè gaudent. Plaut. in Rud. Sun crepundia. ¶ Ecca. Video qua facie sunt. Ensifulus est aureolus, primum literatus. Post altrius secus est securicula anceps, item aurea, litteratus. Post sicula argenteola & duæ connexæ maniculæ: Et sucula, & bullæ aurea est, pater quam dedit mihi natali die. Plin. lib. 11. Semestris loquutus est Croeli filius in crepundiis, quo prodigio totum id concidit regnum.

|| Crepus Lupercus, à crepitu pellicularum, quem faciunt verberantes. Fest. ||

Crèpuscūlum. Lux dubia, quæ sit ante Solis ortum & ante occasum. { *ἡψης nescheph. δέλη, ἡμιφιλην*. GALL. Crepuscule, le temps quand le jour faut, entre chien & loup, jour faillant. Itcm, le point du jour, quand la nuit faut. ITAL. Luce dubia, quando si fa sera, o vero giorno. GERM. Die zeit woann tag vnd nacht scheydt/besonders am abent. HISP. Entre lubrican d entre dos luzes. ANGL. The evening, or un-certaine light before the fone rise or go dorone, the wright. } à Crepero, h. e. dubio: quia tunc multis dubium est, dies sit jam, an nox. Plin. Oriente sole, aut Occidente, matutini vespertinive cognominati, prout alterutri eorum manè, vel crepusculo contigit. Col. lib. 7. Juxta conceptum saxis & canalibus sal superjectus, ad quem saturæ pabulo libenter recurrent, cum pastorali signo quasi receptui canitur: nam id quoqué semper crepusculo fieri debet. Lucan.

Longare represco nituere crepuscula Phæbo.

Et Ovid. 5. Fast.

Inde domum redeunt sub prima crepuscula (noctis) mæsi. Crèpuscūla, apud Sabinos nominati, qui eo tempore erant nati. Et si donius horam vespertinam, Crepusculas centem dixit.

Cres,

— Phæbo gratissima dona

Cres tulit.

Tib. lib. 4. Vide Creta.

Crescens, *κρέσκων*. Philosophus Cynicus Justino martyri insensus, ut pluribus testatur Tatianus in bello contra gentes.

CRÉSCO, is, evi, etum: Augor. { *לְרֹא גָדְהָל, וְרַבָּה, וְקָרְבָּה, וְעַמְּגָדָל, וְעַמְּגָדָל, וְעַמְּגָדָל*. GALL. Croistro, s' augmenter. ITAL. Crescere, aumentare. GERM. Wachsen/oder zunemmen. HISP. Crecer. ANGL. To grove or encrease. } Juvenal.

Crescit amor nummi quantum ipsa pecunia crescit.

Cicer. 2. de Divin. Ostreisque & conchyliis omnibus contingere, ut cum luna pariter crescant, pariterque decrescant. Idem pro lego Manil. Quum socii pertinuerint hostium opes, animique crevissent.

Et qui Casareo juvenes sub nomine crescent.

Ovid. Eleg. 2. lib. 4. Trist.

Vel quod adhuc crescens & rude carmen erat,

Idem Eleg. 6. lib. 1. Trist. Crevisti sub noverca. Senec. cap. 2. de consol. ad Helv. Crescere alicuius criminibus, ex Livio lib. 5. d. 4. In domo alicuius crevisse, pro Nutritum ab infantia fuisse. Suet. in Othone, cap. 1. Per gratiam Liviae Augustæ, in cuius domo creverat, Senator est factus. Hujus composita sunt Accresco, adaugeor. *ἰν-φύουγε*. Conresco, simul cresco, & conjugor, *συμπιπτεῖν*. Unde concretum, conglutinatum. *συμπιπτεῖν*. Directesco, diminuor. Exresco & Inresco, valde cresco: unde Incrementum. Recresco, rursus cresco, *αὐτοφύουγε*. Succresco, inferius, vel paulatim cresco. Superresco: quæ vide suis locis.

Crémémentum, pro augmento, *ավելուս*.

Crescentia, æ, incrementum, *ավելութեա*: ut, Dierum crescentia: cui dierum correption & brevitas opponitur. Vitruv. lib. 9. cap. 9. Quarum brevitates, aut crescentias cuneorum adjectus, aut exemptus in singularis diebus & mensibus perficere cogit. Rursus, sin autem cuneorum adiectiōibus & detractionibus correptiones dierum, aut crescentia non probabantur.

Dd 5

Crēcio,

Cretio, pro aditione hereditatis: vide in Cerno.

Crescis, Nymphæ marinæ, non à fontibus dictæ: *κρέλιν* enim fons dicitur. Perottus.

Cressum, *κρέσιον*, urbs Cypri. Steph.

Cressa, *κρέσσα*, oppidum Paphlagoniaæ est, teste Stephano, post excidium Troianum à Merione conditum. ¶ Est & portus Cariæ, Rhodo insulæ oppositus. Plin. lib. 5. cap. 28. ¶ Cressa etiam dicitur mulier ex Creta insula. Vide in dictione *Creta*.

Cressæ, Herod. lib. 7. regio Pallenæ vicina, ac Thermæo sinui contermina.

Creston, *Κρήστων*, oppidum, de quo Herod. lib. 1. Qua lingua Pelagi sunt usi, affirmare non possum, sed conjecturâ signorum, licet dicere eadem qua nunc Pelasgi utuntur, qui supra Tyrrenhos urbem Crestonem incolunt, quodam tempore finitimi eorum, qui nunc Dores vocantur. ¶ Est & nomen regis Bithyniæ, cuius meminit Justinus lib. 38.

Cretæ, & Crete, es, æ. { *κρήτη*. } Insula in medio Ponto, centrum urbium famâ clara, quæ (ut scribit Strabo) à Septentrione Ægæo alluit simul & Cretico pelago: ab Austro Libyco: ad Occidentem Ægyptiam & Cytheram spectat: ad Orientem Carpathon. Habet in longitudine ducenta millia septuaginta passuum, in latitudine quinquaginta millia. Circuitus ejus quingenta octogintanovem millia passuum complectitur. Hodie Candiam vocant. Insignes in ea urbæ sunt, Cortyna, Cydon, Gnosius Minois regia, & Strabonis Cosmographi patria. Nullum in Creta animal noxiū est, optimè vini fertilissima est, de qua Virg. 3. *Aeneid*.

Creta Iovis magni medio jacet insula ponto,

Mons Idæus ubi, & gentis cunabula nostra,

Centum urbes habitant magnas uberrima regna.

Primum dicta est Cureta, ab habitantibus Curetibus, & per syncopem Creta. Alii dicunt Cretam dictam à Crete quodam Jovis filio Curetum rege. Alii à Crete nymphæ Hesperidis filia. Arrianus non à Crete nominativo, sed à Cres, Cretis genitivum faciente, nominatam dicit: sic enim vocatum ait cum, qui Jovem abscondit in monte Lycae. ¶ Est & Creta oppidum Scythiaæ, Valer. Flac. lib. 1.

— *quoties paucos ad littoris iectus*

Deficiam: Scythicum metuens Pontumque, Cretamque.

Cretides nymphæ, Ovid. 3. Fast. Qui vestitu & Creta occultant & sedent, quasi frugi sient.

Cretes vocantur ejus insulæ populi, & mulieres Cressæ, *κρέσσαι*.

Cressæ, & Cressus, adjectivum, *κρέσσιον*. Sunt autem hæc nomina quæ ex masculino ſeminiñum ad ſimilem formam mittunt: ſciliſſer, Cres Cressa, Libys Libyſſa, Phœnix Phœniſſa, Thetax Threifſa. Tibullus,

— *etiam Phœbo gratissima dona*

Cres tulit.

Aufonius,

Præpetibus pennis super aëra vetus homo Cres.

A Crete verò fiunt Creticus, *κρετικός*, & Cretensis.

Cretæus, a, um, quod ex Creta insula est. *κρεταῖος*. Ovid.

Strataque Cretam bellua stravit humum.

Cretensis, *κρητης*. Nomen gentile à Creta insula deductum. Unde proverbium, Cretizate cum Cretensi, *κρητεῖτε κρητῖτε*, i. adversus mendaces mendaciis uti. ¶ Cretensis Cretensem, *κρητης τὸν κρητην*, subaudiendum, agit. Quadrat in pariter improbos, qui mutuis inter se fallaciis agunt. Cie. 3. de nat. deor. Tertius Jupiter Cretensis Saturni filius.

Creticæus, a, um, adject. formatum à Creta insula, *κρητικός*: ut, Creticum mare. Horat. 1. Car. Ode 26. Plaut. Amph. sc. 4. a. 4. Per freta Ioniæ, Ægeum, & Creticum.

CRETÀ, terza tenax. *κρετική γῆ*. GALL. Creye ou croye, terra blanche de quoy on se fert pour marquer. ITAL. Creta, terra tenace. GERM. Kreiden. HISP. La greda à barro blanco. ANGL. Chalke. ¶ vel à Creta insula, in qua optima provenit: vel à crescendo, quoniam proprietas ejus est, ut macerando crescat, quod in primis creta Umbriæ accidit, quam vocant saxum: quæ non nisi poliendis vestibus adhibebatur, iisque dumtaxat candidis. Erant & Cimoliæ cretae duo genera, candidum unum, & alterum ad purpurissum inclinans, utrumque vestibus aptum. Hac medici adversum morbos utuntur. Laudatur & Creta Tessalica. Item quæ argentaria appellatur, nitorem argenteum reddens. Utilissima erat creta, qua pedes venalium trans macte advectorum notare mos erat. Creta Asiatica. Cic. pro Flac. Hæc quæ est à nobis prolata laudatio, obsignata erat creta illa Asiatica, quæ est ferè omnibus nota nobis. Tenax creta. Virg. 1. Georg. ¶ Creta notare, pro approbare. sicut carbone notare, pro damnare, proverbiali figura legimus. Pers. Sat. 5. ¶ Creta, pro calce, i. curriculi fine, qui ita vocatus, quod creta, aut calce notaretur: quod intellexit Lucretius, cum dixit prescripta candida, indicans præscriptum velutque cretam finem. Seneca in epist. Deinde transit ad ea, quæ consuetudo ſæculi mutavit, tanquam quod ait Cicero: Quoniam sumus ab ipsa calce ejus interpellatione revocati: hanc, quam nunc in circu cretam vocamus, antiqui calcem dicebant.

Cretula, dim. Cicer. 6. Verr. Quum Valentino ejus interpreti epistola Agrigenti allata esset, casu signum iste animadvertisit in cretula.

Cretacæus, a, um. { *οὐ καὶ κρετικός γῆ*. } GALL. Qui est de croye. ITAL. Di creta. GERM. Von kreiden gemacht. HISP. Cosa de materia de greda. ANGL. Of chalke. ¶ ut, Cretacea filigo, quæ crevit in loco cretoſo. Plin. lib. 18. cap. 9. Rufior illa, at Pilana candidior, pondoſior verò cretacea.

Cretatæus, a, um, quod est creta inspersum. { *οὐ τὴν κρετικήν γεωθεῖς*. } GALL. Blanchi ou marqué de croye. ITAL. Cretato, incretato. GERM. Mit kreiden geweist. HISP. Cosa untada con greda. ANGL.

Made white or marked with chalk. } Lucil.

Cretatūmque bovem duci ad Capitolia magna.

Unde Cretati pedes dicebantur, qui creta erant dealbati, quales solebant esse servorum pedes, qui trans mare venales advehabantur. Unde Plinius intet prodigia insolentis fortunæ commemorat, liberos aliquot Prætoris ornamenti decoratos rediisse eō, unde cretatis pedibus advenissent. Ad hoc alludit Juven. quum ait,

Nuper in hanc urbem pedibus qui venerat albis.

Cretafodinæ, æ, locus ubi creta eruitur. { ANOL. A chalke pitte. } D. lib. 7. tit. 1. l. 9. Sed si lapidicinas habeat, & lapidem cædere velit, vel cretæfodinas habeat, &c. Alibi Cretifodina.

Creteræ, vas vini, à cratere. Fest. Nonius habet: Crateræ, vasa vini, Virg. *Aeneid*. lib. 1.

Crateras lati statuunt, & vina coronant.

¶ Item cratera est, quam nunc ſitulam vocamus. Junius in nomenclat. Creteræ veriore lectionem esse dicit. Sed utrumque rectum est: cratera, quia Græci dicunt *κρατήρες* communiter, & *κρέτης* Ionice.

Cretōsūs, a, um, quod est creta plenum. { *εἰς τὸν κρητικὸν γῆν μετόπε*. } GALL. Abundant en croye. ITAL. pieno di creta. GERM. Kreidechtig/voll freiden. HISP. Lleno de greda. ANGL. Full of chalk, chalke. ¶ Plin. lib. 15. cap. 18. Cato de fisis ita memorat, Ficos mariscas in loco cretoſo, aut aperto ſcriito. Ovid. 7. Metam. Cretosa rura, & ager cretoſus.

Cretenia, *κρητίων*, locus Rhodi, ubi Althemenes habitabat, qui quum ex oraculo patrem ſe occifurum accepiffet, dum fugit, ne hoc perpetret, noctu in navigium incidit, in quo piratas effeſtati, patrem occidit. Supra Creteniam Arabii montes ſunt. Steph.

Crētheūs, dissyllabum, in genitivo Cretheos, *κρητεῖος*. Aeoli filius fuit, qui ex Tyro Salmoni fratris filia Aeſonem genuit, Alcimedonem, & Amythaonem.

Cretheius, denom. ut, Virgo Cretheia, apud Flac. lib. 1. dicitur, Helle Cretheii neptis.

Cretinos, batis Plin. (cui duplex batis, marina, & hortensis, lib. 21. cap. 15.) Herba est cujus folia ſunt angustiora, quam portulacæ, sed crassiora.

Crethon, nis, filius fuit Dioclis, qui cum fratre Orſilocho ad bellum Trojanum Græcis auxilium latus profectus est: ſed quum hi duo nimium ſuis viribus conſiderent, cum Aenea congredi non dubitaverunt, à quo etiam ambo ſunt interficti. Quin & eorum cadavera vix à Menelao & Antilocho ex hostium manibus subtrahiri potuerunt.

Creticus, substantivum, *κρητικός*. Genus pedis est, qui conſtat prima & tertia longis, & media brevi, ut Sanitas. Alio nomine Amphimactus.

Crevi, præteritum: Modò significat, Hæreditatem adii: modò, Major ætate, vel censu ſum: modò, Judicavi: modò, Dividi. Quæ omnia à duobus verbis, Cresco, & Cerno, veniunt. Fest. Vide Cresco, & Cerno.

Creūsa, *κρευσα*. Creontis Corinthiorum regis filia fuit, quam Jafon, repudiata Medea, uxorem accepit: quamobrem Medea indignata, carminibus ſuis ignem inextinguibilem ſcriuilo inclusum per filios ſuos Creusa munetis loco misit: filios verò præmonuit, ut ſtim oblate munere diſcederent. Creusa igitur videndi cupida, nihilque mali ſuspiciens, ſcriuilo aperuit, & continuo evolavit ignis, Creuſamque & totam Creontis regiam exuſſit. Ovid. lib. 1. de Arte,

Cui non defleſta est Ephyrae nata Creuſa.

¶ Alia fuit Priami & Hecubæ filia, Aenea conjunx, cui Aſeanum filium peperit. Hanc in excidio Ilii, ab Aenea, qui fugiens, patrem humeris gestabat, filiumque manu ducebat, perditam fuſſe in itinere, dum vias notas excessiſſet, tradit Maro lib. 2. *Aeneid*. Sed nonnulli eam ab ipſo Aenea ex pactione cum Græcis facta occiſam volunt, ne quis ex ſemine Priami ſuperereſſet. Verum his refragatur fabula de Heleno & Cassandra, liberis Priami, quos Græci captivos abduxerunt.

Creūſis, *κρευſις*, oppidum est in confinio Bœotiaæ, Locrorum & Aetororum, ut annotavit Vadianus in Pomp. lib. 2.

Cribrum, incerniculum, instrumentum ex pellibus ſuillis, ut pluriſſimum, creibris pertulsum foraminibus, ad frumenta purganda.

{ *כְּבָרָהַתְּנִיָּה, תְּנִפְחָהַתְּנִיָּה*, *κρέμα* naphah. *κρέμα*, *κρέμα*. } GALL. Crible. ITAL. Cibro, vaglio. HISP. El cribo farando o cedazo. ANGL. A sieve, a ſeſce. } Cicer. de Divinatione. Quasi verò quidquam interſit, mures diem ac noctem aliquid rodentes, ſcuta an cribra corroferint. Ovid. 12. Metam.

— vive liquor rari ſub pondere cribri.

¶ Cribro aquam haurire, vel gerere, *κρετίρη* id est, *κρετίρη*, *κρετίρη*. Proverbium in eos qui operam perdunt. Plaut. Pſeuſ. ſc. 1. a. 1. Non pluris refert, quam ſi imbre in cribrum geras. Idem Moſ. ſc. 1. a. 1. O catnificinum cribrum. ¶ Cribro crebrius, ſc̄itē dictum eſt, nec ſine proverbi ſchemate, pro eo quod etat plurimis locis, ac paſſim. ¶ Ad cribrum dicta, *τὰ τὴν κρετίρην*. Quæ vera compertaque vellent, ad hunc appellabunt modum. Sumptum à divinationis genere, quod ſuſpenſo circumætōque cribro peragebatur. Unde natum aliud adagium, Cribro divinare: *κρετίρη μηδεὶς οἶδε*, hoc eſt, conjectura ſagaci rem deprehendere, aut ſtoltè de rebus occultis divinare. Lucian. in Pſeuſ. domante, *κρετίρη τὸ τὸ λόγιον μηδεὶς οἶδε*: id eſt, cribro, quod aiunt, divinans. ¶ Sunt & cribra, quæ e ſetis equorum, farinæ & furfuribus ſeparanda gratiā, facta ſunt, quæ Farinaria, Setacea, & Subcernicula dicuntur. Sunt & Excuforia à lino, & Pollinaria à polline, quæ à nonnullis ab incernendo, incernicula dicta ſunt.

Cribro, as. Purgo. { *κρέμα heniph. σφράγια*. } GALL. Cribler. ITAL. Cribellare, vagliare. GERM. Reutern/ſeuberent. HISP. Acrivar, garandar o cerner. ANGL. To ſift or ſeſce. } Cribramus enim triticum & hujusmodi, ut à pulvere, & rebus inamundis ſecernatur. Col. lib. 12. cap. 23. Nam omni lentore miſſo, facilius in pulverem ſoluitut

solvitur, atque cibatur. Plin. lib. 25. cap. 5. Piæterea mirum inventum est, quod incisum forniculis, ut diximus, cibrant, cortex remanet. Cribello, as. Pallad. in Ianuario, tit. 41. Sebum liquefactum cribellato cincti admistum. Cibratius, a, um: quod ad cibra pertinet. ηγονικός: Plin. lib. 18. Item cibratia, quæ simili modo in tertio remansit cibro. Cricellia, κρικελλα, sunt anelli, orbiculi, circuli. Mauricius, & Leo Imp.

¶ Cricello, cricellus, circulus patvus. L. gr. b. ¶

CRIMEN: Delictum, peccatum, fraus, noxia, maleficium. { γυνέ πεστα, ηγονικός. ἀντί. GALL. Crime, cas commis, delict. ITAL. Delitte, mancamento, colpa, difetto. GERM. Ein laster/fund. HISP. Crimen, grande pecado. ANGL. A faulte, an offence, blame. { Sceneca, Vitam agens simplicem, rectam, sine crimen. Cicer. ad M. Tullium, Sunt enim qui, quum meus interitus nihil fuerit Reip. profuturus, criminis loco putant esse quod vivam. Idem, Eodem ego te condemnabo criminis.

— Crimen defendite vestrum,

Ovid. 13. Metam.

Si simulare vocas crimen, simulavimus ambo.

Ibid.

Et sunt in Stygio crimina nostra foro.

(i. si reus agor apud inferos.) Idem Eleg. ult. lib. 4. Trist.

— Non hac mihi crimina singi

Seit bene Tydides.

Idem 13. Metam.

Non tamen idcirco crimen liber omnis habebit.

Idem Eleg. 1. lib. 2. Trist. Crimen honestum (Catoni ebrietas.) Sen. cap. ult. de Tranq. ¶ Domesticum ac vernaculum crimen, Cicer. act. in Verrem 5. appellat, quod intra parietes admissum, nondum pervenit in publicum rumorem. ¶ Ponitur aliquando pro criminatione & objectione, ηγονικός. Cic. in Phil. Haereditatem mihi negasti obvenies: utinam hoc tuum verum crimen esset. Et sic dicitur à Cerno, sicut à Discerno, Discrimen. Virg. 7. Æneid.

Disjies compositam pacem, sere crima belli:

id est, contentiones, jurgia, ex quibus bellum oriatur. ¶ Aliquando ponitur pro falsa suspitione. Idem 11. Æneid.

— Formidine crimen acerbatur.

Terent. Hecyr. Nam si compereris crima tua se falsò uxori credidisse, missam iram faciet. ¶ Jurisconsulti tamen inter crimen & delictum distinguunt, perspicuitatis studio, ita ut Criminis nomine capitalis fraus intelligatur, veluti cædes, adulterium, &c. Delicti vero privata noxia, ut furtum, injuria. ¶ Crimen quandoque etiam pro criminatione seu accusatione ponitur, ut quum accusatores perseverare dicuntur in crimen, id est, in criminatione, sive in criminando. Plaut. Pseud. sc. 5. a. 1. Homines qui gestant, qui auscultant crima (i. criminationes omnes.) ¶ Interdum pro pudore. Ovid. Eleg. 11. lib. 2. Amor.

Vestrum crimen erit talis factura puella.

Idem 5. Fast.

— sceleris crimine damnat avos.

Non illud,

Expositum Lemnos nostro cum crimine haberet:

(i. dedecore.) Ovid. 13. Metam.

Tantaque non parvo crimine prator emit (i. adulteria.)

Idem Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Iunxit Aristides Milesia crima secum (i. supra.) Ibid.

Nec meus ullius crima versus habet.

(i. neminem infamavi.) Ibid.

— Et qua sine crimo castos

Perpetua servant virginitate focos.

Idem Eleg. 2. lib. 4. Trist. (i. sine stupro ullo, aut adulterio.)

CRIMINAI, quod est criminis. { ηγονικός. ANGL. That wherein is offense. } ut, Criminalis causa.

CRIMINALITER: ut, Criminaliter agere; cui opponitur, Civiliter agere, apud Ulp. D. lib. 47. tit. 1. l. ult.

CRIMINOSISSIMÈ, Sueton. in Tiber. Ita assumptam criminosisissimè infectatus est.

CRIMINOSUS, a, um: Suspiciosus, quod criminis suspicionem adfert. { הַלְּךָ רַכִּיבֵל holéch rachil. Αγρός φιλοκλήμων. GALL. Imposteur qui impose des crimes & cas reprochables, calomniateur. ITAL. Ingurioso. GERM. Schmächer/ dir einem ein laster / oder schmack zulegt. HISP. Acusador. ANGL. Readie to accuse, rebuk full, reprochefull. } Cic. pro Cluent. Hic tribunus plebis, modestus, prudens, non modo non seditionis, sed etiam seditionis adversarius. Ille autem acerbus, criminosus, popularis homo, ac turbulentus. Infamis, propudiosa, & criminosa uxor. Gell. cap. 7. lib. 2. ¶ Criminorum, quod in se crimen habet. Col. lib. 1. Criminorum tamen senatori fuit supra quinquaginta jugera possedisse.

CRIMINOSISSIMUS, superlat. Suet. in Cas. cap. 54. Aulique Cecinnæ criminissimo libto, & Ptolomai carminibus maledicentissimis lacrata existimationem suam civili animo tulit.

CRIMINOSISSIMÈ, Suet. in Tib. cap. 53. Criminosisimè infectari.

CRIMINOSÈ, adverbium: Suspiciose. { ηγονικός rachil ηγονικός. }

GALL. En imposant crime & blasme, criminellement. ITAL. Imponendo colpa & biasmo. GERM. Mit zuliegung einer schand oder lasters. HISP. Criminalmente. ANGL. Rebuke fullie in the way of accusation. } Cic. pro Rose. Amer. Quum enim aliquid habeat quod possit criminose ac suspiciose dicere, aperte ludificari & calumniari sciens non videatur.

CRIMINARI, est culpare, accusare, contumeliosè reprehendere. { רַכִּיבֵל rachil halach, ηγονικός satán, דְּבָרֶת horfi dibbáh. αἴναι, ηγονικός, Αγρός. GALL. Blasmer & reprocher, accuser, calomnier. ITAL. Inculpare, accusare, calunniare. GERM. Lästeren/ von eines lasters wegen fälschlich beschlagen. HISP. Acusar, culpar. ANGL. To blame and rebuke, to accuse falselie. } Cic. ad Att. Me tantum competisse omnia criminabatur. Et dignus, Criminor te furti illi,

vel apud illum. Ter. Hoc metu, ne me criminaretur tibi. Cicer. § Off. C. Marius Qu. Metellum apud Romanum criminatus est, bellum illud ducere. Criminari uxorem, Suer. in Tib. cap. 10. ¶ Criminat, pro criminatur, apud Enn. lib. 3. Satur. Nam is non bene vult tibi, qui falsò criminat apud te.

CRIMINATIO: Objectio, reprehensio, accusatio. { δικτύο σινάβη, dibbáh. Αγρός, ηγονικός. GALL. Blasme, reproche, accusation. ITAL. Colpa, biasmo. GERM. Lästerung / schmähung / zuliegung eines lasters. HISP. Aquella accusation de crimen. ANGL. Blaming, reproaching or accusing falselie. } Cic. pro lege Agrar. Nunquid est causx, Quirites, quum illa criminatione, qua in me absentem usus est, non solum meam, sed etiam vestram diligentiam, prudentiamque despicerit.

CRIMISSA, ηγονικός, oppidum est in extremis Italæ finibus, juxta Thurium & Crotonem: ita dictum à Crimissa Nympha. Gentile est Crimissæus. Strab. lib. 7.

CRINANTHEMON, ηγονικός. Flos notissimus, quem Dion ηγονικός Romani lilium appellant.

CRINIS, Capillus: vel Crines, Capilli. { γρύς σεκάρ, τσαμμάχ. τρίξ. GALL. Cheveux, perruque. ITAL. Crini, capelli. GERM. Haar. HISP. Cabellos. ANGL. The hoare of the head. } δέρι ηγονικός, hoc est, à discernendo dicti. Virg. 4. Æneid. Et crines flavos. Cicer. 5. Verr. Hæc civitas mulieri tedimiculum præbeat, hæc in collum, hæc in crines. Tacitus de moribus Germ. Accisit crinibus nudatam, coram propinquis expellit domo maritus.

— Resoluto crine preeetur.

Ovid. 3. Fast. Crinibus demissis agnam Junoni pellex cædito. Gell. cap. 3. lib. 4. Fæm. gener. apud Non. cap. 3. Plaut. Moſt. Gerundum morem censeo, & capiendas crines tibi. Item Att. Epigrammat. Dissoluta crine. ¶ Capere crines. Idem Plaut. Moſt. dixit, pro attipere occasionem oblata, & arreptam retinere. Crinis etiam piscium dicitur. Plin. lib. 9. cap. 30. de polyp. pisces. Namque & afflato terribili canes agebat, nunc extremis crinibus flagellatos, &c. ¶ Crinis etiam videtur esse genus vinculi ex crine equinæ caudæ confecti. Plin. lib. 17. cap. 22. Jugum sit pertica, aut arundine, aut crine, funiculove, ut in Hispania Baudusioque.

CRINALLS, e, adjektivum. { δέρι τρίχων. GALL. Des cheveux, des appartenances des cheveux. ITAL. Pertinenti à capelli. GERM. Das jüdem haar gehört. HISP. Cosa perteneciente à los cabellos. ANGL. That belongeth to heare. } Quod pertinet ad crines: ut, Vitta crinalis. Ovid. 9. Metam.

Crinalem capiti vittam natque sibi que

Detrñhit.

CRINALE, substantivum, neut. gen. { τρίχης. ANGL. An heare, a cane. } Ovid. 5. Metam.

— ornabant aurata monilia collum;

Et madidos myrrha curvum crinale capillos.

CRINIGER, a, um: qui multos habet crines. { βούργαρος. GALL. Qui porte perruque, chevelu. ITAL. Cavigliuro. GERM. Haarechtig / det vil haer hat. HISP. Cosa que tiene de traes cabellos. ANGL. That hath much heare. } Lucan. lib. 2.

Et vos crinigeros bellis arcere Caicos.

Oppositi, petitis Romam.

CRINIRE, est crines emittere. { ηγονικός. GALL. Mettre cheveux. ITAL. Mettere capelli. GERM. Haar overkommen. HISP. Encabellerer à crinar cabellos. ANGL. To grow hearie. } quod verbum legitur apud Statuum 4. Thebaid.

— vatem cultu Parnassia monstrant

Vellera, frondenti crinitur cassis oliva.

CRINITUS, a, um: quod crines habet. { τρίχης τσαμμίμ. κρινίτης. GALL. Chevelu. ITAL. Crinito, che ha i capelli. GERM. Haarechtig. HISP. Cosa de luengos cabellos. ANGL. Hearie, that hath heare. } Virg. 1. Æneid.

— cithara crinitus Iopas

Personat aurata.

CRINITA stella. Cic. de nat. deor. Tum stellis his quas Græci Cometas, nostri Crinitas vocant. Idem 6. Verr. Gorgonis os pulcherrimum, crinitum anguis revellit, atque abstulit: Galea crinita triplici juba. Virg. 1. Æneid. Malè crinita mulier. Ovid. 3. de Arte.

CRININA, unguenti genus, valetudinis causa comparatum. Pompon. 1. 2. t. de auro & arg. leg. Unguentis, inquir, non tantum ea legata videntur, quibus ungimut voluptatis causa, sed valetudinis: qualia sunt commagena, glaucina, crinina, rhodina, &c.

CRINISUS, ηγονικός, Siciliæ fluvius, Segesta urbi vicinus: de quo Servius hujusmodi refert fabulam: Quum Laomedon Neptuno & Appollini mercedem pro ædificatione murorum Ilii recusaret, Neptunus iratus Troiz cœcum immisit, ut eam vastaret. Consultus Apollo sinistra dedit responsa, puellas scilicet bellæ esse objiciendas. Hippocrates igitur nobilis Trojanus timens ne & Hegesta filia sua ceto, ut Hesiona exponeretur, navi eam imposuit, ut potius se non viidente mergeretur fluctibus, quam coram devoraretur. Sed illa casu in Siciliam delata, Criniso placuit, qui in canem, seu ursum mutatus, eam oppressit, suscepitque ex eo concubitu Acestem Siciliæ regem. Virg. lib. 5. Æneid.

Troia, Criniso conceptum sumine mater

Quem genuit, &c.

CRITOMENON, τριχόποδος, Rhetotibus appellatur contentio, quæ ex statu efficitur, & circa quod versatur certamen totius controversiarum: Latini Questionem vocant, teste Cic. in Top.

CRINON, ηγονικός. Plin. lib. 21. cap. 7. Lilium rubens appellat, quod alio nomine Cynorrhodon dicitur, in Antiochia, Laodicea, Syria & Phaselide laudatissimum proveniens. Dioscorides tamen Græci que ferè omnes nullo discrimine & ηγονικός appellatione omnia liliij genera intelligunt. Theophrastus quatuor ponit liliorum genera, ex quibus quod Vere erumpit mox post violam albam, peculiariter nominat ηγονικός appellat.

CRINONIA, ηγονικός, feurex est lili, teste Suidas: nam lilium Græci ηγονικός appellant.

¶ Crinop

|| Criopolium, sacrificium arietum, quod cum immolantur, dejiciuntur clava, vel securi. Sic Tauropolium. Rhodig. lib. 7. cap. 15. || Criona, κριώνα Steph. Vicus est Atheniensium, in tribu Antiochide. Crios, κρίος, ciceris genus, quod Latini Arietinum appellant, ab arietini capitum figura: à qua & Græca appellatio fluxit. Nam illi arietem κρίον appellant. ¶ Fuit etiam Crios, κρίς, proprium nomen Athletæ cujusdam ex Ægina insula, apud Græcos cantatissimi.

Κρίσις αἰνῆτος, id est, arietis frons. Cretæ insulæ promontorium est ad Occidentem, versus Cyrenas, ut scribit Rufus ex Dionysio.

— hic procul ingens

Inclinat rupes sese, obvia fluctibus altis.

Et paulò post,

— ut fernus ora

Est aries, ultrisque minax petit obvia fronte.

Vide Pompon. Melam lib. 2. in descriptione Creta insula, Plin. lib. 4. cap. 12.

Critis, { Κρίτης din. κρίσις. } Judicium, judicatio, sententia. Unde dies Critici dicti, sive (ut Censorino placet) Crisimi, κριτιμοι, hoc est, judiciales & decretorii, de quibus infra.

Crispus Salustius, Latinæ historiæ princeps fuit (teste Martiale) cuius hoc de illo extat elogium:

Crispus Romana primus in historia.

Thucydidi ex Græcis opponitur à Quintiliano elegantiâ dicendi, Attica brevitate, sententiarum crebritate. Taxatur autem à Pollio ne, ut nimis antiquarius, & ex Catonis originibus verba mutuatus: à Trogio autem, quod orationibus nimis longis utatur, sicuti & Thucydides. Ciceronis acerrimus inimicus fuit, ut ex utriusque inventivis constat. Ejus de avaritia sententiam laudat Gell. lib. 3. cap. 1. Avaritia (inquit) pecuniae studium habet: quam nemo sapiens concupivit: ea quasi venenis malis imbuta, corpus animumque virilem effoeminat: semper infinita & insatiabilis est: neque copia, neque inopia minuitur. Idem Gell. lib. 17. cap. 18. de Crispone Salustio sic scribit: Marcus Varro in literis, atque vita, fide homo multa, & gravis, in libro quem inscripsit Pius, aut de Pace, Crispum Salustum scriptorem seriae illius & severae orationis, in cuius historia notiones Censorias fieri atque exerceri videmus, in adulterio deprehensem ab Anio Milone, loris bene cæsum dixit: & quum dedisset pecuniam, dimissum. Hæc Gellius. ¶ Fuit & Crispus Constantini Cæsaris filius, à patre imperfectus. ¶ Crispus item Vibius, ore compositus, & jucundus: privatis tamen causis, quam publicis melior, ut ait Quintil.

CRISPUS, a, um. { Κρίσπος, τρελχεύας. } GALL. Crespè, crespu, ondoyant, madré. ITAL. Crespo, riccio, ricciuto. GERM. Krauß. HISP. Crespo. ANGL. Curled, wrinckled, briade. } ut, Crispus capillus: id est, intortus. Plaut. in Trucul. Compositos, crispis cincinnos tuos unguentatos. Crispus, cincinnatus. Idem Capt. sc. 1. a. 3. Crispum agmen orationis & rotundum. Crispum folium, Plin. lib. 12. cap. 15. Folium olivæ, verum crispus & aculeatum. Crispissimum folium, apud Col. lib. 11. cap. 103. Crispa abies. Cic. 3. Tusc. Crispioris elegantiae materies, & ob id Persis gratissima. Plin. lib. 13. cap. 39.

Crispicans, antis. Gell. cap. 11. lib. 18. Ventus mare cæruleum crispicans nitescere facit.

Crispulus, diminutivum à Crispus, οὐποληθή, οὐλόπηθ. Martial. lib. 5.

Crispulus iste quis est, uxori semper adharet

Qui Mariane tua? Crispulur iste quis est?

Crisko, as, are: crispum reddere. { οὐλών, οὐλεν ποιῶ. } GALL. Cresper, faire cresper les cheveux. ITAL. Increspare. GERM. Krauß machen. HISP. Crespar otra cosa. ANGL. To wrinkle and courle the heare. } Plin. lib. 28. cap. 8. Fimi cinere crispari capillum. ¶ Crispari terra herbis, dicitur per translationem. Col. lib. 10.

Nunc apio viridi crisperetur florida tellus.

Crispans, tis. { ANGL. Trandishing or shaking. } participium. Virg. lib. 1. Aeneid.

Bina manu lato crispans hastilia ferro.

Crispatus, a, um. { ANGL. That is curled or wrinckled. } ut, Buxus crispata cacumine, Claud. 2. de rap. Proserp.

Crispulcans, adjективum: ut, Crispulcans fulmen. Cic. in Topic. At quum in Aiacis navim crispulcans igneum fulmen injectum est, inflammatur navis necessario.

¶ Crispolinorum civitas, id est, Vesuntio, Bezançon, V.A. in Burgundia. ||

Crissa, Κρίσσα. Oppidum maritimum Phocidis, à Criso Phoci filio conditum, unde Crissæus sinus, κρισσαῖς κόλποι, qui & Corinthiacus appellatur, per octo stadiorum fauces, quæ inter Rhium sunt, & Antirrhium, in Ionum mare sese exonerans.

Crisse, Κρισσαῖς, & Cevere, non nisi posito pudore exponi possunt. Est enim primum mulierum aptè se motantium, dum in re venerea sunt. Juvenal.

— Fricatum crissantis adorat.

Martial. lib. 10.

Nunquid cum crissas blandior esse soles?

Alterum masculorum dum pædicantur. Idem Martial.

Sed padicaris, sed pulchrè Nauole ceves.

Cevere etiam adulantium gestus significat. Persius,

— An Romule ceves?

CRISTA, dicitur conus ille in vertice galli, & aliarum quartundū avium. { λέοντος. } GALL. Creste, pennache. ITAL. Cresta, pennatchio. GERM. Der kam auf der vogeln haupt. HISP. La cresta de aves, el penacho o cimera del yelmo. ANGL. The cope on a birdes heade, a comb. } Plin. lib. 10. cap. 29. Upupa, obscoena alias pastu avis, crista visenda plicatili. ¶ Ad hujus similitudinem etiam Cristam vocamus conum galeæ. Virg. 2. Aeneid.

Tum galeam Messapi habilem, cristisque decoram

induit.

¶ Crista etiam herba species est, cuius meminit Plin. lib. 17. cap. 5. Alectolorophos, quæ apud nos Crista dicitur, folia haber similia galinacei crista, plura, caulem tenuem, & semen nigrum in siliquis. Avellius candem esse credit cum ea quæ Gallicè Verone dicitur.

Cristulā, diminut. { λοφίδαι. } ANGL. A little comb or feathers in the crown of birdes. } Col. lib. 8. cap. 2. Rectis, rutilique cristulis. Cristatus, a, um. { λιφάρ ζερ. } GALL. Qui a crestæ, qui est crestæ ou crestæ. ITAL. Che ha crestæ. GERM. Das ein kamb hatt. HISP. Co/so con crestæ, penacho o cimera. ANGL. Copped, combed or crested. } Qui cristas habet: ut, Cristataæ aves, estque periphrasis gallorum gallinaceorum. Martial. lib. 14.

Cristatae sonant undique luciæ aves.

Cristata galea, Livius.

Critades, judices. L. gr. b.

Critæ, judices, qui præsunt musicis, agonicis, scenicis. Tertull.

Cr thologus, κριθολόγος, qui hordeum colligit. ||

Crithote, κριθώτη Steph. Uibis est Thracia ad Hellespontum, octoginta stadiis à Cardia distans, cuius meminit & Plin. lib. 4. cap. 11. Critias, κριτίας, Philosophus fuit, qui dixit animam esse sanguinem, sicut & multi alii. Unde Virgilius,

Purpuream vomit ille animam.

¶ Fuit item Critias quidam, unus è triginta tyrannis Atheniensibus, & Lacedæmoniis impositis, eloquens quidem, cæterum omnium avarissimus, atque crudelissimus, qui quæ plurimis incommodis civitatem affecisset, tandem à Thrasybulianis, eo in prælio, quod circa Munychiam fuit gestum, est interfactus. Vide Xenophontem rerum Gracarum lib. 2. Hujus meminit Cic. lib. de Orat. 2. Consequuti sunt hos (inquit) Critias, Theramenes, Lysias: multa Lygiae scripta sunt, nonnulla Critiae de Theramene audivimus. Rursum idem lib. 3. Quid Critias? quid Alcibiades? civitatibus suis quidem non boni, sed certè docti atque eloquentes: nōne Socratis erant disputationibus eruditæ?

CRITAS, κριταὶ, à Græcis dicuntur judices, qui musicis, agonicis & scenicis certaminibus præerant.

Criticus, a, um: { κριτικός. } GALL. Critique, qui juge, donne jugement.

ITAL. Giudiciale, che fa giudicio. GERM. Ortheiler/Ortheil feller. HISP.

Ijudiciale, el que haze juzyzo. ANGL. Judicial, that giveth judgement or judgeh. } Idem quod judicialis, vel judicæ agens, δικαῖος κριτής, hoc est, à judicando: unde & poëmatum censores, & judices alienorum operum, olim Critici dicti sunt, quales fuerunt Aristarchus & Aristophanes Grammatici: qui tantum sibi in ipsum etiam Homerum permiserunt, ut plurimos ejus versus, tanquam nothos & subditios, ex ejus operibus summoverint. Cic. ad Dolabellam lib. 9. Ego tanquam criticus antiquus judicaturus sum. Horat. 2. Epist.

Ennius & sapiens & fortis, & alter Homerus,

Vt Critici dicunt.

¶ Critici dies vocantur, qui à medicis judiciarii dicuntur, in quibus de ægritudinis ratione ferri judicium potest: quod nostri Decretorios vocare possunt.

Crithe, { κριθή. } GALL. Vn orgeol. ITAL. Orzolo. GERM. Ein vörnle so ob dem haer def anglyds wachst. HISP. Orçuelo que nace cerca del ojo. ANGL. A wart or such lik thing, in the eye lide. } Tuberculum parvum est in palpebra super pilorum locum: ita dictum à similitudine hordei: unde & Hordeolum à recentioribus quibusdam nominatur. Vide Cæsar. lib. 7. cap. 7.

Crito, κριτων, nomen Philosophi Atheniensis, qui ita Socratem agnivit, ut nunquam aliquid ex iis, quæ sunt ad vitam necessaria, ipsi deesse passus fuerit. ¶ Cito item Pierota (Pieria autem urbs est Macedoniae) historicus fuit: scripsitque res Persicas, Siculas & Macedonicas. ¶ Fuit præterea aliis, Naxius genere, historicus & ipse. Author Suidas.

Critobulus, κριτόβουλος. Medicus fuit insignis, qui sub Philippo Amyntæ filio Macedonum rege claruit. Plin. lib. 7. Magna & Critobulo fama est, extra Philippi regis oculo sagitta, & citra deformitatem oris curata orbitate luminis.

Critolaus, κριτόλαυς. Peripateticæ sectæ Philosophus fuit, qui unâ cum Carneade & Diogene Stoico Romam missus fuit Legatus, ut scribit Cic. lib. 2. de Orat. de Critolai libra scribit idem Cic. Tusc. qq. lib. 3. Quo loco (inquit) quæro, quam vim habeat libra illa Critolai: qui quum in alteram lancem animi bona imponat, in alteram corporis & externa, tantum propendere illam boni lancem putet, ut terram & maria deprimit. ¶ Alter Critolaus, Achæorum dux, bellique Achæaci concitator: unde etiam Corinthi, eversionem illi imputat Cic. lib. 3. de nat. Deor. Critolaus (inquit) evertit Corinthum, Cartaginem Asdrubal. Hi duo illos oculos oræ maritimæ effoderunt. Hunc Plutarchus in Parallelis, Horatio Curiatiorum victori comparat in eo, quod uterque sororem occiderit, idque eadem omnino de causa, quod scilicet cæteris omnibus victori applaudentibus, solæ fratri suo non essent gratulatæ. Hic postremò à Qu. Cætilio Metello victus apud Thermopylas, veneno sibi mortem consivit. Author Livius.

Critheis, κριτηῖς, ut ex Ephoro refert Plutarchus in Vita Homeri, filia fuit Atellis, quam post mortem suam Mæonis fratris tutelæ reliquit. Hic autem quum puerilam vitiasset, gravidamque fecisset, atque ob id facti vereretur infamiam, Phemio eam Smyrnæo Grammaticæ præceptor in matrimonium dedit. Illa vero non multò post, quum ad lavacra, quæ propè Meletem fluvium erant, proficisceretur, Homerum juxta fluvium peperit: ob idque Melesigenes appellatus est, qui postea cæcus factus, Homeri nomen accepit: Cumani namque & Iones oculis captos Homeros appellant, quod Homeris, id est, itineris ducibus egeant.

Ctiometopon, κριμπίνη, id est, arietis frons, Promontorium Cretæ insulæ ad Occidentem, versus Cyrenas, ut scribit Rufus ex Dionysio,

— hic procul ingens

Inclinat rupes sese, obvia fluctibus altis.

Et alibi

— ut fernus ora

Est aries, ultrisque minax petit obvia fronte.

Vide Pompon. Melam lib. 2. in descriptione Cretæ insulæ, & Plin. lib. 4. cap. 12.

Crius, κρίς, est aries, à κρίξις, cornu,

Croatia,

Croātla, veteribus Liburnia, provincia supra intimum Adriatici matis recessum sita, inter Istriam & Dalmatiam: hodie ad Archiduces Austriæ spectat.]
 Crobiālus, κρωβίαλος, oppidum est juxta Heracleam Ponticam, cuius meminit Apollonius Argonaut. lib. 3.
 Crōbylōs, κρωβύλος. Aureus, vel argenteus corymbus ex capillis pendens, idque propriè in viris: nam in mulieribus potius Corymbum, & in pueris Scorpium vocamus.

Crobyzi, κρόβυζαι Stephano, populi Istri accolæ, quorum meminit & Plin. lib. 4. cap. 14.

Crocallis, gemma est cerasum repræsentans, teste Plin. lib. 37. c. 10. Crōcārē, & Crocire, verba fictitia à voce corvi, κράχει. Author Philomelæ.

CRÖCIO, is, ire. || κράχη, quod est à κράχη, clamo. || Plaut. Asin. sc. 3.

a. 4. Voce crocibat sua corvus. Non. c. 1. n. 218.

Crōcīto, as, frequentativum. { ποταδένις ή ουχιά κράχη. GALL. Corbiner, ou croasser par plusieurs fois, crier souvent en corbeau. ITAL. Cri-dare spesso come un corvo. GER M. Schreyen wie ein Rab. HIS P. Graznar el cuervo. ANGL. To krie lik a raven, to crooke often. } Plaut. Simul radebat pedibus terram, & voce crocibat sua.

Crōcātlo, teste Festo, & Crocitus, us. Ipsa vociis corvi prolatione. κράχυμες. ANGL. A crooking of a raven. }

Crocca, κρόκη, urbs Laconia, una ex centum, cuius incolæ dicuntur Croccatae. Steph.

Crōcātūs, a, um: vide Crocus.

Crociæ, κρόκη, gemmæ species, à croci similitudine sic dicta. Author

Plin. lib. 37. cap. 11. Crōclnum unguentum, κρόκιον μέλισσα, quod exprimebatur ex aromatibus, & croco in oleo macerato, ut docet Diosc. lib. 1. Propert. lib. 3.

Et crocino nares murrheus ungat onyx.

Vide Plin. lib. 13. cap. 13.

Crōcīnūs, vide Crocus.

Crōcīs, κρόκη, herba est, cuius contactu phalangia emotiuntur, ut ex Apollodori sententia tradit Plin. lib. 27. cap. 17.

Crōcīdilon, sive Crocodilorum oppidum, κροκόδειλον πόλις. Oppidum Phœnices ad Carmelum montem, cuius Strabonis ætate nihil præter nomen extabat, ut ipse testatur lib. 16. Meminit & Plin. lib. 5. c. 19.

¶ Est & alterum ejusdem nominis oppidum in Arsinoitica præfectura, ad Nilum fluvium: ita dictum quod in eo crocodili pro diis colerentur. Hanc urbē postea Arsinoen appellantur, teste Strab. lib. 17.

CRÖCÖDILVS. { Κρόκιον πατέρα. κροκόδειλος. GALL. Un crocodile. ITAL. Cocodrillo. GER M. Ein Crocodill/ ein thier in Egypten. HIS P. Cocodrilo. ANGL. A crocodile. } Animal quadrupes, ex genere amphibiorum, tam in terra, quam in aqua vivens: figura lacertæ non admodum dissimile, incredibili magnitudine, armatum unguibus, soli Ægypto, & iis regionibus, qua Nilo alluuntur, cognitum, cute usque adeò dura, ut in nulla sui parte nisi solo ventre penetrari possit. Unde etiam delphini, qui perpetuum cum crocodilo bellum gerunt, non ignorantes qua potissimum parte hostis lædi possit, aquam subeunt, pinnaque, quam in dorso gerunt, illi alvum subsecant. Habet & alterum hostem Ichneumonem, qui in apertas dormientis fauces teli in motem illapsus, intestina ejus eredit. Nullum est animal quod à tam parvis iniciis in tantam excrescat magnitudinem. Ponit siquidem ova anserinis non majora: sed hoc huic animali peculiare creditur, ut quandiu vivat, nullum crescendi faciat finem. Quatuor menses hyemales non comedit, & sola bestiarum non habet linguam. Tertiabilis hæc bellua contra fugaces est, fugax contra insequentes. Oculos habet in aqua hebetes, extrà acerrimi visus. Conspecto homine emittit lachrymas, mox appropinquante devorat. Unde factus est locus proverbio, Crocodili lachrymæ: κροκόδειλον δάκρυα: quod de iis dici solet, qui sub specie pietatis alios fallunt. Ex eo dictum autem, quod κροκόδειλον, id est, crocum fugit, ac ejus odorem reformidat, quod mella conficienes in Ægypto sternunt, ne mel absumant crocodili: quoniam mirum in modum eo delectantur.

¶ Est & alterum crocodili genus, quem Scincum vocat Dioscor. lib. 2. superiori multo minus, in terra tantum, nec nisi odoratissimus vivens floribus, cuius intestina jucundi nidoris fimo referta sunt, quo ad faciei medicamenta, coloīisque conciliacionem mulieres, & viri moliores olim utebantur. Horat. in Epos.

colorque

Stercore fucatus crocodili.

¶ Crocodilus, dicitur etiam quæstio sophistica. Unde crocodilina questiones.

Crocodilinus, a, um, quod ad Crocodilum pertinet. { κροκόδειλον. ANGL. That belongeth to a crocodile. } ut, Crocodilina ambiguitates. Quint. lib. 1. cap. 10.

Crōcōdīlūs, κροκόδειλος. Mons est Sicilia, apud Plin. lib. 5. cap. 27.

Crocodilæ, κροκόδειλαι. Fimus est crocodili terrestris, quo mulieres faciem illinebant ad coloris commendationem. ¶ Crocodilorum

enim duo commemoratione genera, quorum alterum aquaticum est, Nilo tantum familiare, & lacubus Nilo vicinis. Alterum terestre, odoratis tantum vescens herbis, quem Scincum, σκίνην, Dioscorides appellat. H. ius excrements in primis odorata sunt, mulierumque fucis experita. Plin. lib. 28. c. 8. ubi crocodili aquatici naturam multis explicuit, statim subdit: Alter illi similis, multum infra magnitudinem, in terra tantum odoratissimus floribus vivit: ob id ejus intestina diligentissime exquiruntur, jucundo nidore farcta. Crocodilæ vocant.

Crōcōdīlūm, κροκόδειλον, herbæ species est, chamæleontis figura,

radice longa, gustu nasturtij, semine rotundo, duplicitis clypeoli forma, Plin. lib. 27. cap. 8. Crocodilion chamæleontis herbæ nigrae figuram habet, radice longa, æqualiter crassa, odoris aspera.

Crōcōmāgmā, tis. { κροκόμαγμα. ANGL. Dregges of the oyle of safron. }

Unguenti crocini fax, & retrimentum, quod superest crocino unguento ex croco, ceterisque aromatis expresso. Nam in confectione crocini unguenti, oleum ante omnia quibusdam aromatibus solet spissati, posteaque crocum eò conjici, idque post dies aliquot difundit: ex aromate & croco oleum post hæc exprimi solet, quodque

relicuum erat, Crocomagma dicebatur: idque in pastillos conformari consuevit, & multum in tempus asservari. Optimum est, quod gustatum salivam dentesque inficit. Vide Diosc. lib. 1. & Plin. lib. 21. cap. 20.

Crocomerion, κροκόμεριον, herba quæ alio nomine dicitur Leontopodium.

Crōcōpēlös, κροκόπελος. Aurora epitheton est, quasi croceam habens vestem; nam eum colorem imitatur, quum primum incipit apparere. Postea enim, adveniente jam die rubescens, à roseo colore ποδοδάκτυλος appellatur.

CRÖCÖTÄ, κροκωτός, vestis muliebris est, crocei coloris. Cic. de Arusp. resp. P. Clodius, à crocota, à mitra, à muliebribus soleis, purpureisque fasciolis, à strophio, à psaltrio, à flagitio, à stupro, est factus repente popularis. ¶ Feli crocoton, ραλῆ κροκώτος, subaudiendum das, aut addis. Dici solitum, quoties honos additur indignis, & quos haud quaquam decet: aut quum datur quicquam iis, qui munere non norunt uti. Hinc

Crocotula, diminutivum, κροκώλη. Plaut. in Epid. Indusiatam, patagiatam, caltam, aut crocotulam: &

Crōcōtūlāriūs, Crocotarum vestium infector. Idem Plaut. in Aulul. sc. 5. a. 3. Quum incedunt crocotulari. Alij legunt Crocostarij.

Crōcōtūlūm, veteres valde exile dicebant. Plaut. Extortis talis cum crocotilis crusculis. Festus.

Crocotinum, genus operis pistorij, fortè à croco.

Crōcōtūs campus, κροκωτός πόλεων. Campus est juxta Thessalam ad Amphrysum fluvium. Steph. in dictione Δημήτερα.

CRÖCVS, vel Crocum. { כרכן charchom. κρόκος. GALL. Saffran. ITAL. Zafferano. GER M. Saffran. HIS P. Açafran. ANGL. Safron. } Flos est, qui Saffranum vulgo dicitur: à Croco puero (ut poëta fabulantur) dictus, qui quum Smilacem puellam tenerimè deperiret, amoris impatientiâ versus est in florem sui nominis. Ovid. 4. Metam.

Et crocon in parvos versum cum smilace flores.

Virg. 4. Georg.

Et glaucas salices, casiamque, crocūmque rubentem.

Salust. apud Non. Pastus nemore, in quo crocum dignitur. Plaut. Curc. sc. 2. a. 1. Tu crocum & casia es. Item, Crocum spargere per vias in triumpho. Suet. in Neron. c. 25. Præstantissimum nascitur circa Coricum Ciliciæ montem: proximum in Olympo Lyciae monte: mox in Centuripino Siciliæ agro. Provenit & in Gallia Narbonensi, ligat bonitate inferius.

Crōcēs, a, um. { κρόκης, κρόκη. GALL. De couleur jaune, ou rouge astre. ITAL. Giallo. GER M. Gialb/ saffransärbig. HIS P. Cosa de açafran. ANGL. Of or lik safron. } pro colore: ut, Vestis crocea. Virg. 1. Aeneid.

Et circumtextum croceo velamen acantho.

Plin. lib. 12. cap. 18. Mutat enim cum terra colores: hic niger, illic vitidis, aliubi cyaneus, aliubi croceus.

Crōcēs, a, um: Croco tintus. { κροκόσαφν. GALL. En saffrané, de couleur jaune. ITAL. Tinto in giallo. GER M. Gesaffrant. HIS P. Teñido en color de açafran. ANGL. Safroned, or lik safron. } Plin. lib. 16. cap. 34. Alicui & lemen nigrum, alii crocatum.

Crōcīnūs, a, um, & Crocus, quod est lutei coloris. { κροκόσαφν, κροκώτος. GALL. De saffran, de couleur de saffran. ITAL. Di zafferano, di color di zafferano. GER M. Safrangialb. HIS P. De açafran, de color de açafran. ANGL. Y alloro or of safron. } Plin. lib. 21. c. 19. Semen his optimum crocinum, nec anniculo verustius, & in umbra siccatum.

Crocophantia, opinor esse ornamenta villofa, quæ sub reticulis contexta per eorum plagulas apparent: id enim origo vocabuli κροκόφαντη declarat. Ulp. in l. 1. ff. de aur. & arg. leg. Ornamentorum hæc, inquit, vittæ, mitræ, semimirræ, reticula, crocophantia. Alciatus autem & alii eruditæ homines alio vocabulo conquirendo mirabiliter exercentur. Hæc ex Hotomani lexico.

Crōcēta, fera est Æthiopæ familiaris, ex hyæna & leæna Æthiopica nascens, quæ & ipsa hyæna more humanas voces imitatur. Plin. lib. 8. cap. 30. ubi hyæna naturam multis explicit, statim subdit: Hujus generis coitu leæna Æthiopica patit crocutam, similiter voces imitantem hominum pecorumque. Acies ei perpetua in utræque parte oris, nullis gingivis, dente continuo, qui ne contrario cursu hebetetur, caparum modo includitur.

Crocum, venatorem, ac sagittarium fuisse dicunt, precibüsque Musarum in astra relatum, Sagittarii nomen accepisse. Sidonius,

Falciferis Crocon vetus per summa polorum.

Crocycleum, κροκόλευον, locus Ithacæ, alias δέρμα dictus. Steph.

Crocylion κροκύλιον, insula Ithacæ. Heraclion Ithacam quadripartitam facit, ut prima pars ad meridiem & maritima sit, altera Neium, tertia κροκόλευον, quarta αἰγαῖα. Steph.

Crocyllus, vir Atheniensis, cuius nonnunquam Plutarch. meminit.

Crocyllus, nomen pastoris, apud Theocritum.

Croesus, κροῖσος, Rex Lydotum fuit, Alyattæ filius, omnium quos hominum memoria celebrat, ditissimus: unde etiam hodie, quum immensas opes significare volumus, Croesi divitias dicimus. Ovid. Eleg. 7. lib. 3. Trist.

Irus erit subito, qui modò Cræsus erat.

Hinc quum se omnium mortalium felicissimum crederet, monitus est à Solone, Neminem ante cineres beatum dicendum: quod quoad vivimus, periculum sit, ne instabilis hujus mundi felicitas dolore aliquo contaminetur. Quam Solonis sententiam verissimam esse, Cræsi calamitas postea declaravit. Vixit enim à Cyro, pyramque impoitus, tandem salubre Solonis consilium agnovit, ejusque nomen sepius inclamavit. Unde admiratus Cyrus, quisnam esset deorum, hominumve, quem ille in extremo periculo solum invocaret, remque totam edocitus, humanæ vicissitudinis memor, Cræsum ab incendio liberavit, summoque semper apud se in honore habuit. Author Plutarch. in vita Solonis, & Herodot. lib. 1.

¶ Croia, Croia. V. olim E. sub A. Dyrrachini, nunc Turcico iugo subest. ¶

Crolla, pro cotolla, detractione secundæ literæ o, τεφάνης, parva corona. Plaut. in Bacchid. 1. 37.

Crommyōn, is, κρομμύων, urbs Palastinæ, non procul ab Ascalone.
¶ Item alia in Libya.
Crommyonius, a, um. Gentile, κρομμυώνιος. Author Steph.
Crōmmyōnnēs, κρομμυώνες, insula est Asiae adjacens è regione
Smyrnæ, cuius meminit Plin. lib. 5. cap. 31.
Crōmnā, κρόμνα, Paphlagoniae oppidum est, apud Strab. lib. 12. De hoc
Valer. Flaccus lib. 5.

Mox etiam Cromnam, atque iugō pallente Cytoron.

Stephan. ait, Amastrim postea dictam esse, & Cromnam, κρόμνα
vocat: vide Amastris, apud Steph. Idem in x, Cromnam, inquit, alii
Amastrin, alii Amastridis regiunculam faciunt: gentile Cromni-
tes, & Cromnæs, κρομνῆς. Est & Peloponnesi vihs, quæ in ma-
scul. & fœm. gener. item singulati & plurali numero profertur, à
Cromne Lycaonis filio.

Cromyusa, κρομύουσα, insula Iberiæ. Steph.

Crōniā, orum, κρόνια. Saturni festa erant, quæ celebabantur Romæ 14.
Calendas Janvarias. Ita dicta dñi rū κρόνος, hoc est, à Saturno, unde &
Saturnalia à Latinis appellantur. Horum Macrobius latè meminit,
citata eriam antiqui poëtae autoritate, apud quem legerat,

Maxima pars Graiūm Saturno, & maxima Athene

Consiunt sacra, quæ Cronia esse iterantur ab illis.

Crōnion pelagus, κρόνιος πέλας, à nonnullis appellatum fuit mare
concretum, teste Plin. lib. 4. cap. 16. Apollonius tamen in Argonauticis,
κρόνιος ἄλα, hoc est, Cronion mare, pro Adriatico posuit
(si interpreti ejus credimus) eo quod Italiam alluat, quam olim
Saturnum volunt tenuisse.

¶ Cronus, chthonus, Saturnus, bardus, senex. Item Vicus apud Greg.
Tur. ¶

Cropia, κροπία, vel κρωμή, vel κρῶμα. Vicus in tribu Leontide. Steph.

Cros, κρῶς, urbs Ægypti, cuius civis Croites, & præfectura Croitis.

Est Crois, κρῆς, Arabum civitas. Steph.

Crossa, κρῆσσα, urbs juxta Pontum: gentile Crossæus. Steph.

¶ Crossia, fimbriæ. Lex. Cyrilli. ¶

Crōtallā, κρόταλος. Plin. lib. 8. cap. 35. dicuntur margaritæ, ita orna-
mentis collocatae, ut ex collisione sonum generent. Subeunt, inquit,
luxuriæ ejus nomina, & tædia exquisita perditione portatu. Siquidem
quum id fecere, Crotalia appellant, ceu sono quoque gau-
deant, & collisi ipso margaritarum.

Crōtālūm. { κρόταλος. GALL. Un instrument qu'on frappe avec la
main, semblable à la cymbale. ITAL. Campanella, nacara.
GERM. Ein schallen oder töpfeln. HISP. Chapas, à sonajas, à tarreñas.
ANGL. A rattle. } Crepitaculum ex ligno, ære, aliave materia ita
concinnatum, ut efficeret sonum queat, si quis in manu verset.
Unde & Ægyptiorum sacerdotum ostia, quibus in Iidis factis
utebantur, à nonnullis etiam Crotala appellantur, dñi rū κρέας, hoc
est, à percuriendo. Histriónibus crotalo uti. Apul. Apol. 1. ¶ Qui-
dam putant fuisse annulum æreum, qui ferreo baculo quatetur.
Alij circulum æneum interpretantur, multas habentem annexas la-
minulas, sive orbiculos mobiles, qui collisi sonum edebant: qua-
libus etiam hodie Lusitanos nautas in saltationibus suis uti vide-
mus. Virg. in Cope,

Crispum sub crotalo docta mouere latus.

Crōtālis, κρόταλης, mascul. gen. dicitur, qui lingua est expeditiore, &
voce sonanti, ac propè tinnula, quique loquacitate sua neminem non
obtundit. Ducta est metaphora à crotalo, crepitaculi genere, de quo
egimus in dictione præcedenti.

Crōtaphītæ, κρόταφιται. Musculi sunt duo, os claudentes, quos & Latini,
Temporales appellant, quod tempora vestiant: unde etiam Græ-
cum nomen traxerunt: nam κροτάφεις illi appellant, quæ nos
Tempora.

¶ Crotalus. Varro in 6. de L.L. Cum crotalis crusculis. Ibi Scaliger
legit crotulus. Crotilum vocabant exile & tenue. ¶

Crōto, sive crotón, κρότων, vulgo Crutone. Urbs fuit maritima in ea
parte Italæ, quæ olim Magna Græcia dicta est, non procul à Tarento,
tanta salubritate aëris, ut inde ortum sit proverbium: Crotone
salubrius, κρότων οὐαῖστον: de re nequaquam noxia, sed undequaque
salutifera Strab. lib. 6. Georg. ¶ Nihil alia civitates ad Crotone-
num, μεγάλα τάχα ποιοὶ κρότων τάχα, id est, sunt reliqua præ
Crotone frivoli oppida. Theocriti interpres meminit hujs pro-
verbij. Licebit accommodare ad rem, aut hominem usque adeò
præcellente, ut reliqui cum hoc collati, nihil esse videantur.
Urbs hæc à Diomede condita creditur cum plenisque aliis in eo-
dem littore.

Crōtōnlātæ, hujus incolæ dicti sunt, eo nomine celeberrimi, quod
maximam in exercendis corporibus curam ponerent. Unde etiam
frequentissimè ex sacris certaminibus coronas retulerunt. Crotonienses
etiam dicuntur. Gell. e. 16. lib. 1. & Salust. in Catilin. Inter
hos fuit Milo ille Crotoniates, qui integrum uno die bovem fertur
absumpsiſſe. Hinc locus factus proverbio, Crotoniaratum po-
stremus, reliquorum Græcorum primus est, κροτωνίον δικάλιον, κρο-
τόντος τὸν εἰδώλον. Licebit uti quum genus aliquod tanto inter-
vallo præcedere dicemus, ut qui in hoc sit vel infimus, in illo possit
vel primus videri. Hinc Crotoniata, gentile nomen, & Crotonius,
Crotonia. Steph. Crotonem, insignem Italæ urbem esse scribit juxta
Rhegium, & aliam Tusciæ metropolim, & montem qui Axium flu-
men effundit. κρότων, etiam est animalculum canibus infestum. La-
tini Ericinum vocant, quo quidem significatu ultimam acuit Steph.
Vide Syracusa.

Crōtōn, is, κρότων. Frutex est ad magnitudinem parvæ ficus assurgens,
folio platani, sed læviore ac nigriore, ramis ac caudice arundinum
modo concavis, semine uarum aspero, quod purgatum, effigiem
ricini animalis repræsentat (unde & nomen accepit: nam ricinum
verem Græci etiam κρότων appellant.) Hoc semine exprimitur
oleum, eibis quidem fœdum, sed lucernis & emplastris urile. Alio
nomine hic frutex Ricinus appellatur, & Cici: unde etiam oleum
ipsum Cicinum, & Ricinum appellatur.

Crōtōpūs, Rex Argivorum fuit, pater Psamathe, quæ ab Apol-
linę compresſa Linum peperit: quem quum inter vespes ab-

scondisset, canes extractum dilacerarunt.

Crōtōplādēs, patronymicum mascul. Ovid. in Ibin,

Quique Crotopiaden diripiēre Linum.

Crōtōs, sive crotón, Euphemus Musatum nutricis filius. Hic in Musa-
tum gratiam ab Jove collocatus inter sydera, Sagittarij nomen ob-
tinuit. Vide Hyginum in Fab. 224.

Crūclātūs, Cruciatum, Crucio, Crucialiter, Crucifiso: vide
Cruz.

Crudaria, argenti vena, quæ in summa fodina reperitur. Plin. lib. 33.
cap. 6.

Crūd̄ys, a, um, quod coctum non est, { יְמַחֵּא, θύμα. ώψ. GALL.

Crud, encor verd, qui n'est pas encor cuit, digéré, ou meur. ITAL.

Crudo, non cotto. GERM. Karo/vngelocht. HISP. Crudo, no cozido.

ANGL. Raw fresh new made, undigested. } Unde carnes cruda-

æ dicuntur quæ neque elixæ sunt, neque assæ, neque alio quovis

modo esui aptæ redditæ. Fructus item crudos appellamus, qui ju-

stam coctionem, hoc est, matutitatem non sunt asequuntur. Cic. de se-

neat. Poma quæ cruda sunt, vi aevilluntur: quæ autem cocta, &

matura, decidunt. Cruda & immixta poma. Gell. e. 11. lib. 10. Item

crudi cibi dicuntur, qui nondum concocti sunt in ventriculo.

Juvenal.

— & crudum pavonem in balnea portas.

Quid curas crudum, an coctum edam, nisi tu mihi es tutor. Plaut.

Aul. sc. 2. a. 3. ¶ Crudum item hominem dicimus, cujus ventriculus

probo coctionis officio non fungitur. Cic. 2. de finibus, Asori qui

in mensam vomant, crudique postridie se rursus ingurgitent. Idem

pro Cluentio, Dico illum, quum ad illud prandium crudior venisset,

& sibi non pepressisset, ægrotasse.

Iuncta (me) tenet crudis Sarmatis ora Getis.

Ovid. Eleg. 3. lib. 5. Trist. ¶ Crudum vulnus, hoc est, rccens, & adhuc

cruentum. Plin. Epist. 3. Ut enim crudum adhuc vulnus meden-

tium manus reformidat, deinde patitur, atque ultrò requirit: sic re-

cens animi dolor consolationes rejicit, ac refugit, mox desiderat, &

clementer admodum acquiescit.

Et tamen est aliquis qui vulnera cruda retractet.

Ovid. Eleg. 1. lib. 3. Trist.

Crūd̄tās, is, ventriculi vitium cibum ægrè concoquentis. { אֲמַפְּלָה.

GALL. Crudité, mauvaise digestion ou concoction. ITAL. Crudità

di stomaco, indigestione. GERM. Böse derung des magens. HISP.

El abito de lo no digerido, indigestion. ANGL. Ravonneſſe evil di-

ſtinct. } Cic. de senect. Caret ergo etiam vinolentia & cruditate, &

insomniis. Col. lib. 7. Cruditatis signa sunt,

Crebri ructus, ac ventris sonitus, fastidia cibi.

¶ Cruditans, crudæ carnes habens. Tertull. ¶

Crūd̄ſcērē, est crudum, vel crudius fieri: à Crudeo, es. αὔστη.

GALL. Devenir cruel & aspre. ITAL. Incrudire, incrudelire. GERM.

Karo werden, HISP. Enrudecerse, bazerse crudo. ANGL. To make

the raw. } Virg. 3. Georg.

Sin in progressu cœpit crudescere morbus.

Idem 11. Æneid.

— dejecta crudescit pugna Camilla.

¶ Incrudescere & Recrudescere, quasi renovati, & ad pristinam

acerbitatem redire.

Crūd̄elīs, Immitis, asper, durus, inhumanus, ferreus. { רִבְבָּה achzir,

אֲכֹר achzari. ἀρρεν. GALL. cruel & inhumain. ITAL. Crudele,

aspro. GERM. Grausam/raro/vnmiſt. HISP. Cruel. ANGL. Cruel. }

Cic. pro Deiot. Crudelis Castor, ne dicam sceleratum, & impium:

qui nepos avum in discriben capitis adduxerit. Virg. 2. Eclog.

O crudelis Alexi, nihil mea carmina curat.

Quidam à Cruore dictum volunt, quem crudeles effundunt: ego

malim à cruditate derivare. Nam quemadmodum poma, quæ

mitia non sunt, cruda dicuntur: ita & homines immites, Crudeles

dicuntur. Virg. 6. Æneid.

Vidi & crudeles dantem Salmonæ pœnas.

Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Ah ferns, & nobis nimium crudelior hostis!

Crūd̄elītās, atis, Savitia, inhumanitas, feritas, acerbitas, atrocitas.

{ אֲכֹרְוִירְתָּה. αύστη. GALL. Cruauté. ITAL. Crude-

lità. GERM. Grausam/grimme. HISP. Crueldad. ANGL. Cruel-

tie. } Cic. pro Rose. Amer. Vestrūm nemo est quin intelligat pop.

Romanum, qui quondam in hostes lenissimus existimabatur, hoc

tempore domesticæ crudelitate laborare. D. Brutum Antonij inter-
mit crudelitas. Velleius.

Crūd̄elītēr, adverbium. Atrociter, durè, acerbè. { αὔστης. GALL. Cruel-

lement. ITAL. Crudelmente. GERM. Grausamlich/grimmigklich.

HISP. Cruelmente. ANGL. Cruelly. } Cic. 1. Offic. De everten-

dis autem, diripiendisque urbibus valde considerandum est, ne

quid temerè, ne quid crudeliter fiat.

Crūento, Cruentus: vide Crux.

Crūmēnā, Loculus. { כִּים chis. בָּאָדָר. GALL. Bourſe, ou gibeciere.

ITAL. Borsa. GERM. Ein ſeckel/bentel. HISP. Borsa para dineros.

ANGL. A purse, a bagge of leather. } à κροτόν, ſuspendo, quod

Cruentus, *κρεντός*, impetus velut salientis aquæ : *κρουώνειν*, in salientis aquæ modum effundo, à *κρουώνειν*, scatbra, vel à *κρέον*, fons. || CRVOR, is : Sanguis è vulnere sparsus & fusus. { *κρύσταλλον*, *κρυστάλλον*, net-sach. *κρύσταλλον*. GALL. Sang sortant d'une playe. ITAL. Sanguine che esce d'una piaga. GERM. Blut/der blutig schweyß auf einer rounnen. HISP. Sangre fuera de las venas. ANGL. The blood issuing out of a wound. } Virg. 8. Aeneid.

— tepidusque crux sumabat ad aras.

Idem lib. 4. usurpavit in numero plurali.

— atque atros sicrabat veste cruores.

Quod Servius tanquam novè dictum annotavit, quum alioqui neque sanguines dicamus, neque cruores.

Cruentus, a, um : Sanguinolentum, quod cum crux est. { *κρεντός*, *κρύσταλλον*. GALL. Ensanglanter, sanguine, cruel. ITAL. Sanguinoso, sanguinolento. GERM. Blutig, schweyßig. HISP. Sangriento. ANGL. Bloody, cruel. } ut, Cruenta victoria. Salust. in Catil. Cavete ne inulti animam amittatis, neu capti potius, sicut pecora trucidemini, quam virorum more pugnantes, cruentam, atque luctuosam victoriam hostibus relinquatis.

— Neque enim mea culpa cruenta es.

Ovid. Eleg. 6. lib. 5. Trist.

Cùm non sit pœna causa cruenta mea.

Idem Eleg. 5. lib. 3. Trist.

— tristem ducetur ad aram.

Que stabant geminas ante cruenta foret.

Idem Eleg. 4. lib. 4. Trist.

Qua (dies) fieri pugna prima cruenta solet.

Idem Eleg. ult. lib. 4. Trist. lis omnibus etuenda mors per soluta est. Suet. in Calig. c. 26. Aliquando ponitur pro Crudeli : ut, Cruenta vox, & Cruenta oratio. Cujus contrarium est incruenta, a, um, *ἀνηγνωτός*, quod est sine sanguine. Idem : Neque tamen exercitus populi Romani lætam, aut incruentam victoriam rerulit. Cruentissimus dies Romano nomini (Pharsalica pugna sup.) Velleius: Cruentius bellum cæde clarissimorum virorum nullum fuit.

Cruentior, Comparativum à Cruentus. Justinus hist. lib. 3. Itaque tantis animis concussum est, ut raro unquam cruentius prælium fuerit.

Cruent, adverbium. Justinus hist. lib. 2. Quanquam uxor diu, ne ab ægo divelleretur, deprecata est, ne discessus suus adjungi nepotis particidio posset, & tam cruentè hæc deseruisse virum, quam ille impugnasse avum videretur. Quintil. de cl. 3. Multa temere, multa cruentè commiseras.

Cruentius, adverbium. Senec. de benef. lib. 5. c. 17. Cæteri arma cruentia ex exercuerunt, satiati tamen aliquando abjecerunt.

Cruento, as : Crux inficio, sanguine imbuo, funesto. { *κρεντός*, *κρύσταλλον*. GALL. Ensanglanter, meurtrir à sang, faire sanglant. ITAL. Insanguinare. GERM. Blutig machen mit blut besudeln. HISP. En-sangrentar. ANGL. To imbrue or sprinkle with blode. } Cic. de Arusp. resp. Secures suas cruentari scelere noluit. Idem 1. de Divin. Atque etiam trucidare aliquem & impie cruentari. Idem 1. Philip. Hæc te, si ullam partem habes sensus, lacetar, hæc cruentat oratio. C. Cruentatio oculi. Plin. lib. 8. cap. 7. Mulieris quoque salivam jejunæ potentem dijudicant ocalis cruentatis.

Crupellarij, quantum ex Cornelij Taciti lib. 3. possumus conjicere, milites erant arma gestantes ex continuo ferro, telis quidem impenetrabilia, sed eo pondere, ut inferendis istib[us] non essent idonea. Verba Taciti sunt hæc : Cæteri cum venalibus & cultris, quæque alia venantibus tela sunt, adduntur è servitiis gladiaturæ destinati, quibus more gentilico continuum ferri tegmen (Crupellarios vocant) inferendis istib[us] inhabiles, accipiendis impenetrabiles.

Crupes, *χοντρα*. Crappa, *χλαδός* mazde, funis densus. ||

CRVS, cruris Tota illa pars quæ à coxendicis cervice incipit, & ad extremos pedis digitos pertingit. { *πρωτοσθόνος*. GALL. La jambe depuis le genouil jusques en bas. ITAL. Gamba. GERM. Der schenkel/schinbein. HISP. Pierna. ANGL. The legge frome the knee downe. } A currendo dictum nonnulli putant, quod crurum ministerio in cursu utatur: sive, ut aliis placet, à Græco verbo *κρύσταλλον*, quod inter ingrediendum hue atque illuc feriant. Sunt autem Crura à genibus usque ad inum pedem. Cels. Crus ex duobus ossibus constat, ex tibia & sura. C. Crus arboreis. Colum. lib. 5. c. 11. Ramum olivæ qui videtur nitidissimus, deflecte, & ad crus arboreis sculpsæ religa. C. Crus vitis. Colum. lib. 3. c. 10. Unde etiam vehementissimæ materiæ reperiuntur aut in capite vitis, aut in cruce vicino radicibus.

Crusculum, diminut. { *χλαδίον*. GALL. Lambette, petite jambe. ITAL. Gambetta. GERM. Schenkelchen/schinbeintchen. HISP. Pequeña pierna. ANGL. A little or small legge. } Martial.

Pectus cicada, crusculumque formica.

Crusculus, parva habens crura. Cath.

Cruscumulus, tumor crurum. Idem. ||

Cruticrepidæ, arum, Plauto in Trinummo, dicuntur quibus crura crepuerunt ferro, ut dicit interpres.

Crurules, quod Beroaldus major elegans vocabulum dicit reponendum: idem putat apud Ulpianum in l. argumento, §. 4. D. de auro & argent. legat. nam pro eo vulgati codices habent, fascia crinalis. Crurules autem [vel crurales] & pedules, Ulpianus appellat à cruribus scilicet, & pedibus vestiendis.

Crulis, *κρύσταλλον*, pars Mygdonia, à Cruso Mygdonis filio: inde *κρύσταλλον*, & Crulis, adject. fœm. Steph.

Crūsmā, tis, seu cruma, *κρύσταλλον*. { *τύπην τιτανίαν*. *κρύσταλλον*, *κρύσταλλον*. GALL. Un sistre ou cloche. ITAL. Cembalo. GERM. Ein Cimbel/ein instrument/mir welchem man vorzeiten den weibern zum dans gemacht hatt. HISP. Sonaja à terra. ANGL. A rattle, a kind of rattling instrument. } Propriè dicitur sistrum, & velut cymbalum quodam tintinnabulis refertum, quo gestientes mulieres oblectabantur: dictum δέος & κρύσταλλον, hoc est, à pulsando, quod sonum emittet dum pulsaretur. Mart. lib. 6.

Edere lascivos & Basica crusmata gestu,

Et Gaditanis ludere docta modis.

Bætica autem vocat, quod iis mulieres Hispanæ uti solerent, quemadmodum & hodie Venetæ puellæ. Vocant autem sua lingua, *Vna cymbalo*.

CRVSTĀ, significat id excitementum, quod vel ob putredinem, vel concretionem super alicuius rei superficie nascitur. { *κρύσταλλον*, *κρύσταλλον*. GALL. Crouste. ITAL. Crosta. GERM. Ein rinden oder ranft. HISP. Corteza dura no de comer. ANGL. The crust of a bread. } Virg. lib. 4. Georg.

Concrecent subita currenti flumine crustæ.

Item Crusta, quâ quid integritur, ut Crusta locustæ. Plin. lib. 9. c. 30. Locustæ crustæ fragili muniuntur in eo genere, quod caret sanguine. In parietibus item, atque in pavimentis, Crusta dicuntur tenuia marmoris, vitri, alteriusve materiæ segmenta, quibus illa integrabuntur. Idem lib. 36. c. 6. Secundi marmora in crustas, nec scio an Cætæ fuerit inventum. Et paulò post, Primum Roma parietes crustæ marmoris operuisse totius domus suæ in Cælio monte, Cornelius Nepos tradidit Mamuriam. Idem lib. 36. c. 25. Lithostrotæ ceptavere jam sub Sylla, parvulis certè crustis. In vasis item aureis argenteisve Crustaæ dicebantur, quæ ex diversi generis matetia illis illigabantur. Argenteis enim poculis, exempli gratiâ, laminæ aureæ, vel emblemata inveniebantur, quæ inde Crustata, *χρυσίδην*, appellabant. CIC. lib. 5. in Verr. Vasæ crustæ, aut emblemata detrahabantur. Crustas item, *χρυσίδην*, medici appellant, duros quosdam veluti cortices, quibus vulnera ulceraque obducuntur, medicamento aliquo caustico adusta. Crusta soli gleba. Alphenus. D. lib. 39. tit. 2. l. 9. Si ex fundo tuo crusta lapsa sit in meum fundum. Crusta, vestimenti genus, in quo purpureus color inardescit. In lege nulla 11. Cod. Theod. de scenici, legitur: His quoque vestibus noverit abstinentum, quas Græco nomine à Latino Crustas vocant, in quibus alii admistus colori puri rubor muricis inardescit.

Crustula, æ, diminut. à crusta. { *χλαδίδιον*. GALL. Croustelette, petite crouste. ITAL. Crostetta. GERM. Ein renft. HISP. Pequeña corteza. ANGL. A little crust. } Apuleius, Parvas marmoreas crustulas parieti adjungens. GALL. Revêrir la surface de la muraille d'une crouste de marbre.

Crustär, Crustam inducere, & materiæ aliqua dura integere. { *ποτιστεῖν*. GALL. Crouster, revestir ou donner crouste ou couverte à quelque chose. ITAL. Incrustare. GERM. Ein ranft oder rind den einem ding machen. Item, Etwas überzichen. HISP. Sobreponer corteza. ANGL. To bring a crust or hardness over a thing. } Plin. lib. 15. cap. 17. Mala vero generosissima eadem ratione crustant gypso, vel cera.

Crustatū, a, um, participium: ut, Crustari parietes, id est, crusta marmoris intecti. { *κρύσταλλον πάγον*. ANGL. That hath a crust or hardness broght over it. } Secabantur enim marmora in laminas, & parieti apponebantur. Primus apud Romanos Mamurra vir Equestris ordinis, præfectus fabrorum Cæsar, Fo:miis natus, domus suæ, quæ in Cælio monte erat, parietes crustæ marmoris tradit opera, ut ex Cornelij Nepotis tentativa tradit Plin. lib. 36. cap. 6. Item vasæ argenteæ, quæ auro illigabantur, etiam Crustata dicebantur, quæ Græco nomine, *χρυσίδην* vocantur. Et crustata animalia, crustis intecta. Plinius lib. 11. cap. 37. In marinis crustata & cartilaginea priores dentes habent.

Crustarii, qui incrustat. { *χρυσίδην*. ANGL. A pargeter, a plastrer. } Plin. lib. 33. c. 12. Habuit & Teucer crustarius formam.

Crustarii, a, um, quod ad crustas pertinet. Unde crustaria tabernæ, in quibus crustata opera venduntur.

Crustibia, crux, cruciatus. Gloss. A. L. ¶

Crustosus, a, um, quod crustam haber. { *χλαδίδης*. GALL. Crousteaux, qui a la crouste fort grosse. ITAL. Chi ha la scorza grossa. GERM. Rinderhaut/ranftechtg. HISP. Coxa llena de corteza. ANGL. Crustie, that hath a thick crust. } Plin. lib. 12. cap. 9. Facilius hoc & crustulos, amarilisque & gummosum.

Crustulatæ, Placentæ genus, quod & Crustulum. { ANGL. A wafer or thinne cake. } Spartanus, Pentapharmacum edulij genus est ex quinque confectum, quod reperiisse dicitur Ælius Verus Romanorum Imperator: hoc est, sumen, phasianus, pavo, crustulata, & aprugna.

Crustum, est frustum cōruffi, quæ comeduntur, sine sit pars panis, vel placentæ, vel alterius edulij. { *τύπην τιτανίαν*. *τύπην τιτανίαν*. GALL. Un gaſteau, plain d'espice, ou telles patisseries, ou piece & morceau d'iceux. ITAL. Pozzo di pane à d'altra vivanda che si da à fanciulli. GERM. Ein stuck einer ässigen speis. HISP. La corteza de comer como turron. ANGL. A piece or morsell, abusne. } Virg. 7. Aeneid.

— patulis net pârcere quadris

Fatalis crusti.

Unde per diminutionem Crustulum. Hotat. lib. 1. Epist.

— pueris dant crustula blandi

Doctores, elementa velint ut discere prima.

Quod genus dulciarij esse putat Porphyrius. Varr. 4. de ling. Lat. Crustulum à crusta pultis, eo quod ut corium exuritur, Crassæ dicta.

Crustularius, Crustulorum venditor. Senec. Epist. 52. Et botularium, & crustularium, & omnes popinarum institores. Vulgo Pasticia-rium vocant.

Crustumerium, *χρυσίδην* Stephano. Oppidum in Latio, Albanorum colonia: cuius meminit Plin. lib. 3. cap. 5. Virg. lib. 7. Aeneid.

Ardea Crustumerique & turrigera

Antenne.

Crustumina, pyra sunt ex parte rubentia. Glaciola nunc dicta: à Crustumina agro, qui Tyberi fluvio à Vejenti dirimitur, sic appellata. De his Plin. lib. 15. cap. 25. lib. 23. cap. 7. Item Colum. lib. 5. cap. 10. & lib. 12. cap. 10. Virg. Crustumina pyra vocat, 2. Georg.

Crustumii, Syriisque pyris, gravibusque volemis.

Crustumini, oppidum Tulgiz juxta Vejos: à quo Crustumini di-

cti,

cti, & Crustumina tribus, & Crustumina pyra, & Crustumium
vinum laudatissimum.

Crustumium, apud Lucil. lib. 2. Fluvius est ex Apennino ortum trahens,
Ariminumque præterlabens.

In lavum (inquit) cecidere latui, veloxque Metaurus,

Crustumiumque rapax, & junctus Sapis Esau.

Meminit hujus fluvij & Plin. lib. 3. cap. 15. Vulgo Conca, rio de
Romana.

CRUX, Furca, patibulum, in quo damnati figuntur, dicta à regis, quod
est Ferire, pulsare. { **γυμνός**. GALL. Croix, gibet, tourment,
affliction. ITAL. Croce. GERM. Ein Kreuz. HISP. La cruz. ANGL. A
croise, a gibbet or gallows se affliction. } Plaut. in Curc. sc. 3. a. 1.
Collum obstringe, abduce istum in malam crucem. Cic. in Verr. Sta-
tim deinde iussu Prætoris in crucem esse sublatum. ¶ Crux etiam di-
citur quidquid nos cruciat, torquet & affligit. Terent. in Eunuch.
Et illis crucibus, quæ nos, nostramque adolescentiam habent despi-
catam. Hanc veteres Gabalum vocavere. Varro. Nos barbari, quod
innocentes in gabalum suffigimus homines: vos non barbari, quod
noxios absolvitis. In malam crucem. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 5. & sc. 7.
a. 4. Ego dabo argentum, qui primus in crucem excuterit, ea lego,
ut bis affigantur pedes, bis brachia. Idem Moſ. sc. 1. a. 2. Scio cru-
cem futurum mihi sepulchrum. Idem Merc. sc. 4. a. 2. Tollat has
ædes, atque hunc in erucem. Ibid. sc. 3. a. 2. Loquere, atque in malam
erucem (sup. I.) Idem Pseud. sc. 2. a. 3. Quin tuis in malam erucem?
sup. Quin tu te suspendis. Idem Men. sc. 5. a. 5. Nisi nos mavult om-
nes crucibus contubernales dari. Idem Merc. sc. 2. a. 2. Ego te cer-
to cruce & cruciatu mactabo. Idem Amph. Dedam te discipulum
cruci. Idem Aſin. sc. 1. a. 1. Aut aliqua mala crux, quæ semper ali-
quid petat (de moſto creditore.) Ibidem sc. 5. a. 3. Quæ te mala
eruc agitat. Ibid. sc. 3. a. 4. Crux scripta est servo, vel libertas te-
stamento. Quint. declamat. 380. De crucibus & clavis, & stipiti-
bus, & patibulo. Senec. cap. 19. de vita beat. Et de earum variis ge-
neribus, idem cap. 20. de cons. ad Marc. ¶ ¶ Crux malo, pro Cruce
mala. Enn. apud Non.

Cruciacula, parva crux. Cath. ||

Crucio, as, arc. Torqueo, affligo, excrucio. { **חַדְרָאֵב הִמְאֵר**. hid-
heib. ἀνίω. GALL. Tourmenter, affliger. ITAL. Affigere, torcere.
GERM. Peinigen/matteren. HISP. Atormentar o fatigar. ANGL. To
torment, to afflīte. } Plaut. in Bacch. Ut ipsius se cruciat ægritu-
dine. Terent. in Eunuch. Quæ nos semper omnibus cruciant mo-
dis. Cic. de Arato, Dolore capitinis cruciatur & consumitut. Crucior
lapidem non habere me. Plaut. Capt. sc. 4. a. 3. Cruciatu jecur. Idem
Curc. sc. 1. a. 2. Te ad pistores dabo, ut ibi cruciere currens. Idem
Aſin. sc. 4. a. 3. At cum cruciatu nisi appetet tuo. Idem Amph. Di-
gnissimi quod cruciatu confluant. Idem Aſin. sc. 2. a. 2.

Cruciātūs, us. Tormentum, afflictio. { **רְבָּהָה**. abn. GALL. Tour-
ment, affliction. ITAL. afflictione. GERM. Pein/plag/marter. HISP.
Tormento. ANGL. Torment, affliction, paine } Cic. 3. Offic. Dionysius
maximo cruciatu mortis angu solitus est. Cruciatu, pro cruciatu.
Tacit. lib. 13. Cruciatu atque præmio cuncta pervia esse. Maximum
in cruciatum infiliamus. Plaut. Merc. sc. 3. a. 2. Interminatus est
cum cruciatu maximo. Idem. Pseud. sc. 1. a. 3. Abi in malum crucia-
tum. Idem Aſin. sc. 3. a. 3. At cum cruciatu id factum est tuo. Idem
Capt. sc. 5. a. 3.

Cruciāmēntum, ejusdem significationis. { ANGL. Torment, paine. }
Cic. Philipp. 6. Nec graviora sunt tormenta carnificum, quam crucia-
menta morborum. Plaut. Aſin. sc. 2. a. 2. In me cruciamenta conser-
tant: & Capt. sc. 4. a. 3. Cruciamenta quæ fierent.

Cruciābiliſ, c. **σωματικός**, **πυρηνής**. Apul. de Aſin. a. 10. Sed
illo cruciabili silentio diutissimè fatigata. Cruciabili exitu perire.
Gell. cap. 9. lib. 3.

Cruciābilitās, atis. { **βασινικός**, **πυρηνής**. GALL. Tourment.
ITAL. & HISP. Tormento. GERM. Peinigung/marter. ANGL. Tor-
ment. } Plaut. Cist. Qui omnes homines supero, atque antideo cru-
ciabilitatibus.

Cruciābiliſt̄, adverbium. { **βασινικῶς**, **πυρηνῶς**. GALL. Cruelle-
ment, en grand tourment. ITAL. crudelmente, in gran tormento.
GERM. Peinlich. HISP. Con mucho tormento. ANGL. With great tor-
ment. } Hinc. 5. bell. Afric. Sic extra vallum deducti sunt, & crucia-
biliſt̄ interfici. Crucialiter carnifex me accipito. Plaut. Pseud.
sc. 1. a. 4.

Cruciāriuſ, a, um. Cruce dignus, in crucem agendum, vel iam actus. Cal-
pur. Flac. decl. 23. & 17. Arbitrarius cruciarum parentes detraher-
unt nocte pendente. Seneca controv. 21. cui nihil est glorioſius
quam quod inter cruciariorum non est, id est, cruci suffixos. Vide Apul.
de Aſin. lib. 10.

|| Crucibulum, lucerna, mortarium. Cath. ||

Cruciſfigo, is, in crucem tollo. { **מִלְתָּלָהּ אֲרָשָׁעָגָּא, שְׁרָגָּא**. GALL. Crucifier, attacher à une croix, ou à un gibet. ITAL. Inchiodare
in croce, crocifiggere. GERM. Kreuzigen/oder an ein Kreuz heften.
HISP. Crucificar. ANGL. To hang on a gibbet or gallows se. } Suet.
in Domit. Authorem summarum pridie quam crucifigeret, in cubi-
culum vocavit. Plin. lib. 9. cap. 16. Eaque de causa crucifixos vi-
disse se cum Scipione. Quint. lib. 7. cap. 2. Invenerunt ducentem cru-
cifixum. Suet. in Domit. cap. 10. Librariis etiam qui eas descrip-
erant crucifixis. Senec. controv. 22. Pervenerunt ad crucifixum Impe-
ratorem.

¶ Crucium, quod cruciat: unde Lucilius, vinum insuave, crucium di-
xit. Fest. Sed à nomine crux dicitur, quod bibentibus esset ingra-
tum. Casaub. in Athen. lib. 3. c. 3. ||

Crya, x. **χρύση** Stephano, urbs Lycia.

Cryaſſūs, **χρυσὸς**, urbs Cariæ, ita dicta à Cryasso Caretis filio. Steph.

Cryptā, **קְרַפְתָּה** meharah. **κρύπτη**. GALL. Vne fosse, ou grotte creuse
comme une cave sous terre. ITAL. Grotta. GERM. Ein grub/ein gewelb
under der erden. HISP. Gruta, cueva sotterranea. ANGL. An hollow
place or vault under the earth. } Caverna, vel testudo subterra-
nea, vel in monte excavata: à **κρύπτη**, occulto. Juvenal.

Et solitus media cryptam penetrare subura.

Suet. in Calig. cap. 58. Varro apud Non. in Sabulum, Domi qui
cryptas non habent.

Crypticus, a, um. { **κρύπτης**. GALL. Secret, lieu sotterraine, fidelle.
ITAL. Occulto, fedele. GERM. Das verborgen ist onder der erden.
HISP. Soterraño, encobrido, fiel. ANGL. Secret, hidde, close. } Si-
gnificat occultum & subterraneum. Sidonius, Potens antiquitus cry-
pticis arcubus fornicate. Julius Firmicus Crypticos homines ap-
pellat, secreta fideli taciturnitate custodiens.

Cryptopōticūs, nomen compositum ex Graeco Latinoque, & significat
subterranea porticum, cum amplis fenestris, qua refrigerandi gratia
per aëstatem utimur. ¶ Potest etiam dici Porticus undique septa, &
quasi sepimento parietum abscondita, tanquam subterranea. Plinius
in Epist. Subest cryptoporticus subterraneæ similis, aëstate inclusio
frigore riget, contentaque aëre suo, nec desiderat auras, nec
admittit.

CRYSTĀLLŪS, fœm. gen. { **κρύσταλλος**. GALL. Cri-
ſtal. ITAL. Crystallo. GERM. Crystall. HISP. & ANGL. Cristal. }
Crystallum, neutri. Gemma candida & pellucida, ita dicta, **κρύσταλλος** τὸν
εἶδος τὸν κρύσταλλον, hoc est, ab eo quod gelu contrahatur. Plinius
lib. 37. cap. 2. Contraria huic causa crystallum facit, gelu vehem-
entiore concreto. Nec aliubi certe reperitur, quam ubi maximè
hybernæ nives rigent: glaciemque esse certum est, unde & Grati
nomen dedere. Hæc ille.

Crystallīnus, a, um, quod est ex crystallo, { **κρύσταλλον**. GALL. Cri-
ſtalin, qui est de cristal. ITAL. Crystallino, che è di crystallo. GERM.
Crystallin von crystall gemacht. HISP. Cristallino, cosa de cristal.
ANGL. Of cristall. } Juvenalis.

*Grandia tolluntur crystallina, maxima rursus
Murrina, deinde adamas notissimus, & Beyenices
In digito faetus pretiosior.*

C T

Cteātus, **κτῖα**. Pater Amphimachi, unus ex quatuor ducibus Epeo-
rum, qui quadraginta navibus ad Trojanam expeditionem sunt pro-
fecti, ut testatur Homer. in Catal. navium.

|| **Ctema**, mancipium. Bud. ||

Ctemenē, **κτημάτων**, urbs Thessaliae, à Peleo Phœnici donata, eius ci-
ties Homer. Dolopes vocat, Ctemonem Dolopiadem. Gentile,
Ctemenius, & Ctemenæus: Apollonius per iota κτημάτων scribit,
quod magis placet.

Ctēnes, **κτῖνες**. ANGL. The four fore teeth. } Quatuor sunt dentes
anteriores, à cibo concidendo dicti: unde & τηνίς appellantur:
Latini Primores appellant, Græci etiam πελανοὶ, quod inter riden-
dum dегegantur. Cæl. Rhod. cap. 1. lib. 4.

Cteniātri, **κτηνιατροί**. Sunt medici jumentorum & pecorum, quasi
mulomedicos quis dixerit: κτηνός enim Græci jumentum appella-
nt, nonnunquam etiam pecus immolationi aptum, παγὰ τὸ κτηνόν τὸ
φούσταν. Firmicus, Centauro oriente, qui natus fuerat, aut auriga
erit, aut equorum nutritor, aut mulomedicus, aut equarius. Hunc
Columella & Varro Veterinarium vocant: vulgus Marecallum.

Ctēſias, **κτηνίας**. Ctesiachi, vel (ut alij malunt) Ctesiochi filius, Medi-
cus fuit Gnidius, qui Attaxerxes cognomento Meliorem curavit, &
historiam Persicam xxx. libris conscripsit. Author Suidas.

Ctēſiphon, **κτηνόφων**. Nomen architeci, qui templum Diana Ephesia
traditum exstruxisse, opus mirabile, & toto orbe celebratum. Quod
postea ab Herostrato incensum fuit, hac tantum de causa, ut faci-
nore illo nominis immortalitatem sibi compararet. Fuit & Ctesi-
phon vicus Parthorum. Strabo lib. 15. Prope Seleuciam vicus ma-
ximus est nomine & re Ctesiphon, in quo Parthorum reges hyema-
bant. Hic vicus civitatis potentiam & magnitudinem habebat, adeò ut Parthorum multitudinem & apparatum omnem recipieret,
ac venalia, necessariaque artificia illis suppeditaret. Quin & Ctesi-
phonem Babylonici regni caput fuisse, Plin. lib. 6. scribit. ¶ Ctesi-
phon etiā Atheniensis civis nobilissimus, qui Atheniensibus author
fuit decreti, quo Demosthenem aurea corona in theatro coronandum decreverunt. Ob quam sententiam ab Æschine, qui contrarias
Demosthenis in Republica partes fovebat, tanquam pernicioſi
decreti author accusatus, elegantissima illa Demosthenis oratione,
quam στοιχεῖα inscripsit, defensus est. Vide Cic. lib. de optimo
genere oratorum.

Ctēſippus, **κτηνόπτερος**. Chabria filius, quem Phocion, mortuo Chab-
ria amico, diligenter, singulariisque humanitate excepit, quod im-
pueros adolescentis mores componeret: cuius tamen cum duro, tum
minime liberali ingenio nusquam adduci potuit, ut curam & labo-
rem in illo instituendo dimitteret: cuius ineptias non modò pertur-
bit patienter, verum etiam studiosè tegebat. Quamquam semel
aiunt, Phocionis constantiam importunitate levissimi hominis
superatam. Nam quum ille imperatorum quoddam munus studio
accuratiore obiret, Ctesippus, ut erat futilis dilirūque, gravissi-
mum peritissimumque Imperatorem ccepit fatuis quibusdam inter-
rogationibus obtundere, atque illum monens, docēnsve importuniū
perurgere. Tum stomachatum Phocionem dixisse fama est: ô Chab-
ria, cumulatam tibi pro amore nostro gratiam nunc persolvo, qui
nati tui deliramentum sustineo. Auth. Plutarchus in vita Phocionis.

|| **Ctēſis**, despota, dominium. Bud.

Cristades, fabri lignarij. L. g. b.

Cistes, creator. Textull. ||

C V

|| Cuando, pro quando: cuique, pro quique. Palm.

Cuazones, acus quibus caput scabunt mulieres. Fest. ||

Cubā, Sabinis vocatur, quam militares Lecticam: unde videtur de-
rivatum esse Cubiculum. Festus.

Cubai, nsula Orbis Novi, à Christophoro Columbo an. 1492. pri-
mum detecta. ||

Cubātus, Cubicularē, Cubile. vide Cubo.

Cubī tūs, vel Cubitum. Curvatura brachii, ubi lacerto jungitur. **κράν-**
αμμάθ. **κράνος**, **ἄρχαντος**. GALL. Coude, ou coudée, qui contient un pied
& demi. ITAL. Gombito, braccio da misurare. GERM. Elsbogen.
HISP. Codo del braço, o codo de medir. ANGL. The elbowe, the
elbowe.

ARMS

arme frome, the elbowe forward, à cubite. } Plautus Stich. Cubitis depulsa de via. § Inni cubito. Virg. 4. Aeneid. Offa ingentia cubiti. Ovid. 12. Metam. Cubitus catapulta est mihi. Plaut. Capr. sc. 1. a. 4. Ne quem in cursu, capite, aut cubito, aut pectore offendam, aut genu. Idem Cure. sc. 3. a. 2. Item, Cubito pronunciare. Quintilian. ¶ A medicis tamen cubitus vocatur os illud brachii, cui innitimus, quod ab ima manu ad brachii curvaturā extreditur. Sunt enim in ea parte brachii duo ossa, quorum inferius Cubitus, superius Radium vocant. § Cubito emungens, ἡ κανή διπυνούσθη. Proverbialis ironia in hominem sordidi quæstus & conditionis abjectæ, à falsamentariis ducta, quibus mos est natum mucum cubito abstergere, nimis manibus muriæ salfuscine oppletis. ¶ Accipitur etiam pro mensura cubiti, quantum à cubito brachii usque ad extremam manum est. Plin. lib. 6. cap. 16. Invenimus in monumentis, Salamiam Euthymenis filiam in tria cubita triennio adoleuisse. Constat autem cubitum sex palmis, hoc est, digitis viginti quatuor, ut author est Vitruv. lib. 3. Sesquipes enim, hoc est, pes unus cum dimidio, facit cubitum. Pes est sexta pars altitudinis in corpore nostro, cubitus quarta. ¶ Est præterea Cubitus regius, qui major est communis cubito tribus digitis, sicut refert Herodot. lib. 1. ¶ Est & Cubitus geometricus, qui tantum valet, quantum sex nostra cubita, ut Origenes, Augustinusque tradiderunt. ¶ Eodem cubito, ὁ τρίτη μέτρον, hoc est, eadem regula, eadem mensura. § Juxta cubitum profecit, ὁ τέταρτον μέτρον. De eo dicebatur, qui promotus esset ad meliora: sive quem quis ordine legitimo progreditur, sive quem magnis proficit accessionibus. ¶ Homo tredecim cubitorum, ἀνε τρικαὶ διδύμης, de insigniter procero corpore, ignavo & inutili. Theocritus.

Cubitallis, e, adjectivum, quod est longitudinis unius cubiti. { μηχανή. GALL. D'une coudée de haut. ITAL. Alto un cubito. GERM. Einbogen/eines elnbogen hoch. HISP. Cosa de medida de un codo. ANGL. Of a cubite in measure or in lengt. } Herba cubitalis, apud Plinium. Cavea cubitalis, apud Livium, id est, uno cubito alta. Curt. lib. 4. Simulachra aurea cubitalia.

Cubitallis, is, per apocopen Cubital. Cubiti ornamentiū. { τὸ ψευδόνομον. GALL. De quoy en soütent le coudé. ITAL. Cosa di un cubito. GERM. Ein gesiert der elnbogen. HISP. Armadura del codo. ANGL. A sleeve for the arme frome the elbowe downward. } Horat. in Serm.

— Ponas insignia morbi

Fasciolas, cubital, focialia: id est brachiale, ἀπεγγέζοντα. CUBO, as, ui, itum (quanvis Cubatio, non Cubitio dicatur,) cubare. { οὐρά schachab. ηράνεια, ηράνηα, ηράνηα, ηράνηα. GALL. Se coucher, estre couché. ITAL. Giacere, effer letto, cocarsi. GERM. Figen/schlaffen. HISP. Yacer. ANGL. To lie down or be layed. Sicut & ejus composita, quæ tam primæ, quam tertiae conjugationis inveniuntur: ut, Accubo, as, & Accumbo, is: Decubo, as, & Decumbo, is: Incubo, as, & Incumbo, is: Recubo, as, & Recumbo, is: Occubo, as, & Occumbo, is. Virg.

— Nec adhuc crudelibus occubat umbris:

id est, jacet mortuus. Idem,

Seu versare dolos, seu certa occumbere morti.

Secubo, as, & Secumbo, is, quod est scorsum & separatus cubo. Prop. Miles depositis annos secubat armis.

Liv. lib. 39. Per jocum adolescens vetat eam mirari, si pet aliquot noctes secubuerit, religionis sc. causa, ut voto pro valetudine sua facto liberetur. Habet tamen Cumbo aliqua composita, quæ non habet Cubo, ut Discumbo, quod est cibi capendi gratiā jaceo, non Discubo: Protumbo, non Procubo. Similiter Cubo habet aliqua composita, quæ non habet Cumbo: ut, Excubo, non Excumbo: Supercubo, non Supercumbo. Est autem Cubare, jacere: ut, Cubare in lecto. Plaut. Cubare in specu. Plin.

— Nasoris molliter offa cubent.

Ovid. Eleg. 3. lib. 3. Ubi ea est: Ecce in tabellis porrectam in cera cubat. Plaut. Pseud. sc. 1. a. 1. Cubat complexus cuius cupiens maximè est. Idem Prolog. Amph. Ubi cubisti? In eodem lecto, in cubiculo. Idem Amphitr. Ubi sunt scortatores, qui soli inviti cubant. Ibidem. ¶ Cubare in faciem, est cubare supinum, apud Juvenal. ¶ Et absolute apud Cic. 5. in Verr. Quum iste etiam cubaret in cubiculum introductus. Sic, Ite cubitum, & Surgere cubitu. Cat. ¶ Dicitur & de ægrotis. Horat.

— Cubat hic in valle Quirini:

id est, ægrotat, sicut interpres exponunt. Quid ea domi est? P. In lecto cubat (i. ægrotat est.) Plaut. Merc. sc. 5. a. 2. Eam cubantem offendit domi (i. ægram.) ibid. sc. 6. a. 2. & prolog. Casin. In morbo, immo in lecto cubat. Et Sueton. in Ner. cap. 34. Cubare ex duritia alvi (i. ægrotum esse.) Cic. 2. Tusc. Itaque narrabat eum graviter & copiose, de hoc ipso nihil esse bonum, nisi quod honestum esset, cubantem disputasse. Colum. lib. 7. Cubitorem bovem appellat, qui sœpe decumbit ex pertinaci contumacia: quod quidem vitium fame & siti tollendum esse censet, non igne aliisque tormentis.

Cubito, as, frequentativum, sœpe cubo. { ηράνω. GALL. Se coucher, ou estre couché souvent. ITAL. Dormire nel letto. GERM. Stattig/oder oft liggen/schlaffen. HISP. Dormir en el lecho. ANGL. To lie often. } Cic. pro Clio, Et propter nocturnos quosdam inanes metus tecum semper pulsio cum maiore sorore cubitavit. Plaut. Pseud. sc. 7. a. 4. Tunc etiam cubitare solitus es in cunis puer? Et pudica neque cubitat cum viris. Idem Cure. sc. 1. a. 1. Anus hic solet cubitare custos janitrix. Ibidem.

— Cubatorium, ubi cubamus. Cath. ||

Cubatius, us: Cubandi, sive dormiendi actus. { ηράνω mitti/hab. volvens. GALL. Couche, estre couché, repos de nuit. ITAL. Il giacere, il riposarsi. GERM. Das liggen/schlaffen. HISP. Yasiar, o estada en la camara. ANGL. A lying & resting. } Plin. lib. 10. cap. 57. Medicina in fame, & cubatus in fumo.

— Cubetta, stragulum. { ITAL. Coperta. L.g.b. } ||

Cubitus, us. Idem Plin. lib. 19. cap. 4. Supini cubitus oculis conducunt, at proni tuffibus, in latera adversus distillationes: & lib. 14. cap. 9.

Cubitus sibi sternere dixit;

Calepini Pars 1.

Cubile: Lectus, quod in eo cubetur. { ηράνω mitti/hab. volvens. GALL. Liegt, lieu à se concher ou dormir; nid, taniere. ITAL. Letto. GERM. Einbett. HISP. Lecho, cama, o cubil, proprio lugar de las fieras. ANGL. A bedde or couche. } Cic. 2. Tusc. Abducet Patrocles, credo, ut collocet in cubili, ut vulnus obliget. Idem 5. Tusc. Terra cubile erat Anacharsis. Ille dixit clam cum Alcmena consuetum esse cubilibus. Plaut. Amphitr. ¶ Cubilia item dicuntur loca in quibus ferre cubant. Quintil. lib. 2. cap. 16. Molifi cubilia ferarum. Cic. de nat. Deor. Delitescunt cubilibus bestiae. ¶ Dicitur & de structura. Plin. lib. 35. cap. 14. Ea, inquit, maxima moles fuit, nec sedet in cubili. Utitur hac voce & Vitruvius lib. 2. in eadem significacione. ¶ Cubile salutatorium dicitur, in quo simulachra deorum imponi solent, quod & Lararium alio nomine dicitur. Plin. lib. 13. cap. 11. Omnia jam & virorum salutatoriis cubilibus inclusa.

Cubiculum: Locus ubi cubile & lectus positus est. { ηράνω chedher. ηράνω nov, νειρώ. GALL. Chambre à coucher ou dormir. ITAL. Camera. GERM. Ein schlafkammer / ein ort da vil bett stehn/auff welchen man schlft. HISP. Camara donde dormimos. ANGL. A chamber to lie and sleep in. } Senec. ad Lucil. Quid prolunt multa cubicula? in uno jacetis. Cic. in Verr. In cubiculum introductus. Silentium non in convivio, sed in cubiculo esse debet. Gell. cap. 11. lib. 14.

Cubicularius, is, qui in cubiculo ministrat, cubiculi minister. { ηράνω σερβ. GAL. Chamberlant, valet de chambre. ITAL. Cameriere. GERM. Ein kammerling/ein diener so auss die schlaffkammer roartt. HISP. Camarero, guarda de la camara. ANGL. A groome of the chamber. } Cic. 5. in Verr. Hunc vestri janitores, hunc cubicularii diligunt. Suet. in Domit. cap. 17. Et Saturius decurio cubiculariorum. Dura cubilla facti eruer, ferrifodinas effodere. Valerius lib. 5. Argon.

Nam prius ignoti quam dura cubilia ferri
Eruerent, ensésque darent, odia & grise armis
Errabant.

De Chalybum populo.

Cubicularis, e, quod ad cubiculum pertinet. { ηράνω περιφέρεια. GALL. De chambre. ITAL. Di camera, pertinente à camera. GERM. Das zu der schlaffkammer gehört. HISP. Cosa para camara. ANGL. Pertaining to a chamber. } ut, Vestis cubicularis, qua in cubiculis utimur: &, Cubicularis lectus, apud Cicero. 5. Tusc. Cubiculares imagines. Suet. in Aug. cap. 7. ¶ Cubicularis, pro cubiculario. Idem in Neron. cap. 33. Incendit urbem tam palam, ut plerique Consulares cubicularis que ejus cum stupra tardaque in praediis suis deprehensos non attigerint. Quædam exemplaria legunt cubicularios. Rutilius Lupus lib. 2. figurat. Ex cubiculari lectulo excitatus.

Cubicularius, aliud adjectivum. ηράνω: ut, Cubicularia lucerna: Martial. lib. 14. Et, Cubicularia gausapina. Idem lib. 4. epigr. 14. & epigr. 150. ejusdem lib. Quintil. Declam. 328. Cubicularium ejus occidit.

Cubicularis, qui Cubiculo, vel ad limina assident. Alphenus hos numerat inter eos, quos usus sui causa paternitas habet, ad finem l. in lege tensoria, ff. de verb. sign.

Cubitarius, nomen, ηράνω: ut, Cubicularia lucerna: Martial. lib. 14. Et, Cubicularia gausapina. Idem lib. 4. epigr. 14. & epigr. 150. ejusdem lib. Quintil. Declam. 328. Cubicularium ejus occidit.

¶ Cubizon, stramentum ubi cubatur. L.g.b.

Cubio, nis, masculus. Cath. ||

Cubus. { ηράνω. GAL. Figure quarree de tous costez. Quarreau. ITAL. Cio che ha la figura quadrata. GERM. Ein ding das an allen orten gleich geuierckt ist/als ein reuissel. HISP. Cosa quadriada, como el dado. ANGL. A figure that is square on all partes, a dice. } Est figura ex omni latere quadrata, quales sunt tesserae, quibus in alveolo luditur, quæ etiā εἴσι αἱ Græcis sunt appellatae. ¶ In numeris etiam Cubus dicitur, quum omne latus ejusdem numeri æqualiter in se solvitur: sicut sit quando terna dicuntur, atque idem ipsæ numeros triplicatur.

¶ Cucior, Ponticus Sacerdos. Gloss. Isid. ||

Cubio, as: Proprium est vocis noctua. { ηράνω. GALL. Huyer comme un hibou, ou chathuañt. ITAL. Gridare come la civetta. GERM. Wiglen oder heulen/schreyen wie ein nachteil. HISP. Cantar la lechuza. ANGL. To chir like an owl. } Ut in carmine de Philomela, quod falsò Ovidio ascribitur,

Noctua lucifuga cucubat in tenebris.

¶ Cucubæos, glaucus, nocturnus. L.g.b. ||

Cucubæ, vide Scopæ.

Cucullio, est (ut Capitolinus docet) genus pilei viatorum, quo capite obtefacto, vagari nocte solent. { ηράνω περιτελλός. GALL. Coqueluchon, ou chapeau, ou couverture de teste pour la nuit. ITAL. Cappello d' cappa portata in capo per la poggia, o altramente. GERM. Ein Kapp/oder Hut. HISP. El papahigo o capirote. ANGL. A hood. } Cato de re rust. cap. 2. Videtur ostendere vestis iusticæ genus fuisse, quæ operæ adversus tempestatum injuriam tegebantur. Quum tempestates (inquit) pluviae fuerint, videto quot dies, quæve opera per hibrem fieri potuerint, dolia lavari, picari, villam purgari, fines veteres sarciri, novisque fieri centones, cucullionesve familiam oportuisse sibi sarcire.

Cuculus, simplici e, & unico l, scribendum est, & semper medium producit, teste Erasmo in adagio Cuculus. { ηράνω. GALL. Cet ou coucou. ITAL. Cuculo, ngello. GERM. Ein gueter/guetauch. HISP. Cuclillo, ave. ANGL. A couckoo. } Horat. 1. Serm.

— cui sape viator.

Cessisset, magna compellans vocē cuculum.

Martialis tamen penultimam corripuit,

Quamvis per plures cuculus cantaverit annos.

¶ Est autem Cuculus avis notissima, quæ in aliatum avium nidos ova parit, quod sciat se omnium avium generi esse odiosam, neque confidat pullos in suo nido tutò futuros. Quare non video quid Gallis venerit in mentem, qui adulteræ maritum Cuculum vocant, cui multò rectius Curucæ nomen conveniat, quæ aliena ova prouis foyet. Plaut. certè in Asin. Cuculum vocat adulterum, quod

scilicet

scilicet ex alienis uxoribus liberos gignat, quos mariti pro suis edificant. Idem *Asin. sc. 2. a. 5.* At etiam cubat cuculus, surge amator, i domum. Et paulo post, Cano capite te ceculum uxor ex lustris rapit. ¶ Cuculus etiam piscis est, *κόκκος*. Huic vocalitas tribuitur, ut lyra, chalcidi, & apro. Similis est mullo atque hirundini, cui corpus rubrum, excepto ventre candido rostrum incurvum atque acutum. Felle caret. Vide *Lncerna*.

CVCULLVS, gemino l, genus vestis est. { *πηλός τε ρυτερός, τὸ κέλυφος*. GALL. Coqueluchon, ou une cape que les femmes portent pour se couvrir durant la pluie, cuello, capuce. ITAL. Veste che ha il cappuccino, certo fino. GERM. Ein kleid mit einem gugel oder kappen/ein koten. HISP. Capilla de vestidura, è cogulla, el papahigo, o capirote. ANGL. An hoode that roomen weare in tyme of rayne. } Juven. Sat. 6.

Sumere nocturnos meretrix Augusta cucullos.

Unde constat monachos nostros malè uti hoc vocabulo. Cuculla, feminini generis. Sunt qui accipiant pro nautico ac rustico tegmine, ad arcendas pluvias. Columell. Cultam vestitamque familiam magis utiliter, quam delicate habeat, munitam diligenter à vento pluviaque: quæ cuncta prohibentur pellibus manicatis, centonibus confectis, vel sagis, aut cucullis. Juvenal. Satyr. 3.

Contentusque illuc Veneto durisque cucullo.

¶ Cucullus etiam pro tegumento papyracco, quo pigmentarii utuntur, sumitur.

Vel thuris piperisque sis cucullus,

Martial. lib. 3. Epigr. 2. ad librum suum.

CUCULLATVS, a, um: qui cucullo induitus est. { *δὲ τὸ πιλίστης οὐρανός*. ANGL. That weareth such an hoode. } Colum. lib. 11. cap. 1.

CVCVMĀ: Vas æcum calcifiendæ aquæ idoneum. { *רַיְנָה dudh. τὸ κύκλωμα, λίθινος τὸν οὐρανός*. GALL. Paillon. ITAL. Cuogoma di ferro ò di rame. GERM. Ein fessel. HISP. Vaso de cobre, como caldera ò farten. ANGL. A brasōn pan to roarme waterin. } Petron. Arbitet in satyr. Frangitur cervix cucumæ, ignemque valescentem restinguat. ¶ Cucuma item appellatur tuguriolum exiguum, in quo pauperes habitant. Martial. lib. 10. ep. 79.

Torquatus nitidas Pario de marmore thermas

Exfruxit, cucumam fecit Otacilius.

¶ Budæus scribit Cucumam esse genus baculi ferrati. Juriscons. in l. 4. D. ad legem Cornel. de sicariorum. Sed & si clavâ percusserit, ut cucumâ in rixa, quamvis ferro percusserit, tamen non occidendi animo, leniendam ejus penam, &c.

CUCUMELLĀ, diminutivum: vasculi genus, quod à forma cumeris nomen suum invenit, ad eundem usum, ad quem & labra & crateres paratum. Connarus Alphenus l. si quando, ff. si servit. vend. Et Seius in eo sylvam sevisset, in qua labra, crateras, & cucumellas possitas haberet, &c.

CUCUMER, sive Cucumis, cumeris, aut cucumis, in genitivo. Herba est sarmensis prælongis humi repentibus, & in ramos vitis modo se diffundentibus, folio rotundo, cucurbita aliquanto minore, flore luteo, fructu oblongo, & ubi maturuerit, flavo, maculis quibusdam distincto, qui & ipse herbae suæ cognominis est. { *κύκλωψ κισσούς, σίκους κύκλους*. GALL. Concombre. ITAL. Cocomero. GERM. Cucumēn/ist ein frucht gleich den kleinen kürbisen. HISP. Cohombro. ANGL. A cucumber. } Vattro lib. 4. de lingua Lat. author est, Cumeres à Curvitate dictos, quasi curvimeres. Unde & Tortum Cumerem vocat Virg. 4. Georg.

— tortusque per herbam

Cresceret in ventrem cucumis.

¶ Plinius tria enumerat cumerum genera, Laconicum, Scytaicum, & Boëticum: vide ipsum lib. 19. cap. 5. ¶ Cucumis etiam pescis est digitii crassitudine & longitudine, tuberculis aliquot aspersus, veluti in cumerere terrestri parvo. Partes internas indistinctas habet. Plin. lib. 9. cap. 2. Rerum quidem, non solum animalium simulachra inesse licet intelligere intuentibus uvam, gladium, serras: cucumim vero colore & odore similem. Vide lib. 32. cap. ult. ¶ Cucumis marinus, Græcis φοῖς, pescis est marinus alias à superiori, & Colybdena, pressus aquam jaculatur syphonis modo: simillimus est cumeri parvo figura solum, non odore, nec colore: oblongus est, quamvis angulis & superficiebus insignis, cuius digitalis crassitudo, longitudo minor digito, singuli anguli tuberculorum in cumeribus gemina serie exarantur. Color rufus est, corio tegitur ut tethya.

CUCUMERARVM, locus cumeribus consitus. { *תְּשִׁקְמָה mi-scháh. σικών*. GAL. Le lieu où croissent concombres. ITAL. Luogo dove rinascano cocomeri. GERM. Ein ort da vil cucumern gepflanzt sein. HISP. El cohombral. ANGL. A place planted with cucumbers. } Cyprianus pro tugurio custodiarum posuit. Solet enim fieri tuguriolum, in quo custos vigilanter observat ne cumeres auferantur ex cumerario.

CUCUMIS, genus pescis ex genere concharum, cuius meminit Plin. lib. 9. cap. 11. ¶ Est etiam cucumis ornamentum ex aurichalco, in modum lancis factum, quod habenis affigunt, lorisque ab harmis pendunt, atque pectore equorum. Alias pro vase, apud Martialem.

CUCURBITA, herba hortensis est notissima, etiam hodie in Officinis nomen retinens, fructus magnitudine omnes tum arborum fructus exsuperans. { *κύκλωψ*. GALL. une courge. ITAL. Zucca. GERM. Ein kürbis. HISP. Calabaza. ANGL. A gourde. } Plin. lib. 11. cap. 5. Duo ejus genera: Plebeium, quod humili ripit: & Camerarium, faciliter flexibilique ramotum curvitate testa, pergulas & testudines operiens. Verba ejus sunt hæc: Cucurbitæ duo prima genera, Camerarium, & Plebeium quod humili ripit. In priore miri tenui pediculo libratur podus immobile auræ. Hæc omni modo fastigiatur, vaginis maximè vitilibus, conjecta in eas postquam defloruit. Crescit qua cogitur forma, plerumque & deaconis intorti figura; libertate recto

pensi concessa, jam visa est non pedum longitudinis. Hæc ille. ¶ Aut cucurbitæ florem, aut cucurbitam, ὑπερβολή, ὑπερβολή. Id perinde valet quasi dicas: Aut mortem, aut vitam: Aut lucrum, aut damnum: Aut victoriam, au contra. ¶ Graci cucurbita florem κερασίον appellant. Incertum utrum mox evanescat, an cucurbitam sit patiturus. ¶ Cucurbitas lippire, κραυγάζεις λημμάτων. In cœtientes ac stupidos dicitur, præsertim in eos, qui ætatis virtus despiscunt. ¶ Cucurbita sanior, κραυγάζεις ψυχερός. Suidas & Zenodotus pro adagio referunt: citatur ab Athenæo lib. 3. Hinc ductum proverbium, quod cucurbita undique turgat integra, nec rimis hians, vermiculis obnoxia. ¶ A fructu hujsimiliter apud Celsum lib. 2. cap. 11. Cucurbitam, & per diminutionem Cucurbitam, eam appellari legimus, quæ nunc vulgo Ventosa dicitur. Prima enim hujsimiliter vascula ex cucurbitis siebant. Ait enim, Usus cucurbitulæ præcipuus est, ubi non in toto corpore, sed in parte aliqua vitium est. Ibidem, Cucurbitularum duo sunt genera, Aeneum, & Corneum: ænea, altera parte patet, altera claufa est: cornea, altera parte æquè patens, altera foramen habet exiguum, &c. Juven. Satyr. 14.

— vacuūmque cerebro

Iam pridem caput hoc ventosa cucurbita quarit.

¶ Cucurbitulas sine ferro desigere, i. sine scarificatione, apud Cels. lib. 4. cap. 14. ¶ Agglutinare cucurbitulam, i. affigere. Idem lib. 7. cap. de calculo, Quod si parum conficit, agglutinanda cucurbitula est & inguinibus, & coxis, & super pubem.

Cucurbitulæ, vide Cucurbita.

Cucurbitinus, adjecit. ut Cucurbitina pyra dicimus, & Cucurbitinas fucus, ob cucurbitæ similitudinem. κραυγάζεις. Cato de re rust. cap. 7.

Cucurbitarum, ii. Locus in quo seruntur cucurbitæ. { ANGL. A place whereon goudes grave. }

Cucurbitarum, amator cucurbitatum. φίλον κλεψιαθός.

¶ Cucurbito. Cucurbitare dicitur vassallus, qui domini uxorem adulterat, vel ad crimen illud saltem solicitat, turpiter tentat, aff. Etat: item filiam, neptem, nurum, aut sororem ejus polluit. Barbarica videtur origo hujus vocabuli, quum in legibus Longobardorum Corbita pro stupro vel infamia usurpetur. Sic Lx. Jurid. Prætei. ||

Cucurbito, secunda longa, gallorum proprium est. { κραυγάζεις. GALL. Cœqueter, comme quand le coq appelle les poules. ITAL. Fare il verso del gallo. GERM. Rauteren oder gluggen wie ein han. HISP. Cararear el gallo. ANGL. To cok, or crieth a cockroben he gathereth the hennes. } Author carminis de Philomela, quod falsò Ovidio adscribitur,

Cucurrite solet gallus, gallina gracillat.

¶ Cucutopullen, porcellus. Gloss. gr. b. ||

Cudo, is, cudi, non cusi (ut quibuidam videtur,) supinum facit cūsum, unico s: ut, Excudo, excudi, excusum: at excusum, est ab excutio. Virg. 1. Aeneid.

Ac primū scilicet scintillam excudit Achates.

Ubi Servius, Excudit, id est, feriendo elicet: nam Cudere, ferire est, { *τύχει τύρ, ωρη χαράσθει*. κόπτει, κραυγάζεις. GALL. Battre, frapper, forger, imprimer sur metal. ITAL. Battere, stampare, coniare. GERM. Schlagen/schmidien. HISP. Herir, imprimir, ennar. ANGL. To strike as smithes doe. } Unde & Incus dicitur, quod illuc aliquid cudas, id est, feriamus. ¶ Cudi pecunia dicitur, quum illi signum principis, vel reipublicæ imprimitur. Terent. in Heaut. arg. cudo, quod tibi dem. Hinc Plaut. Oculis multa misera cuditis, Capt. sc. 1. a. 2. sed ibi aliæ legitur, Oculis multam miseriam additis. ¶ Passivum protulit idem Terent. in Eunuch. At enim in me isthæc cedetur faba: quod est, in me hoc malum recidet, in me hæc vindicabitur culpa. Metaphora ducta est ab area, in qua fabæ trituantur, hoc est, siliquis suis excutientur. Ibi enim, quamvis faba præcipue cudas, tamen omnes iectus in aream recidunt. Hujus composta sunt Accudo, Excudo, Incudo, Procudo, & Recudo; quod est iterum cudo. Varr. Ut hi solent, qui vera metalla recudunt. Habent autem hæc omnia penultimam productam.

Cudo, nis, mascul. gen. Significat capitis tegumentum ex corio confectum, quo vice galea uti solent. || { GERM. Ein läderine Beckelhaud. } ANGL. An hoode of leather. } Silius lib. 16.

Scipio contorquens hastam, cudone comantes

Disjecit crines.

¶ Cudæ, arum. A. sub P. Constantinopolitano. ||

Cujas, vel cujatis, e, cuius regionis? { πεδινός. GALL. De quel pays? ITAL. Di qual patria? Di qual nazione? di qual sesta? GERM. Von woannen bist? & welches lands bist du? HISP. De que tierra o vando? ANGL. Of what countrey? Unde & non tantum patriam, gentem, nationemque innuit (ut apud Cic. lib. 3. Tusc. Socrates quidem quum rogaretur, cujatem se esse diceret, Mundanum, inquit. Totius enim mundi se incolam & civem arbitrabatur) sed etiam partes & sectam: ut, Cujates Philosophi vos estis: Stoicines, an Epicurei? Sic Nostras & Vestrar. Cicero, Non solum etiam ista vestra oratoria, sed & hæc etiam levia nostrata. Dicitur & Cujatis, communis genere: unde apud Plaut. frequenter legitur, Cujatis est? id est, cuius patria & gentis. Accius Telepho, ut citat Nonius. Qui neque cujatis esset, unquam potuimus, multa rogantes, scire. Gell. cap. 50. lib. 15. Cum quereretur, Petoritum quali forma vehiculum, cujatisque lingua esset? Plaut. Men. sc. 2. a. 2. Rogant, Cujatis sit ea navis. Idem Cury. sc. 1. a. 3. Cujatis? Ab Therapontigono milite?

Cujas, a, um, adjecitivum est per tria genera declinabile, id est, cuius, τις: ὁ. GALL. A qui est? ITAL. Di chi? GERM. Welches oder wesh? HISP. De quien? ANGL. Whose, to whom belongs it? } ut, Meus, mea, meam. Referitur autem ad personam possessoris. Virg. Eclog. 3.

Dic mihi Damæta, cujum pecu? an Melibæi?

Terent. in Andr. Cujum puerum hic apposuisti? dic mihi. Idem in Eunuch. Quid virgo, cuja est? Plaut. in Cury. sc. 1. a. 2. Cujam vocem audio? Cujus vox sonat procul? Ibid. sc. 2. a. 1. & Iseud. sc. 4. a. 2. & sc. 4. a. 4. Is, cuja res est, i. reus. Gell. cap. 22. lib. 1. In ipso vertitur cuja

ICS,

res, non in eo unde petitur (de negotio non forensi). Idem cap. 29. lib. 2. Cujum erit, ei reddes. Idem cap. 4. lib. 3. ¶ Pro eodem interrogatur per Cujus, genitivum à quis, quæ, quod, vel quid: ad quem respondet etiam in eodem casu, præterquam in possessivis, tam pronominibus, quam nominibus. Ut quum quærimus, Cujus est vestis? respondemus mea, vel herilis. Cuja res est. Cicer. 3. Verr. Ut optima conditione sit is, cuja res sit, cujum periculum. ¶ Cuja intercessit. Cic. pro Muren. Ea cædes potissimum criminis datur ei, cuja interfuit, non ei cuja nihil interfuit. ¶ Antiquitus Quoq[ue] scribebatur: ut in emendatis Plauti exemplatibus.

Cujavia, sive Vladislavia, Vladislavo. V. ampla E. sub A. Gnesnensi in Polonia. ¶

Cuicuimodi. Gell. lib. 13. cap. 21. Ac ne illud quidem prætercundum puto, cuicuimodi est. Cic. Attic. 3. 22.

Cūjūsmōdi, vox est indeclinabilis, composita ex duobus genitivis: Cujus, à quis; & Modi, à modis. { mīos tīs, ó mīos tīs. GALL. De quelle sorte, ou de quelque sorte. ITAL. Di qual maniera. GERM. Auf welche gattung/welcherley. HISP. De qual manera. ANGL. Cf what sorte. } Ponitur autem relativè, infinitè, interrogativè, & etiam admirativè. Plaut. in Menach. Cujusmodi homines erunt? s. Ego, & Menachmus, & parasitus ejus. Idem Pseud. sc. 4. a. 2. Defrutum, mel, cuiusmodi? Idem in Mil. sc. 4. a. 1. Cujusmodi hi homines erunt (i. quam edaces.) Idem Men. sc. 2. a. 4. Res queritur, nos cuiusmodi res clueat. Et aliter apud Cicer. 2. de Invent. Quod si hæc cum summe inutilia, tum multò turpissima sint, lege cuiusmodi sit in presentia conservari à judicibus, id est, En la sorte qu'elle est. ¶ Pro eodem dicimus, Cujusmodicunque. Cic. pro Cluent. Nam ilud me non præterit, cuiusmodicunque mater sit, tamen judicio filii de turpitudine parentis dici vix oportet, id est, Quelle qu'elle soit. Id Salutius divisim enuntiavit: Neque solùni cives, seu cuiuscunque modi genus hominum, quod modo bello usui foret, &c.

Cul, pro quale, in Amphitr. Plaut. Sic facul, pro facile, Antiqui, simul pro simile. ¶

CULCITRĀ, vel Culcita. Non stragulum est, quo dormientes integrimur, ut quidam perpetram tradiderunt: sed potius id quod plumis, tomento, floccis, aliavæ materia fultum, dormituris substernitur: pulvinus, lectulus. { ιφάνηλος, σπαρτί. GALL. Contil de liet, un liet de plume, de beurre, ou de laine. ITAL. Letto, coltra, materazzo. GERM. Ein bett/ein polster / oder pfuflwen mit fäldern ausgefult. HISP. Colcedra, colchon, colcha. ANGL. The like of a bed, a flock or wool bed. } Nomen autem habet à calcando, sive inculcando, quod calcibus, hoc est, pedibus inficiatur. Cic. 4. Tusc. Eripiamus huic ægritudinem, quomodo? collocemus in culcitra plumea, psaltriam adducamus. Idem ad Attic. lib. 13. Nam Silius culcitas non habet. Culcitra in terra jacet: Ego in culcitra. Sen. epist. 78. Deinde loquitur de stragulo & opertorio. Juvenal. Satyr. 5.

Tertia, ne vacuo cessaret culcitra lecto,

Vna simus, ait.

Calcitrosus, Diomedes lib. 1.

Culcitrulā, dimidiatum. σπαρτίδος, μικρὸς σπαρτί. GALL. Un petit coucil, un petit liet de plume. ITAL. Picciola coltra, ò materazzo. GER. Ein becltin / ein p'subvetin. HISP. Pequeña colcedra. ANGL. A little like of feather bed. } Plautus Mosfelli. Is me suam quidem pol optat culcitrulam.

Culcitrulā, fasciculus quidam ligneus in factis dicebatur. Festus. Culcölā, sunt cortices nucum viridium, similitudine culeorum, quibus oleum, aut vinum continetur. Hæc Festus.

Culēst, pro cujas est, qualis est, veteres usurparunt. Plautus in Amph. Condignum ædepol donum, culēst qui dedit. Ex Nonio.

CULĒVS. { πυσάκ. κελύν, ἀντρός. μοχλός Dion. GALL. Un sac ou vaisseau de cuir. ITAL. Sacco. GERM. Ein sack/ein lädersack. HISP. Saca, la odrina. ANGL. A sack of leather. } vel etiam Culicum neutri generis, vel (ut alii scribunt) Culleum, gemino l. Uter, sive saccus ex lino, vel cannabe, vel corio factus: ab occulendo, id est, claudendo. Eo utimur ad portanda frumenta. Plin. lib. 7. cap. 20. Junius Valens meruit in prætorio divi Augusti centurio, vehicula cum culicis, donec exinanirentur, sustinere solitus. Nisi culleis mihi deportetur oleum, cras faxo culleo deportere in pergulam. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 1. Factus est etiam Culcus poena patricidarum. Nam patricidae sanguineis virginis verberati, in culco cum cane, simia, gallo, & serpente inclusi mari injiciebantur. Unde Juvenalis:

Quis tam perditus ut dubitet Senecam præferre Neroni?

Cujus supplicio non debuit una parari

Simia, nec serpens unus, nec culcus unus.

¶ Unde, Culco dignum, proverbaliter dicimus de homine enormiter scelerato. ¶ Est & Culcus mensura viginti amphorarum capax, vel quadraginta urnarum, ut est apud Plin. lib. 2. cap. 4. & Colum. lib. 3. cap. 3. ¶ Hinc Sesquiculeare dolium, apud Columellam, est triginta amphorarum, quasi culeum & dimidiatum.

Culearis, e: ut, Culcare dolium, quod capit culeum. Cato in cap. 112. Ubi hauseris de mari, in culeare dolium infundito.

CULĒX. { κύλιξ. GALL. Mouscheron, tout petit ver ou insecte ayant ailes. ITAL. Zanzara. GERM. Ein mugl oder brâme. HISP. Mosquito. ANGL. Agnator flye. } Vermiculus parvus, alatus, de cuius natura vide Plin. lib. 11. cap. 2. Plaut. in Cure. sc. 2. a. 4. Ut musæ, culices, pedesque, pulicæque & cimices. Culicem Elephanti couertere, κύλιξ τοιοῦτον μαρτυρεῖν, dicuntur qui minima maximis comparant. Libanius ad Casilum.

Culigna, κύλιξ, Potorium vas, teste Festo. Cato de R.R. cap. 132. Jovi Dapali culignam vini quantumvis polluceto. Idem alibi, Culignam in foeno Græco ponito, ut benè oleat. ¶ Culigna etiam, ait Festus, vas vinarium, à Græco dicta, quam illi dicunt κύλιξ. malo κύλιξ. Varro apud Nonium, Mensæ anteponebantur cum culigna & vino, in queis quæ veniebant ad fœtam (aliæ effœtam, i. puerperam) amicæ gratulatum, diis mactabant.

Culinæ, loca quædam publica in suburbanis dicebantur, in opum destinata funeribus, ut ait Aggenus in lib. de limitibus agrorum.

Calepini Pars I.

Culinæ, ut Varro de vita populi Romani scribit, dicta est ab eo, quod ibi colebant gñem locupletiorum domus. { νύγεσθαι. GALL. Cuisine. ITAL. Cucina. GERM. Et cuncte. HISP. Cozina, lugar de cozinhar. ANGL. A kitchen. } Plaut. in Cas. Senex in culina clamat, hortatur coquos. Juvenalis continens pro contento posuit, scilicet pro cibis coctis, quum inquit,

— sequitur sua quemque culina.

Coqui focos ipsos in mensam transferunt, cœnam culina sequitur. Sen. epist. 79. In culinam congregavit H-s. millies Apicius. Idem c. 10. de conf. ad Helv. Exi culinæ mactigia. Plaut. Moſt. sc. 1. a. 1. Exi nidor è culina, quid latet.

Culina, latina, secessum. Festus: Culina vocatur locus, in quo epula in funere comburuntur. Significat & culina ἡ ἀριστα. Glossarium conclave, & culina, à πλέον, & διάβατο. Petronius: Qui inter hæc nutruntur, non magis sapere possunt, quam bene olere, qui in culina habitant.

Culinarius, κυριακός, & Culinor, aris, quod est Culinam exercito, καρυέσθαι.

Culiola, cortices nucum viridium, dicta à similitudine culeorum, quibus vinum, sive oleum continetur. Fest. Aliter galliæ. Id vide. Culit, vehementer percussit. Gloss. Isid. vide Cello.

Culma, Culm. V.E. ditionis Polonicae in Prussia Regali, olim sub A. Rigensi. ¶

Culmén. Vertex, fastigium. { כָּנַחַב, שְׁרֵךְ harósh, rō. GALL. Le sommet d'une maison: le haut, le coupeau, la pointe de quelque chose. ITAL. Colmo, tetto, sommita d'alcuna cosa. GERM. Ein gipfel eines haus/ die first eines strohachs. HISP. Cumbre de cosa alta. ANGL. The toppe or bight of a thing, the ridge of an house. } Ab antiquis culmina dicta sunt testa, quia ædificia è culmo, id est, paleis è messibus collectis, contegebant. Virg. 1. Eleg.

Pauperis & turguri congestum est pite culmen.

Ibidem,

Et jam summa procul villarum culmina sumant.

Plaut. Trin. In Capitolio, quo in culmine astatum summo. Plin. lib. 9. cap. 3. Principium ergo, culménque omnium terræ pretii, marginæ tenent. ¶ Culmen pro Culmo, sive stipula. Ovid. 4. Faſt.

Sanguis equi sufficien erit, vitulique farilla:

Tertia res, dura culmen inane faba.

Culmus, frumenti calamus, à radice usque ad spicam: dictus quod calatur: unde olim & Columbus dicebatur, sicut & Columna primi, quod postea Culmen. Varro tamen culmum dictum putat tanquam culmen, quod in summum campi nascuntur culmi. { כְּנַחַב kanab, אֶבְיוֹן abih, ἀνθεῖον, καλύμην, καλύμη. GALL. haume, chalumeau, ou tuyat de blé, ou d'avoine, ou de semblables. ITAL. Gamba del frumento. GERM. Ein halm oder stengel an dem korn/gersten. HISP. La caña del trigo. ANGL. Te stemme or strawe of forme the route to the eare. } Virg. 1. Georg.

— ne grazidis procumbat culmus aristis.

Ibidem,

— culmumque levem stipulasque volantes,

Ubi Servius, Culmus dicitur ipse calamus: stipulae vero folia quæ ambient culmum. ¶ In culmo atare, ἐπιγένεται δέντρο, dicuntur qui labore nunquam intermisso vim mentis exhausti: aut qui nunquam desinunt ab amicis petere quod dent. Sumpta metaphoræ à nimium avidis agricolis, qui segetem non patientur unquam interquiescere: sed assidua cultura exhausti, statim à messe novam ingerentes seamentem. Suidas citat ex Lysia.

Culo, quibusdam videtur protego: unde oculo. Hoc vide.

CULPĀ: Causa, meritum, crimen. { כְּנַחַב aschám, תְּבִשְׁבָּה dibbâh. ANGL. Faulte, couple, offense, blame. ITAL. Colpa. GERM. Die schuld einer mishandlung. HISP. Culpa de algún malhecho. ANGL. An offence, faulte, or blame. } Plautus in Epid. Mihi ut ignoscas, si quid imprudens culpâ peccavi in me. Servi, qui cum culpâ carent, merunt, ii sunt heris utiles. Idem Men. sc. 6. a. 5. Usus aedium detinor haud fabri culpâ. Idem Mosfelli. sc. 2. a. 1. Nam mea sit culpa, quod ego met contraxerim. Idem Amph. Homo culpam admisit in se. Idem Aul. sc. 6. a. 4.

Non equidem totam possum defendere culpam:

Sed partem nostri criminis error habet.

Ovid. Eleg. 5. lib. 5. Trist.

Si mors proculpa est, ego sum maturior illo.

Idem 13. Metam. Culpa delicti. Cic. pro C. Rabir. Plaut. in Mercati. Dii sciunt, culpam nesciunt, non esse ullam. Cic. 1. Offic. Ne major peccata, quam culpa sit, cavendum. Jurisconsulti due faciunt culparum genera, Latam & Levam. Latam culpam appellantes dolum presumptum: Levam vero, negligentiam, quam prodeis patet familiis solet in propriis. Culpa nomen generale est, dolumque comprehendit, non quidem verum, sed præsumptum. Nam si in materia culparum, quam nemo diligentius tractavit doctissimo nostro Z. si, vero dolo locus esset, jam culpam nominate quid attinet? I. si idem, C. de codicil. Culpa pro adulterio. Virg. 4. Aeneid.

Conju. ium vocat, hoc prætegit nomine culpam.

Viri saepe haud culpâ abstinent. Plaut. Men. sc. 2. a. 1. Idem in Amphitr. & Aulul. Item pro poena: ut, Faceor me peccavisse, & me culpam committerit: id est, peccam. Idem Aul. sc. 6. a. 4. Item Ovid. Eleg. 1. lib. 4. Trist.

— Culpa potare magistra: sed al. legitur, Cupa,

apud Horat. 2. Serm. sat. 2. Excogitatum erat ludi genus post cœnam, quo non magistri imperio ad bibendum cogebantur, ne nimium ebrietari indulgerent: sed ut ea coercentur, nemo nisi qui qua in re peccarat, calicem ducebat, ut bibere poenæ & cœdecoris esfer, non imitationis, aut magisterij. Plaut. in Stich. Qui peccat, potuculo maltatur. Uter, inquit, demutassit, poculo multabitur.

Culpabile, Apuleius apol. 1.

Culpatus. Gellius cap. 7. lib. 11. Culpatus hoc est.

Culpo, as, are: Culpa do, culpa alicujus tribuo, in culpa pono, repre-

Eē hendi.

hendo. {בְּחִיאָה, הַדְּגִידֵה. כִּנְמָעָה, נַמְנָגָא. GALL. Blamer, reprendre. ITAL. Incolpare. GERM. Beschuldigen/oder schälen. HISP. Culpar al gun malhechor. ANGL. To blame, to rebuke, or laye the fault upon. Plaut. in Bacch. Illum laudabunt boni, hunc etiam ipsi culpabunt mali. Idem Asin. Neque quæ rectè faciunt culpo, neque quæ delinquunt amo. Idem Cure. sc. 2. a. 4. Qui constitit, culpant eum. Et Pseud. sc. 2. a. 3. Qui ea culpes condimenta, culparis. Suct. in Cas. cap. 72.

Vt peragas mandata liber culpabere forsan.

Ovid. Eleg. 1. lib. 1. Trist. Laudari vel falsò malim, quam verè culpari. Plaut. Most. sc. 3. a. 1.

Culpatio, verb. Reprehensio. {תְּרִזְבָּה għidduph. תְּרִזְבָּה, תְּרִזְבָּה. GALL. Blasme, reprehension, reproche. ITAL. Biasmo, riprensione. GERM. Beschuldigung. HISP. Culpa, reprehension. ANGL. A blaming, à rebuking. Gell. lib. 10. cap. 22. Ne ipsi quoque culpationes hujusmodi mereantur. Fronto, Culpatio à culpa incipit.

Culpito, as, ate, frequentativum. {לְעַכְרָה אֲלֻמָּה. GALL. Blasmer souvent ITAL. Biasmare spesso. GERM. Øsst schälen/oder beschuldigen. HISP. Culpar muchas veces. ANGL. To rebuke and laye the fault on one often. Plaut. in Cistel. Verum haud metuo ne jusjurandum nostrum quisquam culpiter.

Cultér, || & neutro genere cultrum, apud Propertium. Gloss. quoque cultrus, φαγις, γαίγος, || dicitur omne instrumentum quo aliquid scinditur. {חֶרֶב חֶרֶב, מַאֲכָלָה maachéleth, סכין sachchin. μαχατης. GALL. Couteau. ITAL. Coltello. GERM. Ein messer. HISP. Cuchillo. ANGL. A knyfe. Plaut. Epid. Acutum cultrum habeo, qui seni exenterem marsupium. Unde culter tonsorius, dicitur novacula, qua tonsores barbas radunt. Cic. 2. Offic. de Dionysio superiori loquens, Qui cultros tonsorios metuens, sibi candente carbone adurebat capillum. Item, Culter venatorius, dicitur Venabulum, vel potius ferramentū venabuli. Culter etiam dicitur vomer aratri, quo terra priusquam proscindatur, secatur, futurisque sulcis vestigia praescibuntur. Author Plin. lib. 18. cap. 18. Sub cultro linqui, proverbiali figura dicitur, qui in presentanco periculo deseritur. Sumpta metaphora à victima, quæ jamjam ferienda, sub cultro esse dicitur.

Cultellus, diminut. {τόνυσσος. GALL. Petit couteau, coutelet, gani-vet. ITAL. Picciolo coltello. GERM. Ein messerlin. HISP. Pequeño cuchillo. ANGL. A little knyfe. Juvenal. satyr. 5.

Saltantem spectas & chironomunta volanti
Cultello.

Purgare unguis cultello. Horat. 1. epist.

Cultellärē, || i.e. id quod inaequale est, ad planitiem redigere. || Verbum antiquum fuit: de quo sic Frontinus in lib. de limitibus, Cultellandi ratio quæ sit, saepe queritur, cuius præmensi soli spatium consummamus, & illam clivorum inaequalitatem planam esse cogimus, dum mensuræ lateribus intervertisimus. Cultellamus ergo agrum eminentiorem, & ad planitiem redigimus. Cultellatus etiam lapis dicitur, ut est apud Hyginum, qui pentagoni recipit rationem.

Cultellatūs, a, um, formam cultelli habens. {יְלָבָשׁ schanún. μαχαιρεύως. GALL. Aiguë trenchant en façon de couteau. ITAL. Chi ha forma di coltello. GERM. Wie ein messer gemacht. HISP. Lo que tiene forma de cuchillo. ANGL. Egded lik a knyfe. ut, Deorsum cultellatum. Plinius lib. 32. cap. 2.

|| Culicula, fusciculus quidam ligneus in sacris dicebatur. Fest. Aliter legitur Culcitula. An vero à cultro: ||

Cultellatūs, a, um, μαχαιρεύως, idem: ut, Culteratus mucro, qui scindit velut culter. Plin. lib. 13. cap. 4. Folia cultrato mucrone.

Cultrarius, minister qui victimam cultro immolat: qui alio nominatur Victimarius. Puto qui cultros subjiciunt. Virg. 6. Æneid. Supponunt alii cultros. Suet. in Calig. Admota altaribus victimis, succinctus popatum habitu, elato alte malleo cultrarium mactavit. Cultro, Cultus, Cultura, Cultor, Cultrix, vide Colo.

Culullus, Calix fictilis, quo in sacris utebantur Pontifices, & Vestales virgines, testibus Porphyrione & Actone. Accipitur & pro urceo. Horat. in arte,

Reges dicuntur multis urgere culullis,
Et torquere mero, quem perspexisse laborant.

Idem 1. Carm. Ode 31.

— Dives & aureis

Mercator exsiccat culullis

Vina Syra reparata merce.

Culus, anus, pars turpis. Cath. ||

Cum: Præpositio copulativa, quæ ablative solet conjungi, notanti societatem & conjunctionem: Summa cum benevolentia, summa cum hilaritate illum excepti. {בְּיוֹם him. suo: וְ, cum genitivo. GALL. Avec. ITAL. & HISP. Con. GERM. Mit. ANGL. Vvith. } Cum Socrate profectus sum. Cum aliquo facere (i.e. ejus partes sequi.) Gell. cap. 22. lib. 15. Stulte marsupium cum argento ei credidi. Plaut. Men. sc. 1. a. 5. Magno cum malo tuo. Idem Asin. sc. 4. a. 2. Cum cruciatu ni appetet tuo. Idem Amph. Aliquando accipitur pro Contra, וְ: ut, Cum hoste pugno. Quærebatur pro quo, & cum quo pugnarent. Velleius. Cum vino fertur (i.vini plenus.) Plaut. Cure. sc. 1. a. 1. Aliquando vocat, ut laudem cum sanguine penset. Ovid. 13. Me-sam. In compositione vero postposita invenitur: ut, Mecum, Te-cum, Secum, Quicunq, Quibuscum. Aliquando adverbium est, & accipitur pro Quando. {וְן, מִן. GALL. Quand, veu que, jaçoit, combien que. ITAL. Concioisa. GERM. Wann. HISP. Quando. Virg. 3. Eclog. Quum faciam vitula pro frugibus, ipse venito. Cic. Non nihil me consolatur, quum recordor quanta me complectaris benevolentia. Jungitur modo indicativo: ut, Quum dico. Sed quoniam cogito, & quoniam in mentem venit. (GALL. Mais quand j'y pense.) Plaut. Amphitr. Homunculi quanti sunt cum recognoscit. Idem Capt. pro-log. Quum dicbam, Quum dixi, Quum dicam. Modo subiectivo: ut, Quum dicerem. Interdum pro Ex quo. Septimus mensis est, cum in hæc ades nemo pedem intulit. Idem Mostell. sc. 2. a. 1. Interdum accipitur pro Dum, επειδή. Cic. Quum me in Africam contulisse. Interdum pro Quamvis, & exigit post se Tamen, jungiturque subiectivo. Cicer. pro Deior. Quum in omnibus caulis gravieribus initio dicendi commoveri soleam, tamen in hac multa ita |

me perturbant. Aliquando pro Quoniam, ut causam denotet: & similiter subiectivo jungitur: ut, Quum inveniam Latinos proprio sermone hæc parum attrigisse, conatus sum pro viribus. Sed cum adhuc odos naso obsequutus es meo, da vicissim gutturi meo gaudium. Plaut. Cure. sc. 2. a. 1. GALL. Puis que. Cum diluculo. Idem Amphitr. Egōne abs te abii hinc hodie cum diluculo. Item cum Exemplō: vide Exemplō. Jungitur quandoque Cūm & Tum, וְן: quæ licet idem ferè significant, diverso tamen modo ordinantur: nam in Cūm est quiddam minus, in Tum quiddam majus: & hoc duobus modis fit: ut aut generale præcedat, & sequatur speciale: aut ambo sint specialia. Primo modo sic: Quintilianus, Quod cum omnibus confidendum est, tum nobis præcipue, qui rationem dicens à bono viro non separamus: id est, omnibus multum, mihi autem maximè. Altero modo. Idem, Quod opus Marcella v. Etori tibi dicamus: quem cum amicissimum nobis, tum eximio literatum amore flagrantem, dignissimum hoc mutuæ in nos charitatis pignore judicamus: id est, multum propter amorem tuum in eos, plus tamen propter amorem litterarum. Aliquando etiam Cūm & Tum conjunctivo junguntur. Cic. Curioni lib. 2. Epist. Gravi teste privatū sum amoris erga te mei, patre tuo clarissimo viro: qui cum suis virtutibus, tum verò in filio superasset omnium fortunas, si te ante vidisset, quam è vita discederet. Quando autem fit sub duobus verbis, fieri debet sub eodem modo & tempore. Cic. ad Attic. lib. 1. Itaq; cum me meus mæror quotidianus cōficit, tum verò hæc addita cura vix vitam mihi reliquam facit. Quanquam etiam interdum diversorum modorum & temporum verbis juncta inveniuntur. Idem eidem lib. 3. Quod cum semper antea intelligeret, tum verò proxime judicavi. Idem in principio lib. 1. de nat. deorum, Cūm multæ res in Philosophia nequaquam satis adhuc sint explicatae, tum difficilis, Brute (quod tu minimè ignoras) quæstio est de natura deorum. Ponitur quandoque Tum, sine Cūm, geminatum, vel triplicatum, in rebus paribus. Quintil. Nec indignatur Herodotus æquari sibi Titum Livium, tum in narrando miræ jucunditatis, clarissimique candoris, tum in concionibus, supra quam enarrari potest, eloquentem: ita dicuntur omnia tum rebus, tum personis accommodatae. Ponitur nonnunquam Tum pro aliquando, ποτὶς πότῳ, ποτὶς ἡ, & sic ferè geminatum. Cic. Tum hoc, tum illud argue, id est, modo hoc, modo illud. Quandoque pro tunc, πέπτε. Virg. 8. Æneid.

Tum primū nostri Cacum videre trementem.

Quandoque est adverbium ordinis, pro deinde, τέττα. Idem 6. Æneid.

— ipse atri velleris agnam

Æneas matri Eumenidum magneque sorori
Ense ferit, sterilēmque tibi Proserpina vaccam:

Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras.

Quandoque pro præterea. Terent. in Prolog. Ennuchi,

Si quis quam est, qui placere se studeat bonis
Quamplurimis, & minimè multos ladere,
In his poëta hic nomen profitetur suum.

Tum si quis est, qui dictum in se inclementius

Existimat esse, &c.

Sunt qui ita distinguunt, ut quando præposito est, cum e, scribi debat: quando autem adverbium, seu conjunctio, cum q. Sed quum ratio non sit satis ponderosa, jam doctorum usus obtinuit, ut potius cum e, semper scribatur: quare unusquisque prout voluerit scribat. Antiquitus, quum adverbium erat, Quom scribebatur. Cum alter, unā particulā, antiqui pro cum altero usurpabant, brevitatis gratiā, ut annotavit Festus. Cum dicto, significat statim post verba, & vix dum finito sermone, αὐτὸν οὐ τὸ λόγῳ. Apul. Et cum dicto, surili centūculo faciem suam jamdudum punicantem, præ pudore obtexit. Cum eo, pro Ea lege. Colum. lib. 5. cap. 5. Obsequat voluntati tua, cum eo, ne dubites id opus magis geometrarum esse, quam rusticorum. Cels. lib. 3. cap. 22. de tabe, Si nihil reliqua proficiunt, sanguis mittendus est, sed paulatim, quotidieque pluribus diebus, cum eo ut cætera quoque eodem modo serventur. Cum imperio esse, εἰ δὲ καὶ ἄλλα, dicebatur cui nominatim demandabatur à populo imperium. Cum potestate esse dicebatur, qui alicui negorio à populo, vel Senatu præficebatur, ut cui annonæ cura mandabatur, aut qui Imperatori legabatur. Itaque distinguuntur in l. 7. & 10. D. de vi publice. Cum populo agere, est rogare quid populum, quod suffragiis suis aut jubeat, aut vetet. Concionem autem habere, est verba facere ad populum sine ulla rogatione. Gell. lib. 13. cap. 14. Cum facio adire, est postulare, ut sibi ē vestigio, atque eodem tempore puncto pecunia solvatur. Paul. in l. quod dicimus 105. D. de solut. Quod dicimus in eo hærcde, qui fidejussori testatoris id, quod ante aditam hæreditatem ab eo solutum est, debere statim solvere, cum aliquo scilicet temperamento temporis intelligendum est, nec enim cum facio adire debet. Ex Hotomanno. Cum Patribus agere, est ad Senatum referre. Bud. in Annot. posterior. Qum justæ ætatis factus fuerit, Qum perfectæ ætatis fuerit, Qum adoleverit, de annis 14. completis intelliguntur. Alberic. locos indicat. Cum maximè, ὥρις οὐδὲν, vehementissimè, vehementius quam alias unquam. Cic. pro Client. Mater, quæ multos jam annos, & nunc cum maximè, tum Pamphilus, cum pater, uxorem ut ducat orate cœpit. Cum partem, veteres dixerit, pro partim. Cato, Ibi pro scorto fuit in Cubiculum, surrexitavit ē convivio quum partem illorum jam sæpe ad eundem modum erat. Vide ea, quæ ex Gellio annotavimus in dictione Partim || Cum partem, cum parte, antiq. || Complurimum, una dictio, pro ad summum. Suet. in August. cap. 87. In lectum inde transgressus, non amplius complurimum, quam septem horas dormiebat. Cumprimis, significat in primis, εἰ τὸ μῆνα. Cic. 3. Verr. Homo domi sicut cumprimis locuples. Apul. Hic cumprimis nobilis ac fuscundus. Cumprimè, olim dicebatur pro cumprimis. Q. Quadrigarius: Nam M. Manlius, quem Capitolium servasse à Gallis nuper ostendi, cujusque operam cum M. Furio Dictatore apud Gallos cum primè fortè Respub. sensit, &c. Cum stomacho aliiquid facere dicimus, hoc est, cū indignatione, sive fastidio. εγκροκόζως. Cum tempore, cum mora & spatio reportis, ξεβόω. Tempus cum, Plaut. Bacchid. Jam aderit tempus, cum sese etiam ipse oderit. Cic. 2. Offic. Nondum centum & decem annis sunt, quum de pecuniis repetundis à L. Pisone lata

Iata lex est. ¶ Cum venia tua dicimus, hoc est, pace tua, & te permittente, οὐχιρότες οὐ. ¶ Cum eo ut: Cum eo tamen: Cum eo tamen quod, ut vulgo dicimus, *Avec cela que.* Cels. lib. 3. cap. 24. Deinde ad superius genus vixit reverti, cum eo, ut magis sicutur. ¶ Cum eo tamen ut, idem significat. Idem lib. 7. cap. 2. Id agendum est, ut quam minimæ, & quam paucissima plaga sint: cum eo tamen, ut necessitatibus succurramus & in modo & in numero. Rutsus lib. 7. cap. 27. Cum eo tamen quod iguoremus, &c.

¶ Cuma, ἡμίηγος, καρφίσα, ανάγειρη, ἀπολέγων: sic Gloss. est pro Cyma. ¶

Cuma, κύμη, urbs Æolidis ex adverso Lesbi sita, Æolicarum urbium maxima & optima, & ferè metropolis caterarum civitatum, quæ numero erant circiter xxx. Ab hac civitate cognominata est Sibylla Cumæa, κυμαία, quam aliqui à vicinitate loci Erythræam appellavunt: quæ profecta in Italiam, multa de Romanis vaticinata est. Item patria fuit Ephori, viri doctrina clari, & Isocrati Oratori familiaris: præterea & Hesiodi poëtae, qui patrem suum, relieta Æolia Cuma, in Bœotiam migrasse dicit Plut. de eo in *Symposio* multa, & Suid. Steph. ¶ Cuma Ælica ante Lesbum sita nomen habet à Cyme, Amazonium dicta est: gentile κυμαῖος (κυμᾶς autem ab urbe Italia sit.) Hæc & Lesbos stoliditatis notantur. Est & alia Phriœnitis dicta, Φεργίνης. Quarta Elidis. Quinta Eubœæ & Pamphiliæ. Item insula prope Siciliam, Steph. Hujus oppidi incola, Cumæi, κυμαῖοι, dicti sunt, qui stupiditatis nomine male audierunt. Olim enim vulgatum erat in tota Asia proverbium, Cumæi serò sapiunt, οὐδὲ τοῦ πάντας κυμαῖος. De cuius origine duæ afferuntur sententiae. Sunt enim qui dicant, Cumæos quum ad mare urbem opportunam haberent, & tamen nullum ex ea reciperent proventum, vix demum trecentesimo anno ab Urbe condita intellexisse, ex portorio reditum non contempnendum posse confici. ¶ Alii, pecunia fœnori accepta, amplissimas eos porticus tradunt ædificasse: quam pecuniam quum constituta die non exsoluisserent, creditores in ipsarum porticum possessionem fuisse missos, qui deinde cives à deambulatione arcebant. Verùm cùm ingens pluvia repente ingruisset, creditores statim edictum promulgasse, ut Cumæi se in porticus reciperen. Praecone itaque identidem acclamante, Subite porticus, viri Cumæi: qui ibi tunc aderant hospites, tem in jocum verterunt, tanquam non intelligent Cumæi, nisi jussi, pluvia tempore porticus esse subeundas. Hæc Strab. lib. 13. Sunt & aliae ejusdem nominis urbes, quas vide apud Steph.

Cumæ, arum, κύμη, civitas Lucaniæ ad mare, juxta Puteolos, condita ab his, qui ex Chalcide urbem Eubœæ venerunt. Serv. in illud Virg. 3. Æneid.

Huc ubi delatus Cumæam accesseris urbem:

Eubœa (inquit) insula est, ex cujus civitate Chalcide coloni profecti sunt ad novas sedes quærendas, & haud longè à Baiis (qui locus à socio Ulyssis Baio illic sepulto nomen accepit) invenerunt vacuum littus: ubi visa muliere grava (quod illi fecunditatis augurium interpretabantur) civitatem condiderunt, quam Cumæas appellaverunt, sive κύμαιος, hoc est, à prægnante: sive ab undis, quas Græci κύμη appellant. Nam τὸ κύμη undam significat: & autem Latinis in u convertunt, ut Byrrhia, Burhia.

Cumæni & Cumæi, κυμæi: quamvis κυμæi etiam dicantur à Cuma civitate Ælica. Bardi & stulti. Plutarch. in Cæs.

¶ Cumalter, significat cum altero. Dictum ab antiquis ita brevitatis causâ, ut sodes, pro si aedes; scilicet, pro scias licet; sis, pro si vis. Fest. Dictum, sicut impræsentiarum, cumpartim, cumprimè. Scals. ¶

Cumatilis color. κυνηγεῖς. ANGL. Dark blwo, shie colour. ¶ A fluctuum similitudine appellatus, qui & Cæruleus alio nomine dicitur: nam Græci κυνηγεῖς fluctus vocant. Plaut. Cumatilem togam, aut plumatilem. Titinn. apud Non. Et quem Cumatilis color deceat, Hunc etiam colorem periphtasticus designat Ovid. lib. 3. sua Artis, quum ait,

Hic undas imitatur: habet quoque nomen ab undis.

Cumbam (φορέας) Sabini vocant eam quam militares lecticam: unde videtur derivatum esse cubiculum. Festus.

Cumæra. ησπερία πατέρας. GALL. Un vaisseau à garder le grain de froment. ITAL. Bagnola. GERM. Ein Vorratst. HISp. Panero de palmas d'espato. ANGL. A vessel to keep corn in. ¶ Vas ingens vimineum, vel etiam fictile, quo frumenta conduntur, ut inquit Acron. Festus vero author est, Cumeras ex sparto, palmarumque foliis confici solere. Horat. lib. 1. Sev.

Cur tua plus cumæris laudes granaria nostris?

Idem 1. Epist.

Forte per angustum tenuis vulpecula rimam

Reperat in cumera frumenti.

Interpres Aristoph. κυνηγεῖς vocat. ¶ Cumera etiam vas nuptiale, à similitudine cumæra. Alii legunt Cumerum. Festus. Cumera vocabant antiqui vas quoddam opertum, quod in nuptiis ferebant, in quo erant nubentis utensilia, quod & Camillum dicebant, eo quod sacrorum ministrum κυνηγεῖς, appellabant.

Cumærum, antiqui vasis genus erat, quod opertum in nuptiis ferebatur, in quo erat nubentis supellex. Festus. Cumerum (inquit) vas nuptiale, à similitudine cumerarum, quæ sunt palma, vel sparto, ad usum popularum sic appellatum. ¶ Gloss. Isid. Cumerus, urbanus. ¶

Cumerus, urbanus: forte Camerus, Curtatius.

Cumænum, sive Cymænum. ησπερία chammón. κυμæνος. GALL. Herbe nommée du comin. ITAL. Comino. GERM. Rummung. HISp. Cominos. ANGL. An herbe named cummin. ¶ Herba est notissima, folio foeniculæ non dissimilis, radice subrotunda, semen ferens copiosum, & caniculatum, quod in vino epotum pallorem fertur generare. Unde etiam ab Horat. lib. 1. epist. exsangue cuminum appellatur,

quod si Pallerent casu, biberent exsangue cuminum.

Perf. Sat. 5.

Pallentis grana cumini.

¶ Est item Cuminum agreste, κυνηγεῖς, sativo multò efficacius, in collibus ferè proveniens: de quo vide Diosc. Comprimè fortis. ¶ Cell. cap. 2. lib. 17.

Calepini Pars I.

Cumælūs: Propriè dicitur majorum rerum veluti acervus quidam. קְרָמָה haremah, קְרָמָה tel, אֲכָבָר tsibbur. οὐρός. GALL. Monceau, comble, amas. ITAL. Cumulo, mucchio, massa. GERM. Ein hauff. HISp. Colmo, monton. ANGL. An heap. ¶ Liv. 10. ab Vrb. Consulis corpus eo die, quia obtutum superstratis Gallorum cumulis erat, inveniri non potuit. Virg. Cumulum pro altitudine, & quasi magna aquæ mole posuit, i. Æneid.

— *in sequitur cumulo p̄y eruptus aqua mons.*

Gell. cap. 9. lib. 4. Cumulus pro Abundantia. ¶ Cumulus item est, qui additur mensuræ plenæ, ut inquit Festus καρδοῦ: & per translationem accipitur pro quavis accessione. Cic. pro Roscio. Ut ad illam optimam prædam damnatio Sext. Roscius velut cumulus accedit. Idem Attic. lib. 2. Ad summam lœtitiam, quam ex reditu tuo capio, magnus ex illius adventu cumulus accedit.

¶ Cumulium, cuinalus. L. g. b. ¶

Cumulo, as, are. Implete, coaccrivate, & quasi ad cumulum addere. קְרָמָה tsibár, מִלְאָה malé. οὐρός, ἕτερη. GALL. Combler, amonceler, amasser en monceau. ITAL. Accumulare, amassare. GERM. Haufen / aufhaufen, zusammen haussen. HISp. Colmar à amontonar. ANGL. To heap or gather together. Virg. 11. Æneid.

Et nunc ille quidem sibi multum captus inani

Fors & vota facit, cumulatque altaria donis.

Tractum à mensuris, quibus non nihil solet addi. Dicimus cumulo tibi honores, & cumulo te honoribus. Cic. ad Attic. lib. 14. Non possum non confiteri, cumulari me maximo gaudio, quod vulgo hominum opinio socium me adscribit tuis laudibus. At & honore, & donis cumulantur. Verbum est sacrorum. Livius 8. ab Vrb. Tibull.

Dum cumulant aræ, ad tua sacra vent.

Cumulare religiones animis. ¶ Item, Adest occasio bens facta cumulare. Plaur. Cap. sc. 3. a. 2.

Mé que tot aduersis cumulat quot littus arenis.

Ovid. Eleg. 1. lib. 4. Trist.

Cumulatō, est unius actionis ad aliam adunatio, vel est plurium rerum; vel actionum coacervatio, contra eundem in judicio legitimè proposita. ¶ ANGL. An heaping of many things together. ¶ Zasius in tit. Inst. de actionib. §. si minus, & cumulationum quatuor species ibi exponit.

Cumulatō, Participium. קְרָמָה neherám. εἰσιωρθός. ANGL. Heaped. ¶ Cic. ad Dolabellam lib. 9. Tamen idibus Maiis tantum accedit ad amorem, ut miraret locum fuisse augendi in eo quod mihi jampridem cumulatum etiam videbatur. ¶ Cumulatus locus dicitur, impeditus rebus congestis. Liv. lib. 2. bell. Maced. Cumulatus omni laude orator. Cic. 1. de Orat. Cumulatissimus, a. um. Egone te emittam manu scelerum cumulatissima? Plaut. Aul. sc. 2. a. 5.

Cumulatō, adverb. pro acervatim. קְרָמָה חומרי chomarim chomarim. οὐρός. GALL. Par monceaux. ITAL. A mucchi a monti. GERM. Haufschichtig. HISp. Con el colmo. ANGL. By heapes. ¶ Varro de re rustic. lib. 3. cap. 15. Quibus in tenebris quum simulatim positum est, in dolii sunt pingues.

Cumulatō: Abundanter. ησπερία μεριδώρως, κυνηγεῖς. GALL. Abondament. ITAL. Abondamente. GERM. Mit haussen, überflüssig. HISp. Abundantemente. ANGL. Abundantly in great plenty. ¶ Cic. 2. de Divin. Quæ ut benè cumulatæque perfecta, de divinatione ingressi sumus his libris scribere. Cumulatissimè, Superlat. Cic. Vatinio lib. 5. cap. 11. Nec enim tu mihi habuisti modò gratiam, verùm etiam cumulatissimè retulisti.

Cunæ, arum, & Cunabula, orum, pro eodem accipiuntur: dictæ quasi Cynæ & Cynabula. ησπερίας. GALL. Le berceau ou couchette d'un enfant. ITAL. Cuna, culla. GERM. Die wiegen oder wägeln der kinder. HISp. Aquel lugar do nacen los niños, y la cuna. ANGL. A cradell. ¶ Nam κύνης, Græci eniti dicunt, & parere. Latin autem suo more, in u convertunt. Vel, ut placet Pastoralio, à cunire, i. stetcs facere. Sunt autem lectuli in quibus infantes solent jacere, vel loca in quibus nascuntur. Cic. Tusc. Idem si puer parvus occidit, & quo animo ferendum putant: si vero in cunis, ne querendum quidem. Discuntur & incunabula: nam In, præpositio, hoc loco nihil significat; sicut & in aliquot aliis dictiibus, ut Columis, & Incolumis. ¶ Sunt qui Cunabula & Incunabula à cunis distinguant, & ea propriè dici existiment quæ ad cunas instruendas & ornandas pertinent: Cunas verò, exiguum illud fulcrum ex ligno aliave materia, in quo infantis lectulus sternitur. Plautus in Amph. Sed puer ille quem ego lavi, ut magnus est, & multum valer! Neque enim quispiam colligare quivit in cunabulis. Et in Truc. Fasciis opus est, pulvinis, cunis, incunabulis. Postquam in cunas conditus est (infans). Idem Amphit. Tunc etiam cubitare solitus in cunis puer (obsecenè). Idem Pseud. sc. 7. a. 4.

— birundo

Sub trabibus cunas, parvaque testa facit;

Ovid. Eleg. 12. lib. 3. Trist. ¶ Pet translaticinem. Plaut. in Pseudolo. Sed istic servus Carylo huc qui advenit, quid sapit usque à cunabulis? id est, usque ab infantia, vel usque à pecto: hoc est, ab ea testa, quæ in cunabulis agitur. Col. Quum à primis cunabulis, si modò liberis patentibus est oriundus, audisse potuerit. Liv. lib. 4. Ab incunabulis imbūtum odio Tribunorum. Virg. 3. lib. 3. Cunabula pro initii posuit:

Mons Ideus ubi & gentis tunabula nostra

Centum urbes habitat.

Similiter Cic. de opt. gen. or. Non fuit alienum de oratoris quæ in cunabulis dicere. Idem in Salust. An ulla alia putas rudimenta & incunabula virtutis? Ubi rudimenta pro initii, & incunabula pro formatis, sive augmentis posuit. ¶ Quandoque incunabula vocamus nutritionem puerilem: unde locum incunabulorum vocamus cum in quo ab ipsa statim infantia educati sumus, & in quo eam egimus ætatem, qua in cunis vagire consuevimus. Suet. in Vespasiano. Quare princeps quoque & locum incunabulorum assidue frequentavit. Cuncti. Omnes, toti, universi, quasi conjuncti, authore Alconio. ¶ ησπερία, cunabula. GALL. Tous ensemble, ITAL. Tutti. GERM. Alleamt/ Ec 3 .

all mit einander. HISP. Todos juntamente. ANGL. All together. ¶ Omnes verò etia nisi sint disjuncti, & diversis locis. CIC. ante quam iret in exil. Quoniam laborem pro cunctis ferre consuevi. Plaut. Most. sc. 3. a. 1. Ut perdoctè cuncta calles. Ovid. 13. Metam.

Et fuga, qua sola cunctos, timidissime, vincis.

Vig. 1. Georg.

Cuncta tibi Cererem pubes agrestis adoret.

Idem lib. 1. Aeneid.

Cunctus ob Italianam terrarum clauditur orbis.

¶ Cuncta & amplius. Salust. Iugurth. 88. Postremò, quæcunque dici, aut singi queunt ignaviae, luxuriæque probra, in illo exercitu cuncta fuere, & alia amplius.

CUNCTO, Plauto : & frequentius Cunctör, aris, atus, cum c, ante t. Morror, tremor, differo, procrastino. { ΤΗΝ εχάρ, ΤΗΜΑΘΗΝ hithmahmah, πίδε, ὄρνη. GALL. Tarder, differer, & ne se haster point, user de longeur. ITAL. Indugiare, differire di di in di. GERM. Verzichen/ seu mig sein. HISP. Tardar de dia à otro. ANGL. To tarie, to delay, to linger, to prolonge tyme. } Liv. lib. 1. Alii dum cunctantur in ripis, inter pugnæ fugæque consilium oppressi. Virg. 4. Aeneid.

Reginam thalamo cunctantem ad limina primi

Pœnorum expectant.

Accius apud Non. cunctant sufferre laborem. Cæs. 1. bell. civ. Si cunctetur, atque agat levius, ne quicquam ejus auxilium, si postea velit, Senatum imploraturum. Suet. in Aug. Cunctari se, ne si superesset, eriperet legibus reum. Tolerare & cunctari dolorem. Gell. cap. 5. lib. 12. Cic. apud Non. in Cunctari, Domum redit: cunctabuntur. ¶ A Cunctor fit compositum, Percunctor. V. Non. in Cuncto.

CUNCTATIO, verbale. Tardatio, mora. { ΤΗΝ δρεχ, πιλάντης, ὄρνης, αἰώνιος. GALL. Tardement, lascheté. ITAL. Indugio. GERM. Verzug/ saumnus. HISP. Tardanza. ANGL. Tarying. liagering. } Cic. 1. Offic. Sed iis qui habent à natura adjumenta rerum gerendarum, ablata omni cunctatione, adipiscendi magistratus, & gerenda Republica est. Sine cunctatione dicere. Cic. in Verr. pro dubitatione & hæsitatione. Cælius ad Cic. in Epist. ad Attic. lib. 10. cap. 201. Denique illud cogita, quot offensæ fuerint, in ista cunctatione te subesse. Suet. in Tib. cap. 24.

CUNCTATOR: Dilator, procrastinator. { ΤΗΝ μεαχέρ, μελανθή, γελαύς. GAL. Faitard, delayeur, tardif & long à faire quelque chose. ITAL. Allongatore che tiene in tempo. GERM. Ein verzicher/ seumiger. HISP. Tardador. ANGL. A lingerer, a delayer, a prolonger of tyme. } Liv. 6. ab Urbe, Cunctatorem ex acerrimo bellatore factum. Cælius Ciceroni, Nosti Marcellum, quād tardus, & parum efficax sit: itēmque Servius quād cunctator. Hoc cognomen ab æmulis Fabio maximo inditum fuit, qui cunctabunda quadam prudentia vires Hannibalim fregit. Unde illud Ennianum:

Vnus homo nobis cunctando restituit rem.

CUNCTANS, cunctantior, cunctantissimus, μελανθανεις. Liv. 10. bell. Pun. Sic ut dubites, utrum ingenio cunctantior fuerit, an quia ita bello propriè quod tum gerebat, aptum erat: sic nihil certius est, quād unum hominem cunctando nobis rem restituisse. Suet. in Cæs. cap. 59.

CUNCTABUNDUS. { ΤΗΜΑΘΗΝ mithmahmeah. κυδισμόν, παραγέλλων. GALL. Qui fait le long, & va lentement à quelque chose. ITAL. Chi è tardo, chi la tira in lungo, & va con dispiacere à qualche impressa. GERM. Verzichend langsam. HISP. Tardador, que mucho tarda. ANGL. A lingerer, that goeth slowly. } Liv. 6. ab Urbe, Quod ubi aciem jam instrumenti Camillo Centuriones renunciaverunt, turbatas militum mentes esse, & segniter arma capta, cunctabundosque & resistentes egressos castris else, &c. Tacit. lib. 1. Nusquam cunctabundus, nisi quād in senatu loqueretur. Ubi Lilius legit, contabundus.

CUNCTANTER, adverbium. Cum mora. { γελαύς. GALL. Laschement, endelayant, lentement. ITAL. Tardamente, senza fretta. GERM. Langsam/verzogenlich. HISP. Tardamente. ANGL. Slowly, lingeringly. } Liv. 1. ab Urbe, Tum illum haud cunctanter discidisse cotem fecerunt.

CUNCTANTIUS. Suet. in Galba, cap. 12.

¶ Cunctus, a, um, quasi conjunctus, Asconio. Fest. Cuncti significat quidem omnes, sed conjunctos & congregatos: at verò Omnes, etiam in diversis locis sint. Scalig. in Felt. ad Cocio: Vereres dicebant, cunctus, quod postea cunctus: cunctus, coactus; ut tractus, pro trajeetus. Ergo cunctus à cunctus, cunctus à coactus, coactus contractum ex coactus, pro conjectus, ut cuncta sint quod simul acta. Jul. Scal. lib. 4. poët. cap. 16. Cunctus & omnem significat & simul, àbger. ¶

CVNÉVS, instrumentum est ferratum, aut etiam ligneum, quo finduntur ligna. { φίλος. GALL. Un coing. ITAL. Conio. GERM. Ein wegg/ oder bissen damit man holz zerstöret. HISP. Cuño d cuña para hender. ANGL. A wedge. } Hujus prima pars acutior est, ut quamvis rimam facile intreret, sequens autem latior & amplior. Virg. 1. Georg.

Nam primi cuneis scindebant fissile lignum.

¶ Idem 2. Georg. — & alio. Finditur in solidum cuneis via: deinde feraces Plantæ immittuntur.

¶ Per translationem sumitur pro peditum multitudine in cunei formam redacta, teste Vegetio lib. 2. quæ Græcis σιφοί dicitur, hoc est, quæ ita disposita est, ut ejus pars prima angustior, deinde latior procedat. Cuneus in acie, verbum militare. Gell. cap. 9. lib. 10. ¶ Ab hujus etiam similitudine Cunei dicti sunt loca in theatro, id est, graduum ordines, in quibus vulgus spectatorum stabant inter sedentium subsellia. Suet. in Aug. cap. 44. Juvenalis,

— cuneis an habent spectacula totis.

Quod securus ames!

Vitruv. lib. 7. Cunei spectaculorum in theatro ita dividantur, ut angulis trigonorum, qui currunt circa curvaturam circinationis, dirigant ascensus, scalæque inter cuneos ad primam præcinctiōnem. Inde theatrum eleganti epitheto à Virgilio Cuneatum dicitur. ¶ Ex cuneatis, ab Apulcio dicti sunt, quibus sedendi locus non fuit in cunei confertis. Sed & constipatam turbam, Cuneos dicimus. Cyprian, Stipatus clientium cunei. Virg. 2. Georg.

— Hunc planus hiantem

Per cuneos (geminatus enim) populique patrumque Corripiunt.

Cūnēolüs, i, diminutivum à Cuneus, hoc est, clavus ligneus, quo duo, vel plura tigna connectuntur. { φίλων. GALL. Coignet, petit coing. ITAL. Picciolo conio. GERM. Ein klammern. HISP. Pequeno cuño, ó cuña. ANGL. A little wedge. } Cic. de Univers. Cœbris quasi cuneolis injectis unum efficiebant ex omnibus corpus.

Cūnēärē, est cuneis adactis firmare. Quintil. Cuneare orationem, pro firmare. { φίλων. GALL. Coigner, faire en forme de coing, former en coing. ITAL. Coniare, puntellare. GERM. Verbeissen. HISP. Acunar con cunas. ANGL. To wedge, to fasten with a wedg, to mak wedgwise. } Plin. lib. 16. cap. 40. Ab his proxima est corvus: quanquam non potest videri materies propter exilitatem, sed lignum non alio penè, quād ad radios rotatum utile, aut si quid cuneandum sit in ligno, clavisque figendum, ceu ferreis. ¶ Cuneari item est in cunei formam coarctari. Unde Plin. lib. 3. scribit, Hispaniam angustis quibusdam cuneari.

Cūnēatus, a, um, quod est in formam cunei factum, hoc est, cuius prima pars acuta paulatim in latitudinem procedat. { φίλων. GALL. Fait en forme de coing, plus estroit d'un bout que de l'autre. ITAL. Puntellato, più stretto da un capo che dell' altro. GER. Wie ein bissen oder weggen gemacht. HISP. Cosa hecha à manera de cuña. ANGL. That is made like a wedge. } Unde à Livio, forma scuti, Cuneatior appellatur, cuius summum latius, imum strictius erat. Item Cuneatus ager, apud Col. lib. 5. cap. 2. in cunei formam factus, ut putat quum est longus pedes centum, latus ex altera parte pedes viginti, ex altera pedes non amplius deœm. Ovid. 13. Metam.

Prominet in pontum cuneatus acumine longo Collis.

Hinc sunt composita Excuneatus, & Discuneatus, de quibus infra suis locis, & ea qua annotavimus in dictione Cuneus.

CUNĒATIM: Per cuneos. { ΤΗΝ ειρην. GALL. Par bandes, en tel ordre qu'elles soient estroites de front, & larges par derrière. ITAL. Per picciole bande à compagnie. GERM. Aufs weyß vnd form der weggen oder vén heuffin zu heuffin. HISP. De batalla en batalla. ANGL. Wedgwise. } Ammian. Imperator cuneatim stipatus. Cæs. 7. bel. Gal. Hostes re nova perterriti, muro, turribusque dejectis, in foro ac locis patentioribus cuneatim constituerunt.

Cuneus, φίλος Straboni, vulgo Gabo de S. Maria. Aget est, aut si mavis, promontorium Lusitaniae, Anæ fluvio proximum, quo Hispania in Occidente, quād longissimè excurrit: nomen habens à figura cunei, quo ligna finduntur, cuius extrema pars acuminata est, paulatim in latitudinem procedens: unde etiam Artemidorus promontorium hoc navalì rostro assimilavit. Pompon. lib. 3. Lusitania trans Anam, quā mare Atlanticum spectat, in tria promontoria dispersit, Anæ proximum, quia lata sede procurrent paulatim se ac sua latera fastigiat: Cuneus ager dicitur. Sequens, Sacrum vocant. Magnum, quod ulterius est. Haec ille. Ptol. non levi errore hoc promontorium Sacrum esse existimat: ut apertissimè docet Vadianus in locum Pomp. jam citatum.

Cuniculariae, insulæ sunt in mari Ligustico, Corsicæ adjacentes. Author Plin. lib. 3. cap. 6.

CVNĒCVLVS, animal lepori simile, quod sub terra effossa latere solitum est. { ΠΕΡΙ schaphán. δασίπητς. GALL. Connil. ITAL. Coniglio. GERM. Ein kunglin. HISP. El conejo. ANGL. A conie or cunnie. } Mart.

Gaudet in effossis habitare cuniculus antris.

Varr. de reru. cap. 12. Tertiī generis est, quod in Hispania nascitur simile nostro lepori, ex quadam parte, sed humile, quem Cuniculum appellant. Et paulo post, Cuniculi dicti ab eo, quod sub terra cuniculos ipsi facere soleant, ubi lateant in agris. ¶ Est & Cuniculus foramen sub terra occultum ad suffodiendas urbes inventum. { τετράρχη. GAL. Mine ou creux sous terre, tasniere. ITAL. Mina eava sotto terra. GERM. Ein gang oder hüle vnder dem erdirich. HISP. Lamina para minar fortaleza. ANGL. An hollow place under the earth to under mine malles. } Plin. Tentata per cuniculum fuga. Cæs. 7. bell. Gal. Et aggerem cuniculis subtrahebat. Hinc agere cuniculos. { τετράρχη. GALL. Miner sous terre. ITAL. Far mine. GERM. Ein heimlichen gang oder schlupf vnder der erden machen. HISP. Minar à hazer minas. ANG. To under mine. } Cæs. 8. bell. Gall. Eodem tempore testos cuniculos agunt ad caput fontis. Cic. 3. Offic. Quid si pater fana expilat, cuniculos agat ad atrium: indicetne id magistratus filius? ¶ Et Cuniculus oppugnare, τετράρχης πολεμίζειν, per metaphoram dicitur, qui non aperta vi, sed dissimilanter ac dolis rem gerit. Contrà, qui palam agit quod agit, machinis agere dicitur. Plutarch. in vita C. Cæs. de Catull. Luctatio, in Senatu dicente, αὐτὸν ἐν τανόπαις, κρίουσ, τὰ ἡδη πυραῖς, αἰρεῖ τὸν πολεμίειν: id est, Cæsar non iam cuniculis, sed machinis tollit Rempub. Cicer. pro L. Agraria. Quæ res appetit petebarunt, ea nunc occulte cuniculis pugnatur. Transversis cuniculis hostium cuniculos excipere. Livius 3. bell. Pun. { GALL. Contreminer. } Et Quintil. Metaph. Operibus & cuniculis rem gerere. ¶ Cuniculus insuper pro canali accipitur. Plin. lib. 9. cap. 38. Singulis aquæ amphoris centenas atque quinquaginas medicaminis libras exæquari, ac modico vapore torri, & ideo longinquæ fornaci cuniculo.

CUNICULÄTIM, adverbium: Cuniculi modo. { τετράρχη. GALL. En forme de mine, par tuyau. ITAL. A foglia di eugno. GERM. Durch teuchel/ auff weyß vnd form in langen heimlichen Löchern vnder der erden. HISP. Minando. ANGL. In fashion of a cundite pipe. } Plinius lib. 9. cap. 13. Jam distinctione virgulata, crinita, crista, cuniculatim, pectinatim, imbricatim undata.

Cuniculärüs, li, subst. qui sub terris cuniculos fodit. { τετράρχης, οὐτα τανατα δέργης ἐργοστα. GALL. Mineur, Pionnier, qui mine & cave sous terre. ITAL. Cavatore chi fa mini. GERM. Ein aufhöler/der in dem erdirich hälzen/oder heimliche gäng gräbt. HISP. Minador que haze minas. ANGL. That under mineth and holloweth in the earth. } Veget. lib. 2. c. 11. Hæc enim erat cura præcipua, ut quicquid exercitiū necessarium videbatur, nunquam decesset in caltris, usque cō ut etiam cunicularios haberent, qui ad morem Bessorum ducto sub terris cuniculo, murisque intra fundamenta perfossis, improvisi emergerent ad urbes hostium capiendas.

Cuniculösus,

Cūnīcūlōsūs, a, um, plenus cuniculus. { διανεργούμενος. GALL. Plein de creux, ou caverne. ITAL. Pieno di mine o caverne. GERM. Voll schlupfstöcken / oder heimlicher gäng. HISP. Lugar lleno de minas. ANGL. Full of hollow places. } Catull. Tu præter omnes ave de capillatis cuniculosæ Celtiberia fili Egnati, &c.

Cūnilā. { ογυζα Diocoridi. GALL. Sarrie ou cendrée sauvage, deux sortes d'herbe. ITAL. Conyzza. GERM. Saturey Wilder quendel/gartenhyssop. HISP. Atadegua. ANGL. Savory. } Herba est quam vulgus à necandis pulicibus Pulicariam appellat, Latini etiam Cunilaginem: de qua paulò antè latius egimus in dictione Conyzza. Hujus verò herbæ multa sunt genera. Nam quædam Bubula appellatur, & semen pulegii habet, quod contra serpentes in vino bibitur. Quædam Gallinacea, à Græcis Origanum Heracleoticum. Tertia à Græcis mascula, à nostris Cunilago, odoris fædi, radicis lignosæ, foliis asperis, cuius manipulum si quis in domo posuerit, omnes è tota domo blattas ad eam tradunt convenire. Prodest adversus omnia venenata. Hæc Plin. lib. 29. cap. 16.

Cūnlāgō, inis, tertium genus Cunilæ, quam Græci masculam appellant, odore fædo, radice lignosa, folio aspero: ad quam ædibus abjectam omnes tota è domo blattæ convenire dicuntur. Author Plin. lib. 20. cap. 15. Vide Cunila.

Cūnīnā, Dea quam prisci coluerunt, quæ cunis infantium præsidere putabatur. Varro. Vide Rumia, vel Ruma.

Cūnīrē (inquit Festus,) est stercus facere. Unde & inquinare. Dictum à cunis infantium, quæ sæpe stereore feedantur.

|| Cunilingi, homines lordinissimi, à cunis lingendis. ||

Cunyzamis, idis, ογυζαpis, herba quæ alio nomine cunilago dicitur. Author Plin. lib. 19. cap. 8.

Cūpā, sive (ut alii malunt) Cuppa, vas vinarium, amplum, in quo vinum in apotheca conditum servabatur, || à capio, quod multum capiat. { μίσθιον. GALL. Une cuve ou cuvette à cuver la vendange, ou une coupe à boire. ITAL. Botta, vaso da vendemia, copa. GERM. Weinzuber. HISP. Copia de cuba para guardar vino. ANGL. A tubbe, a great vatthe together grapes. } Ulp. in leg. 3. D. de trit. vin. &c. ol. leg. Vasa (inquit) vinaria, id est, cupæ & dolia quæ in cella fixa sunt. || Forum Romanum à cauponibus deducit, quod idem habet nūm, Græcis: & ea caverna, cui aliquantum similis est cupa. || Cūpis etiam utebantur ad naves, quæ reficiendæ erant, sustinendas. Lucanus.

Namque ratem vacua sustentant undique cupæ.

Cupas tæda ac pice refertas, &c. Cæl. 2. de bell. civ.

Cūpēdiā, orum, cibi lautiores & suaviores. { οὐδεῖα mathammim. GALL. Friandise, viande delicieuse. ITAL. Cibi delicati. GERM. Schleckerhaftige speisæ. HISP. Gelosinas. ANGL. A delicate or deintie dishe of meat. } sive à Cupedine Romano equite, cuius ædes solo æquatæ, aream foro cupedinariorum exstruendo præbuerunt: sive quod delicatores ejusmodi cibi rebus cupidinis alimenta præbeant.

Plaut. in Sticho, Melius dicens, nihil moror cupedia,

Cūpedilā, & idem. { φίλοψις, ὀψιαπάτια. ANGL. A deintie dishe. } Cic. 4. Tusc. Ægrotationi autem talia quædam subjecta sunt, avaritia, ambitio, mulierositas, pervicacia, liguritio, temulentia, cupedia, & si qua sunt similia. Quo in loco cupediam videtur posuisse pro vitioso cupediorum appetitu. Cupediarum imagines. Gell. cap. 16. lib. 7. & cap. 13. lib. 6. Cupediæ cibatum.

Cūpedilā, & diminut. { ANGL. Deintie fare. } Gell. lib. 6. cap. 13. Conjectabamus ad coenulam non cupedulas ciborum, sed argutias quæstionum. Nunc autem in illo Gellii loco legitur cupedias, pro cupedulas.

Cūpedinārum forum, & Cupediniis forum. In quo delicatores cupæ coctæ vendebantur: ita dictum à cupiditate, vel quod ibi fuerit domus Cupediniis Romani equitis. { ANGL. A place where deintie meates arsollé. } Varto lib. 1. rerum hum. Numerius Equitus Cupes, & Macellus Romanus singulari latrocino multa loca habuerunt infesta. His in exilium actis, publicata sunt corum bona, & ædes ubi habitabant, dirutæ. Itaque aedificatus est locus, in quo vendebantur ea, quæ vescendi causa in urbem erant allata. Itaque ab altero Macellum, ab altero forum Cupediniis appellatum est.

Cūpedinārii, qui esculenta & poculenta & delicatiora cocta vendit. { ἄφονοις, ζωγροῖς. GALL. Un rotisseur, un vivandier, celuy qui vend viandes friandes. ITAL. Vivandero. GERM. Ein bräter / der schleckerhaftige speisen seyl hatt, pastetenmacher. HISP. Vendedor de gelosinas. ANGL. A crooke that prepareth or selleth deintie meates. } Terent. in Eun. Ad Macellum ubi venimus, Concurrunt læti mi obviam cupediniis, cetarii, lanii, coqui, factores, aucupes.

Cūpēs, is, adjecit. quo antiqui utebantur pro eo quod est, cupediis & liguritioni deditus. { λαχαρη, φίλοψις, ὀψιαπάτι. Plautus in Trinummo,

Blandiloquentulus harpago, mendax, cupes, avarus,
Elegans dissipator, latebricolarum hominum corruptor.

Cūpēdo, iñis. Cupido, seu Cupiditas. { ἴμπουια. ANGL. Desire, covetousness. } Lucret. lib. 5.

Quanta conſindunt hominem cupediniis acres

Sollicitum cura?

Et lib. 6.

Et finem statuit cupediniis atque timor.

Cūpēnūs, lingua Sabinorum Sacerdos appellatur.

|| Cuphia, galericum. L. g. b. ||

Cūpēo, is, ivi, itum: Opto, desidero, aveo, exopto, expeto, appeto. { τὸν chamadh, τὸν αὐναύη, τὸν ταῦθ, γεν chaphets. īnphus. GALL. Desirer, convoiter. ITAL. Desiderare, desiare. GERM. Begären. HISP. Codiciar. ANGL. To desire, to covet. } Cic. 4. Verr. Quum igitur ab iis Equitibus Rom. qui istius causa cupiunt omnia, qui ab eo benignissime tractati sunt, condemnari necesse est, &c. Idem de Orat. Neque verò nobis cupientibus atque optantibus fructus otii datus est. { Cupere alicui, pro bene velle. Cæsar lib. 1. bell. Gall. Favere & cupere Helvetiis propter eam affinitatem. Cic. Quint. fratr. lib. 1. Quid ego Fundatio non cupio? non amicus sum? non misericordia moveor? nemo magis. Non eò quin tibi non cupiam quæ

Calepini Pars I.

velis. Plaut. Asin. sc. 1. a. 5. Cupere & favere alicui. Gell. cap. 3. lib. 7. Si hæc volt Plaut. mi frater cupio. Idem Cœc. sc. 2. a. 5.

— cupiasque dolenti

Me tibi forte dari,

Ovid. 13. Metam. Ego te vehementer perire cupio (quod ait ibid. vapularc jubeo.) Plaut. Cœc. sc. 3. a. 5.

Cupire, in quarta conjugatione apud antiquos legitur. Lucret. lib. 1.

— Perfringere ut arta

Natura primus portarum claustra cupiret.

Cūpiēns, nomen. Cupidus. { τὸν meavvēh, τὸν chomēdh, γεν chaphets. īnphus. GALL. Desirant, convoiteux. ITAL. Avido, ingordo, bramoso. GERM. Begärend, rönnschend. HISP. Codicioso. ANGL. Desirous. } Plaut. in Mil. Hujus cupiens corporis est. Gell. cap. 10. lib. 5. Juvenis eloquentiae descendat, orandique caularum cupiens. Plaut. in Amph. prolog. Cubat complexus, cujus cupiens maximè est.

¶ Cupientissimus. Salust. Marius cupientissima plebe Consul factus.

Cūpītus, participium: Exoptatus, expetus. { τὸν chamudh, γεν nechmādh. īnphus. GALL. Désiré, convoité, regretté. ITAL. Bramato, desiato. GERM. Der begert oder erwünscht ist. HISP. Codiciado. ANGL. Desired, longed for. } Plaut. Pœn. Te complecti nos sine, te cupire, atque expectare. Ovid. 3. Fast.

Mars videt hanc, visamque cupit, potiusque cupita:

Cūpītōt, is, verbale. { τὸν meavvēh, γεν chaphets, īnphus. GALL. Desirous, convoiteux. ITAL. Bramante, desiderante. GERM. Ein begäret. HISP. Codiciador. ANGL. One that desireth. Tacit. lib. 12.

Neque tamen repertus est, nisi unus, talis matrimonii cupitor. Idem lib. 15. Nero ut erat incredibilium cupitor.

Cūpīentēr, adverbium. īphiμφως, īnphus. GALL. Affectueusement, par affection. ITAL. Congran desiderio. GERM. Mit grosser begird.

HISp. Codiciosamente. ANGL. With greath desyre. } Plaut. in Pseud. sc. 3. a. 2. Quum quid cupienter dari petimus nobis.

|| Cupidicinus, īnphus. Gloss. qui cupidus est coenæ, ad eam currit. Valc. lege cupidicenus, h. e. captator coenarum. ||

Cupidus: Avidus, studiosus, appetens, amans, observans. { τὸν ohēt, γεν mitheavvēh. īnphus. GALL. Desirous, convoiteux. ITAL. Avido, ingordo, bramoso. GERM. Begülich. HISp. Codicioso. ANGL. Desirous, greedie of any thing. } Terent. in Heçyr. Ejus videndi cupidus.

Cūpīdōr, cupidissimus, comparativa & superlativa. { ANGL. More desirous er greedie. } Cic. ad Attic. lib. 4. Cupidissimus mei. Cupidissimus pacis. Asinius Pollio ad Cœc. lib. 10. Epist.

Cūpīdē, adverbium: Studiosè. { īnphus. φιλομ. GALL. Affectionément, avec ou par grande affection & desir. ITAL. Affettuosamente, con gran desiderio. GERM. Begülich. HISp. Codicosamente. ANGL. With great desyre. } Cic. pro Rose. Ego verò cupidè & libenter mentiat tua causa. Terent. in Adelph. Egomet convenientiam ipsum, ut cupidè accipiat. Plaut. Most. sc. 1. a. 1. Nimio celestius venire, quod molestum est, quam quod cupidè petas.

Cūpīdo, fœm. gen. pro cupiditate accipitur: quamvis Cupiditas levior sit quam cupido. { τὸν chemed, τὸν taavāh. γεν τακχια, īnphus. GALL. Convoyise, desir, vouloir. ITAL. Cupidità, cupidiggiæ. GERM. Ein grosse begird. HISp. Codicia. ANGL. Desire, covetousness, lust. } Lucil. lib. 19. Cupiditas ex homine, cupido ex stulto nunquam tollitur, quod cupiditas pars sit temperatior, defluens à cupedine. Est autem animi affectio à libidine & cupiditate proficiscens: qualis est avaritia, quæ opes cupiuntur: qualis est iracundia, quæ uitio nem appetimus, & similia. Salust. in lugurth. Captus pravis cupidinibus. Virg. 6. Æneid.

— qua lucis miseris tam dira cupido?

Plaut. Pœnul. Quamquam cupido versatur in corde, tamen, &c. Mortis cupido. Ovid. in Ibis.

Quodque ferunt Brote am fecisse cupidint mortis.

¶ Invenitur etiam nonnunquam in masculino genere. Plaut. Amph. Sed pudicitiam, & pudorem, & sedatum cupidinem. Hor. 1. Carm. Ode 16.

Nec leves somnos timor, aut cupido

Sordidus auferit.

Idem 1. Serm. satyr. 1.

At bona pars hominum decepta cupidine falsa:

Cupidines, pluraliter: ut,

— define dulcium

Mater saeva cupidinum.

Horat. 4. Carm. Ode 1. Cupido laudis. Quintil. Cupido continuandi agros. Liv. 4. d. 4.

Arist enim magni correpta cupidine regis.

Ovid. 6. Fast. & Eleg. 1. lib. 2. Trist. Ex nimia cupidine studiorum; Senec. cap. 9. de tranquil. Animus tuus non est fixus clavo cupidinis. Plaut. Asin. sc. 3. a. 2. Quo Venus Cupidoque imperant, suadetque Amor. Idem Curt. sc. 1. a. 1. Amor & Cupido in eor meum perpluit. Idem Most. sc. 3. a. 1.

Cupiditās, atis: Aviditas, libido, desiderium, studium, amor. { τὸν avvāh, τὸν maavaiéh. īnphus. GALL. Convoyise, appetit, desir. ITA. Cupidità, cupidiggiæ. GERM. Begülichkeit. HISp. Codicia. ANG. Great desire, greedie, lust, covetousness. } Cic. 3. Acad. Senec. de benef. lib. 2. cap. 27. Cupiditas se porrigit, & felicitatem suam non intelligit: quia non unde venerit respicit; sed quod tendat. Cic. in Parad. Neque enim unquam expletur, nec satiatur cupiditatis sitis. Græca & temeraria dominatrix animi cupiditas. Idem 1. de Invent. Cupiditas cibi, i. appetitio cibi. Cell. lib. 7. cap. 3. Cupiditate cibi redditia. ¶ Cupiditas pro turpi amore. Suet. in Calig. cap. 24. Reliquas sorores nec cupiditate tanta, nec dignatione dilexit. Dicit Caligulam cum omnibus sororibus suis consuetudinem stupri fecisse, impatiens tamen Drusillam amasse, quam reliquas.

Cūpido, inis, mascul. gener. { ἔρως. GERM. Der Gott der liebe / öder hold schafft / ein son Matis vnd Veneris. } Amoris deus, quem Hesiodus natum vult ex Chao & Terra: Simonides & Ciceto, ex Maite & Venere: Alceus, ex nocte & Aethere: Alceus, ex lite seu Contentione, & Zephyro: Sapho, ex Venere & Cœlo: Seneca, ex Venero & Vulcano. ¶ Duplex autem est, Ovid. dicente,

Quod non significaret, si à curia componeretur; nam esset locus à curia diversus: quoniam Curia locus erat, ubi curas publicas gerebant, & ubi cura factorum publica. Nec adjectionem literæ i, in Curiosus, incuriosus, & incuria, nisi euphonias causa factam puto, quod non rectè sonet *eurosus & incurosus & incuria*. Curia verò accepisse i, arbitror, ut altam à cura significationem caperer, & nihilominus privati naturam semper oleret. ¶ Aliquando incuriosus captus pro pingui, quod illi potissimum qui omni prorsus cura sunt liberi, pinguestant. Unde Apuleius in *Florid.* agnum cœgiti obesum vocat incuriosum. Alciat. in *rub. C. de curios. & station. lib. 12.* Curiosi erant, qui passim delicta in re militari commissa nuntiabant. Scotus ad *Theodosium* scribit in officio magistri officiorum esse curiosum unum cursus publici, quales sunt magistri cursorum. GALL. Maistre des Postes. GERM. Postmeyster / vocabulo majoribus nostris ignoto appellati. Nam hi nobis primum sub Cæsare Maximiliano innotuerunt. Memoria namque patrum neglectam ejusmodi cursorum, quos & nos voce Gallica *Postes* vocamus, consuetudinem, Vicecomitum Mediolanensis Ducum familia renovavit. ¶ Curiosus, pro magistratu, vide in Lexico Constantini, in voce *curiosus*.

Cūrīōsītās, nimia cura, nimia diligentia. { תְּרִירָה charadhbah. מַדְבֵּשׁ גָּדוֹלָה. GALL. Curiosité, soin. ITAL. Curiosità, diligenza. GERM. Sorgfältigkeit/geschäftigkeit. HISP. Curiosidad y diligencia. ANGL. Curiosity, piked diligence. } Cic. ad Attic. lib. 2. Sum in curiositate, ὅτεν: sed tamen facile patior te id ad me, &c.

Cūrīōsē, adverb. Diligenter, { צְרִיאָה. GALL. Curieusement, soigneusement. ITAL. Diligentemente, curiosamente. GERM. Sorgfältlich/geschäftiglich. HISP. Curiosa y diligentemente. ANGL. Curiousie, with great panes and travell. } Cic. ad Attic. lib. 9. Quum de eo curiosè quæsisset servus noster Dionysius. Quint. lib. 8. cap. 11. Quos curiosè potius loqui dixeris, quam Latinè. ¶ Ab Incuria, incuriosus, & incuriosè. Plin. Rebellat sæpe honot incuriosè datus. Famam expectat obambulans. So. Curiosè quidem, fores enim clausit. Plaut. Amph.

CŪRIĀ, Sedes ac templum publici consilii. { כְּרִירָה hedhbah. כְּרִירָה, אֲכְלָה. GALL. La cour, le lieu député à traiter des affaires publiques, ou à rendre la justice. ITAL. Corte, curia, luogo da consultare de cose pubbliche. GERM. Ein rathhaus/ oder richthaus/ ein ort da man sich über vilerley lachen sorgens oder bedenkens annümp. HISP. Corte, lugar donde está el consejo. ANGL. A counsele place, à where maters ar pleaded for. } Curia, inquit Fest. Locus est ubi publicas curas geregant. Cic. de senect. Non curia vires meas desiderat, non rostra, non amici, non clientes, non hospites.

Ante tuas etiam curia prisca fores.

Ovid. Eleg. ult. lib. 4. Trist. & 13. Metam. & 3. Fast. ¶ Curia etiam nominantur populi partes, quales fuerunt ex, in quas Romulus populum distribuit, numero triginta: quas quoniam tunc Reip. curam per eorum partium sententiam expediebat, Curias appellavit. Plaut. Aul. sc. 2. a. 1. Nam noster nostræ qui est magister curiae, dividere nummos sese dixit. His postea additæ alia quinque fuere, ita ut omnino triginta sex essent. ¶ Curia Calabra, à calando, hoc est, vocando dicta est, quod calata, hoc est, vocata in eam plebe, Pontifices pronuntiante solebant, quod dies à Calendis ad Nonas superesset. ¶ Curia Hostilia: quam primum ædificavit Hostilius rex Romanorum. ¶ Cic. pro Milone Curiam vocat Templum sanctitatis, amplitudinis, mentis, consilii publici, caput urbis, aram sociorum, portum omnium gentium, sedem ab universo populo concessam uni ordini.

Cūrlālēs, dicuntur, qui sunt ejusdem curiae, sicut Tribules ejusdem tribus. { Φύλαρχοι, πρόσταξις. GALL. Qui est d'une même Decurie, estat, jurisdiction, sujet aux mesmes charges municipales. ITAL. Della istessa curia. GERM. Räthsfreunb/ die von einem gericht oder räht sind. HISP. Cosa de misma corte. ANGL. Of the same tribe or ward. } Curiales flamines, curiarum sacerdotes. Curiales mensæ, in quibus immolabatur Junoni, quæ Curis est appellata. Plaut. in Aul. Nam neque quisquam curialium venit, neque magister, quem dividere argentum oportuit. Cic. 2. Offic. Theophr. itus quidem Cimonem Athenis etiam in suis curiales Latiadas hospitalē fuisse. ¶ Curialis idem aliquando quod Decurio, id est, qui in colonia, vel municipio tanquam Senator est. L. 12. C. de Episc. & cler. ubi qui Curialis primum, paulo post Decurio appellatur.

Cūrlātūs, a, um, adject. Φύλαρχος, ὁ τοῦ Φύλαρχος: ut, Curiata lex, à curiatis comitiis dicta. Cic. ad Attic. Qui se affuisse dicerent, quom lex curiata ferretur. Et curiata comitia, conventus qui curiatim per licetorem cogebantur. Gell. lib. 5. cap. 17. Curiata comitia erant, quæ curiatim per licetorem calabantur, id est, convocabantur: quorum erant Pontifices arbitrii, teste Cicerone pro domo sua. Idem pro lege Agraria, Nunc quia prima comitia teneris centuriata & tributa, centuriata auspiciorum causâ remanserunt. Suet. in Aug. cap. 65. Curiata lege adoptate. De his vide plura in dictione *Comitia*.

Cūrlātūm, ὁ Φύλαρχος Homero. Gell. lib. 5. cap. 27. Comitia curiata per licetorem curiatim calari, id est, convocari. Alii legunt, *Curiatum*.

Cūrlōnis: Sacerdos curiae. { Φύλαρχος. GALL. Le maître d'une curie, leur sacrificeur. ITAL. Curione, prete. GERM. Der oberst auff einem rathaus/ wie ein zunftmeister auff einer zunft. HISP. Cura. ANGL. A curat, he that hath the spirituel charge of a roarde or parische. } in curiis enim sacerdotes ita res divinas curabant, sicut Senatus res humanas in curia Hostilia curare solebat, ut scribit Varro. ¶ Non ineptè fortassis etiam nostros hos sacerdotes, quos vulgas *Curatos* vocat, Curiones dixerimus, & Curionatum, quam *Curam* barbare appellamus. GALL. Benefice ayant charge d'ames. ¶ Curio maximus, δέματος, dicebatur cuius autoritate curia, omnésque curiones regebantur. ¶ Curiones quoque dicti sunt praecones. Jul. Capitolini, Ille per curionem dici jussit, imposturam fecit, & passus est. Euseb. lib. 4. Ecclesi. hist. Misso curione ad populum jubet voce maxima præstari Polycarpum, tertio confessum se esse Christianum. Plautus verò in Aul. Agnum curionem appellat *macilentum*, tanquam ob-

curam maceratum confectumque: unde à contrario Apulius in *Florid.* agnum optimum & pingue dicere volens, appellavit lucratiolum. Item Curiones dicti sunt quidam Romani cives.

Cūrlōnātūs, us. Curionis dignitas.

Cūrlōnātū, sacra quæ à Curionibus in curiis fiebant.

Cūrlōnātū, dicebatur æs, quod dabatur Curioni ob sacerdotium Curionatus. Fest.

¶ Curium, V. olim E. Latini ritus, in Cypro insula, sub. Veneris.]

Cvro, as, are. Operam dare in re aliqua, elaborate, rei alicui studere, incumbere, diligentiam cui amque adhibere. { יְפֻלָּה schakádh, 387 daagh, טְרִינָה charádh. מְסֻדָּה. GALL. Soigner, avoir cure & soin.

ITAL. Haver cura, per cura, affaticarsi. GERM. Sorgen, flehsen, anfehren. HISP. Tener cuidado. ANGL. To give diligence, to travell and be about to do any thing. } In qua significatione ponitur interdum absolute. Terent. in *Andria*, Petterefacias Davum, observes filium quid agat, quid cum illo consilii capter. Sos. Sat est: curabo. Idem, Hanc fidem sibi me obsecravit, qui se scire non desertur, ut datem. DA. Curabitur. Et hoc aliquando cum Ut. Cic. fam. 16. Cura igitur nihil aliud, nisi ut tu valeas. Res rationesque heri curo. Plaut. Pseud. sc. 1. a. 1. Et istud & aliud, si quid curari voler, me curaturum dico. Idem Men. sc. 1. a. 3. Curate, ut splendor meo sit clypeo clarior. Ibid. sc. 1. a. 1. Id intus para: cura (de cena.) Ibid. sc. 3. a. 2. Venus cœlestis paucis hominibus curat. Apul. Apolog. 1. Hæc me curaturum dico quæ mandata sunt. Plaut. Men. sc. 3. a. 3. Curare rem communem, quod facis. Idem Amph. sc. 3. a. 1. Qui tuam rem hic curer, & munus fungatur tuum (id est, adulter tuus.) Ibidem. Jube vasura pura adornari. AL. Ego istæ curabo. Item, Hæc curata sint, facitis. Ibidem, Qui ea curabit, abstinebit censure bubula (id est, heri imperia exequetur.) Idem Aul. sc. 1. a. 4. Satis verborum est, cura quæ jussi, atque abi. Idem Capt. sc. 2. a. 1. Si quid curatum ve- lis, ei mandes, perfectum redder. Idem Asin. sc. 1. a. 1. Rem meam non cures, non ego cura tuam. Idem Capt. sc. 4. a. 3. Facilen' tu dormis curans (id est, cum te cura urget?) Idem Men. sc. 5. a. ... ¶ Curare absolútè. Ibidem, Curate, ego intervism domum. Idem Aul. sc. 3. a. 2. ¶ Aliquando cum Ne. Cic. fam. 1. Unum illud te præcipue rogo, ut cures ne quid mihi ad hoc negotii, aut oneris accedat, aut temporis. ¶ Interdum cum accusativo. Idem Attic. 8. Tu fasciculum, qui est M. Curioni descriptus, velim cures ad eum perferendum. Et famil. 7. Mandatum tuum curabo diligenter: sed homo acutus ei mandasti potissimum, cui expediet illud vñire quamplurimi. Idem Attic. 1. Signa, quæ curasti, ea sunt ad Cajetam exposita. Sic curare pecuniam, significat pecuniam, significat pecuniam ad disolvendum conficere, & comparare, מְסֻדָּה. Idem L. Cincio H-s decc. pro signis Megaricis, ut tu ad me scriberas, curavi. ¶ Et curare sc, vel curare corpus, pro reficere, φιλοτεμησεῖν. Plaut. Pseud. sc. 7. a. 4. Qui se suamque atatem benè curant, edunt, bibunt, scoranteur, illi sunt alio ingenio atque tu, qui neque tibi esse patere, & illis, quibus est, invides. Cic. fam. 16. Cura igitur te, & confirma. Virg.

Corpora curamus; fessos sopor irrigat artus.

Magna cum cura ego illum curari volo. Plaut. Men. sc. 3. a. 3. Me volo curare (mox, prandere & dormire.) Idem Pseud. sc. 2. a. 2. Curato ægrotos domi. Idem Capt. sc. 1. a. 1. (i. tracta, trahi, pense, aye song des malades. Ubi tu me hic habueris, perinde illum illuc curavetis (i. tractabis.) Ibid. sc. 2. a. 2. ¶ Item Curare boves, i. pas- cere. Idem Moſ. sc. 1. a. 1. An non sunt ruri quos cures boves? Et Gell. cap. 4. lib. 15. Ventidium curandis mulis victimum invenire. Item me curato, ne sitiam. Plaut. Cura. sc. 2. a. 1. Curari mollius. Senec. cap. 9. de tranq. ¶ Significat quoque hoc verbum mederi, curationem adhibere. { Καρπάθη, γέργαστρα. ANGL. To cure, to mak whole. } Cic. de senect. Adolescentes gravius ægrotant & citius curantur. Idem in Pif. Et quum isto foetido teterimam nobis popinam inhalasses, excusatione te uti valetudinis, quod dices violentis te quibusdam medicaminibus solere curari. In passiva significatio- ne sic usus est idem Tusc. 3. An quum corpora curari possint, animalium nulla medicina sit. Et cum ablative, addita præpositione Ab. Idem pro Client. Mulier exclamat se ab eo nullo modo curari velle, quo curante, omnes suos perdidisset. Cic. Acad. lib. 2. Quis enim potest, quum existimet à Deo se curari, non & dies & noctes divinum numen horrere? Hujus composita sunt, Accuro: unde Accuratus, & adverbium Accurately: Concurro, Procurro, Percuro, quæ vide suis locis. ¶ Aliquando Curare significat Colere, ἡγετεῖν: ut Plin. Epist. lib. 1. de Regulo: Est enim locuples, curatur à multis, ti- metur à pluribus. Plaut. Aul. Prolog. Ille minus minùsque impendiò curare (sup. me, id est colere ut deum desir.) ¶ Item, Curare ob- scencè, Idem Amph. Qui hic rem tuam, & munus fungatur tuum, (id est, adulter tuus.) ¶ Curari etiam dicuntur medicamenta quæ priusquam adhibeantur, repurgantur, & præparantur: ut apud Cels. lib. 6. cap. 6. in Cleonis collyrio, Cadmix curaræ fit mentio. ¶ Cu- rare etiam verbum castræ, pro ἡγετεῖν, regere, ac Ducis, Im- peratorisque officia exequi. Salust. in Catilinario, Fæsulanum quen- dam in sinistra curare jubet. Et in Lugurth. Legatis imperat, ubi quisque curaret: deinde signo dato, undique simul clamor ingens exoritur. ¶ Curare vallum. Gell. cap. 5. lib. 5. ¶ Curare ædes: vitium additur ædibus, bona cum curantur male. Plaut. Moſ. sc. 2. a. 1. Item, Curare cadaver. Suet. in Neron. cap. 48. Non benè curatum factum. Liv. 1. ab urb. Ut pecunia curaretur (i. cogeretur.) Idem 4. d. 5. Curatur, Impersonale. Apud Plin. lib. 18. cap. 27. Curatur ut vinea ve- tus semel fossa sit. Plaut. Cas. Noctu ut condignè recubes curabi- tur. Curas, Idem Pseud. sc. 3. a. 1.

Cūrlātūs, participium: Cum diligentia & cura factus. { כְּרִירָה bari. im- μελάτης. GALL. Fait avec soin, & diligence. ITAL. Fatto con cura & diligentia. GERM. Versorgt mit stets aufgerichtet oder gemacht. HISP. Hecho con mucho cuidado. ANGL. Done with care and di- ligence, sene to. } Benè curata cute nitidus, Horat. 1. Epist. Plin. lib. 18. cap. 6. Adduxit filiam validam atque benè curatam ac ve- stitam, Nitida & curata corpora. Quintil.

Cūrlātū, adverbium: Accurately. { צְרִיאָה. GALL. Diligemment, soignera

soigneusement. ITAL. Diligentemente, con attentione. GERM. Fleißig / Eich. HISP. Con mucho cuidado. ANGL. Diligentlie and well. Tacitus lib.2. Ejus negotii initium, ordinem, finem curatiū edidseram.

Cūrātōr, procurator. { ȝNT doȝh, ȝRP charédh, ȝRP pakid. ītīg-
ȝt, ȝRP, ȝRP, ȝRP, ītīg-ȝt, ȝRP, ȝRP, ȝRP. GALL. Curateur
qui a la charge & le soin de quelque chose. ITAL. Curatore, tuteure.
GERM. Ein versorger, schafner, pfleger. HISP. Curador. ANGL. A cur-
ratour, that hath the charge of any thing. Generali nomine dicitur
præpositus alicui negotio: ut, Reficiendis muris curator Demo-
sthenes fuit. Cic. de optim. gener. Orator. Curator venationum. Suet.
in Calig. cap. 17. Curator reficiendi Capitolii. Catullus. Gell. cap. 10.
lib. 2. ¶ Curatores urbis, & annonæ ædiles. Idem 3. de legib. & Ju-
stinian. Inst. de curatōribus. §. I. Masculi quidem puberes, & fœminae
viripotentes, usque ad vicesimum quintum annum compleatum
curatores accipiunt: quia licet pubetes sint, adhuc ejus ætatis sunt,
ut sua negotia tueri non possint. Festus scribit, Curatōrem esse, qui
pupillis loco tutoris datur, quasi qui pupillarium bonorum curam
gerat. Egere curatoris dicimus, quos tacitè innuere volumus non
compones esse mentis suæ. Horat. 1. epist. 1.

Insanire puta: solemnia me neque rides?

Nec medici credis, nec curatoris egere

A pratore dati?

Ubi obiter observa, solemnia pro solemniter. || ¶ Curatores item,
qui rei frumentariæ, agrisque dividundis præsunt. Cerdæ. ||
Cūrātōlō, nis: Cura, provicia alicui delegata, procuratio, munus,
{ ȝRN ȝdeaghāh, ȝRP pekuddāh. ītīg-ȝt. GALL. Charge, ad-
ministration. ITAL. Cura, guarire. GERM. Ein sorg oder vñnuß der
einem auffgeleget ist. HISP. Curatoria, cuydado. ANGL. A curing or
healing. } Cic. ad Attic. lib. 15. Ego quod eram meditatus in via
suadere, ut ueretur curatione Asiatica frumenti: nihil esse jam re-
liqui quod ageremus, nisi ut salvi escimus. Idem 1. de nat. deor. Ab
omni curatione & administratione terum vacent. ¶ Curatio acri, i.
vehemens, ut quæ sit inedia. Cels. lib. 6. cap. 6. Curatio quæ manu
adhibetur, i. Chirurgia, ȝRP. Idem lib. 6. cap. 15. Curatio scul-
pelli, i. quæ sculpello fit. Idem lib. 7. cap. 4. Liv. 4. ab urb. Curatio-
nem agere. ¶ Curatio item, sive curatela, est potestas administrandi
bona ejus, qui vel ob ætatem, vel ob mentis corporis vitium suis
rebus præesse non potest: in qua significatione Jurisconsultis uita-
tum. Curationem bonorum patris postulare. Quintil. ¶ Curatio
item pro medendi actu ponitur. Curationem (vulneris) accedere.
Senec. cap. 1. de cons. ad Marc. Cic. in Epist. De medico bene ex-
stimari scribis, sed ejus curationes non probo. ¶ Quid tibi, malum:
mea, ut quid ego agam, curatio est? Plaut. Moſ. sc. 1. a. 1. Item,
Quid tibi hanc rem curatio est? Idem Amph. sc. ult. a. 5. Vulgo,
Quare tu curas de hac re?

Cūrātūrā, Curatio, ītīg-ȝt, ȝRP. Terent. in Eunuch. Deducunt ci-
bum. Tametsi bona est natura, reddunt curaturā junceras.

Cūrātōriā, x. Munus curatoris adulti. { ītīg-ȝt, ītīg-ȝt, ītīg-ȝt-
ȝt, ītīg-ȝt. GALL. Curatelle, office & charge de curateur. ITAL.
Ufficio & carico di curatore. GERM. Das ampt eines weysenvogts.
HISP. Curatoria, el oficio del curador. ANGL. The office of a cura-
tour. } Heren. in l. 1. ff. de excus. tutor. Conscriptens librum (ut
mihi videtur) utilissimum, quem exculcationem tutelæ, & curatōriæ
vocavi, huc tibi misi. Ibidem l. 2.

¶ Curatxa, thorax. Anon. L. g. b. ||

Cūrār, acis, adjectivum: Diligens, curæ & vigilantiæ plenus. { ȝRP
schotsehd, ȝRP charédh, ȝNT doȝh, ītīg-ȝt, ȝRP. GALL. Di-
ligent, soigneux. ITAL. Diligente, vigilante. GERM. Fleißig / sorgfäl-
lig / gar jorgsam. HISP. El que tiene mucho cuidado. ANGL. Diligent,
tuisse. } Caius l. si quid venditor, D. de adil. edit. Verbi
gratiæ, si constantem, aut laborantem, aut curacem, aut vigilantem
esse, aut ex frugalitate sua peculium acquirentem affirmaverit: &
ex diverso levis, protervus, desidiosus, somniculosus, tardus, co-
messor inveniatur, &c.

¶ Curba, meretrix. Gl. Basili.

Cūrculia, funis nauticus, quo in tempestate utuntur nautæ. Cath. ||
Cūrcullo, nis, masculini gener. Animal parvum, frumentum corro-
dens: quasi gurgulio, eo quod nihil in eo penè aliud quam guttur
videatur. { ȝRP. GALL. Une petite bestie ou vermine, qui ronge le
froment, chasse peleuse ou charençon. ITAL. Tignuola. GERM. Wiblen
oder milroen die das Eorn fressen und aufshölen. HISP. Gorgojo. ANGL.
A little weome eating corne called a mite or weevell. } Virg. 1. Georg.

— populatque ingentem farris acervum

Cūrcilio.

Col. lib. 1. cap. 6. Ea res ab noxa curculionum & similiū animalium
commodissimè videretur fruges conditas defendere.

Cūrcilio mihi verba dedit.

Et, Ubi Curculionem repetiam? In trito facillimè ibi vel 500.
reperies. Plaut. Cure. sc. 4. a. 4. ¶ Curculio translatè pro pene. Per-
sian. Satyr. 4. Quare dentosus curculio extat. ¶ Est præterea Curcu-
lio, via patens, seu fistula colli exterior, per quam spiritus attrahi-
tur, atque emittitur. ȝRP. Constat autem hæc ex cartilagine
molli & flexuosa, quasi ex annulis in catena modum compactis, sed
imperfectis. ¶ Dicitur etiam spiritualis fistula, quam semper patet,
ut spiritus liberum habeat exitum, qui ad pulmonem cõrque defertur.
Tracheam arteriam medici appellant, Plinius arteriam asperam:
cujus operculum est epiglottis. Scribitur autem Curculio per e.,
non Gurgulio per g., ut constat ex argumento Plautinæ Comœdiæ,
quam Curculionem inscripsit: in qua primæ versuum literæ Curcu-
lionis nomen exprimunt.

¶ Cūcumā, capistrum, ȝRP, vulgo Cūcumā.

Curdela, ligula. L. g. b. { ITAL. Cordella. } ||

Cūrēs, ȝRP, pluralis tantum numeri, Sabinorum oppidum opulentissi-
sum, ex quo Numa. Plutarch. in Num. Huic autem oppido im-
perabat T. Tatius, cuius cives Quirites, ȝRP dicebantur: con-
veneruntque Romulus & Tatius in hanc sententiam, ut è duobus
populis unus efficeretur, & Sabini Romam migrarent, Romaque

nomen tetineret: sed Romani & Sabini Quirites appellatentur.
Ovid. lib. 2. Fast.

Te Tatius, patruique Cures, Caninaque sensit.

Hinc etiam populi, Cures. Virg. lib. 9.

— Tatiisque seni, Curibusque severis.

Cūrētēs, { ȝRP, GERM. Völcker in der Insel Candia. } Populi Cretæ
insulæ, qui & Corybantes, & Dactyli Idæi appellati sunt: ex Ida
Phrygiæ monte (ut quidam volunt) oriundi, à cuius etiam nomine,
Cretæ montem, quem primum insedere, Idam appellant. Dicti
ȝRP, telle Strab. lib. 10. ȝRP ȝRP, hoc est, à tonsura. Ante-
riorē enim capitū partem detonsam gestabant, ne hostes eos ex-
farie apprehenderent. Alii Curetas dictos putant, ȝRP ȝRP, eo quod Lovem aluisse dicantur. Author est item Strabo loco iam
citato, Curetas in Græciam quoque trajecisse, tandemque confessisse
trans Acheloum fluvium, ibique quum intona servarent capita,
Acarnanas vocari cœpisse. Legendus Ovid. 4. Fast. ¶ Curetum os,
ȝRP, Dici solitum si quando quis numine afflatus loqui vi-
deretur, propterea quod Curetes Cybeles comites furore quadam
facto perciti divinare viderentur. Refertur à Zenodoto: meminit
& Hesychius.

Cūrla, Curiales, Curiatus, vide Cura.

Cūrla, Rhætorum urbs primaria, vulgo Chur dicitur. Rhætorum, sive
Grifonum comitia hic celebrati solent. ¶ Est alia eiusdem nominis
in Voytlandia, quam Germani Hoff vocant.

Cūrifugia, nomen villæ Nicolai Perotti nuper inditum, quam in agro
Sentinati habebat, inter duo fluenta, Sentinum & Nevolum, ubi est
saluberrima cœli tempesties.

Curiona sacra, quæ à Curionibus in Curiis siebant.

Cūrō, prænomine Quintus, insignis orator fuit, qui Cæsarem in qua-
dam oratione omnium mulierum vitum, & omnium virorum mu-
lierem appellavit. ¶ Hujus filius C. Curio Tribunus plebis fuit eo
tempore, quo primum bellum civile inter Pompeium & Cæsarem
exarsit: & quum ex perditissimo luxu scelæ æte alieno obruisset, Cæ-
sarem ad bellum civile incitavit, causamque illius absentis defen-
dendam suscepit. Unde etiam à Lucano, venali lingua fuisse dicitur.
Periit in Africa, cui à Cæsare erat præpositus, à Juba Mauritaniæ re-
ge cum toto exercitu deletus. Et Curioni gratulatur Cic. Epist. lib. 2.
Sera, inquit, gratulatio reprehendi non solet, præsertim si nullâ
negligentiâ prætermissa est. Longè enim absum, audio serò. Is Curio,
ut se æte alieno liberaret atque emerget, Cæsarem ad bellum
civile impellebat, ut scribit Cic. in Epist. ad Quint. fratr. Et ipse
Cæsar, inquit, amicus noster, minaces ad Senatum, & acerbæ lice-
tras miserat: & erat adeò impudens, qui exercitum & provinciam
invito Senatu teneret, & Curio meus illum incitabat.

Curio, sanguis: forte Crux.

Curis, ut habet Strab. lib. 5. Urbs quondam insignis, nunc autem vicu-
lus in Sabinis, &c. Vide Cures.

Curium, ȝRP, urbs Cypri, à Cureo Cinyræ filio: gentile Curieus,
Curias fœm. & ipsa regio. Est etiam urbs Ætoliae. Steph.

Cūlio, Curiosus, vide Cura.

Cūris, lingua Sabinorum, hasta dicitur. Unde Romulus Quirinus, qui
eam ferebat, est dictus: & Romani à Quirino, Quirites dicuntur.
Curitim Junonem appellabant, quia candem ferre hastam putabant.
Festus. Ovid. 2. Fast.

Sive quod hasta Curis prisca est dicta Sabinis.

Vide Macrob. lib. 1. Satur. cap. 9. & Servium in 1. lib. Aeneid.

Cūrīs Dentatus, Romanus civis, exactissimæ frugalitatis, & perspe-
ctæ fortitudinis. Hic quum in scanno federet, rapásque in foco
torteret, & Samnitum Legati magnum auri pondus publicè missum
obculissent, invitarentque ut eo uti vellet: respondit, M. Curium
malle imperare locupletibus, quam locupletem fieri: & qui acie
vinci non potuit, eum pecuniâ corrupti non posse. Hic primum de
Samnitibus triumphavit, quos usque ad mare superum pacavit. Re-
versus, in concione ait: Tantum agri cepi, ut solitudo fuerit futura,
nisi tantum hominum cepissem: Tantum bonum porrò cepi, ut
fame essent perituri, nisi tantum agri cepissem. Deinde de Sabi-
nis triumphavit: postremo de Lucais, ovans urbem intravit: Pyr-
thrum regem Epirotarum Italia repulit. Quaterna dena agri jugera
vititum populo divisit: sibi totidem constituit, dicens Nem-
inem esse debere cui non tantum sufficeret. Hujus meminit Juven.
Satyr. 1. 1. De hujus viri continentia & villula, Plutarch. in Cato-
ne Censure.

Cūrmī, ex maceratis & coactis frugibus potus. Ulp. 1. si quis, ff. de tri-
tie. ol. & vin. leg. Igitur acetum, inquit, quod vini numero pater-
familias habuit, & zythum, & curmi, & cætera, quæ pro hominum
affectione atque numero vini habebuntur.

Cūro, as, vide Cura.

Curopalatæ dicti sunt præfecti prætorianorum, & aulæ Principis, &
Comites aulicorum. Hinc Curopalatissæ, uxor Curopalatæ.

¶ Curosopitordæ, sive Curosolitæum civitas, Cournoüaille, vel Cor-
noüaille. V. E. dicta Corisopitensis Britanniæ Armorice, sub A. Tu-
ronensi. ||

Cūrtöröphium, { ȝRP. ANGL. An house appoynted for brin-
ging up of children. } Domus alendis pueris destinata: ȝRP enim
puerum significat. Utitur Justinianus in l. 19. C. de sacros. Eccles.
Differt autem à ȝRP, quod in hoc infantes recentesque par-
tus, aut expositi, aut parentibus egestibus nati alebantur: in illo
pueri grandisculi, qui nondum labore suo viatum sibi parare pote-
tent. Ex Hotomano. Imò id nominis non recensetur in textu, sed
tantum Brephotrophium.

¶ Curpator, levis armaturæ miles. L. g. b. ||

Cūrro, is, cucurri, cursum: cuius compostra quandoque geminat
syllabam, quandoque non. { ȝRP. ȝRP. GALL. Courir. ITAL.
Correys. GERM. Lauffen. HISP. Correr. ANGL. To runne. } Virg. lib. 4.
Aeneid.

Decurrere jugis, alia de parte patentes.

Transmittunt cursu campos.

Cato contra Pisonem: Video hac tempestate concurrit omnes
adversarios.

adversarios. Terent. in Hecyr. Una illatum interea properè præcurrit. Occurrerit, pro Occurrit. Gell. lib.7. cap.9. Est autem currere, celetire ire, gradum præcipitare, intenta celeritate viam quasi vorare. Cic. ad Attic. lib.10. Præterit villam meam Curio, jussitque mihi nuntiari mox se venturum: eucurrit Puteolus, ut ibi concionaretur. Sic Currere cursum, Currere spatum dicimus. Sümne infelix, qui non curro curriculò domum. Plaut. Most. sc.1. a.2. Quid illic homines ad me currunt obsecro? Idem Men. sc.6. a.5. Nunquam ad prætorem æquè cursim currat. Idem Pseud. sc. 3. a.1. Ecquis currit pollinctorem accersere? Idem Asin. sc.2. a.5.

Sive opus est velis, minimam bene currit ad auram.

Ovid. Eleg.9. lib.1. Trist.

Hac mea per placidas cymba cucurrit aquas.

Idem Eleg.4. lib.3. Trist. Historia currere debet ac ferri (de stylo.) Quintil. ¶ Interdum accipitur pro fluere, p̄r. Virg.5. Georg.

Concrescunt subita currenti in flumine cruxse.

Plin. lib.11. cap.50. Doliis etiam inanibus currit eadem, concavo, vel recto parietum spatio. (Vox.) Sic & Cicero, Currere orationem dixit 1. de finibus. ¶ Frustra currit, εἰς κεῖδη τείχος: pro eo quod est, Frustra laborat, usus est D. Paulus compluribus locis. Sumptum ab iis, qui in stadio cursu certant. Celebris est hic senarius, ἀβάσιον εἰς κεῖδη μοχθέα τείχων: id est, temerarius labore currit irrito. ¶ Huic finitimum est, Nec currimus, nec remigamus, οὐτε γέρου, οὐτε λαόνος.

Currēns, participium. { γῆ rats. τείχος. GALL. Qui court. ITAL. Chi corre. GERM. Lauffend. HISP. El que corre. ANGL. That runneth. } Dabo te ad pistores, ut ibi cruciere currens. Plaut. Asin. sc. 4. a. 3. Unde Currentem incitare, ἡ τείχος ὁ τείχεων, proverbialiter dicimus, pro incitatum jam, & in rem aliquam incumbenter instantius hortari, vel impellere. Cic. ad Attic. Quod me hortaris, ut eos dies consumam in Philosophia explicanda, currentem tu quidem. Ducta est metaphora ab his qui cursu certant, quibus acclamatio solet addere velocitatem. Simile est, Currenti calcar addere. Plin. junior in epist. quadam ad Pompeium Saturninum. Flagitabas ut tibi aliquid ex meis scriptis mitterem, cum ego id ipsum destinasse. Addidisti ergo calcaria sponte currenti. Translatione sumpta ab equitibus, qui nonnunquam etiam sponte currentibus equis, quo currant celerius, calcar addunt. Ita nobis calcar admovet, qui exstimulat languentes: addit currentibus, qui cupiditatem ac studium nostrum auget acutique.

Curritur, imperson. Terent. in prologo Heaut. Si qua laboriosa est, ad me curritur.

¶ Cursilis, ad currendum facilis. Cath. ||

Curso, as: Sæpe, vel multum curro. { ἀνετίχω. GALL. Courir souvent ça, & là. ITAL. Corre spesso. GERM. Vñ vñ oft lauffen/ lauffen eins lauffs. HISP. Correr a menudo. ANGL. To runne mucho often. } Cic. de Divinat.

Fuscaque nonnunquam cursans per littora cornix.

Idem pro Rost. Amer. Postea homines cursare ultrò & citrò non desitunt. Idem de senect. Quum alii mulos scandant, alii per foros cursent. Ter. in Hecyr. Trepidari sentio, & cursari horsum, sursum. Cursito, frequentativum. { ωτετίχω. GALL. Courir ça & là. ITAL.

Correre quā & là. GERM. Hin vñ hār lauffen. HISP. Correr à menundo. ANGL. To runne up and downe, hither and thither. } Diomedes, Sunt & quædam iterativorum iterativa, quæ sæpe in tres gradus deducunt, verba: quale est Video, deinde Viso, & quod plus est, Visito. Item Curro, deinde Curso, & Cursito. Terent. in Hecyr. Hodie mihi haud potestas data est, ita cursitando atque ambulando totum hunc contrivi diem. Idem Eunuch. Ne quis forte internuntius clam à milite ad istam cursit.

Cursus, us, & Cursio. Currendi actum significant: & tam de navigante & equitante, quæ pedibus iter faciente potest intelligi. { מְרֻצָּה merutsah. ὁρούσ. GALL. Cours, course. ITAL. Corso, il correre. GERM. Ein lauff. HISP. Corrida. ANGL. A course, a running, a race. } Plin. lib.12. cap.19. Hi recto cursu per sinus impellunt. Cic. ad Cass. Sin opressus ibi erit, omnis hominum cursus est ad vos. ¶ Cursus sanguinis è naribus, i. sanguinis fluor. Cels. lib.4. cap.2. vel sanguinis ex naribus cursus, sic ut corpus frigescat. Idem de materia quæ purgatur alvi ductione, loquens lib.4. cap.ult. Ne in inferiores partes factus cursus pedes repleret. Idem lib.6. tenuis pituitæ cursus, i. ἐπιφορρ, vel λιπίδης ἐπιφορρ. Cursus pro modo vivendi. Plin. in Paneg. Tenes Cæsar hunc cursum, & probatur experimento, sitne feracius, &c. Ubi secundo cursu vita procedit. Senec. cap.6. de cons. ad Marc. Cursus & recursus matis. Idem de cons. ad Helv. c.7.

Curva nec assuetos egerunt flumina cursus.

Tibul. lib.4.

— cæptos avertere cursus.

Ibidem. Qui mihi in cursu obstiterit, is vitæ obstiterit suæ. Plaut. Capt. sc.1. a.4.

— directo contendere cursu.

Tibul. lib.4.

Vox erat in cursu, vultum dubitantis habebam.

Ovid. 5. Fast.

Spes erat in cursu.

Idem 6. Fast. ¶ Cursus exhibitio, pro Rationum relatio, quasi totius procurationis ac munieris sui discursus, sive Διστόμη edatur. Hotomanus.

Cursū, æ, idem quod Cursus. { ὁρούσ. ANGL. A race, à running. } Varr. Et qui alii sunt idonei ad rem militarem, alii ad vecturam, alii ad admissuram, alii ad cursuram. Ex cursura anhelitum ducere. Plaut. Asin. sc.2. a.2.

Cursor, qui currit. { γῆ rats. ὁρούσ. GALL. Courre, courser. ITAL.

Corso, corritore, staffiero, corriero. GERM. Ein läufser. HISP. El trotoro, el correo, el corredor. ANGL. A runner. } Cic. 2. Tusc. In studio cursores exclamant quæ maximè possunt. Plaut. Merc. Genua hunc cursorem deserunt. ¶ Cursor item tabellariorum dicitur, à celestitate cundi. Mart.

Cursorem sextā tibi Rufe remissimus horâ.

Cursōrūs, a, ut: quod ad cursum pertinet: ut, Navis cursoria, ὁρούσ. GALL. Propre pour courir. ITAL. Ciò che s'appartiene à corso. GERM. Das zu dem lauff gehört. HISP. Cosa ordenada para correr. ANGL. Proper to runne. } Sidonius, Typhim cursoriam ascendi. Cursim, adverb. Currendo, cursu. { ὁρούσιος. GALL. En courant. ITAL. Correndo. GERM. Mit lauffen/ im lauff. HISP. De corrida y arrebata damento, corriendo. ANGL. By running. } Plaut. Pœnul. Nisi ego illum jubeo quadrigis cursim ad carnificem rapi. Nunquam ad prætorem æquè cursim currat, ut emitat manu. Plaut. Pseud. sc.3. a.1. Cicero. T. Philipp. Alter in Asiam irrupit cursim. Plin. epist.49. Super hanc liber legebatur, & quidem cursim.

Currus, us: Vehiculum. { רכב réchē, מרכבתַּ merchantâh. ὁρούσ. אֲמֹגֶץ. GALL. Char, chariot. ITAL. & HISP. Carro. GERM. Ein wagen/ oder karch. ANGL. A cart or chariot. } Dictum ab eo quod veteres uterentur ad cursum. Virg.12. Aeneid.

Quadrijugo vehitur curru.

Hoc nomine bigæ etiam & quadrigæ continentur. Unde etiam triumphantium quadrigæ, currus triumphales dicebantur. Ante currum agere hostes viatos. Velleius.

Ingredior curru latos imitantे triumphos,

(i. equis albis.) Ovid. 13. Metam. Currus eburnos. Idem Eleg. 2. lib.4. Trist. Ante currum Persem victum egit Paulus. Senec. 13. de consol. ad Marc. Currum vacuum Pauli populus aspergit (ob liberos amissos.) Idem ibid. Ascendo in currum, ut hunc proteram. Plaut. Men. sc.2. a.5. ¶ Per translationem ponitur pro triumpho. Cicer. ad Caton. lib.5. Qum ego currum, aut quam lauream cum tua laudatione conferam? ¶ Currus bovem trahit, ἡ ἀμογέτα βοῦν ἀλεύει: de te quæ præpostere geritur. Quod Galli sua lingua eleganter dicunt, Mettre la charrue devant les bœufs. Lucian. in Terpsione. ¶ De curru delapsus. ἐξηγεῖσθαι. In hodiernum vulgo quoque durat adaginm, in eum qui oblitus propositi, aliò se transfert, aut qui in sententia labascit. Aristoph. in Ranis.

¶ Curraculus, aliquantulum currax, vel velox. Cath. ||

Currículum, diminutivum. Brevisimum vehiculi genus, quod eo veteres ad cursum in ludis Circensibus uterentur. { τὸ ἀργυρόν. GALL. Petit char, ou chariot. ITAL. Picciolo carro, carretta. GERM. Ein kleiner wagen oder karch/ welchen man braucht zu dem rennen / ein rollwagen gelin. HISP. Carro pequeño. ANGL. A little cart or chariot. } Plautus Merc. Quin pedes vos in curriculum conjiciris? Curt. lib.8. Aliorum turbati equi, in amnum præcipitavere curricula. Curriculo bijugi. Sueton. in Calig. cap.19.

Curriculo gravis est facta ruina meo.

Ovid. Eleg. 8. lib.9. Trist. ¶ Curriculum etiam ponitur pro cursu ipso. { מְרֻצָּה merutsah. βεβούσ. δολιχός. GALL. Cours, course. ITAL. Corso. HISP. Carrera pequeña. ANGL. A course, a running. } Cicero. de legib. Ludis publicis, quod sine curriculo, & sine certatione corporum fiat, popularē lātitiam in cantu & fidibus & tibiis moderante, eam cum divūm honore jungunt. ¶ Curriculum vitæ. Cic. pro Raa. bir. Exiguum nobis vitæ curriculum natura circumscribit, immensum gloriae. ¶ Item, Curriculum significat tempus. Virg. lib.8.

Inde ubi prima quies, medio jam noctis abacta.

Curriculo, expulerat somnum: id est, medio tempore.

¶ Curriculum item locum, sive intervallum ubi curritur, denotat, à carceribus ad calcem: Graci in πόδες, appellant. { GALL. La carrière, la lice, ou le lieu pour courrir. ITAL. Luogo da correre. GERM. Ein ausszyleter platz in welchem man laufft. HISP. La carrera o lugar donde corren. } Horat. 1. Carm. Od. 1.

Sunt quos curriculo pulverem Olympicum

Collegisse juvat.

Currículò, adverbium, pro Cursim. { ὁρούσιον, ὁρούσ. GALL. En courant, hastivement. ITAL. Correndo prestamente, tosto, in fretta. GERM. Im lauffen/ schnell/ eilends/ fuchs/ leüfingen. HISP. De corrida, arrebata damente. ANGL. Spedelie, by running. } Plaut. Epid. Nam ut apud portum te confixi, curriculò occipi sequi. Terentius Heauton. Curriculò percurrere. Transcurrere curriculò ad nos. Plaut. Mil. sc.6. a.1. Sed sümne infelix qui non curro curriculò domum. Idem Mostell. sc.1. a.1. Ite curriculò, Gell. cap.8. lib.17.

¶ Curro d'epanus, currus falcatus. Pancitol.

Currulus, equus tolutarius. Gloss. Apul. ||

Curopolis, urbs Cariæ. Steph.

Currūca, parva avis, quæ alienos pullos pro suis educat. { ἀπλατή, ἀπλατής. GALL. Un verdon, petit oiseau qui nourrit les petits d'un autre, pensant que ce soient les siens. ITAL. Uccello picciolo, che allieva gli altri uigli voli pensando che siano suoi. GERM. Ist ein vogelin das frembd junge für die seinen ernährt und aufzuzucht/ Erlich nennen es ein graumuet. HISP. La ave que cria los hijos del cuchillo. ANGL. An hedge sparrow, or titling. } Juven. Satyr. 6.

Tu tibi nunc currūca places, fletūque labellis Exforbes.

¶ Currucare, imitari currucam; alienam uxorem subagitare. Cath. vel potius alienam suppositam Sobolem educare tanquam propriam. Cursola, Corzola, insula maris Adriatici, & V. E. in ea, ditionis Venetorum. ||

Cūrsus, Cursim, Cursito, Cursor, Cursura, Cursu: vide Curro.

¶ Curtesus, benignus. L. g. b. ||

Curtis, in veteribus formulis pro villa accipitur. Curtella, diminutivum, parva curtis.

Curtius, prænomine Marcus, adolescens Romanus nobilis fuit, qui se pro salute patriæ diis Manibus devovit. Nam quum terra in n edio foro ingenti hiatu desedisset, responsūque esset non coitaram labem, nisi quispiam ex primæ speci adolescentibus sese in hiatum decicisset: Curtius acceptam à patria vitam, eidem impendere non dubitavit, concesso que equo sine mora se in specum præcipitavir: unde etiam Curtius lacus nomen creditur servasse. ¶ Curtius prænomine Quintus, nobilis historicus fuit, qui Alexandri magni gesta memoriae prodidit.

Curtius, fons insigni aqueductu memorabilis, ut qui à quadragesimo lapide in Urbem fuerit perductus, opere arcuato tantæ altitudinis, ut in omnes urbis montes facile distribueretur. Vide Plin. lib.36. cap.15. Curtius

Cūtūs, a, um: Brevis, parvus, mutilus. { תְּקֵרֶב katsér, יָפַר katan, γάρθιον gadhúah. ἡγλόβος: GALL. Court, petit. ITAL. Corto, breve. GERM. Kürz/ gekürzt. HISP. Cosa mellada, mengada, escassa, ò corta. ANGL. Short, little. } Horatius,

— Nunc mihi curto

Ire licet mulo, vel si liber, usque Tarentum.

Sic curtum calicem dixit Martialis, pro fratre: & Persius Cuttam supellectilem, pro exigua: & Cicero Cuttam sententiam, hoc est, decuttam. Celsus quoque lib. 7. cap. 9. in auribus, naribus, seu labris Curta appellat partium illarum deformitates, particulæ aliquæ defæctæ provenientes.

Cūrto, as, diminu. { תְּקֵרֶב katsér, ἡγλόβος, α. GALL. Accourteir, appetisser, diminuer. ITAL. Accorciare, diminuire. GERM. Kürzen/kürzen oder beschneiden machen. HISP. Mellar, ò menguar, ò cortar. ANGL. To shorten, to abbridge. } Horat. 1. Serm. sat. 3.

Quantulum enim summè curtabit quisque dierum, &c.

A quo Decurto, ἡγλόβεω.

Cūrvamēn, Curvatura, vide Curvus.

Cūrulīs, e, adjективum est à curru formatum, abjecto altero r, ut Ædilis curulis, dignitas curulis: & apud Horatium, Ebur curule, lib. 1. Epist.

Cui liber hic fasces dabit, eripiētque curule

Cui volet importunus ebur.

Nam senatores qui curulem magistratum, hoc est, majorem honorem gerebant, honoris gratiâ in cuiam vehi soliti erant curru, in quo sella erat eburnea, supra quam considerent. Gellius lib. 3. c. 18. ¶ Curulis etiam in fœminino genere accipitur pro ipsa sella: quia facile potest intelligi ejus substantivum. Lucanus lib. 3.

Prator adeſt, vacuaque loco cœſere curules.

Curulis sella quid, Gell. cap. 18. lib. 3. Eam sibi adfert iubet Ædilis, & ponit in limine, ne quis ingrediatur. Idem cap. 9. lib. 6. Curulis ædilitas unde dicta, aperit Plutarch. in Mario. Curulis sellæ laxatis compagibus. Suet. in Aug. cap. 43. Curules triumphos tres egit (ad discrimen ovationis: paulò ante, Bis ovans ingressus est urbem.) Idem ibid. cap. 22. Pro æde Iovis sella curuli præsidere, ibid. cap. 26.

Cūrvūs, a, um: Inflexus, tortus. { עַקְבָּה chaphúph, פַּשְׁתָּה naschách. ἥπαρης, καμπύλη. GALL. Courbé. ITAL. Torto, piegato. GERM. Krumb. HISP. Corvo, ò corcobado. ANGL. Bowed, crooked. } Virg. 1. Georg.

Et curva rigidum falces conflantur in ensim.

Tibul.

Et properat teleri curva fenecta pede.

Virg. 9. Æneid.

— Et littore curvo.

A quo incurvum, valde curvum. Terent. in Eunuch. Incurvus, tremulus, labii demissis. Donat. Incurvus, valde curvus. προς ὄπες. Procurvus, idem Virg.

— neque illa procurvam

Expectant falcem.

Recurvus, idem quod simplex curvus. Idem 7. Æneid.

— Cornuque recurvo

Tartaream intendit vocem.

Qualis ἐπί in curvum pontus confluxerit orbem,

Tibul. lib. 4. Curva scribia domum. Ovid. Eleg. 1. lib. 1. Trist. Cūrvo, as. Flecto, vel curvum efficio. { עַקְבָּה chaphúph, פַּשְׁתָּה naschách, γριψής hichriah. ἥπαρης, καμπύλη, κρίπτη. GALL. Courber, faire courbe & panché. ITAL. Piegare, tortere. GERM. Krümmen /biegen. HISP. Encorvar ò corcobar à otro. ANGL. To bower or crooke. } Virg. 2. Georg.

— Ityreos taxi curvantur in arcus.

Laetant. lib. 2. Quia curvant coeleste animal ad veneranda terrena. Plin. lib. 16. cap. 42. Et palma arbor invalida: in diversum enim curvatur. ¶ Hujus composita sunt, Accurvo, quod est juxta curvo. Colum. lib. 4. Nam fragilis est ea parte materia, qua torta & accurvata, quum deponetur, ceperat vitium. Recurvo, & Incurvo: vide suis locis.

Cūrvātūs, participium. Flexus. { עַקְבָּה chaphúph, καμπύλης, κρίπτης. GALL. Courbé. ITAL. Piegato, inarcato. GERM. Geskrümpt, gebogen. HISP. Corcobado. ANGL. Made crooked or bowed. } Stat. 5. Sylv.

Et simulant fessos curvata cacumina somnos.

Cūrvātō, verbale. Flexio. { עַקְבָּה chaphúph. GALL. Courbement. ITAL. Piegamento. GERM. Ein krümbe. HISP. Encorvadura, corcoba. ANGL. A crooking or bowering. } Plin. lib. 17. cap. 23. In curvatione materiæ. Curvatio vitis. Colum. lib. 4. cap. 12.

Cūrvātūrā, æ. Curvatio, flexio. { עַקְבָּה chaphúph. GALL. Courbeure. ITAL. Piegatura. GERM. Krümbung /biegung. HISP. Encorvadura, corcoba. ANGL. A bowering, crooking. } Plin. lib. 17. cap. 19. Ne curvatura fugiat. Ovid. 2. Metam.

— aurea summa

Curvatura rota.

Cūrvamēn, Curvatio, sive curvitas. { עַקְבָּה chaphúph, καμπύλη. GALL. Courbement. ITAL. Piegatura, arcatura. GERM. Krümb. HISP. Encorvadura ò corcoba. ANGL. Crookedness. } Ovid. 2. Metam.

Sectus in obliquum est lato curvamine limes.

Gell. Sub alio atque alio coeli curvamine.

Cūrvēſco, Curvus fio. { עַקְבָּה chaphúph. ANGL. To bower dove and roaxe crooked. } Hujus compositum est Incurvesco: quo usus est Cic. 3. Tusc.

Ramos baccarum ubertate incurvescere.

Cūrvip̄s, qui curvos pedes habet, ἀκυδόπες.

Cūrvifrons, qui frontem curvatam habet, ut pecudes. Ennius apud Nonium.

Tu curvifrontes pascere armenta soles.

Vetus codices chiographi habent, cornifrontes.

Curustus, magnus: fortè Grossus, vel Crassus.

Cūscum, Cuzo. V. E. Provinciæ Peruanæ, in India Occidentali, sub A. Limeni.

Cusio, pro Curio, hoc vide.]

Cuso, cusas, vide Cudo.

Cūspīs, idis, fœm. gener. Acuta pars gladii, hastæ, clavi, & hujusmodi. { צְבִיר darbán, ισιδόρης, אַקְסֵי. GALL. Pointe, ou bout aigu & pointu. ITAL. Punta. GERM. Ein spitz an einem schwert/spiess/nagel. HISP. Punta, ò agudeza de arma. ANGL. The poynte of a weapon, a speare or arwo head. } Mart.

— Etola cuspis: de fixit aprum.

— Cuspis longa, pro veru. Idem lib. 14.

Spumens in longa cuspide fumet aper.

Cuspides pro tubulis fistilibus. Varr. 1. de re rust. c. 8. Inde enim aliquot colligatas libris demittunt in tubulos fistiles cum fundo pertuso, quos Cuspides appellant, quæ humor adventitus transire possit. ¶ Hinc componitur Tricuspis, adjectivum, τρικύψης, quod tres habeat cuspides, qualis singitur esse Neptuni tridens. ¶ Per hastæ cuspides currere, δι ὅξεις ὁ γρῦπες, dicebantur qui in re magnopere periculosa versarentur: ὅξεις enim hastam, siue hastæ cuspidi vocant.

Cuspido, as: Cuspidem tei alicui induco. { חַצְבֵּבְנָה kibsh̄ darbán. ισιδόρης. GALL. Bailler, ou faire pointe, aiguiser en pointe. ITAL. Far la punta à qualche cosa. GERM. Spinen/ spinig machen. HISP. Aguzar ò hazerpunta. ANGL. To mak poyneted or sharpe. } Quo verbo usus est Plin. lib. 11. Taurorum cornibus Barbari Septentrionales potant, utnisque binis capitum unius cotnua implent: aliij praefixa his pira cuspidant.

Cuspidatus, qui cuspidem habet. { ἀκιδότης. GALL. Ayant une pointe, aiguisé en pointe. ITAL. Puntuto. GERM. Gespitzt. HISP. Cosa con punta. ANGL. Poyneted or sharpe lik a poynete. } Plin. lib. 18. cap. 19.

Purget vomerem subinde stimulus cuspidatus rulla. Cuspidiatum, adverbium, idem est quod acutè, & ad similitudinem cuspidis. { ἀκτίς ἀκανθώ. GALL. Par la pointe, par le fin bout. ITAL. Acutamente, agguzzamente, in punta. GERM. Dem spin nach oder mic dem spin. HISP. De punta, o con punta. ANGL. Poyneterwise. } Plin. lib. 17. cap. 14. Donec cuspidatum decisus descendat in rimam calamus.

¶ Cussilirem, pro ignavo dicebant antiqui. Fest. ubi Seal. Cussilites prius dictos puto Cossilires.]

Cūstōs, odis, qui rem aliquam tuerit & curat. { שָׁמָר shomér. φύλακ. GALL. Garde, gardien. ITAL. Custode, guardiano. GERM. Ein hüter/ oder hüterin. HISP. Guardador. ANGL. A keeper that keepeth any thing. } Terent. in Eunuch. Numnam tu hic relictus es custos, ne quis fortè internuntius clam à milite ad istam cursitet? Quis nisi custos carceris? Plaut. Asin. sc. 2. a. 2. Custodem me illi miles tradidit, Idem Mil. sc. 3. a. 6. Jovi Juno (Argum) custodem addit. Idem Aul. sc. 5. a. 3. Custodem habeo. Idem Capt. sc. 3. a. 2. Cui (hero) custodem me addiderat hetus major. Ibid. sc. 5. a. 3. Anus hic solet cubitare custos janitrix. Idem Cure. sc. 1. a. 1. Exsultate vestram custodem mihi (i. janitriem.) Idem ibid. Sic hoc decet, verba dari custodi caute. Idem Menach. sc. 2. a. 1. Interdum etiam Custos significat prohibitorem, ut apud Virg. de Priap.

Et custos furum atque avium.

Ibi enim custos furum non dicitur, qui eos custodit, sed qui eos accet. Unde custodem ostii, dicimus qui curat ne quis injussus ingrediatur. ἥπερος: Custos hotti, qui prohibet aliquem in eum ingredi, vel damnum facere: ἥπερος. Vici cautos custodes meos. Plaut. sc. 4. a. 3. vers. ult. His discipulis prius custodes dabo. Idem Pseud. sc. 2. a. 3. Tu eis custos additus. Idem Mil. sc. 3. a. 2. Et Concubinæ miles custodem addidit. Idem Mer. sc. 1. a. 2. Item, Custodem factis & dictis alicujus flagitare, i. (observatorem.) Suet. in Tib. cap. 13. Custos sacrorum, qui sacrum ministrat atque observat. ἥπερος. Virg. 8. Æneid.

At domus Herculei custos Pinaria sacri.

Cic. lib. 2. Offic. Malus enim custos est diurnitatis metus, id est, malus servator diurnitatis metus. ¶ Custos etiam dictus fuit in iudicio, cui cura erat accusatorem obseruare, ne à reo corrumperetur. Idem in Divinatione in Verrem. Custodem, inquit, Tullio me apponite. Quid? mihi quam multis custodibus opus erit, si te semel ad capsas meas admiro, qui non solum ne quid enunties, sed etiam auferas, custodiendus sis. Et paulò p̄st. Etenim fides mea custodem repudiat, id est, diligentia speculatorum reformidat. ¶ Custodes etiam in vitibus dicuntur novelli palmites, duarum, vel trium, non amplius gemmarum, qui alio nomine reseces, aut presidiarii palmites vocantur. Plin. lib. 17. cap. 12. ¶ Custodes etiam dicebantur canes: & contrà.

Cūstōdīo, is, iui, tum. Servo, observo, adservo, tueor, privata custodia contineo. { שָׁמָר shamár, רַכְנָתָסָר. φύλακας, σώζεις. GALL. Garde. ITAL. Custodire, guardare. GERM. Bewaren / behüten / behalten. HISP. Guardar. ANGL. To keepe. } Gell. lib. 1. Parsimonia apud veteres Romanos, & victus, atque eorum tenutas, non domestica solum observatione ac disciplina, sed publica quoque animadversione legum complurium sanctionibus custodita est. Cic. Dolabella. Fac ut diligenter te ipsum mi Dobella custodias. Custodire aliquem oculis. Velleius. Nunc te ipse custodis. Senec. cap. 8. de cons. ad Marc. Quid cessatis compedes amplecti cruta, ut vos custodiam. Plaut. Capt. sc. 4. a. 3. Noctu nervo vinclitus custoditur. Ibid. sc. 5. a. 3. Nusquam se magis custodit judex, i. cauet, ne fallatur. Quint. Custodio, pro Observeo. Qu. Cic. de petit. Consul. Fac itaque ut se custodiri atque observari scient. Cic. in Catilin. Oculi & aures omnium te speculantur & custodiunt.

Cūstōdīa, æ: Praesidium, vigilia, excubiae. { מְשֻׁטָּר mishmérath, טְמַר mishmár. φύλακας. GALL. Garde, le guet & garde qui on fait sur aucuns. ITAL. Guardia. GERM. Ein hütt / wacht oder achthabung. HISP. La guarda. ANGL. A keeping or the watch. } Horat. lib. 1. Epist. ep. 1.

— ut piger annus

Pupillis, quos dura premit custodia matrum.

Celsus lib. 2. cap. 2. Qui ista nunquam sine custodia sui tuta habuit. In tuam custodiam me, & meas spes trado. Plaut. Most. sc. 1. a. 2. Urbis custodiis præpositus Mæcenæs. Velleius. In libera custodia.

Ita

Ita vinclis, custodiisque sumus circumcœniti (i. custodibus.) Plaut.
Capt. sc. 2. a. 2. Inter Caianas custodias eos vidimus. Senec. cap. 11.
de Tranq. Existi de custodia (i. de morte.) Idem cap. 15. de
Tranq. Unus è custodiarum agmine (i. reorum.) Idem epist. 73.

— custodia muri

Submovet infestos, clausaque porta Getas.

Ovid. Eleg. ult. lib. 3. Trif. Custodiarum seriem recognoscere. Suet. in Calig. cap. 27. Pauci in custodiam conjecti. Liv. 4. d. 4. Item pro præsidis, & custodiis publicis: & custodias in ripis disponere, i. stationes, vel præsidia. Idem lib. 2. Custodias, stationesque equitum (vias obsidentium) vitare. Cæl. lib. 1. bell. civ. Item pro Tellitibus principis. Suet. in Cas. cap. 86. Custodias Hispanorum cum gladiis sectantium se removit. ¶ Sæpe etiam positum invenitur pro ipso loco, in quo quis custoditur, hoc est, pro ipso carcere. { ἡρτσαν
ασχμορέθ. τὸ φιλακτήρεν. GALL. Le lieu où on est gardé & serré, comme une prison. ITAL. Guardia, prigione. GERM. Ein gefencknuß/
das ort an welchem einer verhütet wird. HISP. Carcel o ceço, o corma.
ANGL. A place to keep any thing in, as a prison. } Col. lib. 1. Nam illa solennia sunt omnibus circunspectis, ut ergastuli mancipia recognoscant, ut explorent diligenter vineta sint, an ipsæ sedes custodiarum satis tutæ munitæque sint. ¶ Quandoque etiam ponitur pro eo qui custodit. { φύλαξ. GALL. La garde. ITAL. Guardia, guardiano. GERM. Hüter oder wächter. HISP. Guardador, la guarda.
ANGL. He that keepeth, the wæteth. } Tibullus.

Sed preiūm si grande feras, custodia vitta est.

¶ Quandoque pro eo, qui custoditur. { רִיחַן אָסֵר. אֲכָרְנָן φυλακῆ. GALL. Celuy qui est gardé, prisonnier. ITAL. Prigionero, guardato. GERM. Ein verhüter oder gesangner. HISP. Guardado, prisoneiro. } Suet. in Domit. Nec nisi secretò, atque solus plerisque custodias, receptis quidem in manu catenis audiebat. Et Digest. de custodia reorum, scribitur, Ne quis receptam custodiā sine causa dimittat. Et alibi. Et si custodia se interficerit, vel præcipitaverit, militis culpæ adscribitur. Senec. Quemadmodum eadem catena & custodiā & militem copulat. Servius: Nam ut hi, qui custodiuntur, custodia dicantur, usurpatum est, &c. ¶ Item, custodia idem significare videtur quod vincula: prior tamen vox non nisi publicam complectitur, posterior & publicam, & privatam, l. vincularum, de verbis signif. Magistratus autem ex qualibet levissima suspicione, eum quem nocentem arbitrabitur, in carcerem ducere potest. Bald. in l. nullus, C. de exhib. reis. ¶ Accipitur etiam custodia pro Carceri, in l. ad commentariensem, C. de custod. reor. quoniam in illum rei, non poenæ causa, sed custodiendi mittuntur. Sed & custodia non raro pro ipso in carcerem conjecto usurpatur, ut suprà dictum est.

¶ Custodiarij, qui à custodiis erant: Salmas. ||

Custoditè, adverbium. { προφύλαξθείως. GALL. Sagement, se donnant garde. ITAL. Sagacemente, con guardia. GERM. Behutsamlich. HISP. Con mucha guarda. ANGL. Vvise lie, and ware lie. } Plin. Epist. 11. Quam studiosè, quam intelligenter lectitabat! ut parcè, custoditèque ludebat.

Custoditum, quod cum custodia est. { προφύλαξθείων. ANGL. That is kept and saved. } Incustoditum, quod sine custodia est. αφύλαξθείων. Martial.

In custoditis & apertis Lesbia semper

Limitibus peccas.

Custodēlā, à veteribus custodia dicebatur. Festus.

Cutilia, agri Reatini lacus est, in quo sylvosa insula innat, quæ nunc quæ dic & nocte eodem permanet loco. Author Plin. lib. 2. cap. 95. & lib. 3. cap. 12.

Cv̄t̄s, Pellis, sive Corium. { γηγή κόρη. ζέψης, δίφυλλη. GALL. Peau. ITAL. Cotenna, pelle, cuojo. GERM. Ein haut oder fäll. HISP. Cuero, o pellejo fasil. ANGL. The skinne, tinne rinde. } || Græcis est venter cavus. Horatius,

In cuncta curanda plus aequo operata juventus.

Plin. 11. cap. 38. Ergo cutis ipsa sensu caret, maximè in capite: ubi cunque per se, ac sine carne est, vulnerata non coit, ut in bucca, ciliisque. Plancus ad Cic. lib. 10. Sed non possum non exhorrescere, si quid intra cutem subest vulneris, quod prius nocere potest, quam sciri, curarique possit. Iuv. Satyr. 6.

Tres rugæ subeant, & se cutis arida laxet.

¶ Ad cutem usque radere, ἐγένετο εἰ τοῦ, dicebatur qui nimium exactè videbatur agere cum aliquo. ¶ Intus & in cute notus, est modis omnibus cognitus. Persius. ¶ Cutis arboris: Plin. lib. 12. cap. 19. Cassia tenui cute verius quam cortice. ¶ Cutis uvæ & cerasi. Idem lib. 15. cap. 28. Crustæ teguntur glandes, cute uvæ. Item, Cutis sententiarum. Gell. lib. 18. cap. 4. Non primam tantum cutem ac sententiarum speciem, sed sanguinem quoque ipsum ac medullam verborum Salustij eruere. Et Quintil. Summam cutem alicujus effingere.

Cuticulæ, diminutivum. { διπλάσιον. GALL. Petite peau. ITAL. Pello picciolo. GERM. Ein heutle oder fäll. HISP. Pequeno pellejo. ANGL. A little or thinne skinne. Iuv. Satyr. 11.

Nostra bibat vernum contracta cuticula solem.

Persius,

& assiduo curvata cuticula sole.

Cuticulæ, διπλάσιον: ut pori, id est, cuticulares meatus Plinio, invisibilia foramina Celso, caulæ Lucretio multis locis.

¶ Cutruncum, machinæ genus. L. g. b. ||

C Y

Cyalus, κύαλος, urbs Lydiæ à Jove condita: gentile Cyalius. Steph. Cyamæ, κύαμαι, gemma, quæ fracta, fabæ similitudinem præfert. Plin. lib. 37. cap. 11. Cyamea nigra est, sed fracta ex se fabæ similitudinem parit.

Cyamōs, κύαμος, herba est Ægypto peculiaris, latissimis foliis, quæ Colocasia dicitur, & Faba Alexandrina. Plin. lib. 21. cap. 15. In Ægypto nobilissima est colocasia, quam cyamon vocant aliqui. Vide plura in dictionibus Colocasia, & Cibotium.

Cyamus, κύαμος, faba, genus leguminis, à cuius esu Pythagoram re-

ligiosissimè ferunt abstinuisse.

Cyanc, κύανη. Nympha Sicula fuit, quæ in fontem sui nominis conserva fertur, eujus transformationem describit Ovid. lib. 5. Metam. Corripit autem hoc nomen tam penultimam, quam primam syllabam. Idem 9. ibid.

Inter Sicelides Cyane pulcherrima nymphas.

Et paulò post,

Venit & ad Cyanen.

Nimis fœdè itaque lapsi sunt, qui medium indifferentem esse affirmant, freti corrupta Ovid. autoritate lib. 9. Metam. ubi sic legunt: Cognita Cyane præstanti corpore nymphæ. Ibi enim germana lectio non habet Cyane, sed Cyanæ, per quatuor syllabas. Neque ibi Poëta de Cyane Siciliæ nymphæ loquitur, sed de Cyanæ Mæandri fluminis filia, quæ à Mileto compressa Caunum & Byblida genuit. ¶ Fuit præterea Cyane quædam puella Syracusana, quæ à patre in tenebris vim passa, cum postea ex anulo cognitum capillis ad aram pertraxit, illumque primum, deinde scipiam interfecit. Vide latius paulò post in dictione Cyanippus.

Cyanc, κύανη, oppidum est Lyciæ, apud Plin. lib. 5. cap. 27. ¶ Est item Cyane fontis nomen in agro Syracusano, in quem poëta fabulantur ejusdem nominis nympham fuisse commutatam, quum Plutoni Proserpinam rapienti oblistere conaretur. Hic Anapo mistus, juxta Ortigiam Insulam in mare illabitur. Ovid. 3. de Ponto.

Quaque suis Cyanen miscet Anapus aquis.

Cyancæ, κύαναι, sive Cyanæ, insulæ, seu magis scopuli sub Thracio Bosphoro modico spatio inter se distantes. { GERM. Zwo kleine Inselen vnderhalb dem engen meerschlund in Thracien/ iez Pavonare genant. } Unde factus est locus Poëtarum fabulæ, quæ Cyanæas inter se concurrere tradiderunt, quod ex adverso intrantibus geminæ cernebantur: nave vero paululum in alterum latus deflexa, una tantum videbatur. Multa de his insulis mentio est apud Valer. lib. 4. Argonaut. à quo modò Cyanææ, modò etiam Symplegades appellantur. Cyanææ, κύαναι, per quatuor syllabas, Mæandri Phrygii fluminis filia fuisse fertur, quæ à Mileto compressa Caunum & Byblida genuit. Ovid. lib. 9. Metam.

Hic tibi, dum sequitur patria curvamina ripsa,

Filia Mæandri toties redeuntis eodem

Cognita Cyanæe præstanti corpore nymphæ,

Byblida cum Cauno prolem est enixa gemellam.

Producit autem hæc dictio primam syllabam & ultimam, duas autem medias corripit, ut conficiat choriam: Cyane vero, pro Siciliæ nymphæ, tres tantum habet syllabas, quatum ultima longa est, duæ priores corripiuntur, ut sit anapæstus. Quod ideo admonemus visum est, quod non paucos etiam nominis magni viros hic in errorem videamus impegnisse.

Cyanippus, κύανης, Syracusanus fuit, qui quum Bacchi Orgia contemneret, ab irato deo tanta perfusus est ebrietate, ut filiae Cyanææ in tenebris, quamvis reluctanti, vitium intulerit. Filia vero, cognito ex anulo, quem violatori detraxerat, patente, tunc quidem ut potuit, dolorem dissimulavit: Postea autem ingenti exorta pestilenta, quum ab Apolline remedium promitteret, si ab authore flagitii poenas sumerent, admirantibus omnibus quodnam esset tantum scelus, quod etiam superis curæ esset authoris morte expiatum: conscientia rerum Cyanæe arreptum capillis patrem ad aram pertraxit, eoque primum mactato, sibi quoque manus intulit. Author Plut. in Parallelis.

Cyano, κύανος. Fluvius est Colchidis, qui juxta Æam oppidum in Phasim influit. Author Plin. lib. 6. cap. 4.

CYANVS, κύανος, sive κύανης, authore Plin. lib. 37. cap. 9. Gemma est ex jaspidum genere, colore cæruleo. Unde quibusdam eadem esse creditur, quæ hodie à Gallis une Turquoise, ab Italibus Turchina vocatur: à Germanis Ein türkis, ab Hispanis Turquesa. Alii hoc nomine Lasuli lapidem malunt significare, qui conatus in pulverem præstantissimum pictoribus cærulei coloris genus suppeditat. Quorum opinio idcirco mihi verisimilior viderit, quod Plinius loco iam citato prodiderit, cyanum saepe auro pulvrisculo intermicare, quod in lasuli lapide frequenter usuvenit, ut qui ferè in aurifodinis inventi: in ea vero gemma, quam vulgus Turchinam vocat (nos Eratum esse credimus) id nunquam compertum est.

Cyaneus, adjetivum, idem significans quod cæruleus, quod scilicet cyani gemmæ colorem refert. { κύανης. GALL. Turquin, de couleur perse ou bleue. ITAL. Turchino. GERM. Blau wie ein türkis. HIS. De color de turquesa, turquesado. ANGL. Brighblewe. } Varro, Cyanea penuli amictus grassatur. Cyanos etiam flos est cærulei coloris in segregibus nascens, quem Galli, teste Ruellio, Plaveolum appellant. Plin. lib. 31. cap. 11. In Italia violis succedit rosa, huic interuenit lilyum, rosam cyanus excipit, cyanum amaranthus.

Cyaxares, κύαξας, Phraotis regis Persarum & Medorum filius, cui successit in regno. Hic primus Asia populos in provincias distinxit, primusque in suum quoque ordinem distribuit, hastatos, sagittarios, equites, quum prius omnia promiscua essent atque implicita. Hic & cum Lydis signa contulit, & omnem trans Halym flumen, Asiam sibi subiecit. Mortuus est quadragesimo impetii sui anno. Ejusque filius Astyades in ejus locum suffectus est. Author Herod. lib. 1. Cyarda, κύαρδα, urbs Catiae, à Cyardo rege Catum, Bargasi filio: ut author est Steph.

CYATHVS, { κύαθης. GALL. Un petit vaisseau à boire, comme un gobelet. ITAL. Bichiere. GERM. Ein becher. HIS. Vaso pequeño para bever. ANGL. A cuppe, a goblet. } Calicis genus, à γάντα, quod est fundere, dictum, mutatione litteræ aspiratae in teriuem. Successit autem in simpuli locuta in conviviis, ut docet Varro. Plinius, Portu vero aqua pluvialis decocta, sed quæ per binos ternos ve cyathos bibatur. Juvenal. Satyr. 5.

Cardiaco nunquam cyathum missurus amico.

Nihil etiamdum harpagavit præter cyathum & canthartam. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 4. Inde translatus est ad mensuram, quorum duodecimi sextarium complent. Ad cyathum stare, vel à cyathis esse, κύαθης, dicebatur εἰσεχές, qui potus mensuram Cyathis (id quod antiqui solebant)

solebant) metiebatur. Apuleius pocillatorem dixit, alii pincernam. Plin. lib. 22. scribit Cyathum per se pendere drachmas decem. Cyatho non emam, proverbialiter dictum à milite apud Plaut. in Pænulo, ubi sic ait: Proh nebulæ, cuius ego cyatho septem noctes non emam. Loquitur de muliere fastidiosa, sed non perinde formosa: cyathum dixit pro minimo pretio miles, cui res erat cum cyathis. Cyathus minimum erat poculum, crater amplius. Erat etiam cyathus quoddam mensuræ genus, quo cibaria gallinis dati solebant. Colum. lib. 8. cap. 4. ¶ Cyathus etiam fluvii nomen est in Ætolia, ad Arsinoën, apud Polyb. ut notat Cæl. Rhodig. antiqu. leet. lit. 15. Cyathisso, as: Potum subministro. { κυαθιζω. GALL. Verser à boire dans un gobelet. ITAL. Poyger da bere. GERM. Auf einem becher zu treincken biethen/oder einschencken. HISP. Dar à bever. ANGL. To porore drink out in to a goblet. } Plautus, Non scis quis ego sim, qui tibi sæpiissimè cyathisso, apud nos quando potas.

Cybælæ, ancilla fuit pauperis cuiusdam symili, cuius paupertatem describit Virg. in Moreto.

Eruit interea Cybale quoque sedula panem.

Cybassus, κυβασσος, urbs Cariae, ubi Chassus, de qua supra. Steph. Cybea, genus navis oncariaræ. Cic. 7. Verr. Navem verò cybæam maximam, tricremis instar, &c. tibi datam donatamque esse dico. Paulò post: Postremò tu tibi hoc nunquam criminosum, nunquam invidiōsum fore putasti, celebrissimo loco palam tibi adificari onerariam navem in ea provincia, quam tu cum imperio obtinebas? Ibid. Reprimebat enim tibi & imperiandi vim, & rogandi conatum præclara illa non pop. Roñ. redditâ bitemis, sed prætori donata cybea.

Cybælæ, es: (nam, ut docet Servius, anapætus est in dictione Cybele) κυβελη. Fuit uxor Saturni, ita dicta à Cybelo Phrygiæ monte, tenui oppido, ubi ejus sacra primò sunt instituta. { GERM. Die fraro Saturni ein muter der Götern. } Scribit Festus Cybelem à nonnullis ideo appellatam, quia ageret homines in furorem: quippe Græci κυβελη, in caput saltare dicunt, qua voce utitur etiam Homer. 16. Iliad. Sacerdotum autem Cybeles proprium erat caput rotare. Suidas scribit Rheam quoque vocati, & montanam esse deam: ideo vehi leonum jugo. Cynædi ei sacri sunt. Hæc primùm Ops & Terra dicta fuit, quod sit dea telluris, quæ & Vesta dicitur: propter quod curru vehi à poëtis singitur, quia terra pendet in aëre: & rotis sustineri, quia rotatur semper & volvit mundus. Mater deum, quia omnia gignit. ¶ Diodorus lib. 4. cap. 5. cui assentitur Eusebius de preparatione Evang, id è Cybelem matrem omnium dictam tradit, quod cùm esset medicinæ perita, puerorum morbis remedia adinvenit, quamobrem & Ophæus de ea sic ait, μήπερ μέτρη τε θεού οὐδὲ θεάτρων. Et mater Phrygia, à monte Phrygiæ, quem plurali numero Dindyma vocant. In eo sacra sibi per Corybantes instituit, à quo Dindyme, & Dindymene à nonnullis vocatur. Item Berecynzia, à monte Phrygiæ, qui βερεκυντος appellatur. Et Pales, quod sit pabulorum dea: Rhea, δίαις πίνει, fluo, quod terra affluens sit omnium rerum. Idxa & Phrygia, & Pessinuntia à Pessinunte Phrygiæ emprio. Claudian.

Turrigeramque petit Cybelem.

Martial.

Et Cybeles pīto flat Corybante tholus.

Ex Apulii sententia eadem erat dea Cybele, Bellona, & Isis. Cybele locus Phrygiæ, unde Dea dicitur. Ovid. 4. Fast.

Inter, ait, viridem Cybelen, altasque Celanas.

¶ Quandoque tamen metri gratiâ scribitur per duplex II, & fit Cybelle: ut sit Bacchius pes, ex prima brevi, & duabus longis. Propertius.

Vertice turrigeru juxta dea magna Cybelle.

Lucan. lib. 2.

Et lotam parvo revocant Almone Cybellen.

Cybelea, κυβελαι, urbs Ioniæ, teste Steph. Herod. Cybelen, κυβελη, Phœnicia civitatem esse scribit. Et Cybella, κυβελη, Phrygiæ, & Cybellon, κυβελος, templum, à quo Rhea Cybele dicitur: & κυβεληνος κυβελη. Steph.

Cybelus, mons Phrygiæ.

Cybelea, κυβελαι, urbs Ioniæ, teste Steph.

Cybelia, pro Cybele. Ovid. 4. Fast.

Cybira, κυβηρα, oppidum est Lycaonia, non procul à Meandro fluvio. Cic. 5. in Verr. Hosce opinor Cybiræ, quum in suspicionem venient civibus, famam expilasse Apollinis. Et paulò post, Cybiram cum inanibus syngraphis venerat.

Cybitates, vel Cybitata, nomen gentile. Cic. 5. in Verr. Eò quum venio Prætor quiescebat, fratres illi Cybitata inambulabant.

Cybitatus, a, um: possessivum. Cic. 6. in Verr. Immittebantur illiciò Cybitatici illi canes, qui investigabant ac perscrutabantur omnia.

¶ Sunt qui scribant Cibyra, transpositis vocalibus.

¶ Cybista, sive Cybistra, orum, primùm A. postea M. sub P. Constantinopolitano. ||

Cybistæ, κυβιστæ, Urinatores dici possunt, qui aquarum gurgites subeunt. { ANGL. Dorkers. } Quo nomine saltatores quidam appellati sunt, qui in caput convolvi manibus pedibuscque adductis dicerant, à cubo, id est, tessera, verbo deducto, qui quum in alveolum jacitur, hoc modo convolvitur. Unde,

Cybistæ, neutri generis, illud genus saltationis & exercitii dicitur, à Luciano in cap. de gymnasii. Bud. in Annot.

Cybium κυβηρα, piscis genus, quod ita sciissum est, ut medium æquè pateat in omnes partes, ad similitudinem tessellarum. Plin. lib. 52.

Cybium est concisa pelami.

Martial. lib. 15.

Divisis cybium latebat ovis.

Idem lib. 11.

Et cundam cybii, brevesque Mandæ.

Et paulò post,

Et duo frusta rogar cybii, tenuémve lacertum.

¶ Cybium scribit Bud. etiam appellari illud vas à Græcis quod Latini quadrantal appellabant. Dictum ea ratione, quæ superius posita est in Cybio pisce.

Cybus, κυβηρα. Urbs Ionum in Libya Phœnicum: vide Stephanum. Inde Cybites. Stephanus.

Cycon, mixta est & confusa liquorum potio.

Cyctamus, sive Cynchramus, κυκταμος, vel κυκταμος Aristoteli hist. lib. 8. cap. 12. alii legunt κυκταμος, apud Hæychium κυκταμος, Gallis Trachet. Est enim ejus speciei avis, quæ discedentibus coturnicibus ducem se præbet, ut Glottis, Ortygometra, & Otis. Plin. lib. 8. cap. 23. de Coturnicibus. Semper hinc remeantes comitum sollicitant, abeuntque una perfusa Glottis, & Otis, & Cyctamus. Cyctamus perseverant festinat etiam pervenire ad expertas sibi terras. Itaque noctu is eas excitat, admonetque itineris.

Cycreus, κυκρεος, Neptuni & Salaminis filius, qui ob morum asperitatem èq; hoc est serpens, cognominatus est. Hunc. Eurylochus, quum insulam vastaret, expulit. Suscepit autem eum Ceres in Eleusine, subiungue fecit sacerdotem. Ab hujs etiam nomine Salamis insula aliquandiu Cycrea appellata est. Vide Steph.

Cyclades, κυκλαδες. Insulæ sunt maris Ægæi, teste Strab. lib. 10. circa Delum in orbem sitæ: unde & nomen acceperunt. Ovid. 11. Trist.

— Cycladas Ægæas obſtupuisse reor.

Alii dicunt vocari Cyclades, non quia in rotunditatem sitæ sunt, sed quod longo ordine eas circuite necesse sit propter promontoria. Unde & Virg. dixit 3. Æneid.

— sparsasque per aquor Cycladas.

Sunt autem numero quinquaginta tres. Advertendum obiter & modum esse veteribus authoribus, ut quæ sint Sporades, Cyclades etiam vocent, contrâque Hermolaõ teste. Cycladarum meminit Plin. catiungue nomina persequitur cap. 12. lib. 4. & item Pomp. lib. 2. Varro lib. 10.

Cyclaminus, fæm. gen. & cyclaminum neutrius, { κυκλαμινος. GALL. Pain de porceau. ITAL. Pan porcino, ciclamino. GERM. Erdtscheib. HISP. Pan de puerco. } Herba est, quam nostræ atq; rusticæ panem porcinum vocant, quod ejus pabulum porcis in primis jucundum esse, bubuli experiantur. De hac Plin. lib. 12. cap. 9. In vepribus, inquit, nascitur cyclaminum, de quo plura alias. Flos ejus colosinus in coronas admittitur.

CYCLAS, adis. { ΚΥΚΛΑΣ mahataphah. κυκλας. ANGL. A kirtle. } Vestis fæminea rotunda. Nam Græci, κυκλος, circulum, & κυκλας, circundo dicunt. Juvenal. Satyr. 6.

Hæ sunt, que tenui sudant in cyclade.

Propert.

— cyclade longa Verrit humum.

Videtur autem esse vestis tenuissima, explicatilis & speciosa, qualem solent hodie Romanæ, Florentinæ, ac Senenses mulieres in Italia gestare.

Cycladæ: Cyclade veste indutus. Suet. in Calig. cap. 52. Armillatus in publicum processit, aliquando sericatus, cycladatus.

Cycli, κυκλοι, quasi circuli: Loca erant Athenis, ubi mancipia vénabant. { GERM. Laufsheisser zu Athen in welchen man aigene feit hat. } Id autem nomen est tractum à circulati circumstentia vendendorum. Cyclos enim totundum significat. Quare Menander ait, Itaque ego mihi video per deos immortales videre me ipsum indutum currere circum, ac vénire.

¶ Cyclicus scriptor, qui κυκλος, scribit, poëma quod prolixo ordine recto tractu totam rem exequitur: κυκλος dicitur à Græcis, id est, orbis. Scal. castig. in Catull. ||

Cycloborus, fluvius quidam Atticæ, ingenti stipe tenuissima defluens. Unde pro: vob, Cycloboris vox, κυκλωσός φαν, de clamoris & vehementer obstreperis dicebatur, aut quibus vox esset vitiosa, raucaque.

CYCLOPS, κυκλωπis, Gygantes, seu populi antiquissimi in Sicilia juxta Etnam, uno oculo in fronte, qui omnium primi æris fabricam invenisse traduntur. { GERM. Ein däugige Nysen bey dem berg Aetna in Sicilia so das schmidweck sollen erfunden haben. } Hinc factus est locus fabula, ut Vulcani ministri dicantur, & Jovi fulmina fabricare. Inter eos præcipue celebrantur à poëtis Brontes, Steropes, & Pyramon. Virg. lib. 8. Æneid.

Ferrum exercebant vasto Cyclopes in antro,

Brontesque, Steropesque, & nudus membra Pyramon, &c.

Dicti autem putantur Cyclopes, ab eo quod oculum unum orbicularem in fronte haberent: κυκλος enim circulum significat, ψ lumen, sive oculum. ¶ Cyclopis donum, κυκλωπος δωρεα, pro eo quod est, munus inutile. Lucianus ev. καταδωρω.

Cyclopæus, adjetivum, κυκλωπευς, ut tela Cyclopea, id est, fulmina. Claudian. lib. 1. de rapt. Proserp. ¶ Cyclopea vita, κυκλωπευς ειρ., pro vita vehementer effera ac barbara, quæ neque legibus, neque disciplina civili constet, neque religione Deorum gubernetur.

Cycnus, vide Cygnus.

Cydas, κυδας, proprium viri Cretensis, de quo sic Cic. Philip. 5. scribit: Antesignanos, inquit, & manipulares & alaudas judices se constituisse dicebat: ille legit aleatores, legit exules, legit Græcos. O consilium judicium præclarum! ô dignitatem concilii admirandam! paver animus apud concilium illud pro reo dicere, Cydam Cretensem, portentum insulæ, hominem audacissimum & perditissimum: sed fac ita non esse, quum Latinæ scit: num ex judicium generæ & forma? num leges nostras inoresve novit: num denique homines? est enim vobis Creta notior, quam Roma Cyda. Hæc Cicero.

Cydathenæum, κυδαθηναι. Vicus in Pandionide tribu, patria Democharis Comici, Steph.

Cydias, κυδας. Pictor. Argonautas pinxit: quam tabulam clxv. talensis Hortensius orator mercatus est, eique ædem in Tusculano suo fecit: emicuit Olympiade cxiv. Plin. lib. 35.

Cydippæ, κυδηπη. Puella quædam pomo decepta ab Acontio, ut superius traditum. Ovid.

Littera Cydippon pomo prælata fefellit:

Inclaque est verbis capra puella suis.

Est etiam nomen nymphæ apud Maronem lib. 4. Georg.

Cydna, κυδη, olim dicta fuit Macedoniacæ civitas, quæ postea corrupto nomine Pydna appellata est. Author Steph.

Cydrus, κυδη, Ciliciæ fluvius, non spatio aquarum, sed liquore membrabilis;

memorabilis: quippe leni tractu è fontibus labens puto solo excipitur, nec torrentes incurunt. Hujus meminit Justin. lib. II. Tibus. lib. I.

*At te Cydne canam, tacitis qui leniter undis
Carulos placidis per vadā serpis aquis.*

Solinus scribit amnem à candore, Syrotum lingua nomen sortitum. Vitruv. lib. 8. cap. 3. Cydni aquas podagra laborantibus apprimè salubres esse, cruribus in eis mersis: de cuius rei experientia Cassii Parmensis poëta ad M. Antonium epistola extitit, ut Plin. lib. 13. adnotavit. Constat Apollonium aliquando per epistolam Tarsenses suggestasse, quod circa Cydni aquas oriantes, tanquam fluviales aves federent, quietæ aquæ pulchritudine quasi cibti facti, ut Philostratus scribit lib. I. de ejus vita.

Cydnus, fluvius amenus & saluber, ex Tauro monte oriens, ut inquit Strabo: Tarsum urbem dividit, à candido colore nomen habens: Syri enim quicquid candidum est, Cydnus vocant. Priscian.

Flexilis & Cydnus dirimit qui flumine Tarson.

Cydonia, κυδωνία. Insula est ante Lesbon, dicente Plin. lib. 2. cap. 103. In Cydonia (inquit) ante Lesbon fons est calidus. Vere tantum fluit. CYDON, κύδων. Insigne Cretæ oppidum, à quo Cydonius, a, um: Ovid. 2. Metam.

(Cydonia) fundebat spicula cornu.

Virg. Eclog. 10.

*Ire libet Partho torquere Cydonia cornu
Spicula.*

Malum Cydonium, quod Cato primus omnium Cotoneum appellavit. Plin. lib. 15. cap. 11. His proxima amplitudine mala, quæ vocamus Cotonea, & Græci Cydonia, ex Creta insula advepta. Serenus,

Aut qua poma Cydon Cretæ misis ab oris.

¶ Est item viri proprium apud Virg. 10. Aeneid.

Dum sequeris Clytium infelix nova gaudia Cydon.

Quem in locum Servius annotavit nomen hoc, quum viri proprium est, priorem producere: candemque corripere quando est gentile. Idem 12. Aeneid.

Parthus, sive Cydon telum immedicable torcit.

κυδωνίς, Steph. urbs Cretæ, Apollonia prius dicta, à Cydone Apollinis filio, & Achallidis filiæ Minois. Alia est Siciliæ, tertia Libyæ: civis, Cydoniates, Cydon, Cydonius. ¶ Fuit & Cydon Corinthius quispiam adeò insignis hospitalitate, ut etiam proverbio locum fecerit. Αέτισσα κύδωνος: id est, Semper aliquis in Cydonis domo.

Cydona, Cydonicus, & fœm. gen. Cydonis.

Cydonitem appellat Palladius cibum ex cydoniis decoctis, & melle confectum: Cotoneatum vulgo dicitur, { GERM. Quittenmüs/ oder quittenlatzgen. }

Cydones, dicuntur urbis hujus incolæ, sagittandi peritiæ insignes.

Cydra, κύδρα, urbs Bytarum in Thessalia, ut videtur, alias Cydræ. Strab. lib. 7. Stephanus.

CYGNVS, vel potius Cycnus. { κύκνος. GALL. Cygne. ITAL. Cygno. GERM. Ein schwan. HISP. Cisne, ave. ANGL. A swanne. } Latinè olor, avis candida, ansere major, argutam vocem habens, præsertim imminentे jam morte, tunc enim doloris magnitudine in querelam fertur etrumpere, & sibi adhuc vivæ lugubre carmen canere. Cic. I. Tusc. Itaque commemorantur cygni, qui non sine causa Apollini dicati sunt: sed quod ab eo divinationem habere videantur, qua prævidentes quid in morte boni sit, cum cantu & voluptate moriantur. Martial. lib. 13.

Dulcia defecta modulatur carmina lingua

Cantator cygnus funeris ipse fuit.

Rauci cygni. Virg. 11. Aeneid.

Dant sonitum rauci per stagna loquacia cygni.

Cygnus prognatum patre tremulum barbatum. Plaut. Men. sc. 2. a. 1. Cygni periphrasis, Caystrinus ales. Ovid. Eleg. 2. lib. 5. Trist. ¶ Tunc canent cygni, quum tacebunt graculi. τότε ἀρνηται κύκνοι ἐγενήθησαν. Hoc est, tum loquentur eruditæ, quum garrulis non erit loquendi locus. Aut, inter garrulos & obstrepertos non est eruditæ dicendi locus. Greg. in Epist. ¶ Fuit etiam Cygnus (ut poëta fabulantur) Ligurum dux, Phæthonis amator, qui post illius interitum diutino fletu in hanc alitem mutatus esse fertur. Hujus filium Cupavonem, Virg. lib. 10. dicit habere cygni pennas in galea ad formæ paternæ insigne monstrandum.

Non ego te Ligurum duxtor fortissime bello.

Transferim Cygne, & paucis comitate Cupavo,

Cuius oloride surgunt de vertice penna.

¶ Fuit & Alius Cygnus Neptuni filius, omni ex parte invulnerabilis, cum quo Achilles Troiani belli tempore congressus, quum frustrè eum jaculis appetisset, tandem te intellecta, humi eum prostravit, genibusque collo innixus, animam eripuit: quumque cadaver spoliare vellet, arma vacua invenit, Cygnusque in avem sui nominis vides commutatum. Vide Ovid. 13. Metamorph. ¶ Fuit insuper Cygnus filius Martis. Hesiodus in Aspide.

Cygnetus, a, um, media producta. { κύκνος. ANGL. Of a swanne. } Ut vox cygnea, quæ est cygni. ¶ Cygnea cantio. κύκνεος ὄφη. Convenit in eos qui supremo vita tempore facundè differunt, aut extrema senecta suaviloquentius scribunt. Cic. de Orat. Illa tanquam cygnea fuit divini hominis vox & oratio, quam quasi expectantes, post ejus interitum veniebamus in curiam, ut vestigium illud ipsum, in quo ille postremum institueret, contueremur. ¶ Quandoque cygnus significat candidus. Ovid. Eleg. 8. lib. 4. Trist.

Iam mea cygneas imitantur tempora plumas.

Cylbiani montes, κυλβιανοὶ ὄγη. Majores Phrygiae colles sunt, ex quibus Cayster fluvius profluit. Author Plin. lib. 5. cap. 28.

CYLINDRVS, omne quod volubile est, qualis columnæ, teretes. { יְלִינְדָּרָן eben hazzheleth. κύλινδρος. GALL. Cylindre, qui est une pierre longue & ronde qu'on rouloit sur la terre pour l'aplanir, assée à faire rouler. ITAL. Pietra longa è ronda. GERM. Ein walstein/ein langelechter stein allenthalben umb/ als ein saul. HISP. Cosa rolliza en largo. ANGL. A long round stone to break cloddes called a roller. } Columnula lapidea rotatilis, qua se iusticæ scriptores arcem æquari jubent. Virg. 2. Georg.

Area tum primùm ingenti est aquanda cylindro. Cato de re rust. cap. 129. Aream ubi frumentum teratur, sic facies: confodiatur minuta terra, amurea bene conspergatur, ut combibat plurimam: ubi bene communata terra fuerit, cylindro, aut pavicula coquato. Tractum nomen δέσις & κύλινδρος, id est, à volvendo. Nęque verò solū de hoc rusticō instrumento cylindrus dicitur, verū etiam de omnibus rebus illis, quæ figuram habent absolutè teretes, ita ut facilè volvi possint. Cic. de Fato. Sed revertitur ad cylindrum & turbinem suum, quæ moveri incipere, nisi pulsæ, non possunt. Id autem quum accedit suapte natura, quod supereft, & cylindrum volvi, & versati turbinem putat. De cylindri & Sphæræ proportione Plutarch. in Marc. ¶ In gemmarum quoque generibus cylindri dicuntur teretes, & columelle formam imitantes, quos mulieres ex auribus solent suspendere. Juvenal. Satyr. 2.

— donant arcana cylindros.

Plinius lib. 4. cap. 5. de beryllis loquens: Ideo cylindros quidam ex his facere malunt, quām gemmas, quoniam est summa commendatio in longitudine. Ex quibus verbis colligitur, cylindros oblongos esse, gemmas verò quadratas, angulosas, aut rotundas. Solin. similiter scribit, Indicos reges gemmas in longissimos cylindros fingere consueverunt.

Cylindræcūs, a, um, quod habet formam cylindri. { κύλινδρος. GALL. Long & rond en façon d'une cylindre. ITAL. Longo & rondo à foggia di cilindro. GERM. Das also in die lange umb sich rund ist. HISP. Largo y rollizo en manera de cilindro. ANGL. Long and round lik roller. } Plinius scribit, siliquas pisi, quod genus leguminis est, cylindraceas esse. Anaximander item dixit terram esse formæ cylindraceæ.

Cylindrites, κύλινδροι. Lapis est oblongus & tenuis, ex genere pyritarum, colorē artis referens, ita dictus, quod cylindri figuram habeat. Cyllarūs, κύλλαρος, nomen unius ex Centauris. Fuit etiam hoc nomine equus Pollucis, secundum Virg. 3. Georg.

Talis Amielai dominus Pollucis habenit

Cyllarus, & quorum Graii meminere poëta.

Atqui Caius equorum dominor fuit: sed fratrem pro fratre posuit, poetica licentia: ut, Quas illi Philomela dapes, pro Progne. Item, Revocato à sanguine Teucri, pro Dardano. Hæc Servius.

Cylleborus, Stheleni filius, qui vigente bello Trojano cum Ægiale Diomedis uxore consuetudinem habuit. Servius.

Cyllene, κύλλην. Mons Arcadiæ, in quo Maia à Jove compressa, Mercurium peperit, ut author est Virg. lib. 8. Aeneid.

Vobis Mercurius pater est, quem candida Maia

Cyllenes gelido conceptum vertice fudit.

Hinc Cyllenis, idos, patronymicum. Cylleniūs, & per duplex II, κύλληνος, Mercurius dicitur. { GERM. Ein junam Mercurii. } sive quod omnem rem sermone sine manibus conficiat, quibus partibus corporis qui carent, κύλλοι vocantur: sive quod in Cyllene via, aut certè à Cyllene Nymphæ fuerit educatus: sive quod in Cyllene Arcadiæ monte fuerit genitus: quam opinionem ipse etiam Virgilii sequitur lib. 8. Aeneid, cujus verba citavimus paulò antè in dictione Cyllene. Lucan. lib. 1.

Motuque celere Cyllenus haret.

Est quoque per matrem Cyllenus altera nobis Addita nobilitas Ovid. 13. Metam. || Cylli, qui carent manibus. Cerda ad 4. Virg. || Cylico, nis, videtur idem significare quod mutulus, debilis, & cui etas- sa sunt genitalia: quod genus hominum etiam Græci, κύλλος vo- cantr. Cic. in Salust. Quicquid impudicorum, cyllonum, patrici- datum, sacrilegorum debitorum fuit in urbe, municipiis, coloniis, Italia tota, &c.,

Cyonius, a, um. Cylonium scelus, de quo Plutarch. in Solon.

Cymæ, κύμαι. GALL. La cyme ou le tendron des choux, ou telles herbes. ITAL. Cima. GERM. Ein kemele/das zart stängelt an den haarrwachsenden freutern. HISP. Cima è el breton redrojo de la verfa. ANGL. The shoothe and little coyes of colewortes of such lick heares. } Tenerior delicioraque, cum aliarum herbatum, tum præcipue brassicae caulinus, qui in prima germinatione in summa stirpe provenit. Nam quum vernum tempus appetit, primo quoque foliorum pullulu, præclusis adhuc florum calycibus, quidam quasi turiones in herbis enascuntur, in quibus floris primùm, mox & seminis factus concluditur. Plin. lib. 19. cap. 8. Cymæ brassica à prima sectione præstat proximo vere. Hic est quidam ipsorum caulinum delicior teneriorque caulinus, & picci luxuria, & per eum Druso Cæsar fa- stiditus, non sine castigatione Tyberii patris. Et deinde, Post cymæ ex eadem brassica contingunt astivi, autumnalesque caulinus, mox hyberni, iterumque cymæ nullo æquè genere multifero. Idem lib. 20. cap. 9. Ex omnibus brassicæ generibus suavissima est cymæ; et si inutilis habetur, difficilis in coquendo, & tenibus contraria. Quo in loco nonnulli perpetam existimarunt, cymæ nomine à Plinio peculiare brassicæ quoddam genus intelligi. Neque enim hoc sentit Plinius, ex multis brassicæ generibus cæteris suavitate præstat illud, quod cymam vocant: sed hoc potius, in omnibus brassicæ generibus partem plantæ totius suavissimam est cymæ. Cels. Mali est succi brassica, magisque etiam cymæ ejus. Colum. Major pars ejus brassica in cymam proflit. ¶ Pro eodem etiam dicimus Cymæ, cymatis. Idem lib. 10.

Frigoribus casules, & veri cymata mittit.

Cymæ, κύμαι, & y, more Latinorum in u, mutata, Cumæ: oppidum est Æolidis, de quo vide paulò antè copiosius in dictione Cumæ.

Cymatillis, κύματα, vestis dicitur quæ undatum colore refert, ab undis, & fluctibus dicta, quæ κύματα à Græcis nominatur. { ANGL. Dark blythe. } Colorem hunc κύματα designat Ovid. lib. 3. de Arte.

Hinc undas imitatur: habet quoque nomen ab undis.

Videtur itaque color hic cæruleus esse, aut certè cæruleo proximus.

¶ Sunt tamen qui cymatiles vestem esse putant, quā nos undulatam vocamus, quod undis quibusdam sit variegata. Si tamen Ovidii locū proprius inspicias, facilè deprehendes eum, loco jam citato, de certo coloris genere sentite, qui & Theſſalicus dicitur, non de textura rati- gatione, quæ crispidudine quadam undatum similitudinem referat

|| Cymæ

¶ Cymatium. *Vitruv. lib. 4. cap. 6.* Cymatium facieatum est antepag-
menti parte sexta. Hadr. Jun. Cymatium, unda, lysis, quod
sit sinuosa in modum undæ, némpe sima, recta, aut invertita, quæ co-
ronæ imponi solet, undamque imitatur in præceps ruituram. ¶

Cymosus, a. um. Adjectivum, κυμοτάχης. *Colum. lib. 10.*

Quæ duri præbent cymosa stirpe Sabelli.

CYMBĀ, genus navis pescatoria. { תְּרֵבָה בָּתָרָהּ. παρθενία, κύμη. GALL. Nacelle de pêcheur, où à pêcher. un bâche ou basteau. ITAL. Barca. GERM. Ein schifflein / roedling. HISP. Barca de pescador. ANGL. A boate. } *Cic. 1. Offic.* Oppiparè à Pythio apparatu convivium, cymbarum ante hortulos multitudine, pro se quisque quod ceperat afferebat. ¶ Est item cymba; portitorum navicula, quæ amnes, aut lacus trajiciuntur: unde etiam Poëtæ Charonti cymbam assignarunt. *Virg. 6. Æneid.*

— getnuit sub pondere cymba.

Juvenalis.

Atque una transire vadum tot millia cymba.

Unde locus factus proverbio, Alterum pedem in cymba Charonthis habere, & in pœna nœda ea nō posse uincere. De extremæ decrepitæque senectæ hominibus dicitur, qui etiam vulgo dicuntur alteram pedem in sepulchro habere. *Lucianus in Apologia.*

Cymbulæ, æ, diminut. { κύμβην τὸ μικρὸν σαφῖδον. GALL. Petite nacelle, un esquif. ITAL. Picciola navicella. GERM. Ein klein schifflein. HISP. Pequeña barca. ANGL. A little boate. } *Plin. in Epist.* Sæpe majores minoribus, velut cymbulae onerariis adhærescant.

CYMBALUM. { τύμπανον τσιλσάλ. πομπαῖον. GALL. Cymbale, ou cymbales. ITAL. Cembalo. GERM. Ein cymbel oder schalle. HISP. Pandero. ANGL. A musick instrument, à cymbal. } Instrumentum musicum, quod in sacris Matriis deum cum tympanis habebatur. Cymbalis adjuvare modulationem Rhetorum cantantium. Quintil. legendus & Martial. *epigr. 204. lib. 14.* Cicer. *In Pison.* Quos neque hercule ego, neque supercilium tuum, neque collegæ tui cymbala, ac crotale fugi. Plin. major in *præfat. ad Imp. Vesp.* refert, Apionem Grammaticum à Tyberio Cymbalum mundi consueta vocari, ob nominis, ut opinor, celebritatem: Quum publicæ, inquit, famæ tympanum potius videri posset. Is Apion siebat, eos ab se donari immortalitate, ad quos aliqua componebat. Huc Tyberius alludens, appellabat illum cymbalum mundi: quod hominem honesta fama donaret, quæ per universum mundum amabiliter resonaret. Plinius autem ob arrogantiæ, mavult illum appellari Tympanum publicæ famæ: quod vanam daret potius quam honestam famam. Nam resonat & tympanum, sed inameno strepitum.

Cymbalissaræ, cymbala quateræ. { κυμβαλίσσαι. GALL. Tober des cymbales. ITAL. Giovocare con cembali. GERM. Mit den schälen Klingen. HISP. Tañer el pandero. ANGL. To playe on the cymballes. } *Cassius Hemina lib. 4.* Mulier cantabat tibiis Phrygiis, & altera cymbalistabar.

Cymbalistæ, { κυμβαλιστæ. GALL. Qui joue des cymbales. ITAL. Chi givoca de cembali. GERM. Ein schälenlinger. HISP. El que tañe el pandero. ANGL. A player on the cymballes. } Qui pulsat cymbala: sicut tympanistæ, qui tympana pulsant. *Apul. de Deo Socratis.* Barbaro autem strepitum cymbalistatum, & tympanistarum, & choraularum.

Cymbium. { κύμπειον. GALL. Un certain Vaisséau à boire, une tasse en façons de petite nacelle. ITAL. Vaso da bere à foggia di nave. GERM. Ein trinkgeschirr in der form eines schiffins. HISP. Un vaso para bever. ANGL. A drinking piece holow lik a boate. } Poculi genus est oblongum & angustum, teste Didymo, simile navigio quod κύμπειον vocant. Dionysius Samius, referente Athenæo, idem purat esse Cymbion, cum eo, quod Homerus κύμπειον vocat: ita dictum (ut quidam putant) quod ex eis, hoc est, hederæ ligno confici soleat.

Cymes, κύμης, vide *Sirenuſſa*, apud Steph.

Cymindis, κυμίδη, & κυμίδη Homero, κυμη; Callimacho, Cicuma Festo: avis nocturna (qua voce κυληγεξ, qui nostris Courbeau de nuit, à Gaza exponitur apud Aristotelem) nocturnus accipiter Plinio (sed nocturnus accipiter est potius ιβέρης, sive πτηνός Aristotelis, quem vocamus Faupendrieux: & hic est Subris Nigidii, voce quidem è Græco, sed corruptè scripta apud Plinium lib. 10. cap. 14.) avis quæ aquilarum ova frangit, Faulcon montagnard. Aristoteles hist. lib. 9. cap. 12. in hunc sensum: Chalcis raro appetet, montes enim incolit, nigro colore est, magnitudine accipitris, quem palumbarium nominant, forma longa ac tenui. Iones Cymindem eam appellant, eujus Homerus etiam meminit in Iliade, cùm inquit, ζελεῖδες κυκλα- σμοὶ θιοὶ, ἄρδεις ἢ κυμίδη. Cæterum Hybris. Autem nonnulli hanc avem eandem esse Ptyngi. Hæc interdu quidem non apparet, quia non claram cernit, sed noctu venatur more aquila. Pugnat vero etiam cum aquila adeo acriter, ut saepius ambæ implexæ defrantur in terram, & vivæ à pastoribus capiantur. At Plin. confusè atque infideliter lib. 10. cap. 8. Nocturnus accipiter Cymindis vocatur, tatus etiam in sylvis, interdu minus cernens. Bellum interne- cinum gerit cum aquila, cohærentesque saepe prehenduntur.

Cymīnum, vel cuminum. { צַמִּים chammón. κύμινον. GALL. Du commun. ITAL. Cimino. GERM. Kämmitz. HISP. Comino. ANGL. Cummin. } Herbæ genus, cum semine ejusdem nominis, quod nos y, in u, vertentes, Cuminum dicimus. Eius duo sunt genera: quæ vide supra in dictione *Cuminum*. ¶ Cymini sector, κυμιστεῖον, homo avatus & sordidus dicitur, qui vel vilissimis ex rebus lucrum querit, nimirum parsimonia rem augere satagit. Tractum est adagium à Cymini seminis vilitate simul & exilitate. Meminit & Aristot. lib. Moral. 4.

Cymīnus. { κύμινος. GERM. Ein see in Hennia so ten die Itali lago de Nicco nennet. } Hetruria lacus est, ad sex millia passuum ab Urbe Viterbio, Cymino mons suppositus, qui vulgo Monte de Viterbo dicitur, ut Appianus ostendit. De hujus lacus origine talia refert Servius. Aliquando Herculem ad hos populos venisse: & quum à singulis provocaretur ad vitium ostentationem, vectem ferreum, quo exercebatur, humi defixisse: quem quum nemo illorum posset elevare, Herculem tandem cum sustulisse, tantamque repente aquæ vim erupisse, ut Cyminum efficerit lacum. Hæc Servius, illud Vit-

giliu explicans. *Æneid. 7.*

*Hi Soratti habent arcæ Flaviniæque arva,
Et Cymini cum monte lacum, lucosque Capenos.*

Cymodocē, vel Cymodocæ, κυμοδοκα, Nymphe marina, Nerei & Doridis filia, à placardis fluctibus ita dicta, teste Heliodo in Theog. { GERM. Ein meergottin die wellenstillerin. } Virg. *Æneid.* Cymodocæam enumerat inter eas, quæ ex navibus Æneæ in Nymphas marinas commutatae fuerunt. Quarum (inquit) quæ fandi doctissima, Cymodocæa.

Cymothoē, κυμοθόη. Nymphe marina, Nerei, & Doridis filia, teste Heliodo in Theog. ita dicta, quod per fluctus discurrat. Virgil. 1. *Æneid.*

*Cymothoë, simul à Triton adnixus, aucto
Derrudum naves scopulo.*

¶ Est item Cymothoë, fons notissimus Achææ propriæ dictæ, inter Patras & Pheras urbes: cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 5.

Cyna, κυνά, arbor est in Arabia, folio palma similis, ex quo Arabes vestes sibi conficiunt. Author est Plin. lib. 12. cap. 11. ¶ Cyna etiam, κυνη, pilei genus fuit, quo Lacedæmonii uti solent. Vide Baysum de re vestiaria. ¶ Cyna, pro cæna, Salmas. ||

Cynacantha, κυνακάνθη. Arbuscula, quæ acinos veluti uvæ producit. Latini Caninam sentent, & Vulgo *Vnam spine am* nominant.

Cynætha, κυναθη, oppidum est Arcadiæ juxta Lepreon: ita dictum ab Æneæ socio vita functo, & ibi sepulto, ut placet Dionysio lib. 1. Antiq. Aut (ut Stephanus mavult) à Cynetho Lycaonis filio. Meminit hujus oppidi Plin. lib. 4. cap. 6.

Cynamolgus, avis est Arabiæ peculiaris, ex cinnamî surculis nidum constiuit, quem deinde accolæ plumbatis sagittis dejiciunt. Author Plin. lib. 10. cap. 33. Apud Ælianum hæc avis non Cynamolgus, sed Cinatnomus appellatur: & ita nonnulli etiam apud Plin. legendum suspicantur.

Cynanchæ. { κυνάζη. ANGL. The quinseq, à difficultie or breathing. } Morbi genus est, spirationis difficultatem & suffocationis periculum afferens. Latinæ Angina appellatur. Propriæ tamen cynanche dicitur, quum laryngis, hoc est, gutturis interiores musculi inflammantur. Nam quum exteriores ejusdem musculi inflammationem patiuntur, κυναζωάζη appellatur. Est & ex anginatum genere Synanche pers, in prima syllaba, κυνάζη, qui peculiaris est Pharyngis, sive faucium morbus, quum scilicet illarum musculi interni inflammantur, quemadmodum κυναζωάζη, quum exteriores eatundem musculi inflammatione fuerint correpti. Hippocrates tamen hæc omnia genera, Cynanches nomine complexus est.

¶ Cynanthemis. { GERM. Hundsblym/ } cotila frætida, κυνός αὐθό. Cynara, vel cinara. Græcis κυνάρη ἄκανθη, & κυνάρη ἄκανθη, simpliciter κυνάρη, sine adjectione. { GERM. Welsche garten distell. Artichoke. GALL. Artichaud. } Cæterum cynara est à cane: quod aspera sit planta, tanquam dentes canini. ||

Cyne, κυνη, Urbs Lydie, gentile Cynei, vel Cynii. Steph.

Cynegætæ, κυνιζετη. Dicuntur volumina de venatione conscripta. Nam κυνηγός, κυνηγήτης, Græcis dicitur Venator. Extat hoc nomine Xenophontis liber, & Gratiani eiusdam fragmentum, Flavius quoque Vopisc. refert Olympium Nemessianum scripsisse Cynegætica.

Cynegitrus, Atheniensis civis fuit, cujus tanta in prælio navalí adversus Persas initio fuit pertinacia, ut navem hostium dextera injecta vi retinuerit, tāque amputata, injecerit & sinistram: quam & ipsam quam amputat, mordicus navim artipuit. Refertur à Valerio Maximo, & à Justino Trogi abbreviato. Tangit & Suetonius in *Cæsar.* cap. 68. commendans fortitudinem Acilius militis Cæsatris, his verbis: Acilius nivali ad Massiliam prælio, injecta in puppem hostium dextera & absenta, memorabile illud apud Græcos Cynegitri exemplum imitatus, transfilivit in navem, umbone obvios agens.

Cynesii, κυνίτειον: vide *Cynticum*.

Cynetia, κυνίτειον, urbs in Argolis, vel Argolica. Steph.

Cynetus, vide *Cythos*.

Cynæcæ, es, fæm. gen. pro Cynicorum Philosophorum secta. Ausonius in *Epigr. Diogenis.* siue *Antisthenis:*

Inventer primus Cynices ego. Quæ ratio isthac?

Alcides multò dicitur esse prior.

Alcida quondam fueram doctore secundus:

Nunc ego sum Cynices primus, & ille deus.

Cynæci, κυνιζετη, Philosophi quidam factunt sectores Antisthenis, qui primus novum hoc philosophiæ genus introduxit: ita dicti, sive à Cynosarge gymnasio, in quo Antisthenes profitebatur: sive à canina mordacitate, quia in hominum vitas nullo discrimine inveniuntur, aut (ut alii volunt) ab eo quod canum more in propatulo coire non dubitarent: quemadmodum de Crate & Hipparchia tradit Laërtius. Ex hac secta fuit Diogenes ille Cynicus, qui aliquando interrogatus quare Canis appellaretur? Quia (inquit) dantibus blandior, non dantibus allatio, malos autem mordeo. Cynici, Diogenes, Philosophiam naturalem & rationalem tollebant, solique mortali innitebantur. Repudiabant liberales artes, maximè Geometriam & Musican. Placebat eis hominis finem esse secundum virtutem vivere. Nobilitatem & divitias absciebant. Quare sectam hanc vitæ consentaneam non esse plures putaverunt. De his vide Cicer. lib. 1. *Offic.*

Cynips, cyniphis. { צַנְעָן chinnim. κυνίψ. GALL. Mousche de chien, ITAL. Mosca canina. GERM. Ein hundts mutz/ rostfliegen / brämen die obel sticht. HISP. Mosquito de los que pican, à mosca muy chica y que pica sutilmente. ANGL. A dogge flie. } Musca minutissima, longis cruribus, in capite habens rostrum, quo perforat cutem animalium. Nascitur ex humore, & juxta aquas abundat. Latini Muscam caninam vocant. ¶ Est etiam hoc nomine fluvius in Africa: à quo & regio eo nomine dicta est, in qua maximi sunt hirci. Hinc græc Cyniphius, id est, græc hircorum: Cyniphia pellis, hircina. Martialis de *Vdonibus:*

Non hoc lana dedit, sed olentis barba mariti

Cyniphio poterit planta latere fina.

Cynna,

Cynna, κυνή, oppidum prope Hetacleam Ponticam: ita dictum ab una Amazonum, vel à Cynno Gigante, fratre Cœli. ¶ Hinc sit gentile Cynnæus, κυνάς. Steph.

Cynocéphalæa, κυνοκέφαλαι. Herba est quæ ab Ægyptiis Osirites appellatur, divina profusa, & ad omnia venena efficax. Hac herba Appion Grammaticus Homeri Manes se ab inferis evocasse gloriarus est, ad percontandum, qua patria, quibusque parentibus genitus esset: non tamen ausus est profiteri quid sibi respondisset. Hæc Plin. lib. 13. cap. 2.

Cynocéphallon. {κυνοκέφαλος} Dioscoridi. GALL. Vne certaine herbe qui ressemble une teste de chien. ITAL. filio. GERM. Hundskopf/ ein traut so sonst Brackenhaupt genant. HISP. Zargatona, cabeça de perro. ANGL. An hearbe resembling or lik, à dogges boad. } Herba est quam Græci notiore nomine θύμια, nos Pulicarem appellamus. Nomen ei dedit figura floris, qui canini capitum similitudinem refert.

Cynocéphali, κυνοκέφαλοι. Homines sunt, vel feræ in Æthiopia, canina habentes capita, cætera homini similes, violenti ad saltum, feroci morsu. August. lib. 5. de civit. Dei. Quid dicam de Cynocéphalos, quorum canina capita, atque ipse latratus magis bestias, quam homines confitentur? Plinius lib. 7. Gens quam Cynocéphalos vocamus, lacte vivunt. Idem lib. 8. cap. 54. Efferior Cynocéphalis natura, sicut mitissima Satyris. Vide Gell. lib. 1. cap. 5.

Cynodontes, κυνόδοντες. Dentes qui à nostris Canini appellantur: ita dicti, quod acuminati sunt in formam dentium canis. Hos tradit Plin. lib. 11. cap. 37. semel casu aliquo amissos nunquam renasci.

Cynoglossus, sive Cynoglossum. {κυνόγλωσσος} Dioscoridi. GALL. Herbe nommée langue de chien. ITAL. Lingua di cane. GERM. Hundszung / spitzer wägerich. HISP. Viviebla, lengua de perro. ANGL. An hearbe called the dogges young. } Herba est in locis fabulosis nascens, foliis latifoliæ plantagini simillimis, angustioribus tamen minoribusque, & lanuginosis, sine caule, humi strata. Latinis Lingua canina dicitur, diversa tamen ab ea quam Officinae Canis lingua vocant. Plin. lib. 25. cap. 8. Jungitur & cynoglossos, caninas imitans linguas, topiariis operibus gratissima.

Cynomazon, κυνόμοζον. Herba est eadem cum chamæleonte nigra, quam & Cynozolon Plin. appellat. Dictum Cynomazon, quod in offa, vel in pulte datum canes enecet.

Cynomorion, κυνομόριον. Herba est, quæ alio nomine appellatur Orobanche, inimica eruis, cæterisque leguminibus, caulinum habens pingue & rubentem, sine foliis. Nomen habet à similitudine genitalis canis, teste Plin. lib. 22. cap. 25. Hodie, teste Ruellio, à Gallis Tenia vocatur.

Cynomyia. {κυνόμυια}. GALL. Mousche de chien. ITAL. Mosca canina. GERM. Ein hundsbämen die von den thieren das blut sangt. HISP. Mosca di perro. ANGL. A horse flee, or doggiefly. } Musca canina, quæ sanguinem ab animalibus exsugit. Hæc præcipue canum aures infestat, unde & nomen est sortita. Est & genus herbæ, quæ notioribus nominibus Psyllium & Pulicaris dicitur: de qua Plin. lib. 25. cap. 5.

Cynopolis, κυνόπολις. Oppidum est ad Occidentalem Nili ripam inter Oxytinchum & Hermopolim, in quo Anubis colitur, canibusque cibaria publica sunt assignata. Author Strab. lib. 17. Ab hoc oppido vicinus mons Cynopolites dicitur à Plin. lib. 5. cap. 9.

Cynorrhodon, κυνόρροδον. Rubentis liliæ flos est, teste Plin. lib. 1. cap. 5. ita datus quod à cane rabido morsis medeatur, quasi Rosam Caninam dicas. Eadem & Rosa sylvestris appellatur, teste codem Plin. lib. 25. cap. 2.

Cynos Cephale, κυνὸς κεφαλὴ. Collis Thessaliae, parva regio Thebanorum, Pindari patria. Steph.

Cynosarges, κυνόσαρξ, Gymnasium in Attica, sic dictum à cane albo qui sacrificante Diomo, rapta femora in hunc locum detulit. In hoc gymnasio Aristippus Cyrenaice sectæ princeps Philosophiam solebat profiteri. Author Laërtius in vita ejus. Hinc, Ad Cynosarges, eis κυνόσαρξ, proverbiali convitio dicebatur, quemadmodum eis μαραχίας, & eis νέρας.

Cynobitön, κυνόβιτον, κυνίτης κύνων, apud Athenæum. GALL. Un esplantier. ITAL. Rovo canino. GERM. Hanbuten/ hanrosen. HISP. Zarza rasal, zarza perruna. } Aliis cynopaston: frutex est, teste Dioscoride, multò amplior tubo, foliis longè, quam myrti latioribus, aculeis circa virgas robustis, flore albo, fructu oblongo, simili nucleis olivarum, sed rubicundo. Columella Sentent canis vocat. Sunt qui existimant fruticem eum esse, qui vulgo Eglenterii nomine cognitus est.

Cynosorchis, κυνόδος ὄρχης. Herba quæ & Orchis dicitur, foliis oleo, mollibus, ternis, parvisque, semipedis longitudine in terra stratis, radice bulbosa, oblonga, dupli ordine; superiore, quæ durior est; & inferiore, quæ mollior. Eduntur ut bulbi cocti, in vineis fortè inventi. Plin. lib. 27. cap. 8. Officinae Græcam vocem ad verbum exprimentes, Testiculum canis appellant.

Cynossema, tis, κυνόσεμη. Locus est Troadis ad Hellespontum, Hecuba sepulchro nobilitatus: Latinæ Canis tumulum interpretari possumus. {GERM. Hunds grab. } Fabulantur enim poëtae, Hecubam, quum in Græciam adduceretur captiva post exitium patriæ, ac suorum, ibi doloris impatientia in canem esse conversam, & deinde sepultam. Meminit hujus loci Plinius lib. 4. cap. 11. & Strab. lib. 13. ¶ Est item ejusdem nominis locus in Libya Marcotide, cuius meminere Stephanus, & Strab. lib. 17.

Cynosurtæ, κυνόσυρτη. Sydus Septentrionale, ex septem constans stellis, quod & Ursam minorem appellamus. {GERM. Der klein bär / ist ein gestirn in Mitternacht bey himmels wirbel. } Alio nomine etiam Phœnicæ appellatur, teste Higino, eo quod à Phœnicibus inter navigandum potissimum soleat observari; quemadmodum & Elice, hoc est, Ursæ major, à Græcis nautis. Ovid. de Trist.

Esse duas Arctos, quarum Cynosura notatur
Sidoniis: Elicen Graia carina notet.

Cynozolon, κυνόζολον. Herba est eadem cum chamæleonte nigra, ita dicta, quod odoris fœditate ricos vermes in canum auribus ene-

Calepini Pars I.

cet: alio nomine Ulophonum dicitur. Vide Plin. lib. 22. t. 8. Cynthiæ, κυνθια, Diana dicta, à Cyntho monte in Delo insula, in quo nata cum Phœbo est, unde & Apollo Cynthius, & ipsa Delos Cynthia appellatur. Hic mons tanta celitudinis esse fertur, ut umbrâ suâ totius insulæ ambitum tegat. Propertius quoque amicam suam Cynthia, ob pulchritudinem vocavit, quæ prius Hostilia dicebatur.

Cynthiæ, κυνθια, Deli mons usque adeò editus, ut totam insulam dicatur obumbrare. In hoc monte Apollo & Diana nati traduntur, quorum alter Cynthius, altera Cynthia ab eo appellati sunt. Virg. 2. Æneid.

Qualis in Europa ripis, aut per juga Cinthi
Exercet Diana choros.

Lucan. lib. 1.

Tertia jam gravido pluvialis Cynthia cornu.

Vide Cynthia. Stephanus totam Delum, olim Cynthum dictum scribit, à Cyntho Oceani filio: quosdam verò male sentire, quod Zacynthus vocitata sit. Idem in Cynthia: Gentile, inquit, est Cynthius & Cynthiotes.

Cynticum, κυντικον, locus Iberiaæ propè Oceanum: incolæ Cynetes & Cynesii. Steph.

Cynura, κυνογρα, urbs in Argo, vel Argolica, à Cynuro filio Persei: inde Cynurus, Cynurōs, & Cynuris scim. gen. Steph.

Cynus, κυνος Stephano, Locrotum Epicnem diororum oppidum est: sive, ut quibusdam placet, navale, cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 6. & Liv. lib. 8. decad. 5.

Cyonnesus, κυννον, Nili fluvii insula est, non procul à majori Delta, è regione oppidi, quod Cynopolis appellatur. Author Ptolem. lib. 4. cap. 5.

Cyon, κυνος, urbs Cariæ, Canebium antè dicta: gentile Cyrites. Steph.

Cyparissias, κυπαρισσια. Tithymali species caulem emittens dodrantalem, ex quo germinant folia cupressi similitudine (unde & nomen accepit) teneriora tamen ac tenuiora. Author Plin. lib. 26. cap. 8.

Cyparissa, κυπαρισσα, oppidum est agri Messenai ad mare situm, à quo vicinus portus Cyparissus appellatur. Author Plin. lib. 4. cap. 5. Strab. lib. 8. Cyparissam vocat, Ptolemæus Cyparissas, plurali numero.

Cyparissæ, κυπαρισσαι, urbs Triphylliae, quæ vocabatur Eranna, inde Minerva Cyparissæ, Steph. Qui Cyparissam quoque Phocidis urbem, alias Eranum dictam meminit.

Cyparissees, urbs Messeniae: gentile Cyparisseentius. Homer. κυπαρισσεία, κυπαρισσεῖον εραστ.

Cyparissius, κυπαρισσος. Fuit nomen pueri, Telephi filii, quem Apollo amat, postea in sui nominis arborem conversi. ¶ Dicitur etiam pér synæthesi Cypressus: deinde conversione y, in u, Cupressus. Est autem arbor procula, caudice oblongo & recto, folio pinii, sed carnosiore mollioréque, neque ita pungente, fronde indecidua, odore vehementi. {GERM. Cypressenbaum. } Duo ejus sunt genera. Nam quæ sterilis est, fœmina dicitur, ad metà formam in fastigio convoluta: unde & κυπαρισσος, peculiari epitheto appellatur. Contrà, mas latius spargit ramos, consique profert nuci pineæ non absimiles, licet multò minores: mira inter arbores fœcunditate, quippe quæ trifera est, fructusque habet & Janvario & Maio & Septembri maturos, nulli tamen rei utiles, imò potius noxios, quemadmodum & ipsa arbor, cuius etiam umbra noxia creditur. ¶ Dicitur est autem Cyparissus (ut Didymo placet) δέρνεται κυπαρισσος, hoc est, ab aqua liter pariendo, quod æqualiter & ramos perdat & fructus. Fructus ejus, à figura, Coni appellantur. Unde & ipsa arbor perpetuo epitheto Conifera appellatur. Virg.

Aeria quercus, aut conifera cyparissi.

Idem,

Et teneram ab radice ferens Sylvane cypressum.

Reliqua vide suprà in dictione Cupressus. {Cyparissus fructus, κυπαρισσος καρπος, de verbis dictu magnificis, cæterum inutilibus.}

Cypasis, κυπαση, urbs circa Hellespontum. Steph.

Cype, κύπη, castellum Siciliae: gentile Cypeus. Steph.

Cyperus, κυπερος. GALL. Vne espèce de junc appellée sonchet, ayant les racines odoriferantes. ITAL. Cipero. GERM. Wilder galgen. HISP. Iuncia de olor, y juncia avellana. } Junci genus est angulosum, juxta terram candidum, in cacumine nigrum & pingue. Ejus descriptio-

nem vide apud Plin. lib. 11. cap. 18. Ruellius à Gallis juncos hujusmodi Sonchatos vocari tradit, & minutim contusos ad conciliacionem odoris vestibus interponi. Legitur etiam in neutro genere Cyperum, apud Varr. lib. 2. de rerum.

Cyphi, κυφη, Thymiamatis compositione est, dicata diis, qua abunde Ægyptii sacerdotes utuntur. Constat (ut Plutarch. ait) ex melle, vino, uva passa, cypero, resina, seselli, aspalatho, myrra, bitumine, junco, bryo, calamo, utroque juniperio, cardamomo, lapatho. Rationem componenti vide apud Diosc. lib. 1. cap. 24.

Cyphus, κυφη, urbs Perrhœbiæ, à Cypho Perrhœbi filio. Homerus, Κύφης οἱ την κύφην ἡγετεῖς καρποῖς. Alia est Thessaliae: cives Cyphæi. Est & fluvius Cyphus. Steph.

Cyprius, κυπριος, herba est folia habens ad iridis similitudinem mucronata, quæ à Latinis Gladiolus dicitur, radice bulbosa, & odore vicinando: Κύπριον. ¶ Est & per se Indica herba, quæ Cyperis vocatur, giberis effigie, commanducata croci vim reddens. Vide Plin. lib. 21. cap. 18.

¶ Cyprianæ, festum in memoriam S. Cypriani, & tempestas circa id ventiens. L. g. b. II

Cyprius, κυπριος. ANGL. A carpe: } Piscis est ex genere chombrorum, cuius meminit Plin. lib. 12. cap. 11.

Cyprium, Bonum antiquos dixisse tradit Varto libris de analog. unde Cyprus vicus dictus est, quod cum Sabini locum insedissent, boni omnis causa Cypriam, h. e. Bonum nuncupant: cui postea propter Tulliæ inhumanum scelus, quæ nefando facinore carpentum supta defuncti patris corpus egerat, Scelerati indidere nomen.

Cyprium æs, vide Cyprus.

CYPRUS, κύπρος. GER. Ein insel in der meerschößen zwischen Cilicia und Syrien/ sonsten Cypregentant. Insula in Pamphylo mari, in sinu maximo, qui & Ifficus dicitur, inter Ciliciam & Syriam, dives & mirae fertilitatis. Unde & Macaria, hoc est, beata olim vocata: maximè etiam luxus dedita, unde & Veneri sacra. Hor. lib. 1. Carm.

Sic te diva potens Cypri.

Ea quondam novem erat regnum sedes. Urbes illius præclaræ, Cythera, à qua Venus dicta est Cytherea: Paphos, Palapaphos, & Salamina. Hæc inter majores nostri matus insulas locum sibi vendicat: à Septentrione, Ciliciæ opposita: à Metidie, Ægyptum spectat, ab Oriente Syriam, ab Occidente Pamphyliam. Ambitus insulæ trium millium quadringentorum ac vinginti stadiorum, teste Strab. lib. 12. ¶ Cyprus etiam dicitur arbuscula, quæ à Latinis Ligustrum vocatur, semine atro, non absimili sambucino acino. Ljus flos in oleo decoquitur, sitque ex eo unguentum quod Cyprinum appellatur. Nascitur in multis locis, sed in Cypro insula odoris suavitate præstat: ideo Cyprus est appellata. κύπρος. GALL. Un arbre en Egypte d'une fleur fort blanche, que quelques uns appellent Troëne. ITAL. Albero ligustro. GER. Klein oder gemein beinbötzlin. HISP. El arbol de la alhena. ANGL. A privet, a tree in Egypte somed. 3 Plin. lib. 12. cap. 24. Cyprus in Ægypto est arbor ziziphi foliis, semine coriandri, flore candido, odorato. Coquitur hoc in oleo, premiturque postea, quod Cyprinum vocatur. Optimum habetur è Canopica, in ripis Nili nata: secundum Ascalone Judææ: tertium Cypro insula odoris suavitate.

Cypris, a. um: unde tres parvæ insulæ huic propinquæ, Cypræ nominantur: & Venus Cypria, sive quod in Cypri genita fuerit, sive quod ei primùm in Cypri templum sit constitutum, & in hac insula honoribus divinis affecta sit. Cyprus bos, proverbialiter dicitur in brutum ac stolidum, propterea quod Cypri boves magis bruti ferantur, quippe qui stercore humano pascantur. Unde aliud proverbium, quod Festus citat ex Ennio, Cyprio bovi merendam. Quod convenit quoties conviva sordidus & insipidus sordido atque insipido excipitur convivio. Festivus erit, si ad res animi deflectatur: ut si quis apud spurcos spurce loquatur, apud indoctos indocte.

Cyprœniæ, κυπριανæ. Vermis epitheton est, inde tractum quod in Cypro insula nata dicatur. Utitur hac voce Hom. in Hymnis.

Cyprus, insula inter alia nomina Macaria dicta: nam mirè fertilis est in sinu maximo, qui Ifficus circa Ciliciam dicitur: ad ortum occasumque Ciliciæ ac Syriæ objecta est, novem aliquando regnum sedes, ut Plin. lib. 5. cap. 31. scribit: smaragdo, crystallo, ære Cypri cognominato, adamante & alumine nobilis: quam aliquando annexam continentis fuisse, idem Author lib. 1. scribit. De hac vide Strab. lib. 12. & 14.

Cypella, oppidum est Thraciæ, ut scribit Plin. lib. 4. cap. 12. Strab. lib. 7. Cypellum nominat, κυψελη Steph. urbs Thraciæ prope Hebrum fluvium, item castellum in Arcadia Mantinensis muris circum: gentile Cypelinus, aut Cypsalenus.

Cypeli, κυψελη. ANGL. A martinet. 3 Aves ex hirundinum genere, quæ & Apodes vocantur, διπλή κυψελη, hoc est, ab alveari, eo quod nidum specie alvearis ex luto singant. Author Plin. lib. 10. cap. 39. Cypelus, κυψελη, Corynchorum tyrannus, pater Periandri, ita dicitur διπλή κυψελη, hoc est, à cistula, sive alveo, sive (ut Valla ex Herodoto vertit) mensura feumentaria, sub qua occultatus fuit quum à Corinthiis ad perniciem quereretur. Vide Herod. lib. 3. & Plutarch. in Symposio septem Sapientum.

Cyprasia, Galatiæ urbs, Ptol. Vulgo Caroso.

Cyprœniæ, κυπριανæ. insula juxta Gyzantes (sic enim lego apud Steph.) Africae populos.

¶ Cyragra, pro chiragra. Salmas. ¶

Cyrba, κυρβη, urbs Cariæ, vide Hierapytna.

Cyrbasa, κυρβα, urbs Cariæ. Steph.

Cyrbe, κυρβη, urbs Pamphyliæ, gentile Cyrbeus. Steph.

Cyre, κυρη, Oxytonum, fons in Cyrenaica. Steph.

CYRENE, & Cyrenæ, arum. קירן kir. κυρεων, vulgo Corena. 3 Insigne Libyæ oppidum, inter Mareotidem & Zeugitanam provinciam situm, unum ex iis quæ Pentapolim efficiunt, à Battu Thethæo (quem Callimachus progenitorem suum fuisse tradit) conditum, & à Cyrene Penei amnis filia, quam Apollo adamatam in eam Libyæ partem transtulit, ita nominatum. ¶ Ab hac urbe totus ille Libyæ tractus, inter Africam propriæ dictam, & Libyam Marmaricam, sive Marcotidem intermedium, uno nomine Cyrena, aut Cyrenaica regio appellatur. Hinc Cyrenaicus, a. um: ut Regio Cyrenaica, & Philosophia Cyrenaica, quam Aristippus Socratus Cyrenensis instituit. Hegesias philosophus (de quo Cicero lib. 1. Tuscul.) & Eratosthenes historicus Agacis filius, Cyrenæ fuerunt. Eadem & Pentapolitana Plin. dicitur à quinque præcipuis urbibus, quarum nomina sunt hæc, Beronice, Arsinoë, Ptolemais, Apollonia, & ipsa Cyrene. ¶ Ex hac urbe orti sunt Aristippus Socratus, qui Cyrenaicam Philosophiam primus instituit: item filia hujus Areta, quæ patri in schola suscepit: item Aristippus cognomento μαρτυρικης, superioris Aristippi nepos, & Arete filius: & præter hos Anniceris, qui Cyrenaicam lectam emendavit: item Callimachus poëta, & Eratosthenes Mathematicus, ambo ab Ægypti regibus in honore habiti. Quibus etiam à Strabone adduntrur Catneades Academicus, & Cronus Apollonius. Dicitur etiam Cyrenites, & Cyrenias fœm. gen. ¶ Hanc regionem appellat Pentapolitanam à numero quinque urbium quibus maximè inclita est, quarum hæc sunt nomina, Beronice, Arsinoë, Ptolemais, Apollonia, ipsaque Cyrene. Scribit Salust. Cyrenenses magnum ac diuturnum bellum gessisse cum Carthaginensisibus de finibus agrorum. ¶ Est & Cyrene nomen urbis in Cypro insula, quam Cyrus coadidit, ex qua natum putant Simonem patrem Alexandri & Ruti, ut est apud Evangelistas. Aug. lib. de Pastorib. scribit Simonem Cyrenensem, qui angariatus est, ut Christi cruelem tolleret, fuisse Aphrum, & hanc Cyrenem Africæ contiguam esse.

Cyrenæus, a. um, κυρεων, Cyrenaicus, & Cyrenensis, adjectiva. Cyrenaica, regio Africæ est: eam Strab. lib. ult. à Thereis Græcis conditam esse scribit, qui ex Laconica profecti, Theram insulam prius

incoluerunt, hinc in continente Cyrenem edificaverunt. Ex horum numero fuit Battus quidam, qui Cyrenes condidæ fuit author, quod alibi idem Strabo indicat. Item Battidas Cyrenenses Silii nominat lib. 2.

Necnon Cyrene Pelopei stirpe nepotis
Battiadas parvos, fidei stimulavit in armis
Item Stat. lib. 2.

¶ iniquo sole cadentes
Battiadas.

Dé Cyrene multa Straboni consentanea Herodotus refert in Melpomene. Diodorus Siculus lib. 5. scribit ex quo rūdam sententia huic urbi nomen inditum à Cyrene Hypsei filia, quæ quum apud Pelcum virgo educaretur, ejus forma captus raptam virginem in Libyam ad ea loca, in quibus postmodum civitas condita est, asportavit. Ex ea filios suscepit quatuor, Atisteum, Nonum, Anteum, & Argum, alias Auctonum & Argeum. Eam regionem fertilissimam esse tradit Herodot. in fin. lib. 4.

Cyrenaici philosophi, ab Aristippo Cyrenæo, primo sectæ ejus authore nomen traxerunt, qui summum bonum corporis voluptate metebantur. Cicero. Tus. quaest. lib. 3. Atque ab Aristippo Cyrenaici Philosophi nominati, omne bonum in voluptate posuerunt, virtutemque censuerunt ob eam rem esse laudandam, quod efficiens esse voluptatis. Horum secta postea ex simplici triple effecta, aliis se ab Hegeſia, Hegeſiacos: aliis ab Anniceride, Annicerios: non nullis etiam à Theodoreco Theodoreos nominantibus: qua de re vide Diogenem Laertium in vita Aristippi.

Cyres, τις, κύρας, nomen urbis, ut Phrages, Mendes, Adrymes: gentile Cyprius, Steph.

Cyrillus, κυρίλλος, Diaconus fuit Heliopolitanus (est autem Heliopolis hæc civitas insignis ad Libanum montem sita) qui imperante Constantino plurima Ethnicorum idola contrivit. Cujus rei illi mores sub Juliano principe, vivo ventrem exsecutunt, jecurque inde exemptum degustaverunt. Author Suidas. ¶ Cyrilus item Alexander præfus edidit variarum hypotheseon tractatus, & Homilias plurimas, quibus utuntur Græci: præterea adversus Nestorianum epistolas, quibus omnia occulta ejus venena refellit. Is vixit temporibus Juliani principis. ¶ Cyrilus præterea Hictosolymitanus præfus, saepè pulsus ab Ecclesia & receptus: ad extremum sub Theodosio principe octo annos in sua sede perseveravit: extante ejus catecheses. Hæc Hieronymus.

Cyrinus, κυρίνος, Romanus, cum Baslide & Nabore sub Diocletiano passus, ac sepultus tertio ab urbe lapide. Ex Volater.

¶ Cyrus, manibus. Salmas.

Cyneæ, genus vasis, alias etiam hirnea, & irnea. ¶

Cyrnii, κυρνι, Indiae populi vivacissimi, ut quos ad centesimum quadragesimum annum vitam extendere proditum sit. ab Iliono, refente Plin. lib. 7. cap. 2.

CYRUS, κυρίος, vulgo Corsæa. Insula est in mari Ligustico, quam Latini Corsicam dicunt, longa passuum centum quinquaginta milia, lata maiore ex parte quinquaginta, circuitu trecentorum vingtiquatriduorum millium constant: a vadis distans Volaterranis sexaginta duobus millibus passuum. Cyrus diætæ à Cyra rege, quum antea Terapne diceretur.

Cyrnia jactura, κυρνία ἄη, de magnis stipendiis & expilationibus dicebatur, ob Cyri insulæ immanitatem latrociniorum, ac gentis feritatem. ¶ Cyria terra, κυρνία γῆ, dicebatur regio latrociniis infamis, cuiusmodi ferunt olim fuisse Cyrum. Gens hæc hodie male audit apud Italos. Proverbium non inepte detorquetur in hominem alieni rapacem ac violentum. In collectaneis Zenobii per Aldum editis reperitur κυρνία ἄη, Cyria noxa, de qua supra.

Cyruanus, a. um. Virg. Eclog. 9.

Sic tua Cyrenæ fugiant examina taxos.

Cyneæ, æ, vasis vinarii genus, teste Nonio. ANGL. A bottle a great piece to drinking. 3 Plaut. Amph. Cadus erat viri, inde implevi cyreneam. ¶ Sunt qui Cyreneam scribant per i. hostium, ut μαργά τὸ κυρνία, hoc est, à miscendo dictum velint.

¶ Cyrogræphus, pro chirographus. Salmas. ¶

Cyropolis, κυρνόπολις, civitas in Asia, quæ etiam Cyrechata, κυρνία, vocatur, ad finem Persidis: cives, Cyropolis, & Cyrechata. Steph.

Cyrreæ, urbs in Helicone, juxta Lysam. Lucanus,

Sed mihi jam numen, nec si te peccore vates

Accipiam, Cyrræa velim secreta moventem

Sollitare deum, Bacchumque avertere Nysa.

Cyrrethica regio, à Cyrrho dicta est, ubi Cyrrethæ dea colebatur, quam Minervam interpretantur Plin. & Ptol. Vide Cyrrhus.

Cyrra, vide Cirra.

Cyrrhus, κυρρη. Steph. Syriæ oppidum, cuius incolæ Cyrrethæ, κυρρης, dicuntur, & Diana Cyrrethæ, κυρρη: & regio ipsa Cyrrethica, κυρρησση: cuius meminit & Plin. lib. 5. cap. 13. ¶ Sunt item Cyrrethæ Macedoniae populi, non procul à Pelta Alexandri patria: quo rum meminit Plin. lib. 4. cap. 10.

Cyrsilus, κυρσίλος, Atheniensis fuit, qui quum videret impetum Persianum diutius sustineri non posse, civilesque jam de relinquenda urbe, navibusque consendendis cogitare, civibus suis confilium dedit, utile quidem (ut ipsi tum videbatur) attamen non satis honestum, ut Xerxes potius reciperent, quam patriam desererent. Quæ sententia usque adeò civibus displicuit, ut statim eum lapidibus obruerint. Cic. 3. Offic.

Cyrtæ, κυρτα, oppidum est ad mare rubrum, in quod Artaxerxes

Megabyzum relegavit. Steph.

Cytones, urbs Bæotiae, (κυρτας) gentile κυρτας. A Cytrone vero κυρτα, antiquo oppidulo, Cytonius sit. Est etiam κυρτανος, urbs Italiæ: gentile Cytonius.

Cytus, κυτη, urbs Ægypti in mediterraneis, patria Dionysii medici: gentile κυτη, oxytonum: pro urbe enim barytonum est. Steph.

Cyrus, κυρη, nomen duorum fluviorum, quorum unus Armeniæ & Hiberiæ

Hiberia fines interluit, & per Albaniam labitur. Oritur in monte Caucaso. Alter juxta Pasagardas per cavam Persidem: à quo Cyro majori, qui juxta hunc amnem expositus fuit, nomen est inditum, teste Strab. lib. 15.

Cyrus. { שָׁרֵךְ כּוֹרֵשֶׁךְ. } Cambysis filius ex Mandane Astyagis regis filia, & Persarum Medorūmque rex, qui primus (ut Justin. lib. 1. scribit) devicto Astyage ultimo Medorum rege, Medorum imperium transtulit in Persas: & subacta Asia, totum Orientem in potestatem redigit. Postremò quum bellum Scythis intulisset, eosque clade magna affecisset, Tomyris eo tempore Scytharum regina, comparsis infidiis, 200000. Persarum cum ipso rege trucidavit, ita ut neque nuntius tantæ cladi superfuerit. Caput Cyti amputatum, in utrem humano sanguine plenum conjectum fuit, cum hac exhortatione, Satia te sanguine quem sitisti. Hic primum Agradatus dictus fuit: & postea Cyrus, ab ejusdem nominis fluvio per cavam Persidem fluente, juxta quem fuit expositus. Res ejus gestas vide latius apud Xenoph. in P&dia, Herod. & Justin. lib. 1. Cyrus autem, Persarum lingua, significat canem. Plurarch. Artax. ¶ Fuit præterea ejusdem nominis poëta quidam Theodosii junioris temporibus ab Eudoxia Imperatoris uxore propter ingenii felicitatem ad summos honores evectus. Postremò præsul factus, in Cotyleo Phrygiæ Leone imperante diem obiit. Ex Suida.

Cyre, sive Cuta, κύτη. Steph. Oppidum est Colchidis, Medæ patria, teste Steph. herbis veneficiis in primis famosa.

Cytæus, a, um, adj. κυταῖος. Unde virgo Cytæa, appellatur Medea à Valer. Flac. lib. 6.

Cytæis, idis κυταῖες. Propert. lib. 2.

Non hic herba valet, non hic nocturna Cytæis.

Cytæum, κυταῖον, urbs Cretæ. Steph.

Cytorum, Ptolemæo: Cotticum, Plinio. Cappadociæ oppidum, hodie Cecino. Vide ne à Cytoro monte dicatur.

Cyterium, κυτέας, urbs Cænotrorum mediterranea: gentile Cyterites, vel Cyterinus. Steph.

Cytheræ, orum, κυθηρæ, vulgò Cerigo. Insula est contra Cretam, ut scribit Strabo, quinque millia à Maleæ promontorio distans, in quam ferunt Venerem primum vestram concha marina: unde & Cytherea, κυθηρæ, dicta est. Virg. lib. 10.

Est Paphos Idaliūmque tibi, sunt alta Cytheræ.

Idem, Parce metu Cytheræ, manent immota tuorum Fata tibi.

Degenerat tamen hoc derivativum à natura sui primitivi, cotripiit enim secundam syllabam, quæ in primitivo producitur. Hanc insulam Porphyruſam vocat Aristoteles, Porphyrida Plinius, à purpurarum præstantia. De ea enim lib. 4. cap. 12. sic scribit: Cythera (inquit) cum oppido in Laconico sinu, antea Porphyrida appellata. Hæc sita est à Maleæ promontorio v.m. passuum, anicipiti, propter angustias, ibi navium ambitu. Hæc Plin. Hesiod. in Theogonia tradit, Venerem ab oppido Cytheream cognominatam: Servius autem ab insula cognominatam tradit.

Cytheræcūs, a, um: nomen adjectivum possessivum, κυθηρæ: ut, Nectar Cytheriacum, quod pro suavitate Venerea ponitur.

Cytheræs, κυθηρæs. Nobilissima meretrix fuit liberta Volumnii, quæ eodem tempore floruit quo Origo & Arbuscula metetrices. Hanc Cornelius Gallus poëta supra modum adamavit, quo tamen sperto, Antonium in Galliam sequita est. Hanc Virg. Ecl. 10. Gallum consolans, commutato nomine Lycoridem vocat. Author Servius.

Cytherotiades, κυθηραιάδες, Musæ dicuntur à saltu, cui Cytheron nomen est. Vide Cytheron, sic enim scribendum.

Cytheron, mons est Bœotiae, non longè à Thebis, Apollini & Musis sacer, à quo Cytherides dicuntur. In eo quoque Bacchi sacra celebabant. Virg.

Nocturnūmque vocat clamore Cytheron.

Hinc quoque Cythera & Cythereus, a, um: Vide suprà Cytheron, κυθηρæ, sic enim scribendum est.

Cytherus, κυθηρæ. Vicus in Pandionide tribu: inde Cytherius. Steph. Cythnos, κύθνος. Steph. Insula est ex Cycladibus, à Cythno primo habitatore sic appellata. Alio nomine Ophiusa, ac Dryopis. Ex hac insula Timantes pictor est, qui ab ea Cythnitus dicitur. ¶ Cythnicæ, sive Cythniæ calamitates, κυθνώδεις ουμφαραγγεῖ. Zenodus Aristotalem authorem citat, Cythnios usque adeò divexatos afflictosque fuisse ab Amphytrione, ut in proverbium abierint, κυθνώδεις ουμφαραγγεῖ, pro maximis cladibus & immensis calamitatibus.

Cythnus, a, um: κύθνος, possellivum, ut Timantes pictor Cythnus dictus est. Steph. juxta Dryopem unam Cycladum sitam scribit, & ipsam quoque sic nominatam fuisse. Meminit etiam Pomp. lib. 2. & Ovid. 7. Metam. (quamvis paulò aliter legatur apud Gryphium.) Florentemque Syron, Cythnon, planamque Seriphon.

Cythonymi probrum, seu dedecus, κυθνώδεις αγχεῖ. In hominem dicebatur vehementer infamem, fœdique nominis, cuiusque nomen jure supprimi debeat, vel ob malefacta, vel ob calamitates. Unde & Græca vox à celando nomine dicta. Author Steph.

Cytina, κύτινα, urbs Thessaliam: civis Cytineus. Steph.

Cytinum, κύτινον, una ex tribus Doridis civitatibus: gentile Cytinates. Steph.

Cytinus. { κύτινος. GALL. La fleur d'un grenadier. ITA. Primo fior di pomo granato. GERM. Granatapfel biss. HISP. La granada quando sale de flor, ò flor de la granada. ANGL. The flower of a pomegranate. } Flos malii Punicæ sativæ, ut balaustium sylvestris, ut est apud Dioscorid. Plinius cytium interpretatur primum partum punicæ florere incipientis. Flores vero ipsos in Cytino erumpentes, Balaustia, natura astringentes. Soler tamen appellatio hæc ad alia quoque genera congruere: unde Dioscorid. Apollinaris herbæ flores Cytinos appellavit.

Cytis, κύτις, insula Arabiæ, ubi Topazius lapis invenitur. Plin. lib. 6. cap. 19.

Cytisus, κύτισος, mascul. vel femin. Genus fruticis incani, ad similitudinem rhamni, cubitalibus ramis, folijs loti trifolijs, quem Ari-

Galepini Pars I.

stomachus Atheniensis miris laudibus prædicavit, eo præcipue nomine, quod lætissimum pecori pabulum præbeat, & lactis copiam augeat: quod etiam confirmat Plin. lib. 13. cap. 24. Inventus est autem hic frutex primò in Cythno insula (unde & nomen accipit) & inde translatus in omnes Cyclades & urbes Græcas. Col. lib. 13. cap. 28. Cytisum (quem Græci aut ξιφία, aut κεραῖα, aut τειφέλια vocant) quem plurimum habere expedit, quod gallinis, apibus, ovibus, capris, & omni generi pecudum utilissimus est. Idem alibi duas facit Cytisi species, lativam., & alteram suæ spontis. Col. lib. 2. cap. 11. Exceptâ tamen cytiso, de qua dicemus alias.

Cytorus, per y, in prima syllaba, κύτωρ. Mons Paphlagonia, in quo buxus plurima nascebatur: unde & buxifer à Catullo dicitur. Virg. 2. Georg.

Et juvæ undantem buxo spectare Cytorum.

Ab hoc, quæ buxæ sunt, Cytoriaca dicuntur. Ovid. 4. Met.

Sape Cytoriaco diduxit petrine crines.

¶ Fuit & Cytorus, sive Cytorum civitas, Sinopensium emporium; à Cytoro Phryxi filio conditum & appellatum, ut ex Ephori sententia refert Strab. lib. 12.

¶ Cyttales, fur apud Iones. Rh. //

Cyzicenus, κυζικηνός, Atheniensis Philosophus in mathematica, & in cæteris scientiis excellentissimus, præcipue in Geometria.

Cyzicus, κυζίκης, vulgò Chiziro, sive Cizicum. Insula in Propontide; duobus pontibus juncta continent, habens urbem ejusdem nominis, mænibus, arce, & turribus marmoreis: cui nomen indidit Cyzicus rex, quem Jason per imprudentiam interemit. De hac Ovid. lib. 1. Faſtor.

Hinc Propontiacis harentem Cyzicon oris;

Cyzicon Æmonia noble gente opus.

Fuit hæc civitas magnitudine & pulchritudine cum primis Asis urbibus comparanda, paci & bello apta, tribus armamentariis inclyta; quorum aliud armorum, aliud instrumentorum, aliud frumenti erat receptaculum. ¶ Verum Pius Papa in Asia hanc Chyzicum appellat, non Cyzicum. Et de Cyzico sic scribit: Nunquid Chyzicus nobis non satis constat, adeò claritatem rebus admunt tempora; & nos homunciones diuturnam querimus in hoc seculo gloriam, quam potentissimæ civitates retinere non potuerunt? Propert. lib. 3.

Frigida tam multos placuit tibi Cyzicus annos.

¶ Cyzicus, Steph. urbs est Propontidis in Chersoneso sita, alio nomine Κύζικη, id est, Ursorum insula appellata. Homerus Cyzici habitatores, Doliones vocat. De Chersoneso vide suprà.

Cyzicum, Bithynia nobilis civitas, cui nomen (inquit Pomp. lib. 1.) Cyzicus indidit, quem à Minyis imprudentibus, quum Colchos peterent, fusum acie, cæsumque accipimus. Hactenus Mela. Hæc civitas arce, mænibus, turribus marmoreis Asiaticæ plagæ littora illustrat, ut scribit Florus in bello Mitridatic. lib. 3. Libra illa aliquando; & agris diyes, multoque in honore à Romanis habita. Lege Strab. lib. 12. De Cyzico Valer. Argon. lib. 2.

Nec procul ad tenuis surgit confinia ponti

Vrbs placidis demissa jugis, rex divitis agri

Cyzicus, &c.

De morte Cyzici regis vide eundem Valer. 3. Argon. & Hemolatum super cap. 32. lib. 5. Plinii.

Cyzicenus, denominativum est à Cyzico Propontidis insula, κυζικεύεις.

¶ Cyziceni stateres, κυζικεύοι στενῆς, de re scite sculpta. Nam hi nummi olim celebres erant, quod eleganter scalpi videtur. Representabant altera parte Cybelem deorum matrem facie muliebri: altera leonis imaginem. Aut magis videbitur fore locus proverbio, quum hominem significatus inquam ac sui dissimilem: aut qui longè aliud agat, quām præ se ferat: quemadmodum Cyziceni ex uno latere Cybelem ostendebant effeminatam, ex altero leonem. Stater is valebat xxviii. drachmas Atticas, unde & de re magni pretii videtur posse dici.

NOTÆ ANTIQUORUM.

C. Comitia, Centrum, Caius, Cauffa, Condemno. C. A. M. cauffa amabilis.

C.B. civis bonus. CB. cotymbus.

C.C. calumniæ cauffa. C.C. E. causa conventa est: CC. circum. CCC:

D. P. tercentum duplex. CCC. T. P. tercentum terræ pedes. C. C. F. Caius Caii filius. CS. cauffa. CA. vel CAM. Camillus. CÆ. Cæsar. CÆS. AÜGG. Cæsares Augusti. CAR. COJU. carissime conjugi. CARIS. carissimus. C. B. commune bonum, civis bonus. CC. ducenti. C. CL. R. cauffam claram regi. CR. contrarius. C. C. consilium cepit, cessit calumniæ, causam contractus. CS. cuius. CD. C. Quadrungentis condemnatus. CD. condignum, quadrungentum.

CEL. celeres. CEN. PP. vel. CENS. Censor perpetuus. CEN. A. Censoris arbitratu. CENT. centuria, centurio. CENTU. Centuriones.

C. F. Caii filius. C.F.R. cauffa filia regis.

C.H. custos horitorum, custos hæredum.

CIC. Cicero. C.J. C. Caius Julius Cæsar. C. II. IN. Cubitos tres invenies, CI. CIPP. Cippus, seu terminus: ut ad tertium cippum, seu lapidem. CIV. Civitas, civis. C. JU. causa iusti. C. II. IN. P. cubitos duos invenies plumbum.

CL. Claudius. CL. V. clarissimus vir. CL. F. clarissima filia, vel fœminæ. CLI. Claudius. C. LDBL. caufsam laudabilem. C. L. Caii Libertus, vel Caius libertus. CL. conlibertus. C. L. Caia Libertia. C. LIB. Caii. Libertus, vel Liberti. CLE. CL. conlibertæ clarissimæ.

C. M. centrum millia. C. MAR.P. Caput margine pleno. CM. Comus. C. ML. centum millia. CMS. comis. C.M. civis malus. C. M. vel CA. M. causa mortis. COM. Comitia. C. M. S. causa mali sui. C. ML. clementum multum. CME. XI. camelos duodecim.

CN. Cneus. C.N. Caius noster. GN.L. Cnei Libertus.

CO. conjugi. C.O. civitas omnis. COT. controversia. COM. OB. Comitia obdurata. CON. consularis. CON. SEN. E. OR. P. Q. R. consensu senatus, equestris ordinis, populi Romani. CONS. vel CS. Consiliarius. COL. vel CL. colonia, coloni. COLL. collegæ, collegia. COL. collega, colonia, columen. COLL. FABR. collegium fabrorum. COH. cohors. CON. U. conjunxit. CONJU. OBSEQU. conjugi obsequientissimæ. CONJUG. M. conjugii Mercurii. CONX. conjunx. CONLIB. conlibertus, conliberta. CONTUB. contubernalis. COR. Cornelius. CORP. Corpus. CORN. R. F. Cornelie regis filia. CORN. AURS. coronas aureas. COS. consul. COS. QUAR. vel, 1111. consul quartò. COSS. DESIG. Consules designati. CSS. consules, consulares. COS. DES. consul designatus.

D

, Latina figura eadem fuit Ionom priorum: sicur etiam d. & d, admodum convenient. ¶ Inter B, & D, est quædam cognatio: unde ex d. vel duis, bis: & duonus, pro bonus. ¶ Etiam in D, & L, ut Dacrumæ, lacrumæ; dantia, lantia; Capitolium, Capitodium; cassila, cassida. Ita sella à sede, ol. o ab odor, meditor à misera. ¶ D. & T, olim in multis promiscue scribebantur: ut ad, at, sed, set; haud, haut; Alexander, Alexanter. ¶ Etat & olim alicu-

bi R, pro D. Ita dicebant ar pro ad, ut arvenas pro advenas. ¶ D transit etiam in C, G, L, P, R, S, T: ut accido, angero, allido, appono, arrideo, metidies, assideo, rado rati, cedo celli, attamino, attingo. ¶ D frequenter interponitur in compositis, hiatus causâ prohibendi, ut redigo, redarguo, prodest. Subtrahitur etiam, cum sequens syllaba ab S, & alia consonante incipit, ut aspiro, aspicio, ascendo, asto. ¶ Cæterum non tantum in compositione, sed etiam extra eam interdum d interponebant sustinendæ syllabæ causâ, quum non amarent concursum vocalium, ut med erga, pro me erga. Sic sed erga, ted erga. Inde Muretus var. lett. lib. 15. cap. 19. illud apud Horat. lib. 3. carm. od. 14. v. 10. male ominatis, putat scriptum fuisse, male ominatis, ex quo alii fecerunt male dominatis. Sic lib. 1. ep. v. 13.

Omne crede diem tibid illuxisse supremum.

Ex quo, inquit, factum est tibi diluxisse. Ita lib. 43. Dig. sub tit. Ne quid in loco publico, vel itinere fiat, leg. 2. vbi legitur, Idem ait: si odore solo locus pestilentiosus fiat, non esse ab re de eo interdicto nisi legendum censem, non esse ab re de eo interdicto nisi. Cognata itaque literæ sunt D & T, omninoque d & r: quod in derivationibus minime oportet, ut facilius fidem inveniant. Plura vide in Martinii Etymologico. ¶

DA

Dæ, Daarum, dæc. Steph. Populi sunt Scythiae, ex genere Nomadum, ut author est Serv. in illud Virg. 8. Aeneid.

Indomitique Dæ, & pontem indignatus Araxes.

¶ Dabit, davir, Oraculum Dei.

Dabula, palmæ genus.

Daca, poma vilissima.

Dacar, insuavis, vilis. ¶

Dæcia, dæcia, regio Scythiae Europææ, quam quidam Thraciæ partem, quidam conterminam dicunt. Hæc (ut Ptolemæus scribit lib. 3. c. 8.) ad Septentrionem Carpato monte à Sarmatia dividitur, ad Occidum autem Tibisco fluvio ab Jazygibus Meranastis, ad Meridiem & Ottum usque ad Danubium extenditur. Hujus regionis populi, Daci, dæci, dicuntur: olim etiam Davi, teste Strab. lib. 7. Getis proximi ad Ortum: à quibus servilia Davorum & Getarum nomina Athenienses accepunt. Unde in Comœdiis servi introduci solent, Davi, & Getæ nominati. ¶ Hodie hæc regio divisa est in quatuor partes, In Valachiam utramque, Moldaviam nimiron, & Transalpinam, versus Septentrionem. In Bulgariam, sive Myssiam inferiorem à parte Orientali. In Serviam, sive Bosnam, quæ & Myssia superior vocata est, à parte Meridionali. Et denique in Transylvaniam à parte Occidentali, quæ divisa est in Schyriuliam, Septem castra, & Uniam, partes nimiron, quas natio Ungarica incolit. Hi Romanis semper reluctabantur. Virg. 8. Aeneid.

Indomitique Daci, & pontem indignatus Araxes.

Statius,

— frana tenentem

Rhenus & atroniti vidit domus ardua Daci.

¶ Dacianæ, milites Claudi II Imp. ¶

Dæcicüs, dæcicüs, dictus est, qui Daciam subegit, sicut à Germania

Germanicus. Juvenalis,

— cum lance beata

Dacicus, & scripto radiat Germanicus auro.

Dæcüs, a, um: dæcüs, quod è Dacia, Spartanus, Ad bellum Dacum Trajanum familiariū persequutus est.

Dacrymæ, auctore Festo, Livius Andronicus appellabat, quas nos lacrymas, Græcos sequatus, qui dæcævæ vocant Lacrymæ, dæcævæ lacrymas. Unde etiam constat verbum Lacrymor, & nomen Lacryma melius sine aspiratione scribi, quemadmodum vox Græca à qua originem trahunt.

Dæctylüs. { γάγκη εισβάτη. dæctylüs. GALL. Un doigt. ITAL. Dito. GERM. Ein finger. HISPA. Dedo. ANGL. A finger. } à Latinis dicitur

DA

C.P. civis publicus. CPS. capsæ. C.P. C.P. causa petitionis causam posuit. CPRSS. Cupressi.

C.R. civis Romanus. CR. Creticus, Crispus, contractus. C. R. C. cuius rei causa. C.R.C.P. cuius rei causa promittit.

CMS. communis. CS. A. Cæsar Augustus. CS. IP. Cæsar Imperator. C.S.S. cum suis servis. C. S. FL. cum suis filiis. C.S.H. cum suis heredibus. C.S.P.E. cum sua pecunia est. CST. controversia.

CT.V. O.A.B. Civitas vitæ omnia afferit bona.

C.V. centumviri, clarissimus vir, casa virginum. CVI. cuius. CIV. civitas. CUL. cultores. CUR. curionum, curiatum, cursor.

C.X. IN. ARG. cubitos decem invenies argentum. C.XX. IN. AUR. M. cubitos viginti invenies aurum mirabile.

D

digitus: unde Dactylotheæa (quæ Græcis etiam Chirotheca) præ tegumento manus, vel digitorum sumitur. ¶ Dactylus item vocatur per metricus, quum syllabam longam due breves subsequuntur: Herous pes Ciceroni dictus, lib. 3. de Orat. quod eo scribantur facta herorum & principum. ¶ Item Dactyli dicuntur fructus palmæ, Apicius. Et croci drachmæ singulæ dactylorum ossibus tortidis quinque. Dactylus præterea graminis genus est, de quo sic scribit Plin. lib. 14. cap. 19. Sunt qui jaculeatum gramen vocant trium generum, quum in cacumine aculei sunt plurimum quini (dactylon vocant) hos convolutos naribus inserunt, extrahuntque sanguinis ciendi gratiæ. ¶ Dactylus item piscis est è genere concharum. Idem Plin. lib. 9. cap. 6. Concharum è genere sunt dactylis, ab humanorum unguium similitudine appellati. ¶ Dactylus Idæus, gemma, Idem lib. 37. c. 10. Idæi dactyli in Creta ferreo colore pollicem humanum exprimitur. Dactyli Idæi edebant miracula. Plut. in Num. Vide Vngues. Dactylicus, a, um. { δακτύλιος. Cicer. in Orat. Quod ille dactylicus numerus hexametrorum magniloquentiæ sic accommodatior. }

Dactylon, δακτύλιον, Græci annulum dicunt, δένει τὸ δακτύλιον, hoc est, à digitis. { GALL. Aneau. ITAL. Anello. GERM. Ein fingerring. HISPA. Anillo. ANGL. A ringe. }

Dactylotæca. { δακτυλοθήæa. ANGL. A ringe case, or glorie. }

Annulorum capsula: δακτόλιον enim annulus est, δικτυa capsula, sive atcula, ubi quid reponitur. Ulpianus lib. 52. de legat. & fideicomis. Idem Pomponius de dactylotecha legata tractat, & ait annulos quoque contineri: non solum thecam, quæ annulorum causâ parata est.

Malè autem hæc antea scriptum erat, dactylotæcam pro gemma Plinio positam: quia locus Plinii lib. 37. cap. 1. omnino ostendit contrarium. Dactylotæca quæ? M. rtial. Epigram 123. lib. 14.

Dactylis, idis, scem. gen. { τρυπὴ ταβαθάθ. δακτύλis, idis. GALL. De la grosseur d'un doigt. ITAL. Longo un dito. GERM. Eines fingers dicē oder groſs. HISPA. Luengo de un dedo. ANGL. Of the thicknesse or length of a finger. }

ut dactylides vites dictæ a gracilitate digitali: vel fortassis quod grana habent dactylis similia, hoc est, fructui palmæ arboris. Plin. lib. 14. cap. 3. Has etiam Dactylos vocat Col. lib. 3. c. 2.

Dactyli Idæi, δάκτυλοι ίδαιοι, iidem qui Corybantes, quos Jovem nutritissime ferunt, & ne vagitu puer proderetur, novo lusus genere ex cogitato, clypeolis ænæis inter se concursantes, æris tinnitu & numerosi pedis compositione, qui Dactylus inde dictus est, Saturnum celavetunt. Idæi autem dicuntur à monte Ida.

Dadicæ, populi Scythiae Asiaticæ, apud Herod. lib. 3.

Dadocertum, δαδοκεῖον, castellum, φερζελ, magnum Armeniae, inter Med. Steph.

¶ Daduchus, δαδοχος, qui tenet facem, tædifer, qui & δαδοφόρος, à dæc., & ἕχω, habeo, teneo. ¶

Dædæla, neurii generis, δædæla, τὰ, urbs Lycia, ita appellata à monte vicino, seu Dædalo ibi sepulto, quum cum coluber aquaticus ex amne Nino in paludem egressus momordisset. Plin. cap. 27. lib. 5. Meminit etiam Steph. cui Dædala etiam Rhodi civitas est, sive regio: item alia Indiæ, & alia Cretæ.

Dædælia, δædælia, urbs Italæ à Dædalo condita, quæ nunc Julia vocatur. Steph.

Dædælidæ, δædælidæ, tribus Cecropidis vicus. Steph.

Dædælus, δædælus. Atheniensis faber egregius, Icaro pater, qui serram asciam, perpendicularum, tæbraram, glutinum, ichthyocollam inventit, malumque & antennam navi imposuit. Hic accusatus quod Perdicem sororis filium interremisset, judicii meru in Cretam fugit, ubi Labyrinthum fabricavit, cui Minotauros includeretur, opus portentosissimum humani ingenii. Dictus Dædalus (ut quidam existimant) δοῦλος δαδædæli, quod est variare, seu ornare. Alii hoc verbum à dædalo derivatum putant, ob multiplex, variumque ingenium hominis, propter quod Græci δædælos, varium dicunt, ingeniosum.

Lucretius quoque terram ob rerum artificiorumque varietatem, Dædalam nominat: Ennius simili modo Minervam: Virg. Circen. Plautus Logodædalos vocavit, qui dolum celant sermonis ornatum. ¶ Dædali alæ, Δαδæλæ πτερον: dici solitum ubi aliquis non satis idoneus ad negotium conficiendum, artis alicuius, & auxiliis accessionem adjungeret: aut quum quis urgente necessitate ad nova configit consilia. ¶ Dædali opera, Δαδæλεια ποίησις, dicuntur quæ novo artificio fabricata sunt & admirando. ¶ Remigiis Dædaleis, ad celeritatem significandam. Plaut. in Amph. dixit pro volatu.

¶ Dædalus, a, um, ingeniosus, artificiosus, arte singulari factus, variegatus, variè ornatus. Item,

Dædaleus, a, um: δædælæus, & δædælæus, n, or, ex δædæla, artificiosè facio, variego. Thæma est δædæla, scio. Dædala terra. Luct. à varietate rerum, quæ in ea est. ¶

Dæmögörgön, δæmögörgön, Latinè dicitur deus terræ: quo nomine veteres